

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

29'uncu Birleşim *11 Aralık 2025 Perşembe*

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	363
II.- GELEN KÂĞITLAR	365
III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	367, 371, 410, 490

A) KANUN TEKLİFLERİ

367:369, 371:409,
410:489, 490:511

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 226)

367:369, 371:409,
410:489, 490:511

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227)

367:369, 371:409,
410:489, 490:511

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI

368:369, 371:409,
410:489, 490:499, 500

1) Millî Savunma Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

368:369, 371:409,
410:489, 490:499, 500

2) Millî Savunma Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

368:369, 371:409,
410:489, 490:499, 500

B) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

368:369, 371:409,
410:489, 490:499,
500:501

1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

368:369, 371:409,
410:489, 490:499, 500

2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

368:369, 371:409,
410:489, 490:499, 501

*C) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE
DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI*

368:369, 371:409,
411:489, 490:499,
501:502

1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

368:369, 371:409,
411:489, 490:499, 501

2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

368:369, 371:409,
411:489, 490:499, 502

TBMM	B: 29	11 . 12 . 2025
		<u>Sayfa</u>
<i>Ç) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU</i>		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 502:503
1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 502:503
2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 503
<i>D) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ</i>		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 503:504
1) Türk Standardları Enstitüsü 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 503:504
2) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 504
<i>E) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU</i>		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 504:505

TBMM	B: 29	11 . 12 . 2025
		<u>Sayfa</u>
1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 504:505
2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 505
<i>F) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ</i>		<i>368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 505:506</i>
1) Türkiye Bilimler Akademisi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 505:506
2) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı		368:369, 371:409, 411:489, 490:499, 506
<i>G) TÜRKİYE UZAY AJANSI</i>		<i>368:369, 372:409, 411:489, 490:499, 506:507</i>
1) Türkiye Uzay Ajansı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi		368:369, 372:409, 411:489, 490:499, 506:507

2) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı	368:369, 372:409, 411:489, 490:499, 507
---	--

Ğ) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	368:369, 372:409, 411:489, 490:499, 507:508
--	---

1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	368:369, 372:409, 411:489, 490:499, 507:508
--	---

2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı	368:369, 372:409, 411:489, 491:499, 508
---	--

H) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	368:369, 372:409, 411:489, 491:499, 508:509
---	---

1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	368:369, 372:409, 411:489, 491:499, 508:509
---	---

2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı

Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

368:369, 372:409,
411:489, 491:499, 509

1) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

368:369, 372:409,
411:489, 491:499,
509:510

1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı

Merkezi Yönetim Bütçesi

368:369, 372:409,
411:489, 491:499,
509:510

2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı

Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

368:369, 372:409,
411:489, 491:499, 510

İ) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ

BAŞKANLIĞI

369, 372:409, 411:489,
491:499, 510:511

1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı

Merkezi Yönetim Bütçesi

369, 372:409, 411:489,
491:499, 510:511

2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı
Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

369, 372:409, 411:489
491:499, 511

IV.- AÇIKLAMALAR

370, 410, 489

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın birleşimi yöneten Başkan
Vekili Pervin Buldan'ın yoklamayla ilgili takdirine ilişkin açıklaması

370:371

2.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali
Mahir Başarır'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine
ilişkin açıklaması

410

3.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın Gaziantep Milletvekili
Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

489

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

370

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Pervin Buldan'ın, Mersin
Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine
ilişkin konuşması

370:371

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

409

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Yahya
Çelik'in 226 sıra sayılı 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve
227 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin
üçüncü tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması
sırasında Cumhuriyet Halk Partisine satışması nedeniyle konuşması

409:410

VII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

512

1.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, biyokaçakçılığın önlenmesi için
yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı
(7/36831)

512:514

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.03'te açılarak dört oturum yaptı.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe görüşmelerinde açılışta yeterli sayıya ulaşması gerektiğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, bir an önce görüşmelere başlanmasını istirham ettiklerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 226), 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 227) görüşmelerine devam edilerek,

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı,

Karayolları Genel Müdürlüğü,

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü,

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu,

Ticaret Bakanlığı,

Helal Akreditasyon Kurumu,

Rekabet Kurumu,

2026 yılı merkezî yönetim bütçeleri ve 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesapları kabul edildi.

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın 226 sıra sayılı 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 227 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin ikinci tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında YENİ YOL Partisine sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç;

Bugün basına yansıyan bir habere ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliğinin yaptığı açıklamaya,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, bugün basına yansıyan iddiaya ve Ordu Milletvekili İbrahim Ufuk Kaynak'ın 226 sıra sayılı 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 227 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin ikinci tur görüşmelerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliğinin kamuoyuyla paylaştığı basın duyurusuna ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba;

Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın 226 sıra sayılı 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 227 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin ikinci tur görüşmelerinin soru-cevap kısmında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliğinin yayınladığı basın duyurusuna ilişkin bir açıklamada bulundu.

11 Aralık 2025 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmak üzere 22.37'de birleşime son verildi.

Tekin BİNGÖL

Başkan Vekili

Nurten YONTAR

Tekirdağ

Kâtip Üye

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 47

11.12.2025 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın; 6/6/2002 Tarih ve 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3410) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:9.12.2025)

2.- Hür Dava Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Zekeriya Yapıcıoğlu ve 3 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3411) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:10.12.2025)

3.- İstanbul Milletvekili Elif Esen ve 20 Milletvekilinin; Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3412) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:10.12.2025)

4.- İstanbul Milletvekili Elif Esen ve 20 Milletvekilinin; Toplumsal Bağışıklığı ve Çocuk Sağlığını Koruma Kanun Teklifi (2/3413) (Adalet ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:10.12.2025)

5.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3414) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:10.12.2025)

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri

(Yasama Dokunulmazlığı)

1.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1242) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2025)

2.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1243) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2025)

3.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1244) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2025)

4.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1245) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.12.2025)

5.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1246) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.12.2025)

6.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1247) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.12.2025)

7.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1248) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.12.2025)

8.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1249) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.12.2025)

9.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1250) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.12.2025)

10.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1251) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.12.2025)

Raporlar

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Zimbabwe Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2990) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 240) (Dağıtma tarihi: 11.12.2025) (GÜNDEME)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2991) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 241) (Dağıtma tarihi: 11.12.2025) (GÜNDEME)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında 28 Nisan 1992 Tarihinde Bışkek'te İmzalanan Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2996) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 242) (Dağıtma tarihi: 11.12.2025) (GÜNDEME)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdare Bölgesi Hükûmeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3295) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 243) (Dağıtma tarihi: 11.12.2025) (GÜNDEME)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Madagaskar Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Ticari ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3297) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 244) (Dağıtma tarihi: 11.12.2025) (GÜNDEME)

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi Kapsamında Ulusal Yetki Alanı Dışındaki Alanların Deniz Biyolojik Çeşitliliğinin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3385) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 245) (Dağıtma tarihi: 11.12.2025) (GÜNDEME)

7.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükûmetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3392) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 246) (Dağıtma tarihi: 11.12.2025) (GÜNDEME)

11 Aralık 2025 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29'uncu Birleşimini açıyorum.

Bir yoklama talebi var.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım, ama tereddüde düşerseniz olur.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Yeterli çoğunluk olup olmadığını Başkan belirliyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, Divan...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Nerede var Allah aşkına, nerede var Sayın Başkan?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Nerede var? Böyle olmaz!

BAŞKAN - Gündemimize göre, 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün üçüncü turdaki görüşmeleri yapacağız.

Üçüncü turda, Millî Savunma Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türk Standardları Enstitüsü, Türk Patent ve Marka Kurumu, Türkiye Bilimler Akademisi, Türkiye Uzay Ajansı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçe ve kesin hesapları yer almaktadır.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 226) ¹

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227) ²

¹ 226 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 8/12/2025 tarihli 26'ncı Birleşim Tutanağı'na eklidir.

² 227 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 8/12/2025 tarihli 26'ncı Birleşim Tutanağı'na eklidir.

*A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI**1) Millî Savunma Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Millî Savunma Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**B) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**C) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI**1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ç) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU**1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**D) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ**1) Türk Standardları Enstitüsü 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**E) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU**1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**F) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ**1) Türkiye Bilimler Akademisi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**G) TÜRKİYE UZAY AJANSI**1) Türkiye Uzay Ajansı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ğ) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI**1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**H) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI**1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**İ) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI**1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*İ) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI**1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince tur üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika söz verilecek. Bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir ve şahısları adına yapılacak konuşmaların süresi ise beşer dakika olacaktır. Ayrıca, konuşmalar tamamlanınca soru ve cevap işlemi on beş dakika soru, on beş dakika cevap olarak yapılacak ve sorular gerekçesiz olarak yerinden sorulacaktır.

Kabul edilen Danışma Kurulu önerisi gereğince, bütçenin ilk ve son günü yapılan konuşmalar haricinde milletvekilleri tarafından yapılacak konuşmalarda ilave süre verilmeyecektir. Bu nedenle, sayın milletvekillerinin konuşmalarını süresi içerisinde tamamlamaları önem arz etmektedir. Ayrıca, tur görüşmelerinin yapıldığı birleşimlerde Grup Başkan Vekillerine yalnızca tur görüşmelerinin sonunda altışar dakika süre verilecektir.

Bilgilerinize sunulur.

Üçüncü turda söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum:

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına; Cengiz Çiçek, Vezir Coşkun Parlak, Mehmet Zeki İrmez, Öznur Bartin, Sabahat Erdoğan Sarıtaş, Heval Bozdağ, Ömer Faruk Gergerlioğlu, Ferit Şenyazar, Sinan Çiftiyürek, Halide Türkoğlu.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına; Ümit Özlale, Uğur Bayraktutan, Özgür Ceylan, Metin İlhan, Eylem Ertuğ Ertuğrul, Türker Ateş, İsmail Atakan Ünver, Ömer Fethi Gürer, İnan Akgün Alp, Barış Bektaş, Sibel Suiçmez.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına; Necmettin Erkan, Mustafa Nedim Yamalı, Ertuğrul Kocacık, Derya Ayaydın, Mehmet Demir, Cevahir Uzkuurt, Durmuş Ali Keskinlik, Yahya Çelik, Mehmet Ali Cevheri, Kayhan Türkmenoğlu, Tahir Akyürek, Yusuf Ahlatcı.

YENİ YOL Partisi Grubu adına; Sadullah Kısacık, Bülent Kaya, Selçuk Özdağ, Mustafa Bilici, Sadullah Ergin, Ertuğrul Kaya.

İYİ Parti Grubu adına; Ayyüce Türkes Taş, Adnan Şefik Çirkin, Hüsmen Kırkpınar, Selcan Taşcı, Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, Rıdvan Uz, Ersin Beyaz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına; Konur Alp Koçak, Zuhul Karakoç, Abdurrahman Başkan, İbrahim Özyavuz, Ertuğrul Gazi Konal.

Şahıslar adına, lehinde, Faruk Dinç.

Yürütme adına Yaşar Güler, Mehmet Fatih Kacır.

Şahıslar adına, aleyhinde, Ali Bozan.

Sayın milletvekilleri, şimdi gruplar adına söz vereceğim ancak onun öncesinde Grup Başkan Vekili Sayın Başarır sisteme girmişler.

Buyurunuz.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın birleşimi yöneten Başkan Vekili Pervin Buldan'ın yoklamayla ilgili takdirine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, yoklamayla ilgili takdirinize tabii ki saygı duyuyoruz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak.

Biz, burada salt bir muhalefet yapmak için sabah 11.00'de yoklamayla açın demiyoruz. Burada bir bütçe görüşmesi var, 86 milyonun kaderini etkileyen bir görüşme; iktidar bir zahmet uyansın, saat 11.00'de burada olsun diyoruz. Bugün herkes görüyor ki burada çoğunluk yok. Neden gelmiyorlar?

Bakın, Meclisi açtınız, daha yoklama vermeden Bakana yoklama veriyorlar. Neden? (CHP sıralarından alkışlar) Sıraya giriyorlar, Bakana "Hoş geldin." "Tebrik ederim." "Buyurun Sayın Bakanım." diyorlar; bu olmaz.

Bakın, bir kez daha söylüyorum: Burası Parlamento, burada bütçe görüşmeleri var; lütfen uykunuzdan bir parça feragat edin, 11.00'de burada olun. Kendinize, bu Parlamenta'ya saygınız yoksa bari millete saygınız olsun.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Başarır.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Pervin Buldan'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Bir açıklama gereği duyuyorum.

İç Tüzük'ün 57'nci maddesinin birinci fıkrası, birleşimi açarken Başkana yoklama konusunda takdir yetkisi vermektedir. Başkan, tereddüde düşmezse yoklama yapmadan birleşimi açabilir; bu konuda uygulama da bu şekilde gelişmiştir. Nitekim, bu dönem, birleşimlerin tamamına yakını yoklama yapılmadan, müşahade edilerek açılmıştır. Dolayısıyla elbette ki takdir bizim ancak ben de bir ikazda bulunmak isterim: AK PARTİ Grubunun sayın milletvekillerinin bütçe görüşmelerinde burada olmalarında elbette ki fayda var, biz de bunu talep ediyoruz tabii ki Divan olarak.

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Sayın Başkanım, aynı şekilde diğer partilere de söylemeniz lazım. Bakın, orada 1 kişi var; toplamda 140 kişinin 30 kişisi burada.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, bütçe sizin bütçe, acemi! Bütçe sizin, bütçe bizim mi!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bütçe sizin bütçe!

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - İktidarsın, iktidar! Bütçe sizin bütçe, siz getirdiniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bütçe sizin değil mi?

BAŞKAN - İktidar partisinin milletvekillerinin burada olmasında fayda var.

MEHMET DEMİR (Kütahya) - 140 kişiden 30 kişi buraya gelmiş, sadece AK PARTİ'ye söylüyorsunuz. Diğer partilere de söyleyeceksiniz aynı şeyi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bütçeyi sen yapmışsın acemi!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bütçeyi siz sundunuz, savunacak olan da sizsiniz.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Bütçene sahip çık, sahip.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi gruplar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, acemi bunlar ya!

MEHMET DEMİR (Kütahya) - 30 kişi gelmişler, 140 kişilik grubun 30 kişisi burada sadece. Böyle bir şey olabilir mi!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunlar acemi ya! Bak, bütçe sizin.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sahibi sensin, sahibi!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Her şeyde olduğu gibi gene sorumsuzsunuz!

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 226) (Devam)

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Savunma Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Savunma Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (Devam)

1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türk Standardları Enstitüsü 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU (Devam)

1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ (Devam)

1) Türkiye Bilimler Akademisi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE UZAY AJANSI (Devam)

1) Türkiye Uzay Ajansı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi gruplar adına konuşmacıları kürsüye davet edeceğim.

İlk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Cengiz Çiçek.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Sayın Başkan, Değerli Bakanlar ve değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen kıymetli halkımız; öncelikle hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Millî Savunma Bakanlığı bütçesine dair söz almış bulunmaktayım.

Millî savunma mevzu bahis olduğunda, dünyanın içinden geçtiği durumu özetlemeden söz kurmak elbette mümkün değil. Dünya sisteminin şu an içinde bulunduğu durumun en güzel özetlerinden biri nedir diye soracak olursanız ta yüz altı yıl önce yazılmış şu pasajı örnek gösterebilirim; İrlandalı şair William Yeats, Birinci Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında kaleme aldığı "İkinci Geliş" şiirinde âdeta bugünü tasvir edercesine şunları söylemektedir değerli arkadaşlar:

"Her şey dağılıyor; merkez tutunamıyor;

Dünyaya salınmış saf bir anarşi,

Kana bulanmış dalga her yeri sarıyor

Masumiyet töreni boğuluyor.

En iyiler inançtan yoksun; en kötüler tutku dolu."

Değerli arkadaşlar, evet, aradan geçen yüz altı yılda değişen bir şey yok ve hâlen günümüz dünyasında en kötüler tutku dolu ve inancın, en iyilere her zamankinden fazla gerekli olduğu dönemlerden geçiyoruz. En kötüler 1990'larda Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla "tarihin sonu" tezi eşliğinde kendi zaferlerini ilan etseler de özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşan siyasi, askerî, iktisadi ve hukuki dengeler bir bir çözülüyor. Çözülen sadece mevcut güç dengeleri değil, buna bağlı olarak insanlığa ait değerlerin de aşındırılmaya çalışıldığı bir dönemi yaşıyoruz. Bu değerlere sarılmadığımız sürece en kötüler karşısında ihtiyacımız olan inanca da hiçbir zaman sahip olamayacağız.

Değerli arkadaşlar, o nedenle dönem, aynı zamanda binlerce yıllık birikimin sonucu olan insanlık değerlerini, toplumsal değerleri de savunma dönemidir; artık hepimizin kabul etmek zorunda olduğu yalın gerçek budur. Daha soğuk bir ifadeyle adını koyacak olursak ABD-Çin rekabeti küresel sistem üzerindeki baskıyı artırmaktadır. Bu hegemonya kavgası yeni enerji ticaret yollarının arayışlarını da zorunlu kılmaktadır. Hindistan-Orta Doğu-Avrupa Ekonomik Koridoru'yla "Bir Kuşak, Bir Yol Projesi" adı altında koridorlar savaşı gittikçe büyümektedir ve bu savaşlar bölge halklarına mülksüzleşme, yerinden edilme, soykırım faturası olarak yazılmaktadır. Kapitalizmin içine girdiği kriz, tıkanıp girdiği yerde nefes almak için bizlere dayattığı savaş da en pahalı çözüm yolu oluyor.

Değerli arkadaşlar, tüm bu nedenlerle mevcut durumu genelgeçer ezberlerle, dünya sisteminin içinde bulunduğu genel durumu ezberlerle açıklayamayacağımızı düşünüyoruz. Bakın, elimde bir fotoğraf var. Netanyahu Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda 2 tane fotoğraf paylaştı, dedi ki: "Biri lanet fotoğrafı, biri de nimet fotoğrafı." Her zaman şunu söyledik arkadaşlar: Bu dünya buz gibi sermaye çıkarlarının savaşının dünyası, şirketler gibi yönetilen devletlerin savaşı. Bakın, sadece "IMEC" adı altında, IMEC'teki ekonomik koridor yoluna baksak bile Filistin soykırımının neden olduğunu açıklayabiliriz. Yani dememiz şudur ki değerli arkadaşlar: Filistin soykırımı sadece Yahudi kavminin kutsal kitaba bağlılığının gereği, vadedilmiş topraklara sadakat gereği ortaya çıkan bir soykırım değildir; aynı zamanda buz gibi kâr çıkarlarının, buz gibi sermaye çıkarlarının dayattığı bir soykırımdır. İsrail, Hindistan'dan İsrail Hayfa Limanı'na, Kıbrıs'ın güneyine, oradan Yunanistan Pire Limanı'na ve Avrupa'ya... Bu yolun, bu koridorun güvenlik içerisine alınabilmesi için aslında bir saha temizliği yapılmaktadır, halklara bir savaş ve soykırım dayatılmaktadır.

Evet, değerli arkadaşlar, hepimizin ezberleri bozmamız gereken günlerden geçtiğimizi söylüyoruz. Bizim için barış ve demokratik toplum süreci bu anlamda önemli. Dünyada yer yerinden oynarken, bütün devletler ezberlerini bozarken bizler de ezberlerimizi bozmak zorundayız ve Kürt sorunu bir bölgesel sorun olarak, bir küresel sorun olarak ezberlerden kurtulmayı bekliyor. O anlamda da diyoruz ki: 27 Şubat barış ve demokratik toplum çağrısı bu ülkede yüz yıllık ezberlerin bozulmasını gerektiren bir çağrıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ve her zamankinden daha fazla barış ve demokratik toplum mücadelesini yürütmek zorundayız diyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, şimdi Millî Savunma Bakanlığının bütçesini tartışırken bir iki örnek üzerinden neden ezberlerinizi bozmanız gerektiğini de söylemek istiyoruz.

Birincisi, daha geçenlerde Irak, Suriye tezkeresini burada konuştuk Sayın Bakan; aslında Komisyon'da da tartıştık. Bakın, haftalardır, aylardır "10 Mart mutabakatına uyulsun." deniliyor ama tezkerede, üç yıllık tezkerelerle birlikte tekrar ortaya çıkan yalın bir gerçek var: 10 Mart mutabakatının temel maddelerinden biri, yerinden edilmiş insanların geri dönüşünün sağlanması Afrin gibi yerlerde. Oradaki askerî varlıklar sürdüğü sürece tezkereler üzerinden, aslında Türkiye Cumhuriyeti devleti 10 Mart mutabakatının hayata geçirilmesini engellemektedir. Bu geri dönüşlerin sağlanması için sizden beklenen; gerçekten yumuşak güç, diplomasiyi yürütmek ve gerçekten orada demokratik entegrasyon bağlamında sorunların çözümüne katkı sunmaktır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, bir diğer şey, arkadaşlar; bakın, biz millî savunmayı konuşuyoruz Sayın Bakan. Millî savunma konseptini de değiştirmemiz gerektiğini düşünüyoruz artık. Şimdi, millî olan nedir, ulusa ait olandır; değil mi? Millî olan kültürdür, dildir; millî olan tarihtir, millî olan bayraktır ama biz diyoruz ki: Artık bu yeni dünya düzeninde o ulusun üzerinde yaşadığı toprak parçası da millîdir, bin yıllar boyunca uyumlu bir doğal bileşeni olarak yaşayan, içinde yaşadığımız doğa da millîdir. O yüzden, bakın, şu fotoğraf çok çarpıcıdır. Asıl işgal altında olan neresidir? Asıl tehdit altında olan neresidir? Hakkâri il maden haritası arkadaşlar; bakın, gerçekten bu da millî bir savunma konseptiyle ele

alınmak zorundadır. Hakkâri’de şu anda verilen maden ruhsatları üzerinden Hakkâri’nin üçte 2’si insansızlaştırma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bakın, bu ruhsatlar verildiği andan itibaren Hakkâri’de insan kalmayacaktır ve yurdun dört bir yanı maden şirketlerinin istilası altındadır. O yüzden demekteryiz ki değerli arkadaşlar, ulusun üzerinde yaşadığı toprak, yeşil de bir savunma yaklaşımıyla ele alınmalı ve gerçekten yaşanılabilir bir dünyayı hep birlikte hayata geçirmenin yollarını aramalıyız.

Son olarak, buz gibi çıkarlar dedik değerli arkadaşlar; bakın, Mahatma Gandhi der ki: “Dünya herkesin ihtiyacını karşılayacak kadar zengindir, hırsını karşılayacak kadar değil.” (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bizim de son sözümüz şu olsun: Sınırsız birikim hırsı için gezegenin ömrünü kısaltanlar en büyük güvenlik sorunudur ve böylece, bu güvenlik sorununu ortadan kaldırmak için siyaset kurumuna düşen görev bilincinin farkındayız. Bu yönüyle de gerçekten doğamızı, yaşamımızı, geleceğimizi, savunmanın yollarını hep birlikte arayalım diyoruz.

Hepinize saygılarımızı, sevgilerimizi sunuyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Hakkâri Milletvekili Sayın Vezir Coşkun Parlak.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA VEZİR COŞKUN PARLAK (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; Millî Savunma Bakanlığının bütçesini konuşurken aslında NATO’nun bütçesini ve küresel silahlanma eğilimini de aynı zamanda konuşmuş oluyoruz çünkü Türkiye, bütün harcamalarını ve yatırımlarını NATO’yla koordineli bir şekilde yürütmektedir. Geçtiğimiz haziran ayında Hollanda’da yapılan NATO zirvesinde üye ülkeler savunma bütçelerini yüzde 5’e çıkarma kararı aldılar. Aslında, hepimiz, NATO’nun neden harcama artırımına gittiğini çok iyi biliyoruz; ABD, NATO’daki diğer ülkelere özellikle de Avrupa ülkelerine açıkça “Dünyanın jandarmalığını ben yaparsam siz de daha fazla para harcayacaksınız.” diyor. Avrupa devletleri de Rusya tehdidini bahane ederek daha fazla askerî harcama yapmayı destekliyorlar. Daha fazla silahlanmak caydırıcılık sağlayıp barışın yolunu açmaz. Silahlanma yarışı bir kısır döngüdür, silahlanma arttıkça tehdit algısı da artar, tehdit algısı arttıkça da silahlanma ihtiyacı artar; sonunda bir bakmışsınız ki iki tarafın da silahlarla donatıldığı dehşet bir tablo ortaya çıkmış. İnsanlık bunu 20’inci yüzyılda ağır bir şekilde yaşadı. Nükleer savaşın eşğine gelindi, silahlanma döngüsünün kazananları ise topluma sürekli korku ve güvenlik kaygısı pompalayıp kendi gücünü konsolide eden otoriter siyasetçiler oldu. Küresel silah endüstrisi ve silah tüccarları ise kârına kâr katmaya devam etti.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Türkiye, hem yaşadığımız coğrafyanın hassasiyeti hem de ekonomik ve toplumsal durumundan dolayı silahlanma çılgınlığına karşı çıkması gerekirken ne yazık ki bunun gönüllü ve hevesli bir parçası olmayı tercih ediyor. Lahey’deki NATO zirvesinde Türkiye’nin savunma harcamalarının artmasına destek verdiği yetmezmiş gibi Dışişleri Bakanı Hakan Fidan düzenlemeye karşı çıkan ülkeleri ikna etmeye çalıştı. Bu tablo, Türkiye halklarının asla ve asla yararına değildir. Dış politikayı barış eksenine oturtması gereken Dışişleri Bakanı başka ülkeleri de silahlanma konseptine ikna etmeye çalışıyor. Diğer NATO üyelerinin savunma harcamalarını da elbette ki meşru görmüyoruz ama kişi başı gelirin 50 bin dolar olduğu Almanya gibi bir ülke ile kişi başı geliri 10 bin doların altında olan Türkiye’nin yaptığı harcamalar kendi halkları üzerinde aynı etkiyi göstermez. Türkiye, bu artırımın etkilerini çok daha ağır bir şekilde yaşıyor ve yaşamaya da devam edecek. Unutmayın ki NATO’nun savaş makinelerine verdiğiniz her kuruş, bu halkın sağlığından, eğitiminden, çocuklarının geleceğinden çalınmış paralardır. Bu bütçede tekrar şahit olduk, silah üreticileri devlet kurumlarının ve toplumun denetiminden tamamen çıkarılıyor; bu sermaye gruplarının faaliyetleri millî çıkar mertebesine yükseltiliyor, onlara yönelik eleştiriler neredeyse vatan hainliği olarak etiketleniyor;

bu şirketlerin çıkarları halkın ve ülkenin çıkarları olarak gösteriliyor. Millî Savunma Bakanlığının ve Savunma Sanayii Başkanlığının bu şirketlere ne kadar teşvik verdiğini yani halkın ödediği verginin ne kadarının belli şirketlere aktarıldığını bilmiyoruz.

Bölgesel barışın garantisi, daha fazla silahlanma değil daha fazla demokrasi, daha fazla özgürlük ve daha fazla dostane diplomatik ilişkilerdir. Bunu soyut bir tespit ya da temenni olarak da söylemiyorum. Avrupa devletleri yüzyıl boyunca silahlandı, savaştı, on milyonlarca insan yaşamını yitirdi. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'nın dehşetini yaşadıkdan sonra herkes çözümün savaşmakta değil ekonomik, toplumsal ve siyasal ilişkileri derinleştirmekte olduğunu gördü. Türkiye de başta komşu devletler ve halklar olmak üzere dış politikasını eşitlik ve hukuk temelinde dostane diplomatik ilişkiler kurarak yürütmelidir. Dünyanın ve bölgemizin güvenli geleceği savaş, emperyalizm ve hegemonyacılıkta değil halkların eşitliği temelinde kurulacak yeni bir enternasyonaldeir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şırnak Milletvekili Sayın Mehmet Zeki İrmez. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli Türkiye halkları ve cezaevlerinde tutsak edilen yoldaşlarım; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bakan Sayın Kacır'ı Komisyon sürecinde dikkatle dinledim ve takip ettim. Buradaki konuşmasının da büyük ihtimalle Plan ve Bütçe Komisyonundaki aktarımının paralelinde olacağı kuşkusuz. Elimde bulunan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçe sunumu yoğun rakamlarla ve iddialı vaatlerle dolu ancak rakamların kendisi kadar kimin hangi amaçla bu verileri kullandığı da belirleyicidir. İktidar hatalarını ve kötü yönetim pratiğini perdelemek için verileri seçerek sunarken biz ise gerçek tabloyu görünür kılmak için kullanıyoruz verileri.

Sunumda “Sanayi Üretim Endeksi pandemi öncesine göre yüzde 30 arttı.” deniliyor. Karşılaştırma yapılan ülkeler arasında Almanya yüzde 14,7; İtalya yüzde 6,9; Fransa ise yüzde 3,3 artış göstermiş durumda. Bu tablo yüzde 30'luk artışı olağanüstü bir başarıymış gibi sunmak için aslında kullanılıyor oysa Türkiye, yapısal kırılganlıkları yüksek olan ve gelişmekte olan ülke kategorisinde sınıflanan bir ekonomi olarak dalgalanmaları daha sert yaşamaktadır. Bu nedenle, dile getirilen endeksteki artış “gelişmiş” diye tabir edilen ekonomilerindeki sınırlı hareketlerle kıyaslandığında gerçekçi bir anlam taşımıyor ve başarı iddiasını zayıflatıyor. Üstelik, örnek verilen ülkeler, 2025 verilerine göre dünyanın en yüksek gayrisafı yurt içi hasılasına sahip ekonomileri yani istikrarlı bir üretim yapısına ve yüksek teknoloji üretim kapasitesine sahip ülkeler.

Benzer bir parlak tablo ihracat verileri üzerinden de kuruluyor. İhracat artışı öne çıkarılırken ithalattaki eş zamanlı artış sessizce geçiştiriliyor oysa dış ticaret açığının kapanmadığı gibi derinleşmeye devam ettiği ortada. 2024 yılı dış ticaret açığı 82,2 milyar dolar seviyesinde yani bu sürekli açık, sanayinin, üretimin ve genel olarak ekonominin hiç de gösterildiği gibi olumlu bir seyrinde olmadığını, iç piyasada üretimle çarkın döndürüldüğünü açıkça ortaya koyuyor.

Türkiye’de sanayinin gelişimine şöyle kuş bakışı baktığımızda, erken cumhuriyet döneminden sonra planlı ve ithal ikameci sanayi modelinin uygulandığını, 1980’lerden sonra ise 24 Ocak Kararlarıyla birlikte deregülasyon politikalarının yükselişe geçtiğini görüyoruz. Evet, neoliberal ekonomi politikaları adım adım hayata geçirildi ve nihayetinde, AKP dönemine ise özelleştirmeler damga vurdu, ülkenin en önemli sanayi kuruluşları tek tek el değiştirdi; TÜPRAŞ, SEKA, TEKEL, demir çelik fabrikaları ve daha birçoğu özelleştirildi; kamunun sanayi gücü büyük ölçüde özel sermayeye devredildi. Bu

özeleştirmeler ekonominin olumlu yönde seyrettiğine dair geçici bir illüzyon yarattı. 2010’lardaki likidite bolluğu ve inşaata dayalı büyüme ise refah söylemlerini bir süreliğine sübvans etti, sonrasında işler maalesef yine sarpa sardı. Şimdi ise 2026’nın eşiğindeyiz; enflasyon yine tavan yapmış durumda, cari açık yine yüksek, faizler el yakıyor, üretim ekonomisinden eser kalmamış, yandaş sermaye ve sanayi kuruluşları devlet teşvikleriyle yine fonlanıyor, ayakta tutuluyor.

Sayın milletvekilleri, iktidarın sıklıkla sarıldığı bazı söylemler de var: “Millî Teknoloji Hamlesi” “Yeşil Dönüşüm” “Dijital Dönüşüm” “yüksek ve orta yüksek teknoloji ürün ihracatının yükselişi” AR-GE yatırımları” ve benzeri. Peki, bu söylemlerin siyasette ve gündelik yaşamda bir karşılığı, inandırıcılığı ve desteği var mı? Elbette ki hayır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2002’den bu yana Türkiye’nin AR-GE harcamalarının 1,2 milyar dolardan 19,9 milyar dolara yükseldiğini belirtiyor ve bunun yüksek teknoloji ve katma değer üreten Türkiye’ye öncülük ettiğini iddia ediyor. Peki, yüksek teknoloji ürünleri arasında neleri sayabiliriz? Bakınız, tıpta ve eczacılıkta kullanılan bazı ürünleri sayabiliriz; haberleşme teknolojileri, uzay taşıtları, yapay zekâ uygulamaları vesaire. Şimdi, örneğin, ilaç sanayisine biraz bakalım. Bugün, Türkiye, ilaca bağımlı bir ülke durumunda, kanser hastaları ilaç bulamıyor, yüksek döviz kuru en çok ilaca erişimi zorlaştırıyor. Peki, iktidar buna bir çözüm sunuyor mu yoksa biz göremiyor muyuz? Yüksek teknoloji ürün bazında neden ihtiyaç duyulan ilaçlar üretilmiyor ya da uzay taşıtları Türkiye’de üretiliyor mu, duyan bilen var mı? Demir yolu ve tramvay lokomotifleri üretiliyor mu, uluslararası rekabet gücüne sahip mi? Hiç zannetmiyoruz. İmdada yalnızca bir Togg yetişiyor, Bakanlık da bol bol Togg’dan örnekler veriyor fakat Togg’un Almanya’da daha ucuza satılması yurttaşın yine kendi ülkesinde bu üründen faydalanmadığını açık bir şekilde gösteriyor; çok övünülen millî teknoloji hamlesinin içi yine, maalesef, boş kalıyor.

Sayın Bakan Komisyonunda belirtmişti, dünyada en fazla bilimsel yayın üreten ülkeler arasında 14’üncüyüz; yine veri sunuluyor ama yine eksik bir anlatımla. Sayın Bakan, şöyle izah etmek gerekir ki: Üniversitelerin başarısı, üretilen yayın sayısı ile değil içeriğiyle ve niteliğiyle ölçülür; Türkiye’deki birçok bilimsel yayın yurt dışından neredeyse hiç atf almıyor. Türkiye’den dünyadaki ilk 500 üniversite arasına giren kurum sayısı ise iki elin parmaklarını geçmiyor; üniversitelere uygulanan antidemokratik uygulamalara hiç değinmiyor bile.

Sayın Bakan ve değerli milletvekilleri, şimdi, bizim açımızdan en yakıcı meselelerden biri tabii ki bölgesel eşitsizlik. Dikkatle dinlemenizi de gerçekten istiyoruz. Aynı ülke sınırları içinde yer alan bölgelerin yatırımlardan ve kamusal hizmetlerden eşit biçimde yararlanmaması yani ulaşım, sağlık, eğitim, sanayi gibi devlet kaynakları bazı bölgelere akarken bazılarında sistemli biçimde gitmemesi. Dünya genelinde bunun bilinen evrensel nedenleri elbette ki vardır ancak Türkiye’de durumu belirleyen temel dinamik farklıdır; burada mesele resmî ideolojiye karşı çıkan halklar, Kürtler ve Aleviler ve onların yaşadığı coğrafyalardır. Devletin uzun yıllardır izlediği politika bu bölgeleri bilinçli olarak yatırımdan, teşvikten uzak tutmak üzerinedir. Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne devam eden bir süreçtir bu aslında. Bütçe görüşmelerinde de dile getirdik; Bakanlığın illerin ve bölgelerin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin haritası burada, harita bize çok şey gösteriyor ve bu harita neredeyse yüz yıldır değişmiyor, sürekli böyle, şimdi de böyle. Bakanlığın övündüğü AR-GE yatırımları, teknoloji geliştirme bölgeleri Şırnak’a, Ağrı’ya, Muş’a ve daha birçok ilimize hiç uğramıyor bile. Bakınız, GAP bölgesinde Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak illeri yer alıyor; bu illerde sanayi de teşvik de yatırım da yok denecek seviyede, bir de “Yerel kalkınma hamlesi içerisindeyiz.” diyorsunuz, ortada sadece bir aldatmaca var.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının merkezî bütçeden talep ettiği pay toplam 267 milyar 534 milyon 19 bin TL. Peki, GAP’a ayrılan bütçe ne kadar? Bakın, özellikle gerçekten buna dikkatinizi çekmek istiyorum: 1 milyar 405 milyon 112 bin TL. Bakanlığın toplam bütçedeki payının yüzde 0,53’ü; yüzde yarım. Peki, DAP’a ayrılan pay ne kadar? Yüzde 0,22; çeyrek bile değil, bakın. Yani eşitlikten

bahsediyorsunuz, gerçekten eşitlik bunun neresinde? Eşitlik elbette ki dağılımla olur, paylaşmakla olur. Tahterevallide bir taraf yükselmişse denge için aşağıdaki kalanın yükü hafifletilmeli; eşit, dengede tutulmalı ama biz bir dengeleme hamlesi görmüyoruz, kardeşlik ve eşitlik söylemi reelde gerçekleşenle örtüşmüyor. Bu ayrımcı politikaların sonlanması ve ülke kaynaklarının eşit bir biçimde dağılması için GAP'ın ve DAP'ın bütçesinin artırılması ve en önemlisi eşitlikten korkan zihniyetin yok olması gerekiyor diyerek Genel Kurulu sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Hakkâri Milletvekili Sayın Öznur Bartin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyasi iktidarın sanayi vizyonu KOBİ'leri sadece birer figüran olarak görmekten ibarettir. KOSGEB'in stratejik belgelerinde KOBİ'lerin global dinamiklere uygun olarak desteklendiği iddia edilse de masadaki sayılar bu sözlerin ne kadar boş olduğunu kanıtlıyor. Bakanlığın kendi verilerine göre KOBİ'lerin mali ve mali olmayan şirketler AR-GE harcamalarındaki payı yalnızca yüzde 30'dur. Daha da vahimi KOSGEB'in tüm destekleri içinde orta yüksek ve yüksek teknoloji işletmelere yapılan desteklerin payı 2024'te yüzde 30,7 iken 2026 hedefi yüzde 27'ye gerilemiştir. Sayın Bakan, KOBİ'lerin yüksek teknoloji üretimdeki payı neden sürekli düşmektedir? Yüz binlerce KOBİ döviz kurunun, yüksek enerji maliyetlerinin ve finansmana erişimdeki zorlukların altında ezilerek nefes almaya çalışırken KOBİ kredilerinin toplam kredi hacmindeki payı yüzde 23,4'ten yüzde 17,6'ya düşmüştür. Sanayi sitelerinde üretim maliyeti 2024 boyunca yüzde 68 artmıştır. Tüm bu zorluklara rağmen KOSGEB'in 2026 yılı için KOBİ ve girişimcilğe ayırdığı yatırım ödeneği sadece 106 milyon TL'dir. Bu, Türkiye'nin en temel üretim gücü karşısında âdeta bir hakaret, bir göz boyama çabasıdır.

Ve elbette, bu bütçe, bölgesel adaletsizliğin de bütçesidir. KOBİ desteklerinin sektörel ve bölgesel dağılımında hangi somut ölçütlerin esas alındığı muğlak iken siz ülkenin en çok kalkınmaya ihtiyacı olan bölgelerini kasıtlı olarak ihmal ediyorsunuz. Bakanlığın kendi hazırladığı SEGE 2025 Raporu'na göre en son sıralarda yani en az gelişmiş bölgeler arasında Ağrı, Muş, Şanlıurfa, Şırnak, Hakkâri, Siirt, Bitlis, Van, Mardin, Kars, Bingöl, Adıyaman, Ardahan, Batman, Dersim ve Amed yer alıyor. Bu liste cumhuriyet tarihi boyunca değişmeyen bir döngünün kanıtıdır. 1967'den 2025'e kadar bu kadim kentler SEGE listelerinin hep en alt sıralarına mahkûm edilmiştir. 2025'te Hakkâri 81 il içerisinde 77'nci sırada yer almaktadır.

Değerli halklarımız, bu tablo, sadece bir ekonomik geri bırakılmışlık değil bu bir sosyal mühendislik projesidir tıpkı İngiliz Filozof Jeremy Bentham'ın tasarladığı "panoptikon" hapishane modeli gibi. "Panoptikon" bütünü gözetlemek anlamına gelir; ortasında bir nöbet kulesi, etrafında dairesel çizilmiş hücreler vardır, kulenin içindeki nöbetçiler görünmezdir ancak dışarıdan gelen ışık sayesinde mahpusun her hareketini izleme imkânına sahiptir. "Panoptikon"un temelinde yatan ilke, mahpusun davranışlarının aslında ne zaman gözlemlendiğini bilmemesi, bu yüzden de -tırnak içinde söylüyorum- aklını başına toplayarak her zaman izleniyormuşçasına davranmaktan başka seçeneğinin kalmamasıdır. Mahkûm bizzat kendi hareketlerini kollamak durumunda kalacaktır. İşte, siyasi iktidarın Kürt coğrafyasına uyguladığı model budur: "Panoptikon" hapishane sistemi. Bu, fiziki duvarlarla örülmüş bir cezaevi değil kaynakların, paranın, istihdamın ve kalkınmanın kasıtlı olarak engellenmesiyle oluşturulmuş ekonomik ve sosyal bir "panoptikon"dur. Bölge halkı sürekli bir baskı, gözetim ve ekonomik mahkûmiyet altındadır. Bu sistem bireylerin kendi kaderlerini tayin etme yeteneğini kısıtlar, bölgeyi bir geri bırakılmışlık döngüsüne hapseder. Bentham'ın dediği gibi, bir üst aklın gücü elde etmesinin yeni bir modeli yaratılmıştır. Bu geri bırakılmışlık, eşitsizliğin ve ayrımcı politikaların cumhuriyet tarihi boyunca süregelen bir ürünü olmuştur.

Bütçeniz, KOBİ’leri köleleştiren, bilimi araçsallaştıran, emeği sömüren ve bölgesel eşitsizliği derinleştiren bir bütçedir, biz bu bütçeye “hayır” diyoruz. Kaynakların emeğe, üretime ve toplumsal barışa ayrıldığı, insan odaklı, demokratik, ekolojik bir sanayi ve kalkınma sistemini biz inşa edeceğiz. Halklarımızla birlikte bu “panoptikon” tecrit düzenine son vereceğiz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Siirt Milletvekili Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Değerli Bakanlar; bizlerin bütçesini konuştuğumuz değerli halkları ve cezaevlerinde siyasi rehine olarak tutulan siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesini konuşurken bilimin ve teknolojinin baş döndüren hızından bahsederken konuşmama, bu konuda uzun yıllar önce bugünü, bu durumu muazzam bir metaforla anlatan Kanadalı düşünür Marshall McLuhan’ın sözüyle başlamak istiyorum: “Dünya küresel bir köydür.” diyordu McLuhan. Bu söz, bugün artık bir metafor olmanın ötesinde artık bize şunu anlatıyor: Toplumların dijital ilerleyişini sağlayacak olan şey bilimsel özerklik ve kamusal liyakattir. Ancak önümüzde duran 2026 yılı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesi, özellikle TÜBİTAK’ın son yıllardaki yapısal dönüşümü dikkate alındığında bu geleneğe hazırlanmadığımızı acı bir şekilde göstermektedir. TÜBİTAK’ın geleneği, 2000’li yılların ortasından itibaren ciddi sarsıntılar yaşamaya başladı. 2024’te başlayan yönetim değişiklikleri, 2008’de kurum yapısının yeniden düzenlenmesi ve 2011’de bağlı enstitülerin kapatılması yalnızca idari kararlar değil Türkiye’nin bilimsel omurgasında kalıcı hasarlar bırakan siyasal müdahalelerdir. Zaman içinde TÜBİTAK’ın bilimsel niteliğini belirleyen en temel unsur olan liyakat ilkesi yerini sadakat ilişkisine bırakmıştır. Bu siyasal dönüşümün en görünür sonucu, bilimsel üretimdeki gerileme ve kamusal şeffaflık kaybıdır. TÜBİTAK bütçesi bugün milyarlarca liralık bir büyüklüğe ulaşmasına rağmen bu bütçenin hangi projelere, hangi bölgelere, hangi kurumlara nasıl dağıtıldığına ilişkin kolay erişilebilir etkin bir izleme mekanizması hâlâ yoktur. Değerlendirme süreçleri kapalı, ret gerekçeleri çoğu zaman belirsizdir. Fırsat eşitliği özellikle taşra üniversiteleri için giderek zayıflamaktadır.

Bunun yanında, TÜBİTAK’ın desteklediği programların niteliğinde ciddi yön değişimleri yaşandı. Zamanla bilimsel yayınların içeriğine müdahaleler, genç araştırmacıların geleceğini daraltan ideolojik bariyerler ortaya bir nitelik sorununu da koymuş oldu. Dahası, geleneksel ve tamamlayıcı tıp projelerine verilen ölçsüz destek onları bilimsel çerçeveye oturtmak yerine siyasi bir araç hâline getirmiştir. Bu tercih yalnızca bilimsel gerilemeyi değil aynı zamanda kamu sağlığında da kaygı uyandıran sonuçlar doğurmuştur. Bilimin evrensel standartları bellidir; eleştirel düşünce, yöntemsel doğruluk, kuramsal özerklik, bağımsız değerlendirme ve topluma hesap verme. Bugün TÜBİTAK, bu ilkelerin önemli bir kısmıyla arasına mesafe koymuş durumdadır. O kadar kiulusal yarışmalarda desteklenmeyen bazı öğrencilerin uluslararası arenada ödül kazanması iddiaları gündeme gelmiştir.

Biz, bu vesileyle, Sayın Bakana da bu konuyu sormak isteriz: TÜBİTAK’ın reddedip uluslararası arenada derece alan proje var mıdır? Gerçi, Sayın Başkan, çok dinlemiyor beni Sayın Bakan ama ben yine de sormuş olayım.

Değerli milletvekilleri, 2026 yılı bütçesi yalnızca parasal bir plan değildir; Türkiye’nin bilimsel yönünün, dijital dönüşüme verdiği yanıtın, gençlere sunduğu geleceğin belgesidir. Eğer TÜBİTAK, siyasetten arındırılamaz, şeffaflık artırılmaz, evrensel bilim standartlarına tam uyum sağlanamazsa bu

bütçe, yalnızca rakamların yer aldığı bir kâğıt olmaktan öteye geçmeyecek ve Türkiye, küresel köyde kendi sesini değil başkalarının hızını izleyen bir ülke hâline gelecektir.

Bu bütçeyi, bilimsel bir perspektifle yeniden düzenlemek zorundayız çünkü bilim, bir iktidarın değil toplumun, gençlerin ve insanların ortak geleceğidir. Eğer böyle devam edersek biz ancak uzaya turist göndermekten öteye gidemeyeceğiz Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Ağrı Milletvekili Sayın Heval Bozdağ.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri, çok değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye’de bugün, iktidar, şimdiye kadar, belki de ne kadar ayrıştıran, ötekileştiren bir dil kullandıysa da halkı birleştirmeyi de başardı aslında; belli konularda şu anda hemfikiriz. Halka sorulduğunda “Ülkenin en önemli meselesi nedir?” diye; bakınız, neredeyse herkesin, içinde çocuklar, kadınlar, gençler, öğrenciler, işçiler, köylü, esnaf, akademisyen, herkesin hemfikir olduğu şeylerden biri geçim sıkıntısı, hayat pahalılığı, yoksulluk; bir diğeri eşitsizlikler, demokrasinin olmaması. Yine hemen herkesin hemfikir olduğu bir konu; bu ülkede adalet yok.

Yine hemen herkesin hemfikir olduğu bir konu; liyakatsizlik ülkenin en önemli sorunlarından biri olarak görülüyor. Daha ortaöğrenim sıralarında gençler eğitimde fırsat eşitsizliği ve birçok olanaksızlığın yanında bir de bu durumun farkındalar ve onlar açısından bu ciddi bir motivasyon kaybı. Emeğin, çalışmanın karşılığının olmadığı duygusu, “Okusak bile ya mülakatlarda eleneceğiz ya da hak ettiğimiz mevkilerde olamayacağız.” düşüncesi gençlerin büyük çoğunluğunda var. Nepotizm, ahabap çavuş kayırmacılığı, haksızlıklar gençlerin hepten umutlarını yitirmesine neden olmuş durumda. Bugün liyakat artık bir kriter olmaktan çıkmış, daha doğrusu biat ve sadakatin adı liyakat olmuş, nitelik aranmaz olmuş. Bilim Akademisinin 2023-2024 Akademik Özgürlükler Raporu, Türkiye’nin niteliği değil niceliği ölçüt aldığını ifade ediyor.

Yükseköğrenim kurumu sayısı arttı, öğrenci sayısı arttı, öğretim üyesi sayıları da bayağı artmış durumda ama dünya üniversiteleri içerisinde ilk bine girmek hâlâ mesele. 2018 yılından beri rektörlerin doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından atanıyor olması, kurumsal özerkliğin ve bağımsızlığın kalanını da yok etmiş durumda. Üniversiteler bugün bilimden uzaklaşmış, öğrenciler ise barınma ve beslenme sorunlarıyla uğraşmakta. Türkiye, akademik özgürlüklerin en çok kötüleştiği 10 ülke arasında, en alt yüzde 10’luk dilimde Afganistan’la yer almakta; Avrupa Üniversiteler Birliğinin 2023 yılı Üniversite Özerklik Raporu’nda ise sondan 2’nci sırada.

OHAL döneminde çıkarılan KHK’ler, yüzlerce akademisyenin ihraç edilmesi, artan baskılar, ifade özgürlüğü kısıtlaması, eğitim ve iş güvencesinin olmaması insanların ülkeyi terk etmesine neden oldu. Barışı, demokrasiyi savunmanın, özgür düşünmenin suç olduğu bir atmosferde, bilimsel desteklerin bile belli çevrelere verildiği bir üniversitede bilim yapmak, hele de politik baskılarla bunu sürdürmek imkânsız durumda.

İnsana ve doğaya dair merakımıza, yeni bilgiye ayırdığımız kaynaklar ise çok kısıtlı. 2025 itibarıyla araştırma geliştirmenin millî gelir içindeki payı 1,46 olmuş, OECD ülkeleri ortalamasının yarısı kadar. Kamu sektörünün AR-GE araştırmalarındaki payı üçte 1’e düşmüş durumda, AR-GE özel sektöre terk edilmiş. 2024’te üniversite bütçelerinin yalnızca yüzde 4,8’i araştırmaya ayrılmış durumda.

“Akademik yayın sayısı artık çok yükseldi.” diyorsunuz ama atıf sayısını hiç ifade etmiyorsunuz. Yayın yapmanın ticari bir yanı da oluşmaya başladı. Karşılığını verdiğiniz zaman kriterleri oluşturmak ve kariyer basamaklarını tırmanmak hiç de zor değil. Bilimsel üretim niteliksiz kılınmıştır, TÜBİTAK gibi bir kurum niteliksiz kılınmıştır. Bilim Kurulu ve Başkanlığı siyasi yakınlıkla belirlenir olmuş, proje desteklerinde bilimsel ölçütler yerine ideolojik yakınlık belirleyici olmuştur. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp gibi projelere destek verilir, bilim hacamat ve sülük tedavisinde aranır olmuştur.

Tüm bu saydıklarımıza ek olarak genç işsizliği, düşük ücretli, güvencesiz iş yaşamı, toplumsal politik baskılar, kimliksizleştirme, geleceksiz kılma, nefret ve ayrımcılık, cinsiyetçilik, ifade özgürlüğüne yönelik baskılar; özcesi, özgür ve güvenceli bir yaşam arayışı da eklenince gençler umudu dışarıda aramak zorunda kalıyorlar ve sadece beyin göçü değil, bu ülkede eğitim fırsatını dahi yakalayamamış çok daha fazla genç, yoksulluk, işsizlik, eşitsizlik ve hukuksuzluklar nedeniyle ülkeyi terk ediyorlar. Tüm bu gidişatı tersine çevirmek ise mümkün. Sorunu doğru temelde ele almak çözüm olanaklarını zaten sunacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) - Bu ülkenin barışa, demokrasiye, eşitliğe, liyakate, bir yeni toplumsal hukuka ihtiyacı var; özgür düşünmeye, özgür üniversitelere, barışı ve demokrasiyi kalıcı kılacak yeni bir sözleşmeye ihtiyacı var.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Sanayi Bakanına seslenmek isterim. Burada arkadaşlarımızı pek dinlemedi, lütfen beni dinleyin Sayın Bakan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Ben, Kocaeli milletvekiliyim. Artık sanayi kenti olan bu Kocaeli’ye daha fazla sanayi istemiyoruz. Neden, biliyor musunuz? İnsanı öldüren, doğayı katleden bir sanayi istemiyoruz.

Bakın, Kocaeli Kartepe’de Yıldız Entegrenin sahibi milyarder Fehmi Yıldız daha ne yaptıracak? Dünyanın hurda çeliğini getiriyor, haddehanede onu eritecek, Kocaeli halkını kanser edecek, Fehmi Bey ve yandaşları zengin olacak. Sonra, Yukarı Hereke’de SİMGEMAT taş ocağını delmiş delmiş bitmemiş, yeni yer istiyor; orayı patlatacak, Yukarı Hereke’nin tepesine kayalar düşecek, taşlar düşecek.

Gebze’de sanayi, insanları böyle o kadar mahvetmiş, sanayi ve evler iç içe geçmiş ki evler çöküyor, 4 vatandaşımız ölüyor, haberiniz yok! Kırk dört gün olmuş, rapor yok rapor. Ya, biz Gebze’de binaların altında kalmak, Dilovası’nda yanmak istemiyoruz Sayın Bakan. Artık yeter diyoruz, “...”³ diyoruz artık ya, yeter artık! (HDP sıralarından alkışlar)

Bakın, Dilovası dedim, şu fotoğrafın size hikâyesini anlatayım, utanç verici: Dilovası Belediye Başkanı Hamza Şayir, eski Kocaeli Vekiliniz İlyas Şeker nereye gitmiş biliyor musunuz? Dilovası’ndaki parfüm deposuna gitmişler, yıl 2023. 2021’de oranın yıkım kararı var, yıkmıyorlar -yandaşlık ilişkileri- gidiyorlar, ziyaret ediyorlar, çayları içiyorlar. Halk diyor ki: “Burayı yıkın.” Hepsi, bütün belgeler elimde, bakın, bütün belgeler. Temmuz 2024, halk diyor ki... Mimar Sinan Mahallesi Muhtarımız

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Kaymakamlığa dilekçe veriyor. “Burası büyük tehlike saçıyor. Lütfen yakın burayı, ruhsatı iptal edin.” diyor. Kaymakam ne yapıyor biliyor musunuz? Valiliğe yazıyor. Valilik cevabi yazısında ne diyor biliyor musunuz? Utanç verici! Diyor ki: “Biz öyle bir iş yeri bulamadık.” Bakın... Ve devam ediyor; Kasım 2024’te bu iş yeri -belgeler elimde- ruhsat alıyor ya! Utanmadan, yüzleri kızarmadan... O Kocaeli Valisi nerede? O Dilovası Kaymakamı nerede? İstifa etmeleri gerekiyor, yargılanmaları gerekiyor. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Başkanı Tahir Büyükakın, neredesin? Yangın raporu vermeden burası ruhsat almış. Böyle bir rezalet olabilir mi arkadaşlar! Bütün belgeler elimizde.

2 Aralıkta vatandaş yine Çalışma Bakanlığına başvuruyor. Ne oluyor biliyor musunuz? Bakanlık vatandaşa diyor ki: “Daha ayrıntılı inceleme yapın.” Ya, sen ne iş yapıyorsun? Bakanlıkların hâli böyle. Sonuç, korkunç bir yangın. Görün, görün bu rezaleti!

Bakın, orada yananlardan Nisa Taşdemir, benim halkım bu. Nisa Taşdemir’in annesi bana ne dedi biliyor musunuz? “Kemiklerini topladım kızımın.” dedi, “Mezarlığa gidiyorum ‘Nisa, Nisa...’ diyorum, ses yok.” diyor, “İçim kan ağlıyor.” diyor. Yeter artık ya! Rantiyeyi besleyen bu sanayileşmeyi istemiyoruz.

Dilovası’nda, bakın, gelin görün Kayapınar... Ya, evlerin arasına fabrika dikmişsiniz. Sanayileşme böyle mi olur! Fatih Mahallesi’ne gelin, sanayi tankları evlerin arasında; benim halkım onlar.

Yine, gelin, bakın, burada şu rapor çıkmış, bilirkişi raporu çıkmış. Bilirkişi raporunun üzerinde siyasi baskı var, bunu söyleyeyim size, bilirkişi raporunda siyasi baskı var. Bu raporu, bu ruhsatı veren, bakın, şu ruhsatı veren Dilovası Belediye Başkanı Ramazan Ömeroğlu, neredesin kardeşim? Niye utanmıyorsun, sıkılmıyorsun, istifa etmiyorsun? Çalışma Bakanı, niye istifa etmiyorsun? Ya, sizin istifa etmeniz için illa affedilmeniz mi gerekiyor ya! Vallahi sizi Allah da affetmez, kul da affetmez ya! Böyle bir şey olabilir mi ya! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakın, yine, Millî Savunma Bakanına da geçen sene sordum, bana cevap vermedi; darbe gecesi sizi Akın Öztürk kurtarmıştı. Bunu Adalet Bakanlığının önünde haykırıyor bu anne. Bakın, Diyojen’in feneri elinde, iki yıla yakındır Adalet Bakanlığının önünde adalet arayan bir anne var; Sevinç Çakır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Bakın, Millî Savunma Bakanı; Anadolu Ajansı’nıza verdiğiniz sizin şu fotoğrafınız var. Bakın, burada demişsiniz ki: “Akın Öztürk, gece beni kurtardı. 16 Temmuz Cumartesi akşamı yediye kadar Akın Öztürk’le birlikteydik.” Daha sonra, Akın Öztürk darbenin bir numaralı ilan edildi; siz, Millî Savunma Bakanı yapıldınız. Bu nasıl bir garabetir!

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ YAŞAR GÜLER - Öyle bir şey yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Daha sonra, bakın, sekiz sene sonra bu beyanınızdan vazgeçmişsiniz. Anadolu Ajansı’na 23 Temmuz 2016’da bunu demişsiniz, 2024’te beyanınızdan vazgeçmişsiniz. Nasıl oluyor?

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Süre bitti, süre bitti.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Cumartesi akşamı yediye kadar Akın Öztürk’le birliktesiniz. O, darbenin bir numarası oluyor; siz, Millî Savunma Bakanı oluyorsunuz. Bu çelişkiyi geçen sene size sordum, bana açıklamadınız; açıklayın, buyurun. O Hulusi Akar’a da soruyorum, bana açıklamıyor.

OSMAN SAĞLAM (Karaman) - Süre, süre...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Akın Öztürk, Birleşmiş Milletlerden ihlal kararı aldı. Çok büyük hukuk ihlalleriyle dolu bir yargılama yapıldı, hiçbiriniz konuşmuyorsunuz. Binlerce KHK'li suçsuz yere işinden atıldı, zindanlara atıldı; hiçbiriniz konuşmuyorsunuz. Vicdanınız sızlamıyor mu be! Ayıptır! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ferit Şenyaşar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi bütçesi hakkında söz almış bulunmaktayım. Ekranları başında bizleri izleyen halkımızı ve cezaevinde barış ve demokrasi mücadelesi veren bütün yoldaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GAP, 1989 yılında hazırlanan master planla, Yukarı Mezopotamya olarak bilinen Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin tarım, sanayi, ulaştırma, eğitim, sağlık yatırımlarını içine alan bir bölgesel kalkınma projesi olarak kuruldu. GAP kapsamında, enerji yatırımları yüzde 94 oranında tamamlandı, tarımsal sulama yatırımları yüzde 63 seviyelerinde kaldı. Burada, sınıfsal politik bir tercih bulunuyor. Barajlar, hidroelektrik santralleri yani rantı, parayı getiren projeler hızla tamamlandı. GAP'la 1,8 milyon hektar arazinin sulanması hedeflenmişken tarım arazilerinin üçte 1'i hâlâ sulamaya muhtaç, kuru tarım yapıyor.

Güneydoğu halkı yıllardır kalkınma masallarını dinledi ama kalkınma bir türlü sağlanamadı. "GAP kapsamında 3,8 milyon kişiye istihdam sağlanacak." denmişti, oysa GAP'ın kalbi olan Urfa'da nüfusun dörtte 1'i hâlâ mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmak zorunda kalıyor.

Urfa'nın Hilvan, Siverek ve Viranşehir ilçelerinde yıllardır bitirilmeyen projeler yüzünden çiftçiler suya muhtaç. Fıstık üretiminin yoğun yapıldığı Bozova, Halfeti, Birecik'ten Fırat Nehri geçiyor, bölgede kırk yıllık fıstık ağaçları susuzluktan kuruyor. GAP kapsamında yapılan devasa barajlarla bir yandan elektrik üretiliyor, öbür yandan Urfa'lı çiftçiler sulama için elektrige dünyanın parasını ödüyor. Trafolar yetersiz; uzun süre yaşanan elektrik kesintileri yüzünden verim düşüyor, mahsuller kuruyor. GAP bölgesinde çiftçilerin geliri DEDAŞ'ın elektrik faturalarını karşılamıyor. Su kanalları yoksa elektrikle suyu çek, elektrik pahalıysa borca gir; borç yüzünden elektrigin kesilsin, elektrik kesilince mahsulün kurusun; zararını çıkarmak için mevsimlik tarım işçisi olarak yollara düş ve sonuç bu görseledir: "Sivas'ta tarım işçilerini taşıyan minibüs devrildi, 4 işçi hayatını kaybetti." Sayın Bakan, bu 4 işçiden 3'ü 12-14 yaşlarında çocuklardı. Burada gelip sermaye odaklı konuşmalar yapacaksınız ama bu mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarını bir türlü gündeminize almayacaksınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu kısır döngüyü kıracak olan şey, GAP'ın sulama ayağının bir an önce tamamlanması ve suyun uygun fiyata çiftçilere verilmesidir. AK PARTİ iktidara gelince Cumhurbaşkanı bölge halkına söz verdi ve burada sözünü aynen tekrar aktarıyorum: "GAP'ı en kısa sürede tamamlayacağız. Kimse geçim derdiyle gurbete gitmek zorunda kalmayacak, hatta GAP bittiğinde mevsimlik işçi göçü tersine dönecek." Aradan yirmi üç yıl geçti, GAP bitmedi; bitmediği gibi mevsimlik tarım işçiliği sorunu küçülmek yerine daha da büyüdü.

Türkiye'nin en verimli toprakları GAP bölgesinde yer alıyor. Çiftçiler yeterince bilinçlendirilmediği için topraklar vahşi sulamadan dolayı çoraklaşıyor. Bu yıl yaşanan kuraklıkla GAP bölgesinde üretiminin yoğun yapıldığı mısır, pamuk, buğday ve mercimekte yüzde 30 ve 50'ye varan rekolte kayıpları yaşandı. Bu zor günlerde iktidar yerli üreticiyi desteklemek yerine ithalata başvurdu, mısır ve

pamuk üreticisi zarar etti. Yüksek girdi maliyetleri, yetersiz destekler ve ithalat politikaları nedeniyle GAP bölgesinde tarım yapmak her geçen gün zorlaşıyor. Çiftçiler üretmiyor, tüketici pahalıya yiyor, bu süreçte kazançlı çıkan ithalat lobileri oluyor.

Biz DEM PARTİ olarak “Ekmek ve Barış İçin Bütçe” diyerek bir kampanya yürütüyoruz. Bu ülkenin bütçesi savaşa değil halka, ranta değil barışa harcansın. Tarım politikasında neoliberal ve sermaye odaklı model iflas etmiştir. Türkiye’nin artık planlı, halkçı, ekolojik temelli bir tarım modeline geçmesi bir tercih değil zorunluluktur. Küçük üreticiyi merkeze alan, yerli üretimi önceleyen bir anlayışla hareket edilmelidir. Sosyal devlet olmanın gereği olarak çiftçilerin elektrik faturası sübvansede edilmelidir. Suyu, toprağı şirketlerin girdisi olarak değil, geleceğin emaneti olarak görmeliyiz, korumalıyız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftçiyök. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİNAN ÇİFTÇİYÖREK (Van) - Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Bakana bir şey hatırlatmak istiyorum: Çukurova, Konya, Amik Ovası, bir adım geride GAP, Ege Bölgesi, önümüzdeki elli yıl sonra tarım dışı kalacak bu zihniyetle, bu politikalarla. Dolayısıyla Savunma Bakanlığı Amerika’nın 10 katı güçlü orduya, istihbarata, polise sahip olsa bile Türkiye’nin beka meselesini çözemeyecek. Bu nedenle “Etrafımız düşmanla doludur. Sınır ötesinde kürdistan parçaları statü elde ediyor. İçeride Kürt meselesi var.” Beka meselesi bunlar değil, demin sözünü ettiğim Türkiye’nin elli yıl sonraki tarım dışı kalma riskidir, bunun üzerine araştırma yapmasını dilerim.

Şimdi, biz GAP’a, DAP’a karşı değiliz, GAP’ın yapılması lazımdı ya da DAP, özellikle dijital merkezli projelerin yapılması lazımdı. GAP yapıldı otuz altı yıl önce sayın vekiller, sayın iktidar, DAP da yapıldı yirmi beş yıl önce. Bu harita değışti mi sayın vekiller? Yirmi beş yıl önce tablo buydu, yirmi beş yıl sonra tablo bu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer “Değışti.” diyorsanız ben yanıt bekliyorum iktidar temsilcilerinden. “Değışti hakikaten, olur mu canım?” diyorsanız... Otuz yıl önce de Urfa yoksuldu, Van yoksuldu. GAP’la Urfa tarımın başkenti yapılacaktı, Van da hayvancılığın başkenti yapılacaktı. Yapıldı mı? GAP’la birlikte Güney Kafkasya’dan Mısır’a kadar 300 milyonluk havza Hilvan merkezli kargo uçaklarına açık, kalkıp ineceğı tarımsal ihracat üssü olacaktı. Şimdi soruyorum iktidara: 1 kilo ihracat yaptınız mı Urfa’dan? Bırak, kargo uçaklarını, 1 kilo ya! Ali Ekber Yıldırım veri veriyor, “Yok.” diyor. Niye yaptınız GAP’ı, DAP’ı? Ben de yanıtı var, yazdım da ben; GAP’ın, DAP’ın neden yapıldığını gayet iyi biliyorum, burada zaman yok, üzerinde durmayacağım. Söylemek istediğim şey şu: GAP’la, DAP’la memleketin kaderi değışmedi, bir.

İki, Sayın Demirel diyordu ki Turgut Özal’a, Sayın Özal’a: “Vallahi GAP’ı kaptırmam.” GAP’ı Özal’a kaptırmadı ama siyasete kaptırdı. Doğaya yani iklim krizine kaptırdı GAP’ı. GAP daha tamamlanmadan zaten hızla tarım dışı kalıyor. Neye yaradı? Yani şimdiden zaten GAP giderek tarım dışı oluyor.

Şimdi, 24 ilin kaderi değışmedi; yine en dipteler, söz konusu olan iki bölgede işsizlik en yüksek oranda, turizm, sanayi, tarım hakeza dipte. Özellikle turizm açısından, sanayi açısından altyapı yok, hava yolu, kara yolu demir yolu yok. Yani, Batı’yla kıyaslanırsa çok, çok, çok zayıf; şu anda veri verecek durumda değilim. GAP ve DAP, çok net söylüyorum, yapılmadan önce çevrenin çevresiydi. Şimdi, değışti mi? Yine, çevrenin çevresi; Türkiye çevre, GAP ve DAP, yine yani söz konusu iki bölge -kürdistan- yine, çevrenin çevresi. Sayın AK PARTİ’liler, Sayın CHP’liler, Sayın MHP’liler; değışti

mi bu? Hayır, değişmedi. Yine, çevrenin çevresi, işsizlik yine en yüksek. Dolayısıyla, sona geliyorum. Şunu söyleyeyim: Bu politikaların temelinde... Devlet hâlâ iki bölgeye güvenlik parantezinden bakıyor, güvenlik parantezinden; onu aşamıyor. Hâlen “Ya, bu geleceği belli olmayan bölgeye yatırım yaparsam ne olur?” güvenlik parantezini aşamadı. Hâlen, bakın hâlen, altını çiziyorum -Van’dan geliyorum, Urfa’ya yakın, biliyorum, Urfalıyım- aşiret sosyolojisine oynuyor, hâlen. Dilerim bu çözüm sürecinde devlet, Kürt meselesinde güvenlik parantezini aşar.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Halide Türkoğlu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HALİDE TÜRKOĞLU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce siyasi kadın tutsaklar, hasta tutsaklar başta olmak üzere cezaevinde rehin tutulan tüm arkadaşlarımızı, ekranları başında bizleri izleyen kadınları, halkları selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Ben en sonda söyleyeceğimi ilk başta söyleyerek konuşmama başlamak istiyorum: Toplumsal cinsiyet eşitliğini yok sayarak hazırlanan bu bütçeye sadece kadınlar, yoksullar, işçiler, emekçiler adına itiraz etmiyoruz; rant politikalarıyla nefessiz bırakılmak istenen kuşların, ağaçların, ormanların, derelerin, doğadaki tüm canlıların yaşam haklarına yönelik saldırının bütçesine itiraz ediyoruz aynı zamanda. Nitekim, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesi bu bölgelerde yürütülen rant siyasetinden, doğa talanı siyasetinden bağımsız ele alınamaz. Her geçen gün kuruluş amaçlarından sapmış bu kurumlar halkın yaşamına, ekonomisine, toprağına, su kaynaklarına karşı merkezî idarenin talanının vitrin kurumları hâline gelmiştir. Bugün Karadeniz’den Cudi’ye, Akbelen’den Kaz Dağları’na, Besta’ya ülkenin dört bir yanında gelişen itirazı görmezden gelerek bu bütçeyi konuşamayız.

Bu başkanlıklar altında yürütülen projelerin neye hizmet ettiğinden ziyade, neye hizmet etmediğini birkaç örnekle sunmak istiyorum. Bugün Konya kapalı havzasında canlı türleri oluyorken, yanlış sulama ve üretimden kaynaklı birçok sulak alan ve göl kurumayla karşı karşıya kalıyorken ve yine iklim kriziyle birlikte bu sorun katmerleşerek artıyorken yanlış projelerde ısrar etmek bu sorunu beslemekten başka bir şey değildir. Yine, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının “web” sitesinde yer alan tanıtım videosunda da Karadeniz’in doğasına uygun projelerin nasıl hayata geçireceğinden bahsediliyor. Bu çalışmaların doğaya değil ranta, halka değil sermayeye nasıl hizmet ettiğini bu alanda mücadele yürüten ekoloji örgütlerinin, orada yaşayan halkların direnişinden birkaç örnekle sunmak istiyorum. Bu ülkede tam da o bahsettiğiniz doğa cenneti Doğu Karadeniz’de doğasını, ağacını koruduğu için katledilen bir Reşit Kibar gerçeği var. Kendim bizzat bu sürecin takipçisi oldum, Diyarbakır’dan Artvin’e gittim; soru önergesiyle Meclis gündemine getirdim. Artvin’in Cankurtaran yerinde yapılmak istenen Mesire Alanı Projesi kapsamında sermayedarların akın ettiği bölgede ağaçların kökünden koparıldığını gören ve buna karşı çıkan Reşit Kibar, doğasını savunduğu için katledildi. Bizler bugün burada aynı zamanda onun mücadelesinin sesi, yürütücüleri olduğumuzu özellikle söylemek istiyorum. Yine, bölgeyi kalkındırma adına yürütülen her faaliyet beraberinde başka bir doğa felaketini getirmiştir. Bugün övünerek anlatılan projeler kapsamında yapılan HES’lerin, taş ocaklarının, yol projelerinin en küçük bir selde taşmaları nasıl tetiklediği bizzat dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından 2019 yılında açıklanan Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı’yla itiraf edilmiştir. İklim Eylem Planı’nda itiraf edildiği gibi, yaptığınız yol, tünel, HES projeleriniz nedeniyle Karadeniz’de her sağanak selle heyelanla sonuçlanıyor, can kaybına neden oluyor. Yağmuru bol Karadeniz içecek su bulamıyor. Her ilçede su sıkıntısı var ama gelin görün, rant ve talan siyasetine karşı yaylalarını koruyan insanların

gözüne alındığı bir ülke burası. Yaşam alanlarını savunduğu için yayla yasaklarının uygulandığı bir yerde hiç kimse söz konusu bu başkanlıkların övünerek anlattığı projelere itibar etmeyecektir. Vaatleriniz de uygulamalarınız da ortadadır; sonuçları ise bugünümüzdür, yarından sonrası ise yok oluşturtur. Âdetâ tüm kurumları, ilgili bakanlıklarıyla organize bir şekilde 5’li çeteyi besleyen, doğaya savaş açan, halka rağmen bu siyasette ısrar edenlerin bütçesini kabul etmedik, etmeyiz. Bugün Ege’den Karadeniz’e, Cudi’den Çınar’a, Gabar’a, Besta’ya, Kulp’a yükselen direniş tam da ülkenin dört bir yanında doğaya açılan savaşa karşı bir barış mücadelesinin adıdır. Barış ve demokratik toplum sürecinin ruhu aynı zamanda doğayla barışmayı gerektirir. Bu iktidarın yapması gereken de sanayi, turizm, kalkınma adı altında rantı, sermayeyi beslemenin değil, doğayla uyum içerisinde bir kalkınma politikasının hayata geçirilmesinin bütçesini oluşturmaktır. Nasıl bir turizme, nasıl bir yatırıma, nasıl politikalara ihtiyaç olduğunu yaşadıkları doğaya zarar verilmesini istemeyen yurttaşların kendisi bilir. Bu ranttan, talandan değil, doğadan yana bütçe diyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz İzmir Milletvekili Sayın Ümit Özlale. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

4 tane sanayi devrimi geçirdi bu dünya; Birinci Sanayi Devrimi Osmanlı İmparatorluğu’nun gerilemesine yol açtı, İkinci Sanayi Devrimi’nde Osmanlı İmparatorluğu çöktü. Üçüncüsünde biz gelişmekte olan ülke olarak kaldık, Asya ülkeleri gelişti; şimdi, Dördüncü Sanayi Devrimi var ve her zamankinden çok daha yıkıcı. Bunun dışında, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra jeopolitik risklerin en yüksek olduğu dönemdeyiz. Dolayısıyla, bugün bizim burada tartıştığımız Millî Savunma Bakanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı belki de bu bakanlıklar içerisinde en kritik bakanlıkları temsil ediyor ve gönül isterdi ki bu kadar önemli bakanlıkların tartışıldığı bir yerde bizi AK PARTİ’li arkadaşlarımızdan 6 kişiden daha fazlası dinlesin.

Şimdi, burada sanayinin öneminden bahsettik, Sanayi Devrimi’nden bahsettik. O zaman şunu beklersiniz: Başarılı bir sanayi devrim için ne olması gerekiyor? Başarılı bir sanayi devrimi için bizim sanayi üretimimizin artması gerekiyor. İşte, size tablo: Kasım 2022’den beri sanayi üretimimiz tamamıyla yerinde sayıyor; istihdam yerinde saymıyor, çalışan sayısı sanayide azalıyor. Daha çarpıcı bir örnek göstereyim size: 24 tane imalat sanayi sektörünün 15’inde üretim geriye gitti. Sadece tekstil, hazır giyim, deri değil; mobilya, plastik, kimya, makine gibi bizim ihracatçı olduğumuz çok temel sektörlerde bizim sanayimiz üç seneden beri geriye gidiyor. Şimdi, ben size istihdam kayıplarını göstereyim; bakın, burada sadece tekstil, giyim ve deri sektöründe son üç senede 300 bin kişiden fazla insan işini kaybetmiş durumda. Şimdi, durum böyle olduğu zaman, bizim sanayi devrimini hakıyla yerine getirdiğimizi, sanayi devriminin gerekliliklerini yerine getirdiğimizi söylememiz çok mümkün değil. Sayın Bakan burada şunu diyecektir: “Tekstil, hazır giyim, deri gibi emek yoğun, istihdam yoğun sektörlerden çıktık, daha yüksek teknoloji sektörlerine girdik ve o yüzden de ihracatımız arttı, ithalatımız düştü.” O da çok doğru değil, TÜİK’in Birim Değer Endeksi var; 2013 yılında bizim ihracatımızın Birim Değer Endeksi 114,8’miş, 2025’in ilk dokuz ayı 118 yani orada da yüzde 3’lük bir artış var. Peki, iki gündür devamlı Ticaret Bakanlığının ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesini tartışıyoruz, ihracatı konuşuyoruz. İthalat peki? İhracatımızın birim değeri yüzde 3 artarken ithalatımızın birim değeri de yüzde 7 artmış, dolayısıyla ortada böyle çok büyük bir başarı hikâyesi yok.

Peki, tekstil, hazır giyim ve deri bizim vazgeçmemiz gereken sektörler mi? Asla değil. Dünya vazgeçmiş mi? E, dünya da vazgeçmemiş? Bugün İtalya'ya bakıyorsunuz, İspanya'ya bakıyorsunuz; kişi başı milli geliri bizim 2,5-3 katımız olan ülkeler tekstilden, hazır giyimden, makineden, kimyadan, plastik sektöründen çıkmıyorlar; bunu dönüştürüyorlar. Üç seneden beri bizim tekstilcimiz, hazır giyimcimiz, dericimiz, makinecimiz, kimyacılarımız; bunlar bir yapısal dönüşüm talep ediyor ve üç seneden beri herhangi bir şekilde kendi haklı taleplerine bir cevap olmuyor. 300 bin kişiyi kaybetmişiz hazır giyimde, bizim tekstilde bir dönüşüm programımız var mı? Yok. İtalya'nın en zengin 5 kişisinden 2'si hazır giyimde. İspanya'nın en zengini, dünyanın da en zenginlerinden birisi hazır giyimde. Bizim tasarıma, katma değere önem vermemiz gerekirken, tekstilden, hazır giyimden çıkacak olan çalışanlarımızı başka sektörlerle yönlentmemiz gerekirken biz bunların hiçbir tanesini yapmıyoruz. Peki, bunlara bütçede kaynak ayırıyor muyuz? Hayır, bunlara bütçede kaynak da ayırmıyoruz. Mesela, şuna bakıyorsunuz: Yaşam boyu öğrenim. E, şimdi tekstilden, hazır giyimden insanlar çıkacaklar, başka nerelere geçecekler? Onlara bizim beceriler sağlamamız lazım. Bütçede kaynak var mı? Yok; kaynağımızı orada düşürmüştüz.

Peki, AR-GE ve yenilikçilik programı... Size buradan bir tane grafik göstereyim. Bakın, 2 tane orta karar üniversite seçtim Amerika'dan; Johns Hopkins Üniversitesi ile University of California San Francisco. Bu 2 tane üniversitenin AR-GE harcamalarının toplamı bizim 119 tane devlet üniversitesinin, 100 tane vakıf üniversitesinin AR-GE harcamasının toplamından fazla. (CHP sıralarından alkışlar) Amerika Birleşik Devletleri'ndeki AR-GE harcaması, üniversitelerin AR-GE harcaması bizim bütün ülkemizin AR-GE harcamasının tam 8 katı. O zaman, şöyle bir şey var: Tekstil, hazır giyimden çıktık, peki, gerekli AR-GE'yi yapıyor muyuz? Hayır, yapmıyoruz. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bununla ilgili gerekli bütçeyi veriyor muyuz? Hayır, vermiyoruz. Bana inanmıyorsanız bütçe rakamlarına bakın; AR-GE ve yenilikçilik programına baktığınız zaman, orada 2026'dan 2028'e kadar bütçeden AR-GE ve yenilikçilik programına daha az kaynak ayrıldığını görürsünüz; sanayi programına daha az kaynak ayrıldığını görürsünüz; yaşam boyu öğrenime daha az kaynak ayrıldığını görürsünüz; bizim sanayicimizin yapısal dönüşüme ihtiyacı varken bu konunun bütçede tamamıyla es geçildiğini görürsünüz.

Peki, eskiden olsa ne olurdu, bu problemler yaşanır mıydı? Hayır. Benim, AK PARTİ'ye yönelttiğim en büyük eleştirilerden bir tanesi şu: Eskiden tıkr tıkr işleyen kurumlar vardı, bunlardan bir tanesi de Devlet Planlama Teşkilatıydı. Eğer, bugün, Devlet Planlama Teşkilatı olsaydı biz ne tekstilde ne hazır giyimde ne deride bu kadar büyük bir başarısızlıkla karşı karşıya kalmazdık, daha bütüncül bir yatırım programı yapardık, bazı sektörlerde yapısal dönüşümden dolayı işsiz kalacak insanları başka yerlere dönüştürebilecek programlar uygulardık. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığını kapattınız, devletin aklı olan müsteşarlık makamını kaldırdınız, Devlet Planlama Teşkilatını Kalkınma Bakanlığına evrilttiniz, eyvallah ama daha sonra onu da kaldırdınız. Şu anda Kalkınma Bakanlığı yok, sadece kalkınma ajansları Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın içerisinde. Bugün, burada, Meclisin çatısı altında çok ama çok önemli bir komisyon kuruldu, bu komisyonun bir ayağında güvenlik var, öbür ayağında adalet ve yargı olmalı ama bir ayağında da kalkınma olmalı. Peki, bizim bütçemizin bölgesel kalkınmaya ayırdığı paya hiç baktınız mı? Arkadaşlar, bölgesel kalkınmaya biz giderek daha az pay ayırıyoruz. O zaman biz Güneydoğu Anadolu ile ülkemizin diğer bölgeleri arasındaki sosyoekonomik farklılığı nasıl kapatacağız? Bireyi, şirketleri bölgelerine bakılmaksızın nasıl güçlendireceğiz? (CHP sıralarından alkışlar) Yani öyle şizofrenik bir durum var ki bakanlar buraya geliyorlar "Bizler daha eşitlikçi, sosyoekonomik koşulları iyileştiren bir bütçe sunuyoruz." diyorlar, ondan sonra biz bütçe rakamlarının içine baktığımızda tam tersini görüyoruz; bölgesel kalkınmaya daha az pay, AR-GE ve yeniliğe daha az pay, yaşam boyu öğrenmeye daha az pay ayırıyoruz.

Millî Savunma Bakanlığıyla ilgili de birkaç şey söylemek istiyorum. Şimdi, AK PARTİ'ye en büyük eleştirilerimden bir tanesi şudur: Savunma sanayisi sizle beraber başlamadı, son yirmi beş yılda başlamadı, Türkiye'nin çok ama çok önemli iki yüz yıllık şanlı bir savunma sanayisi tarihi var. Eğer siz bugün savunma sanayisinin sizinle beraber başladığını düşünürseniz birçok insana ayıp edersiniz. Mesela, Nuri Demirağ'a ayıp edersiniz, Vecihi Hürkuş'a ayıp ederseniz, Nuri Killigil'e ayıp ederseniz, Şakir Zümre'ye ayıp edersiniz, 1970'li yıllarda Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfını kuran Süleyman Demirel'e ayıp dersiniz; ROKETSAN'ı, HAVELSAN'ı, TUSAŞ'ı kuran devlet aklına ayıp edersiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Ondan sonra, Savunma Sanayii Başkanlığını kuran merhum Turgut Özal'a ayıp edersiniz; Kıbrıs Barış Harekâtı'nı düzenleyen, hem de başarıyla beraber bizi dünyada şanlı, şerefle temsil eden merhum Kara Oğlan Bülent Ecevit'e ve Erbakan Hocaya ayıp edersiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Savunma sanayisi sizle başlamadı, sizle beraber devam etti ve birçok da hata yapıyorsunuz, bu hataları da size söylemek gerekiyor. Bunlardan bir tanesi şu: Millî muharip uçak. Bakıyorsunuz, motor problemini çözmeden işe başladınız, proje bugün durma noktasına geldi. ALTAY tankı, yerli güç paketi hâlâ ortada yok. Kore'nin bile kendi kullanmayı reddettiği transmisyonu kabul etmek zorunda kaldınız, bununla beraber teslim töreni altında propaganda yapıyorsunuz. S-400, F-35 hikâyesine hiç girmiyorum; S-400'leri milyarlarca dolar vererek aldınız, kullanamıyorsunuz, F-35 programından da sayenizde çıkarıldık. Şeffaf olmayan fon dağıtıyorsunuz, savunma sanayisine ayrılan paylar nereye gidiyor, bunların hiçbir tanesini bilmiyoruz. Devamlı söylüyoruz burada, küçük ve orta ölçekli yerli savunma sanayisi şirketlerini desteklemeniz lazım. Savunma sanayisinde tabii ki Baykar gibi başarılı örnekler hepimizin baş tacı ama küçük ve orta ölçekli yerli şirketleri desteklemeniz lazım; desteklemiyorsunuz. Bizim gururumuz olan ASELSAN başta olmak üzere, HAVELSAN'dan, TAI'den (TUSAŞ) ROKETSAN'dan beyin göçünü bir türlü durduramıyorsunuz, ondan sonra da "Savunma sanayisi bizle başladı, bizle beraber devam edecek." diyorsunuz; ayıp ediyorsunuz.

Son bir şey de şu: Savunma projelerinde gizlilik esastır yani caydırıcılık dediğiniz şey sadece gösterdiğinizden değil göstermediğinizden de doğar. Yani siz şimdi füze menzillerinden radar kapasitemize, hava savunma sistemlerinin katmanlarından İHA, SİHA'ların teknik özelliklerine kadar gizli kalması gereken ne kadar bilgi varsa onları TikTok'ta, sosyal medyada paylaşım popülizm yapıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bu popülizmi yaptığınız zaman da bizim gücümüzü, savunma gücümüzü herkese göstermiş oluyorsunuz.

Belki sosyal medyada kendiniz siyasi menfaatler uğruna bunları kullanıyorsunuz ama olan gerçekten Türkiye'nin savunma aklına oluyor diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - İnşallah dinlerler Hocam, ders alırlar!

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Millî Savunma Bakanlığı bütçesi üzerine söz aldım.

Komisyonunda da ifade etmiştim, bu toprakların yetiştirmiş olduğu en büyük devrimci var, ebedî ve ezelî Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Atatürk. (CHP sıralarından alkışlar) Onun ebedî istirahatgâhında,

Anıtkabir’de yapılan saygısızlıkları konuşacağım, Komisyon da Sayın Bakana ifade ettim. Bakın, üç dört tane yazılı soru sorduk milletvekilleriyle, ben de en son soru sordum “Anıtkabir’de her törende karşılaştığımız, bir güruhun gelip attığı sloganlara ilişkin olarak Millî Savunma Bakanlığı niye gereğini yapmıyor?” diye sorular soruyoruz. Orada sloganlarla karşılaşıyoruz “Recep Tayyip Erdoğan” diyorlar, sloganlar atılıyor; orası büyük bir tazim yeri, saygı yeri. Sayın Bakan bize cevaplar veriyor, diyor ki: “Anıtkabir Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik var...” O yönetmeliğin 35’inci maddesi aynen şöyle diyor: “Başka amaçlarla tören, yürüyüş ve gösteri düzenlenemez, çelenk konamaz. Anıtkabir’in manevi varlığına yakışmayan her türlü tavır, hareket, söz, yazı ve davranışlara izin verilemez.” Sayın Bakan, biz gittiğimiz her törende bunları izliyoruz, her törende. Bakın, siz bize bütçe sunumunda bir kitapçık verdiniz, 7’nci maddesinde dediniz ki: “Hudutlarımızda 19 hudut tugayı, 4 hudut alayı, yaklaşık 60 bin personel görev yapmaktadır. 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren hudutlarımızdan 59.105 kişinin geçişini engelledik.” Sayın Bakan, hudutlardan geçişi engellediniz de Anıtkabir’e giren bu güruhu niye engellemediniz? Niye engellemediniz bu güruhu? (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; İYİ Parti sıralarından alkışlar) Anıtkabir Mustafa Kemal’in ikametgâhıdır; bizim için kutsaldır, hepimiz için kutsaldır, burada varoluş nedenimizdir. Siz ne yaptınız orada? Bakın, bunlar geliyorlar... Bizat gözlemlerimi söylüyorum; İdare Amiri olduğum için kırmızı plakayla gidiyordum, beni durduruyordu oradaki güvenlik görevlileri “İçeride kim var?” diye bana soruyorlardı, isimlerimize bakıyorlardı. Öyle bir hâle getirdiler ki orada o törene katılıp slogan atanlar Anıtkabir’de manevi huzura çıkmıyorlar, terk edip geri gidiyorlar. Bu nedir? Siyasal bir gösteri. Bunu engelleyebilir misiniz? Asla engelleyemezsiniz. Ben bu konuşmayı tarihe not düşün diye yapıyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Millî Savunma Bakanlığının Anıtkabir’deki bu saygısızlığı engelleyecek gücü yoktur. Bakın, bütün tarih, bütün toplum bilir, engelleyemezsiniz ki bunu. Ancak nasıl engelleyebilirsiniz? Bu irade eğer ortaya konulabilirse... Eğer orada “Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün askerleriyiz.” sloganı atılsaydı onu engellediniz Sayın Bakan; açık açık ifade ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bir başka boyutu da yargı. Yargıyla ilişkili olarak da askerî yargıyı ben Komisyon da konuştum. Askerî yargı için 2016’yı bahane ettiniz, 2017’de hem Askerî Yüksek İdare Mahkemesini hem de arkasından Askerî Yargıtayı kapattınız. 2021’de “ihtisaslama” adı altında bazı mahkemeleri askerî davalara bakmakla ilişkili olarak görevlendirdiniz.

Sayın Bakan, şunu açıkça ifade ediyorum, uzun yıllar hukukçu olan biri olarak ifade ediyorum: Bakın, adli yargıdaki iş yükünün ne olduğunu biliyorum, adli yargıdaki işlerin nasıl yürüdüğünü de biliyorum, müessir fiil ile emre itaatsizlik arasındaki o ince çizgiyi ayırt edemeyen binlerce hâkim, savcının olduğunu biliyorum ama siz ne yaptınız? Kalktınız, 2016’da FETÖ darbesinde -o da ilginç, verdiğiniz rakamlar da- 24 bin kişiyi ordudan FETÖ’yle iltisaklı olarak attınız. Ya, benim ilim Artvin’in merkez ilçe nüfusu 24 bin-25 bin. Ya, Atatürk’ün ordusuna 24 bin hain sızmış, böyle bir şey olabilir mi? Bu utanç hepimize yeter, bir Millî Savunma Komisyonu üyesi olarak açıkça ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, bakın, dün Trump bir açıklama yaptı...

Bu askerî yargının kapatılma gerekçesini de Sayın Erdoğan’a bir uçakta sordular, dedi ki: “Bir üstegmen bir paşayı, Genelkurmay Başkanını nasıl yargılar?” Değerli arkadaşlar, Politico dergisinde Trump’ın bir açıklaması var -daha kırk sekiz saat falan oldu- ne diyor biliyor musunuz? “Ben Sayın Erdoğan’a diyorum ki şunu serbest bırak, onu serbest bırakıyor. Çok özel birisi benim için.” diyor. Sayın Bakan, buradaki sorun yargıyla alakalı, ast-üst ilişkisiyle alakalı bir hiyerarşi sorunu değil, buradaki sorun yargıya yürütmenin müdahale etmesidir. Siz 2016’daki darbeyi gerekçe göstererek hem askerî mahkemeleri kapattınız hem sağlık kurumlarını kapattınız. Burada roller değişti, aslında sizin bizden şunu talep etmeniz lazım... Ya, biz yasama organı olarak -uzun yıllardır da Millî Savunma

Komisyonundayım- bütün arkadaşlar diyoruz ki: Ya, şu askerî mahkemeleri açın, askerî yargıyı yeniden diriltin, bir de askerî hastaneleri açın. Siz buna karşı direniyorsunuz “Yapacağız, yapacağız.” diyorsunuz “-cek” “-cak” hiç bir şey yok. Öyle mi arkadaşlar? Hiçbir işlem yapılmıyor, bunu da buradan bir kere daha vurgulamak istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir de Komisyonunda yaptığınız konuşmada teğmenlerle alakalı dediniz ki: “Teğmenlere ilişkin olarak burada elimizde görüntüler var, bir kadın teğmen çıktı, ‘Şöyle, şöyle, şöyle yapayım, alanı boşaltın.’ dedi.” Sayın Bakan, ihraç gerekçeleri içerisinde bu yok, ben ihraç gerekçelerine baktım, böyle bir ibare yok. Buna ilişkin bir ibare olsaydı siz haklı olabilirdiniz, böyle bir ibare yok.

Teğmenleri ordudan atabilirsiniz ama onların kalbinden Atatürk sevgisini atamazsınız diyor, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; İYİ PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Çanakkale Milletvekili Sayın Özgür Ceylan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, kıymetli milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığı bütçesi üzerinde söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, göz bebeğimiz ordumuzu bünyesinde bulunduran Bakanlığınız bizim için çok önemli olup Bakanlığınızın ve ordumuzun iyi yönetilmesi ülkemiz için hayati öneme sahiptir ama maalesef ki çok önemli sorunlar bulunmakta. Bizi bekleyen en önemli tehlike ordumuzun siyasallaşmasıdır. 15 Temmuz sonrası yapılan değişikliklerle TSK’nin siyasallaşması adına çok tehlikeli adımlar atıldı. Yüksek Askerî Şûranın yapısı değiştirilerek sivil sayısının artırılmasıyla atama, terfi ve emeklilikte siyasi müdahale belirginleşmiş, muhalif düşünen komutanlarımızın kadrosuzluk gerekçesiyle emekli edilmelerinin önü açılmıştır. Yapılan değişikliklerle, kuvvet komutanlıklarının Genelkurmay Başkanının haricinde doğrudan Millî Savunma Bakanına da bağlanması siyasi bir irade olan bakanın kuvvetlerimizi siyasi olaylarda sahaya sürebilmesinin önünü açmaktadır. Personel alımında yapılan değişikliklerle, siyasi iradenin ağırlığının artmasıyla iktidardaki siyasi görüşün yandaşlarını TSK’ye kolaylıkla yerleştirebilmesinin önü açılmıştır. Bütün bunlar TSK’nin siyasallaşması değil de nedir? (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakanım, Komisyonunda bu konuya cevaben kendinizden örnek vererek, Genelkurmay Başkanına sormadan asla bir şey yapmayacağınızı, personel alımında, YAŞ kararlarında size hiçbir siyasi baskının olmadığını söylediniz yani bir anlamda kendinizi siper etmeye çalıştınız. Sorun sistemde Sayın Bakanım. Kullanıp kullanmadığınızı bilmiyoruz ama Bakanın bu yetkileri kullanma hakkı var, biz bunu söylüyoruz. Orduyu siyasete alet etmeyen, bunun bedelini aynı 15 Temmuzda olduğu gibi hepimiz ödeteceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakanım, savunma sanayisindeki başarılar her fırsatta, yalnızca partinize aitmiş gibi gösterilip seçim malzemesi olarak kullanılıyor; eleştiriye tahammül yok bu konuda. Milletimizin vergileriyle desteklendiği için hem eleştirmeye hem de soru sormaya hakkımız var. (CHP sıralarından alkışlar) Alındıktan sonra âdeta bir fiyaskoya dönen S-400’ü F-35 alabilmek için başka bir ülkeye satmaya çalıştığınız doğru mu? Millî ve yerli savaş uçağımız KAA’nın motorunu Amerikalılar vermek istemiyorlar, ne yapmayı düşünüyorsunuz? Geçtiğimiz günlerde, görevdeki 2 fırkateynimizden biri olan AKHİSAR’ın Romanya’ya satıldığını öğrendik. Sayın Bakan, yolları, köprüleri sattınız, gördük de görevdeki yepyeni bir fırkateyni satmak nedir ya! (CHP sıralarından alkışlar) Bildiğimiz kadarıyla, donanmamızın savaş gemileri harekât ihtiyacına göre devreye girer, envantere alınır, ihtiyaç olduğu için

hepsinin planlı görevleri vardır. Talep hâlinde başka bir ülke için gemi inşa edip satabiliriz ancak Deniz Kuvvetleri envanterindeki bir geminin satılması nedir? Oto galerideki test aracı mı bu; görevdeki gemi satılır mı! (CHP sıralarından alkışlar) Anlaşılan, siz de iktidarın para bulma telaşına ortak olmuşsunuz, bari, bu paranın TSK'ye harcanmasını sağlayın.

Bakın, emekli astsubaylar geçinemiyorlar; hak ettikleri görev, kıdem tazminatlarının verilmesini sağlayın. Emekli binbaşılar çok zor durumda; maaşlarının iyileştirilmesini sağlayın. Sözleşmeli erler, uzman er ve erbaşlar atama bekliyorlar; onlara kadro açılmasını sağlayın. Şehit ailelerimizin ve gazilerimizin maaş, özlük hakları; eğitim, istihdam desteği; ortez, protez temini gibi konularda çok önemli sorunları bulunmakta; topu Aile ve Çalışma Bakanlarına atmayı bırakın, bu sorunlarla siz ilgilenmelisiniz. (CHP sıralarından alkışlar) O askerler şehit, gazi olurken emri size bağlı komutanlardan aldılar, Aile ve Çalışma Bakanlarından almadılar Sayın Bakan.

Son olarak, bizi çok endişelendiren diğer bir konu da ordumuzu hızla Atatürkçü çizgiden uzaklaştırma çabalarıdır. YAŞ kararlarının âdeta bir Atatürkçü subay kıyımına dönen yapısı, yakasına Atatürk resmi takmayanlar ile onları uyarıların aynı kefeye konularak okuldan atılmaları, takmayanların mahkeme kararıyla geri dönmeleri, mezuniyette Atatürk'e bağlılık yemini eden teğmenler ve amirlerinin ordudan atılmaları, Anıtkabir'de bindirilmiş kıtaların tezahüratlarına sessiz kalmanız bizi haklı çıkarıyor. Anıtkabir siyasi bir arena değildir, bu milletin ortak değeridir, bir partinin genel başkanı olan Cumhurbaşkanına tezahürat yapılacak yer hiç değildir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) - Şunu unutmayın: Bu ordu bir partinin değil milletimizin ve Mustafa Kemal'in ordusudur. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Kırşehir Milletvekili Sayın Metin İlhan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA METİN İLHAN (Kırşehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyanın en kritik jeopolitik hatlarından birinde bulunuyoruz; Orta Doğu'daki istikrarsızlıklar, Kafkasya'daki kırılğan dengeler, Doğu Akdeniz'deki güç mücadeleleri ve Balkanların hiç dinmeyen tarihsel gerilimleri. Böylesine zor bir coğrafyada ayakta kalmanın en temel güvencelerinden biri, binlerce yıllık devlet geleneğinin birikimi, disiplini ve millî karakteriyle öne çıkan Türk Silahlı Kuvvetleridir. Bunları ifade ederken, savaş ve terör tehditleri bakımından riskli bir bölgede yaşadığımız da düşünüldüğünde TSK'nın olmazsa olmazı askerî sağlık sistemini konuşmamız şarttır.

Bakınız, GATA önceden, ülkemizdeki en gelişmiş eğitim ve tedavi merkezlerinden biriydi. Bünyesinde eğitim okulları ve üniversite hastanesi düzeyinde 2 eğitim ve araştırma hastanesi vardı. Deniz ve Hava Kuvvetlerinin özelliklerine göre uzmanlaşmış deniz ve hava kuvvetleri hastaneleri vardı. Bir dahiliye uzmanı olarak diyebilirim ki askerî sağlık sisteminin en önemli görevlerinden biri de savaş esnasında ilk müdahaleyi yapacak nitelikli personeli yetiştirmek ve o personelin kritik kararları alabilme sorumluluğunu sağlamaktır fakat bunların Sağlık Bakanlığına devredilen ve kurumsal yapısı tahrip edilen hastanelerle yeterince yapılamadığı açık bir gerçektir. Askerî hekimlik ve savaş cerrahisi uzmanlığı yok olmakta, patlayıcı yaralanmalarından birinci ve ikinci derece kademe sağlık hizmetlerinin sürdürülmesine kadar büyük bir zafiyet oluşmaktadır.

Hâlbuki GATA askerî sağlık sisteminde en gelişmiş eğitim, tedavi ve rehabilitasyon merkeziydi. Çok önem arz eden travma cerrahisi, ortez, protez ve bu dalda uzmanlaşmış bölüm ve kadroları da mevcuttu. Büyük bir öneme sahip olan bu sorun ne yazık ki iktidarın gereksiz inadı ve siyasi saikleri

yüzünden hâlâ çözüm beklemektedir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bu noktada iktidar şunu bilmelidir ki en küçük birim olan bir timdeki muharip sıhhiyeden sahra hastanelerine, bölge hastanelerinden Gülhane’ye kadar akademik kadrolar da dâhil askerî sağlık sisteminin yeniden tesisi bir zorunluluktur. Unutmayalım ki siyaset geçicidir, iktidarlar değişir ancak devletin savunma kurumları bakidir. Bu nedenle, millî savunmamızın güçlendirilmesi, TSK’nin kurumsal yapısının korunması ve ordunun günlük siyasi tartışmalardan uzak tutulması yalnızca bugüne değil Türkiye’nin geleceğine karşı da hepimiz için tarihî bir sorumluluktur. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, burada TSK bünyesindeki asker ve sivil personellerin süregelen sorunlarını da dile getirmemiz gerekmektedir. Örneğin, astsubaylara verilen makam ve görev tazminatı sözü hâlâ tutulmamış, emekli, astsubay maaşları asgari ücret seviyesine kadar gerilemiştir. Kıdemli binbaşılar, astsubay başçavuşlar ve kıdemli başçavuşlara ilişkin, emekli maaşlarına yansıtacak şekilde tazminat ödemeleri de yıllardır sürüncemede bırakılmıştır. Daha önce, Mart 2023’te bu mağduriyetleri kısmen de olsa giderecek kanuni bir düzenleme yapılacaktı ancak iktidar yine geri adım attı.

Seçim bölgem olan Kırşehir’de her hafta düzenlediğim halk günlerinde bir diğer önemli sorunla sürekli karşılaşmaktayım. Uzman erbaşların 657 sayılı ve 3269 sayılı Kanunlarla tanınan yeniden memurluğa atanma hakları uygulanmamakta ve devlet memurluğuna geçiş için yaptıkları başvurular ne yazık ki reddedilmektedir. Ayrıca, uzman çavuşlar Türk Silahlı Kuvvetlerinin sahadaki yükünü taşımalarına rağmen eşit özlük haklarından ve sosyal güvenlik haklarından büyük ölçüde yoksunlar. Aile bütünlüğünü zedeleyen tayin sistemi, düşük maaşlar, lojman yetersizlikleri, sınırlı terfi imkânları ve hastalık, yaralanma durumlarında güvencesizliğe maruz kalmalarıyla ilgili süregelen sorunlar devam etmektedir. Bu konuda diğer ülkelerle kıyas yapılacak olursa, ABD, Almanya ve Fransa gibi ülkelerde tüm askerî personel kadrolu ve bütüncül sosyal güvenceye sahiptirler. Bizdeki uzman çavuş ve benzeri statüde olanlar ise emeklilik ve sağlık sistemlerinden eşit ölçüde hak almamaktadırlar. Dolayısıyla sosyal adalet ve Anayasa’mızın eşitlik ilkesi gereği eş değer risk ve hizmet yükü altındaki bu personellerin memur düzeyinde haklara kavuşması millî savunmamız açısından zorunluluktur.

Son olarak, benim de sürekli dile getirdiğim ve geçen yaz dernek yönetiminin TBMM Millî Savunma Komisyonu Başkanıyla yaptıkları toplantıda sorunun çözümü noktasında sözünü aldıkları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN İLHAN (Devamla) - ...terörle mücadelede yaralanıp gazi sayılmayan vatan evlatlarının kanuni düzenlemesinin bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir. Umarım bunu hep birlikte yaparız diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Zonguldak Milletvekili Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve ekran başında bizi izleyen milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün bu kürsüdeki sözlerimin kaynağı siyaset değil, pek çok cephede vatani savunan Türk Silahlı Kuvvetlerinin yüksek disiplin, fedakârlık ve onur ruhudur. (CHP sıralarından alkışlar) Son dönemde kamuoyunda millî savunma alanında Türkiye’nin egemenlik hakları noktasında çok çarpıcı, sansasyonel haberler maalesef gündeme gelmektedir. Milletimize şunu hatırlatmak boynumuzun borcudur: Ebedî Başkomutanımız Mustafa Kemal Atatürk’ün ordusu asırlardır oyun bozmuş kadim bir gücün varisidir yani sizlerin Yüksek Askerî Şûra’nın yapısını bozmanız ve siyasallaştırmanız, FETÖ ve benzeri paralel örgüt yapılanmalarıyla Silahlı Kuvvetlerini kuşatma çabaları -ki sonucunu

acı bir şekilde tecrübe ettiniz, hep beraber tecrübe ettik- türlü cemaat, tarikat yapılanmalarının Silahlı Kuvvetler içinde örgütlenmelerinin önünü açma planlarınız boşa-dır! (CHP sıralarından alkışlar) Bu orduda ne yaparsanız yapın Atatürk ruhunu silemeyeceksiniz ve Silahlı Kuvvetlerde Mustafa Kemal'in askerlerini asla bitiremeyeceksiniz.

Değerli milletvekilleri, bir devlet, ordusuna göz bebeği gibi bakmazsa bedelini millet öder. Şunu çok iyi biliyoruz ki personel kalitesi zafiyet kaldırmaz. Askerî sağlık sistemi, caydırıcılığın ve moralin çok önemli bir parçasıdır ve moral, en az silah kadar stratejik bir unsurdur. Muvazzaf ve emekli personelin geçim sıkıntısı çekmesi kabul edilemez. Şehit ve gazilerimizin haklarının göz ardı edilmesi kabul edilemez. Kürsülere çıkıyorsunuz “En modern teçhizata sahibiz, her şey mevzuata uygun oluyor, hiçbir problem yok.” diyorsunuz ancak askerlerimiz hâlâ donarak, mağaradaki gazlardan zehirlenerek, eğitimsiz, disiplinsiz kadrolar yüzünden güneş çarpmasından ve sıvı kaybından ölmeye devam ediyor. Buradaki asıl sorun ne biliyor musunuz aslında? Ülkede ihmaller, eğitimsizlik ve beceriksizlik zinciriyle oluşan olaylar karşısında “Bunlar askerlik fitratından.” “Eğitim zayıyatı.” ya da mesela “Yüz yıl önce benim de dedem Sarıkamış'ta donarak öldü; bunlar askerlikte olur.” açılarından bakan birinin ülkenin başında olmasıdır asıl sorun. (CHP sıralarından alkışlar) Asıl sorun, bu kişinin ülkedeki tüm kurumları sadece kendi fikir dünyasıyla yönetebileceğini sanması ve bunun devlet çizgisi olduğunu iddia etmesidir. Evet, askerlik şهادete en yakın görevdir ama bizim ihmallerle, beceriksizliklerle gereksiz yere tek bir Mehmetçik'in kaybına asla tahammülümüz yoktur.

Değerli milletvekilleri, 70'li yıllardan beri temelleri atılan ve bütün hükümetler tarafından desteklenen savunma sanayisi bağımsızlığımızın omurgasıdır. Bugün dünyada hiçbir devlet kendi göklerini başkalarından kiraladığı sistemlerle yeterince koruyamaz, hiçbir ordu, kritik teknolojide de dışa bağımlı kalarak caydırıcı olamaz. Dolayısıyla savunma sanayisindeki her adım -ister başarılı olsun ister tartışılın- şunu gösterir: Bu ülke kendi göklerini kendi kanatlarıyla ve çelik kubbeleriyle korumanın yolunu aramalıdır. Bunu da yaparken şeffaflık, etkinlik ve stratejik akılla yapmalıdır çünkü karşımızda siber tehditler var, terör örgütlerinin yeni yöntemleri var, bölgesel güç projeksiyonları var, sınır ötesi riskler var, çok katmanlı bir güvenlik tablosu var ve bu tablo Türkiye'nin askerî kapasitesinin yalnızca bugünü değil, geleceği odağına alarak güçlendirilmesini zorunlu kıyor.

Değerli milletvekilleri, Barzani geliyor, topraklarımızda uzun namlulu tüfekleriyle peşmergelerle beraber dolaşiyor. Yunanistan yıllardır sınırlarımızda ve Ege adalarında silahlanıyor, kendine ait olmayan adalarda hâkimiyet kuruyor, seçim yapıyor, belediye başkanı seçiyor; Güney Kıbrıs Rum kesimi ile İsrail'le anlaşmalar yapıyor, Ege ve Akdeniz'de hâkimiyet alanını artırıyor. Trump maaşlı memuru üzerinden bizim devlet şeklimizle ilgili tahakkümler veriyor, haritalar çiziyor; bunlar paylaşıyor ancak iktidar ve iktidar medyası tüm bunlara susuyor. Unutmayalım, geçmişte verilen tavizler ne kadar kötü bir şekilde sonuçlanmıştı. İktidar olarak vatan toprağına, egemenlik haklarımıza halel getiren bu olaylara sessiz kalmaya devam ederseniz aynı olaylar kaçınılmaz olacaktır.

Sayın milletvekilleri, asker güçlü olacak ki sınır sağlam olsun, ordu caydırıcı olacak ki savaş çıkmasın, devlet vizyon sahibi olacak ki millet huzur içerisinde yaşasın.

İnsanlık tarihinin gördüğü en büyük asker Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün yolundan ordumuz gitmeye devam etmelidir diyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Önce CHP gitsin Atatürk'ün yolundan.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Millî Savunma Bakanına teşekkür etmek lazım; emekli astsubaylara maaş sözü verdi, sözleşmeli erlere hakları...

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - O söz hep veriliyor, her sene veriliyor ama astsubaylara para yok, emekli askerlere para yok, emekli binbaşılara yok...

BAŞKAN - Buyurun, siz yerinize geçin lütfen.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - ...kademe kayıplarına yok ama söz her zaman var, her zaman söz var.

BAŞKAN - Bolu Milletvekili Sayın Türker Ateş. (CHP sıralarından alkışlar)

CHPGRUBU ADINA TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; Türkiye ekonomisinin kalıcı, sağlıklı ve istikrarlı büyümesinin yolu imalat sanayisinin büyümesine bağlıdır. Büyüme üretimden geçer. Maalesef açıklanan son büyüme rakamları bu açıdan ciddi alarmlar veriyor. İmalat sanayisi gayrisafi yurt içi hasılda 2024 yılı sonunda yüzde 16,8 gerilemişti, 2025 yılının üçüncü çeyreğinde 14,8 kadar geriledi. Bu oran gösteriyor ki Türkiye ekonomisi sağlıklı ve kalıcı büyümüyor, bu büyüme değil balonlaşmadır. Bu şekilde dünyayla rekabet etme şansımız, ihracata dayalı büyümemiz imkânsızdır. (CHP sıralarından alkışlar) Tekstil, hazır giyim, deri, mobilya gibi emek yoğun, geleneksel sektörler ciddi biçimde tasfiye olmuştur. İşletmeler fabrikalarını söküp yurt dışına göçe başlamıştır; bu durum sizlerin eseridir, sizleri kutluyoruz. Bakanlığınız döneminde tekstilde 60 bin, hazır giyimde 155 bin kişi işini kaybetti. Deri sektöründe istihdam yüzde 25 oranında azaldı. Siz sessiz kalmayı tercih ediyorsunuz, anladık ki bu sektörleri gözden çıkardınız. Türkiye ekonomisi en ciddi sorunlarla karşı karşıya, önlem geliştiremiyorsunuz. Bu fabrikalar kolay kurulmadı, bu yatırımlar her zorluğa rağmen hayata geçti, bu pazarlar kolay kazanılmadı. (CHP sıralarından alkışlar) Yatırımların çürümeye, yok olmasına göz yumuyorsunuz. Firmalarımız yurt dışı pazarlardan siliniyor. Bu çöküşün adı: KOBİ krizi. Üstelik bu kriz resmî rakamlarda ve raporlarda çok ciddi biçimde görünüyor. Sahadayız, sıkıntıları birinci ağızdan da dinliyoruz. Hadi bize inanmıyorsunuz; TOBB, TÜRKONFED, TİM her fırsatta nefessiz kaldıklarını ifade ediyorlar. İktidar üç maymunu oynayarak bu krizin geçeceğini sanıyor. KOBİ'ler de nefes alamıyor, üretim düşüyor, ihracat zayıflıyor, yenilikler kayboluyor; en önemlisi, kredi kanalları kapalı. Daha geçen hafta sizlerin de katıldığınız TOBB Konsey Toplantısı'nda iş dünyası açıkça ifade etti: "En büyük sorunumuz krediye erişim, piyasa tıkanmış durumda, ödemeler aksıyor, ticaret zinciri kopuyor, çekler yazılıyor, iflaslar kapıda." Kredi yoksa üretim olmaz, kredi yoksa yatırım olmaz, kredi yoksa KOBİ'ler ayakta duramaz ama bugün Türkiye'de KOBİ'ler bankaya giderken umut değil, korku yaşıyorlar. Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz iş insanları karşısında ayrı, Meclis Genel Kurulunda ayrı konuşuyor. İş dünyası kredilerin sorunlarında geçici yan etki olduğunu söylüyor, Genel Kuruldaysa ülke ekonomimizin son beş yılda dünya ekonomisi ortalamasının 2 katından fazla büyüdüğünü ifade etti. İş dünyası kan ağlarken kim büyüyor? Sektörün söylediklerine mi inanalım, Meclisteki konuştuklarınıza mı? (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; KOBİ başına ihracat düşüyor, KOBİ başına ithalat düşüyor, yeni girişimciler azalıyor, patent payı geriliyor, AR-GE zayıflıyor, uluslararası markalar çıkaramıyoruz, iflaslar kapıda; sonuç bu. KOBİ'ler zayıflarsa Türkiye ekonomisi zayıflıyor, KOBİ üretmiyorsa Türkiye üretemez, KOBİ ihracat yapamıyorsa, Türkiye ihracat yapamaz.

Sayın Bakan, iktidarın "geçici yan etki" dediği bu tablo sahada artık kalıcı olmaya başladı. Son on yılda KOBİ başına ihracat yüzde 36, ithalat yüzde 60'a yakın geriledi. Bu ekonomiyi yönetemiyorsunuz.

Bu ne anlama geliyor biliyor musunuz? KOBİ'ler artık dış pazardan çekiliyor, uluslararası rekabet gücünü kaybediyor, ihracatın tabanı da daralıyor. Kapanan işletme geçici değildir, işsiz kalan gençler geçici değildir, rekabet gücünü kaybeden ekonomi geçici değildir. KOBİ çökerse Türkiye çöker, bunu artık görün. (CHP sıralarından alkışlar)

Biz bugün burada çağrı yapıyoruz: KOBİ'lere kredi musluklarını açın, finansmanın maliyetini düşünün, KOBİ'leri kredi büyüme sınırlamalarının dışına çıkarın. Üretimi, yatırımı, ihracatı yeniden ayağa kaldırın. Bu ülkenin girişimcisi çalışmak istiyor, üretmek istiyor, dünyaya açılmak istiyor; ona engel olmayın, onları destekleyin. Bugün önlem almazsak, susarsak kaybederiz.

2026 bütçesi vesilesiyle bir an önce KOBİ'lerden yükselen çığlığı duymanızı, destek olmanızı, gereken politikaları geliştirmenizi umuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Karaman Milletvekili Sayın İsmail Atakan Ünver. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçen yılki bütçe konuşmamda KOP bölgesinde yer alan ilim Karaman'ın sorunlarını sıralayarak 2025 bütçesinin bu sorunların hiçbirini çözmeyeceğini ifade etmiştim. Maalesef ki öngörülerimin tamamı gerçek oldu. 2025 yılı bütçe konuşmamda değindiğim sorunların hepsi daha da ağırlaşarak devam ediyor. Karaman'a verilen sözler tutulmadı, hiçbir proje bitirilemedi. (CHP sıralarından alkışlar) Konuşmam arşivdedir, tarihlerini değiştirerek aynen tekrar ediyorum. O konuşmamda AKP'nin "Karaman'ın elli yıllık içme suyu meselesini çözdük." diye propagandasını yaptığı, Karaman'a içme suyu sağlayan İbrala Barajı'nın daha beş yıl geçmeden kurduğundan bahsetmiştim.

Bugün Karaman suyun her türlüşüne, içme suyuna ve tarımsal sulama suyuna muhtaç hâle düşmüştür. AKP "İbrala Barajı'yla Karaman'ın elli yıllık içme suyu ihtiyacını çözdük ve KOP projesiyle Göksu'dan su getiriyoruz." diyerek Karaman'ı kandırmış, milletin kaynaklarını heba etmiştir; haram olsun! (CHP sıralarından alkışlar) Hemşehrilerim bilsin ki Karaman'ın derdi sudur, AKP iktidarında çaresi yoktur.

Su, sadece Karaman'ın değil, derinleşen kuraklık nedeniyle Türkiye'nin en önemli sorunu hâline gelmiştir. 1053 sayılı Belediye Teşkilâtı Olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanun'un 2'nci maddesi "Su kaynağını teşkil eden barajlar, isâle hatları ve tasfiye tesisleri Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, depo ve tevzi şebekeleri belediyelerce yapılır." şeklindedir. Suyun tasarruflu kullanımını sağlamak, sudaki kayıp kaçığı önlemek ve anılan kanuna göre DSİ'nin yetkileri saklı kalmak kaydıyla kuyu açarak su temin etmek yerel yönetimlerin sorumluluğundadır. Günümüzde özellikle Orta Anadolu'da kuraklık nedeniyle yer altı suları çekildiği için su temininde en önemli kaynağın yapılmış ve yapılacak barajlar olduğu gözükmektedir; bölge dışından su getirmek de bir diğer alternatiftir. Bunlar, genel bütçeyle ve genel idare eliyle yapılabilecek işlerdir. AKP'nin, kendinden olmayan belediyeleri, özellikle CHP'nin kazandığı belediyeleri kamu idaresinin bir parçası olarak görmediği, kazanılacak bir mevzi olarak gördüğü, iş yapamaz hâle getirmek için de düşman muamelesi yaptığı herkesçe bilinmektedir. (CHP sıralarından alkışlar) İktidar, bu uğurda, en yaşamsal konu olan içme suyu temininde bile ayrımcılık, hatta düşmanlık yapmaktan çekinmiyor. Suyu bulma görevi genel idaredeyken AKP'li siyasiler zaman zaman susuzluk nedeniyle yerel yönetimleri sorumlu tutmaya çalışmaktadırlar. Yirmi dört yıllık iktidarının sonunda milleti içecek suya muhtaç bırakıp bundan zerre sorumluluk hissetmemek için sanırım AKP zihniyetine sahip olmak gerekir. 24'üncü bütçeyi yapmakla övünen AKP'nin her şeye yetkisi var ama hiçbir şeyde sorumluluğu yok. Biz bu aymazlığı çok gördük ama alışmadık, hiç de alışmayacağız.

Su konusunda bir başka önemli mesele de mevcut suyun kullanım önceliğidir. Su Tahsisleri Hakkında Yönetmelik'e göre suyun kullanımında birinci öncelik sırasında içme ve kullanma suyu ihtiyacı vardır. Yirmi dört yıllık AKP iktidarı sonunda ortaya çıkan şudur: Tüm akarsuların önünü, ekolojik dengeyi de bozacak şekilde HES'lerle keserseniz, öngörüsüz işler ve yatırımlar yaparsanız vatandaş suya muhtaç bırakırsınız.

Türkiye’de tüm sorunların kaynağının AKP iktidarı olduğu ortadadır. AKP bizzat yarattığı mağduriyetlerin kurtarıcısı olarak milletten yıllarca oy almıştır ama artık millet AKP’nin algı yönetimine inanmamaktadır. (CHP sıralarından alkışlar) 31 Mart 2024 tarihindeki son yerel seçimler bunun en somut göstergesidir. AKP iktidardaki ömrünü doldurmuştur. Gerek AKP’li siyasilere gerekse de atanmış kamu idarecilerinin daha önce onlarca defa söylenmiş yalanları tekrarlaması halkımızı ikna etmeye yetmemektedir. Yoksulluğa, işsizliğe, düşük ücrete, açlığa mahkûm edilen millet, AKP’den ve Erdoğan yönetiminden kurtulmak için gün saymakta, AKP’nin gideceği günü dört gözle beklemektedir. (CHP sıralarından alkışlar) AKP’nin milletimizle bağı kopmuş, kendi gündemiyle meşgul olmaya başlamıştır; gündemi de koltuğu kurtarmaktır ama ok, yaydan çıkmıştır, çaresi de yoktur. AKP ve Erdoğan yönetimi gidecektir, işte, milletimizin yüzü de o zaman gülecektir.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Güneydoğu Anadolu Projesi, bir bölge kalkınma projesi olarak başlamış olmasına rağmen bundan sonraki süreçte Türkiye’nin geleceğidir çünkü su fakiri olan ülkemizde, özellikle İç Anadolu’da ortaya çıkan kuraklık ve iklim değişikliklerinden sonra gıda arzı açığı oluşmaması için GAP bölgesi Türkiye’de önemli bir merkez olarak mutlak surette bir an önce bitirilip, işlemleri sonuçlandırılarak ülkenin geleceği açısından yolu açılmalıdır.

Bakınız, buraya Cumhurbaşkanı Yardımcısı geldi, Sayın Cevdet Yılmaz konuşurken dedi ki: “Suyula ilgili bir komisyon kurduk, bundan sonra suyu iyi yöneteceğiz.” Ardından getirdi, bir polemik yaptı, belediyelerdeki kaçak suya işi bağladı. Oysa tarım yüzde 70 suyu kullanır, sanayi ve içme suyunun kullanımı yüzde 30 civarındadır. Sen onu bırak, şu GAP’ı bitirin. GAP’ı bitirirseniz o bölgedeki verimlilik artacak, üretim artacak, o bölgenin kalkınmasıyla kırsala dönüş başlayacak ve ülkede yaşanan sorunların önemli ölçüde azalması gerçekleşecek; aksi takdirde gıdadaki arz açığı büyüyecek. O bölgede neler yetişiyor: Antep fıstığı, zeytin, buğday, pamuk, mısır, yani sulama suyuyla verimi artacak ürünler yetişiyor. Ama GAP’ı bir türlü bitirmiyorsunuz, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının içine alınmasının nedeni de onu yalnızca bir sanayi olarak düşünüyorsunuz. Devlet Su İşleri Tarım Bakanlığında, GAP Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında, onu tarım ve katma değerli bir ürüne dönüştürecek bir bölge olarak düşünün. Çünkü yüz yıl içinde yalnızca yaşam alanlarının sürdürülebilirliği olan bölge olarak Mezopotamya bölgesi, havzası düşünülüyor, Karadeniz düşünülüyor. Bunu da bugünden geleceği görerek doğru planlamak gerekir.

Sayın Cumhurbaşkanı GAP’la ilgili ne demişti 2008 yılında Diyarbakır’da? “Beş yılda bitecek.” 2015’e geldik, Mardin’de ne dedi? “Beş yılda bitecek.” 2017’de Urfa’da ne dedi? “Üç yılda bitecek.” Bu söylediklerine rağmen hâlâ Silvan Barajı’yla ilgili çalışmalar, yeni tünellerle bölgeye suyun verilmesi işi ancak başlatılabildi. GAP’ı önemseyelim, GAP’ın bölgenin ve Türkiye’nin geleceği olduğunu dikkate alalım. Burada eğer GAP’la ilgili çalışmalar sonuçlanırsa, kırsalda kalkınmanın o bölgede olmasıyla bölgeler arası dengesizlik de ortadan kalkacak. (CHP sıralarından alkışlar) Bunun yanı sıra, bölge insanının gelirinin artmasının ötesinde, katma değerli ürün üreterek Türkiye’nin ürettiği ürünlerden yurt dışına marka ürün göndermesinin yolu açılacak. Eğitimde, ulaştırmada, farklı alanlarda altyapı sorunlarının çözülmesi gerçekleşecek. “GAP” deyip yalnızca bir proje olarak bakmayalım; bölge kalkınması, insanın refahı, geleceğin güzel kurgulanması ve o bölgeyle birlikte ülkenin de farklı sorunlardan arınmasının gerçekleşeceğini görelim. GAP’a yapılacak her yatırım ülkeye yapılan önemli

bir katkı olacaktır, bütçesi yetersizdir. Bu anlamda yapılan çalışmalarda 2019 ile 2022 yılları arasında 62 performans göstergesinde gerçekleşme yüzde 39,5'tu yani kâğıt üzerinde söylenen ile uygulama aynı değil. Mustafa Kemal Atatürk Türkiye'de suyu ve toprağı ilk, daha cumhuriyetin başlangıcında önemsemiştir. Daha sonrasında da Süleyman Demirel "GAP"ı kaptırmam." diyerek simgeleştirdiğı bir bölgenin bugünkü kaplumbağı hızıyla giden uygulama ve yatırımları yetersizliğı göstergesidir.

GAP'ı önemsemenin ötesinde, bölgeye bu bağlamda yapılacak yatırımlar hızlandırılmalı ve o bir Türkiye projesi olarak genelde her kesimin de sahipleneceğı bir boyuta taşınmalıdır. KOP var, DAP var, bunun gibi farklı bölgesel kalkınma olguları var ama esas olan bu Güneydoğı Anadolu Projesi kapsamında Fırat ve Dicle'nin suladığı, tarihsel sürede Mezopotamya kültürünün doğduğı bölgenin var edilmesinin bu ülkeye sağlayacağı olumlu katkıyı görün diyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Kars Milletvekili Sayın İnan Akgün Alp. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkan, saygılar sunuyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, Savunma Bakanının bütçesini sunduğı bu günde benim 2026 yılı bütçesine getireceğim en temel eleştirisi bu bütçede eş zamanlı yürümekte olan barış sürecine tek bir kör kuruş kaynak dahi ayrılmamış olmasıdır efendim. Bu da sürecin başarısı için büyük bir risktir. "Barış sürecinin bütçeyle ne ilişkisi var?" diyenler olacaktır, bu haklı bir sorudur. Sürem dâhilinde bu soruya cevap aramaya çalışacağım.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de süreci başlatan tartışmanın ana teması neydi? Bunu hatırlayalım, bu sorunun bir önemi var. Önemi şu: Barış süreçlerinde süreci başlatan tartışmanın ana teması aynı zamanda sürecin modelini de belirlemektedir. Ana tema şöyle şekillenmişti: Devlet Bey bir çağrı yaptı 1 Ekim gününde: "Silahlarınızı bırakın, örgütü feshedin ve gelip Mecliste konuşun." dedi. Çağrıya muhatabı Abdullah Öcalan da bir cevap verdi ve örgütüne bir çağrı yaptı: "Silahları bırakın, kongrenizi toplayın. Örgütü feshedin, devletle ve toplumla bütünleşin." dedi. Akabinde örgüt bir fesih kongresi topladı, kendisini feshetti, bütün dünya basını önünde silahları yaktı, militanlarını da Türkiye dışına çekmeye başladı. Bir takvim içerisinde de silahlarını terk ediyor. Sayın milletvekilleri, demek ki bu süreci başlatan tartışmanın ana teması silah bırakma, örgütü fesih, devletle ve toplumla yeniden entegrasyondur. Bu modele dünyada -Türkçe kısaltmasıyla söylüyorum- "STR" deniliyor; silahsızlanma, terhis ve reentegrasyon. Bu yaklaşım, sürecin güvenlik, adalet ve toplumsal bütünleşme boyutlarını aynı çatı altında ele alan bir yaklaşımdır. Demek ki Devlet Bey'in ta o zamandan yaptığı çağrı sürece aynı zamanda bir model belirleyen, istikamet çizen bir düşüncenin de tezahürüdür ama bu modelin başarılı olabilmesi için bu mekanizmaların sağlıklı bir şekilde katedilmesi gerekir. Bu model, aynı zamanda basit bir barış süreci modelidir, hükümetler tarafından da tercih edilir. Bu sürecin başarılı olabilmesi için aynı zamanda demokrasi taleplerini de doğası gereğı karşılamalıdır. Zira "STR" denilen model tek başına yürüyen bir süreç olarak düşünülmemelidir. (CHP sıralarından alkışlar) Sürecin barış inşası, geçiş dönemi adaleti, güvenlik reformları ve kalkınma bağlamında yürümesi şarttır fakat başarılı olabilmesi için temel bir şart vardır: Yerel kalkınma, istihdam, sağlık, eğitim, adalet, onarıcı adalet ve toplum hayatına adapte olabilmek için gerekli diğer imkân ve olanakları da yaratmak gerekir. Bu imkânlar yaratılırsa model ancak o zaman başarılı olacaktır.

Dünyada bu modelin başarısız örnekleri de vardır. Başarısız denemelerin akıbetine uğramamak için bütçe vesilesiyle uyarıyorum: Sürece ve bütçeye daha ciddi yaklaşmak gerekir ve barış sürecine muhakkak surette 2026 yılı bütçesinde kaynak ayrılması gerekir yoksa bu sürecin demokrasi arayışlarını yadsıyarak, plansız programsız, bir kaynak ayırmadan, bütçede karşılığı olmadan yapılması hâlinde

başarısız olma riski de her zaman vardır. İşte, ülkemizde barış süreciyle eş zamanlı yapılan 2026 yılı bütçesinin temel eksiği budur. Kabul edelim ki bu bütçede bazı projeler için elbette ki kaynak ayrılmıştır; havaalanları için, köprüler için, savunma sanayisi için, yollar için az veya çok kaynak var fakat “yüzyılın projesi” dediğiniz, “Türkiye’nin 2’nci yüzyılı projesi” dediğiniz, “büyük proje” dediğiniz bu barış projesi için tek bir kör kuruş dahi kaynak yoktur. Bu hâliyle bu bütçeyi kabul etmiyoruz, “ret” oyu veriyoruz. Muhakkak suretle bütçede “barış, kardeşlik ve demokrasi projesi” için bir kaynak ayrılması gerekir diyorum.

Bu uyarıyı yürümekte olan barış ve kardeşlik sürecine pozitif katkı sunabilmek amacıyla bir parlamenter sorumluluğu içerisinde yapıyor, beni dinlediğiniz ve dikkatiniz için hepinize teşekkür ediyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Konya Milletvekili Sayın Barış Bektaş. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce, 752’nci Vuslat Yılı Dönümü vesilesiyle, engin ufkuyla, hikmetiyle, çağları aşan öğretileriyle dünyaya, tüm insanlığa ışık tutmaya devam eden Mevlâna Celâlettin Rûmi hazretlerini saygıyla ve rahmetle anmak istiyorum.

Bugün şekli bir organizasyon olup Türkiye’nin üretim hacmine ciddi bir katkı sağlayan Konya Ovası’na hiçbir katma değer sunmayan Konya Ovası Projesi’yle ilgili konuşmak istiyorum. Bugün, tabii, Konya Ovası geline nokta göllerini, barajlarını, tüm su kaynaklarını birer birer kaybeden ve yer altı su seviyesi her geçen gün daha ciddi azalan ciddi bir ekolojik krizle baş başa. Bu tabloya rağmen KOP İdaresi mevcut çalışmalarla bölgenin su krizini yürütmeye, yönetmeye oldukça uzak. KOP İdaresinin temel ve birincil önceliği su kaynaklarını gidererek yetersiz hâle gelen Konya Ovası’nı suyla buluşturmak olmalı çünkü Konya Ovası, tam manasıyla söylemek gerekirse, toprak zengini ve su fakiri bir bölge; bir kapalı havza, 5,5 milyon hektarlık geniş bir arazisi var. Buna rağmen bu alanın sadece yüzde 25’i sulanabilir durumda. Yeryüzü suları bölgede 4,3 milyar metreküp olmasına rağmen her yıl 6,5 milyar metreküp su tüketiliyor ve bu 2 milyar metreküp civarındaki su bütçesi açığı yer altı sularından karşılanıyor. Maalesef, son altmış yılda da alınan yağışta yüzde 20’lik bir azalma var. Tabii, 2007’den bu yana şeffaflıktan uzak bir şekilde yer altı su seviyesini açıklamayan bir Devlet Su İşleri var. Bu yüzden, bu AKP iktidarının gerçekleri inkâr ederek başını kuma gömdüğü bir süreç söz konusu suyla ilgili. (CHP sıralarından alkışlar) Geldiğimiz noktada AKP iktidarının sorumluluğunun iktidar tarafından da kabul edilmesi gerektiği şart çünkü AKP iktidarı boyunca ovaya yönelik hazırlanan projelerin ya uygulanmadığı ya da yetersiz kaldığı görülüyor. En basit tabiriyle, AKP iktidarı Konya Ovası’nı kaderine terk etmiş durumda. Yer altı suları hızla tükenmiş, obruk sayısı dramatik bir şekilde artmış, tarımsal üretim riske girmiştir. Artık KOP İdaresinin önceliği kâğıt üzerindeki amaçlardan ziyade bilim temelli bir su yönetimi stratejisi oluşturmak olmalıdır.

Burada artık zemini doldurulamayan sözler yerine acil rasyonel projeler gerçekleştirilmeli çünkü artık sadece tarımsal sulama değil, Konya’nın içme suyu da alarm verir durumda. Altınapa Barajı’nda yüzde 5 seviyelerine düştü, 200 milyon metreküp kapasitesiyle Bağbaşı Barajı’nın seviyesi yüzde 13’e düştü; çözüm üretilmediği takdirde yakın bir gelecekte Konya’da musluklardan su dahi akmayacak. İktidar, Mavi Tünel aldatmacasıyla Konyalıları oyalamaktan vazgeçmeli, hem tarımsal suyu hem de şebeke suyunu karşılamak için acilen harekete geçmelidir. 2026 yılında KOP İdaresi için 756 milyon lira gibi bir rakam ayrılmış; bu rakamla Konya’nın su probleminin çözülmeyeceği aşikâr. Bu bütçeyle yine küçükbaş hayvan çadırları ve köylerin lokal içme su ihtiyaçlarını karşılamak dışında bir faaliyet yürütülemeyeceği aşikâr. Bu yüzden bu bütçeyi reddedeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Konya Ovası'nın ihtiyacı Konya Ovası'na su zengini havzalardan su transferinin sağlanmasıdır. Yıllardır Konya'yla ilgili bu konuda çağrıda bulunuyorum, gerçek ihtiyacı için harekete geçilmesi gerektiğini vurguluyorum ama Kanal İstanbul'u önceleyen iktidar akli Kanal Konya Projesi'ni görmezden gelmeye devam ediyor. (CHP sıralarından alkışlar) İktidar Konya'ya sırtını dönmüş, su krizini çözmek yerine Mavi Tünel yalanlarıyla Konya'nın çiftçisini oyalamaya devam etmektedir. Konya Ovası'nı suyla buluşturmak şarttır. Konyalı çiftçilerimiz üretsin, çiftçilerimizin ürettiği tarım ürünleriyle yurttaşlarımız da temiz, güvenli ve uygun fiyatlı gıdayla buluşsun diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Trabzon Milletvekili Sayın Sibel Suiçmez.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın milletvekilleri, Sayın Bakanlar, kıymetli bürokratlar; DOKAP, bölgenin kaynaklarını değerlendirerek yaşayanların gelir düzeyini artırmayı, yaşam kalitesini yükseltmeyi, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmayı hedefleyen son derece önemli bir yapı olmasına rağmen bu bütçeyle ve bu plansızlıkla hedeflerine ulaşması mümkün değildir.

Sayın vekiller, geçtiğimiz gün Meclis kayıtlarına geçen bir tarihî itiraf duyduk; Grup Başkan Vekilimiz Sayın Gökhan Günaydın Sayın Bakana “Utanmıyor musunuz?” diye sordu, iktidar kanadından “Hayır, utanmıyoruz; gurur duyuyoruz yaptığımız işten.” diye cevap geldi. Madem siz kurduğunuz bu düzenle gurur duyuyorsunuz, ben de milletimiz adına o çarkın dişlileri arasında ezilenler için sizin adınıza utanıyorum! (CHP sıralarından alkışlar) Öğrencilere bütçeden 252 milyar lira ayırmayıp bir öğün ücretsiz yemek vermemenizden ben utanıyorum! Asgari ücretliye ara zam vermediğiniz için ceplerinden 6.700 lira almanızdan ben utanıyorum! (CHP sıralarından alkışlar) Emeklinin ikinci, üçüncü işinde çalışmasından, açlık sınırı altında maaş almasından ben utanıyorum! Okul sıralarında olması gereken çocukların MESEM adı altında ağır sanayiye çalıştırılıp öldürülmelerine neden olan bu vicdansız düzeninizden ben utanıyorum! (CHP sıralarından alkışlar) Asgari ücretlinin sırtına vergi yükü yükleyip yandaşlarınızı vergiden muaf tutan, zengini seven, yoksulu ezen bu vergi düzeninizden ben utanıyorum! Lüksü, şatafatı, israfı sona erdirmemenizden, halkımız çöplükten yemek toplarken Cumhurbaşkanlığı sarayının günlük bütçesinin 59 milyon olmasından ben utanıyorum! (CHP sıralarından alkışlar) On binlerce vatandaşımız enkaz altında “Sesimi duyan var mı?” diye bağırırken çadır yetiştirmek yerine çadır satan zihniyetinizden, yirmi üç senede deprem odaklı iyileştirme yapmadığınız için ölen binlerce vatandaşımızdan ben utanıyorum! (CHP sıralarından alkışlar) KPSS’den 90 üstü puan alan öğretmenlerimizi atamayıp onları inşaat köşelerinde ölüme götüren, gençlerin hayallerini çalan o liyakatsiz düzeninizden ben utanıyorum! (CHP sıralarından alkışlar) Ömrünü bu ülkeye vermiş emeklilerimizi açlığa mahkûm eden, torununa harçlık verirken eli titreyen bu insafsız düzeninizden ben utanıyorum!

TAHSİN OCAKLI (Rize) - AKP utansın, AKP!

SİBEL SUIÇMEZ (Devamlı) - Trabzon’da, Anadolu’da esnaf siftahsız dükkân kapatırken, vatandaş borç bataklığına sürükleyip intihara mecbur bırakan bu yönetim anlayışınızdan ben utanıyorum! Adaletin kantarını bozan, suçluyu koruyup masumu ezen, hukuku ve Anayasa’yı ayaklar altına alan bu yargı düzeninizden ben utanıyorum! Gerçeği yazan gazeteciyi hapse atan, eleştiren gencin kapısına polis dayayan, milletin sesine kelepçe vuran, vurmaya çalışan istibdat düzeninizden ben utanıyorum! Liyakatsiz atamalarınızdan ben utanıyorum! Her gün en az 3 kadının katledildiği ülkemizde

“şiddete sıfır tolerans” diyerek 2025 yılını “Aile Yılı” olarak ilan etmenizden ben utanıyorum! Sağlık sistemine ticarethaneye dönüştüren, hastanelerin yenidoğan ünitelerinde bebeklerin öldürülmesine yol açan düzeninizden ben utanıyorum! İşsiz üniversite mezunu gençlik ordusundan ben utanıyorum! Gerekli denetimleri yapmayıp usulsüz izinleriniz nedeniyle tatil yapmak için gittikleri otelde can veren vatandaşlarımız için ben utanıyorum! Savunma görevini yerine getiren avukat meslektaşlarımızın tutuklanmasından ben utanıyorum! Anayasal protesto haklarını kullanan üniversite öğrencilerinin tutuklanarak eğitimlerinden mahrum edilmesinden ben utanıyorum! (CHP sıralarından alkışlar) Seçilmiş Milletvekili Can Atalay’ın 3 Anayasa Mahkemesi kararına rağmen cezaevinde tutulmasından ben utanıyorum! İçinde halkın olmadığı bu bütçenizden ben utanıyorum! Siz utanmıyorsunuz çünkü halktan koptunuz, biz utanıyoruz çünkü vicdanımız var, halkla birlikteyiz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu çarpık düzeni değiştirmek için mücadele etmekten, vatandaşımızın hakkını savunmaktan, gençlerimizin umutlarını korumaktan utanmıyoruz, utanmayacağız. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Kırşehir Milletvekili Sayın Necmettin Erkan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Millî Savunma Bakanlığımız necip milletimizin güven ve güç kaynağıdır. İstiklalimizin ve istikbalimizin teminatı olan Türk Silahlı Kuvvetlerimiz bir yandan ülkemizin sınırlarını korurken diğer yandan dünyanın çeşitli bölgelerinde güven ve istikrar için mücadele etmektedir. Bu hepimiz için büyük onur ve gurur vesilesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel ölçekteki tehditlerin yanı sıra coğrafyamızı hedef alan istikrarsızlaştırma girişimleri ülkemiz için ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Bu sebeple, Türkiye, millî birliğini ve bütünlüğünü tehdit eden unsurlar karşısında daima teyakkuz hâlidir. Bu durum sınırlarımızın dışında da çeşitli askerî üslerimizin ve tesislerimizin bulunmasını gerektirmektedir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin Irak, Suriye, Katar, Somali, Libya, Azerbaycan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde farklı seviyelerde askerî varlığı mevcuttur. Bu üsler Türkiye’nin diplomatik açılımının önemli bir parçası olurken enerji güvenliği, deniz yetki alanlarının korunması ve güç rotalarının kontrol altında tutulması hedeflerimize de güçlü destek sağlamaktadır. Irak’ta bulunan askerî üslerimiz keşif, sınır güvenliği, topçu desteği ve hava operasyonlarına yönelik mühim vazifeler üstlenmektedir. Suriye’nin kritik bölgelerinde yer alan askerî üslerimiz ise hem sınırlarımızın güvenliğini hem de yerel güçlerin eğitimini sağlamaktadır. Katar, Somali ve Libya’daki askerî üslerimiz ise bölgedeki Türk varlıklarını korumanın dışında küresel istikrarın sağlanmasında önemli katkılar sunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, hiçbir zaman çevresindeki sorunlar karşısında ilgisiz kalmamıştır. Bu bakış, Sayın Cumhurbaşkanımızın sık sık dile getirdiği “gönül coğrafyamız” ifadesinin bir tezahürüdür. Bu bakış, bir taraftan Anadolu’ya, bir taraftan Gazze’ye, Doğu Türkistan’a, Saraybosna’ya, Libya’ya, Sudan’a, Afganistan’a uzanmaktadır. Nerede bir sıkıntı, çatışma, istikrarsızlık varsa tamamı ülkemiz için dikkatle takip edilmesi gereken hassas konulardır çünkü binlerce yıllık Türk devlet geleneği bunu gerektirmektedir. Unutulmasın ki bizim siyasetimiz barış, adalet, hukuk ve hakkaniyet ilkeleri üzerine kuruludur. Bu sebeple de Türkiye, nerede bir haksızlık, adaletsizlik ve zulüm görse belli

bir üslup içerisinde tepkisini koymakta, bu da tüm dünyada saygıyla karşılanmaktadır. Öyle ki Sayın Cumhurbaşkanımız kürsüye çıkıp “Dünya 5’ten büyüktür.” diye haykırdığı zaman sadece bizim değil zulme isyan eden bütün insanlığın hislerine tercüman olmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aranan adaletin, istenilen huzurun ve özlenen barışın yolu Türkiye’nin hiç olmadığı kadar güçlü olma mecburiyetini açık biçimde ortaya koymaktadır.

CAVİT ARI (Antalya) - Necmettin Bey, ülke içinde bitirdiniz adaleti; ülkede adalet kalmadı Necmettin Bey.

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Şüphesiz, bunun yolu da yerli ve millî savunma sanayisinden geçmektedir. Bugün Türkiye, savunma sanayisinde sadece yeterlilik oranını artırmakla kalmıyor, İHA, SİHA sistemleri, savaş gemileri ve pek çok ürünü tasarlayıp inşa, imal ve ihraç etmektedir. Bugün dünyanın en büyük 100 savunma sanayi firması arasında 5 Türk firması yer almaktadır. Türk savunma sanayisi bugün 3.500’ü aşkın firma, 100 bin kişilik nitelikli personel kadrosu, 1.380’in üzerinde proje sayısı ve 20 milyar doları aşan ciroyuyla, geniş ürün yelpazesıyla âdeta destan yazmaktadır. Türkiye, böylelikle sanayi altyapısını savunma üzerinden düşünürken aslında 21’inci yüzyılın stratejik haritasında yeni bir sayfa açmaktadır çünkü artık güvenlik politikası ile sanayi politikası tüm dünyada aynı başlık altında okunmaktadır. Öyle ki savunmada millîlik, diplomaside özgüven ve ekonomide sürdürülebilirliği sağlamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimi tamamlarken Türkiye’nin güçlü ordusuyla daha huzurlu, daha güvenli bir geleceğe yürüyeceği inancımı tekrar ifade ediyorum. Bu vesileyle, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın güçlü ve dirayetli liderliği için şükranlarımı sunuyorum. Milletın huzur ve refahı, devletimizin bekası, sınırlarımızın güvenliği için fedakârca gayret gösteren Millî Savunma Bakanımız Sayın Yaşar Güler’e ve onun şahsında istiklalimiz ve istikbalimiz için gece gündüz demeden gayret gösteren tüm Mehmetçiklerimize şükranlarımı sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bütün gazilerimizi hürmet ve minnetle yâd ediyorum; vatan, millet, ezan, bayrak için canlarını feda eden tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Nedim Yamalı.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA NEDİM YAMALI (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığımızın 2026 yılı bütçe görüşmelerinde söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, uzun yıllar boyunca savunma tedarikini büyük ölçüde dışarıdan sağlayan, kritik sistemlerde üretici değil tüketici konumunda olan bir ülkeydi. Ambargolar, siyasi baskılar, geciken teslimatlar ve teknoloji transferi engelleri Türkiye’ye önemli bir ders verdi. Bu ders, bağımsız olmayan savunma politikaları bağımsız bir dış politika üretmez gerçeğidir. Bugün geldiğimiz nokta tam da bu ihtiyaçtan doğmuştur.

Bu çerçevede, son yirmi üç yıl Türk milleti için ülkemizin bekasını, güvenliğini, bağımsızlığını, ordumuzun kurumsal gücünü temsil eden Millî Savunma Bakanlığımız için bir yapısal dönüşüm dönemi oldu. Böyle dönüşümler bir ülkenin sadece silah üretme kapasitesindeki artışı yansıtmaz, aynı zamanda siyasi hafızasını, jeopolitik iddialarını, teknolojik özgüvenini ve ulusal hedeflerini de merkeze taşır. Bu yüzyılda artık ülkelerin askerî gücü sadece asker sayısı, tank ve denizdeki filo sayılarıyla değil, yazılım kapasitesi, insansız sistemler, yapay zekâ, siber savunma, uzay teknolojileri ve ağ merkezli harp

yapabilme kabiliyeti gibi çok daha karmaşık bileşenlerle ölçülmektedir. Devletler artık yalnızca fiziksel sınırlarını değil, veri güvenliklerini ve dijital varlıklarını da korumak zorundadır. İşte bu zorunluluk ülkemizde devasa bir yerli savunma teknolojileri dönüşümünü ortaya çıkardı. 2000’li yılların başında sadece birkaç yüz milyon dolar olan savunma üretim kapasitesi günümüzde on milyarlarca dolarlık bir ekosisteme dönüşmüş, 20’den fazla ana yüklenici, yüzlerce alt yüklenici, binlerce KOBİ, üniversite ve sanayi iş birlikleriyle kendine özgü bir teknoloji havzası oluşmuştur.

Türkiye, bugün Avrupa’dan Asya’ya, Afrika’dan Güney Amerika’ya, NATO üyelerinden Orta Doğu ülkelerine geniş bir coğrafyaya savunma ürünleri ihraç eden ve hatta askeri yardımlarda bulunan bir ülke hâline geldi. Bu ihracat sadece ekonomik değil, diplomatik bir dönüşüm de oluşturdu. Savunma ürünleri Türkiye’nin dış politikasında yeni bağlar, yeni ortaklıklar ve yeni etki alanları oluşturdu. Birçok uluslararası rapor ve haber Türkiye’nin savunma sanayisi gelişimini “kırılma noktası”, “yeni nesil savunma ekolu”, “ani ve hızlı bir yükseliş” şeklinde tanımlıyor.

Millî Savunma Bakanlığımız eğitimli personeli, son teknolojik silah ve mühimmatı, güçlü lojistik altyapı ve yüksek harekât tecrübesi sayesinde uzun süreli ve çok yönlü yurt dışı operasyon kabiliyetine erişti ve bütün dünyanın dikkatini üzerine çekti.

Tüm bu gelişmelerle Türkiye’nin savunma sanayisi ileri teknoloji motor üretimi, yüksek hassasiyetli elektronik bileşenler, entegre güç sistemleri, yazılım bağımsızlığı, uzun vadeli sürdürülebilir finansman gibi alanlarda önemli eşikleri de bir bir aşıyor. Burada genel resim istikrarlı ve sürekli yükselişin de devam edeceğini gösteriyor.

Türkiye’nin askeri alanda yükselişi artık sadece bir sektör başarısı değil, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde stratejik bir yöneliş ve geleceğin küresel dengelerinde yer arama iddiasıdır.

Değerli milletvekilleri, sözlerimi burada sonlandırırken Millî Savunma Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarının 2026 yılı bütçesinin hayırlı olmasını temenni ediyorum. Vatan savunmasında hayatını kaybeden aziz şehitlerimizi rahmetle yâd ediyor, kahraman gazilerimize minnetlerini iletiyorum.

Bölgemizde yaşanan zorlu şartlarda, ağır görev yüklenen Millî Savunma Bakanımız Sayın Yaşar Güler’e, değerli komutanlarımıza ve değerli bürokratlarımıza; Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesindeki subay, astsubay, uzman çavuş, er, erbaş, sivil memur ve işçilerimize ve savunma sanayisinde çalışan bütün idareci ve personelimize başarılar diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sakarya Milletvekili Sayın Ertuğrul Kocacık.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve Sakaryalı hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Dünyanın daraldığı, ekonomilerin tökezlediği, savaşların gölgesinin büyüdüğü bir dönemde Türkiye, kararlılığıyla, üretim gücüyle, liderlik vizyonu ile yoluna devam etmektedir.

Küresel büyümenin yavaşladığı Avrupa’da, sanayinin hâlâ pandemi öncesine dönemediği bir tabloda Türkiye, 21 çeyrektir kesintisiz büyüyen nadir ülkelerden biri olmuştur çünkü biz konuşarak değil üreterek yol alıyoruz. Avrupa’nın sanayi üretimi geriye giderken Türkiye’nin sanayi üretimi yüzde 30,6 artış göstermiştir. Bu başarı ne tesadüftür ne de bir rastlantı; bu başarı siyasi iradenin, stratejik aklın ve milletimizin azminin bir sonucudur. Bugün millî gelirimiz 1,5 trilyon doları, kişi başına düşen gelirimiz ise 17 bin doları aşma eşiğindedir. Bu, Türkiye’nin artık orta sınıf bir ülke değil, yeni küresel güç adaylarından biri olduğunu göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, biz yıllardır bir söz söyledik: Türkiye Yüzyılı teknolojiye, üretimde ve savunmada tam bağımsızlığın yüzyılı olacaktır. Bugün geldiğimiz noktada bu sözün bir siyasi slogan değil, somut bir gerçek olduğu apaçık ortadadır. AR-GE harcamalarımız 1,2 milyar dolardan 19,9 milyar dolara yükseldi, teknopark sayımız 113'e ulaştı. 310 bin AR-GE çalışanıyla Türkiye, artık yalnızca tüketen bir ülke değil; bilgi üreten, katma değerli ürünleri imal ve ihraç eden, yenilikçi ve öncü bir güçtür.

Tam bağımsızlığımızın ve istikbalimizin teminatı millî savunma sanayisidir. Bugün dünyada satılan her 3 SİHA'nın 2'sini Türk firmaları üretiyor. AK PARTİ döneminde savunma sanayisi projelerimiz 62'den 1.400'ün üzerine çıkmıştır. Muhalefetin yıllarca "hayal" dediği, "olmaz" dediği, ilk parçasını kalorifer peteğine benzettikleri millî muharip uçağımız KAAN göklerde uçuyor, GÖKHAN, BOZDOĞAN, SİPER, MİLGEM, TCG MURAT REİS, BAYRAKTAR TB3, KIZILELMA ve daha niceleri bu aziz milletin göğsünü kabartmaya devam ediyor. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Kıymetli milletvekilleri, biz sadece belirli merkezleri değil, 81 ilimizi eşit bir kalkınma anlayışıyla destekliyoruz. OSB ve endüstri bölgesi yatırımlarımızı 155 bin hektara çıkardık. İlk kez tüm OSB'lerdeki boş alanları ayın ilk pazartesi günü çevrim içi tahsise açarak yatırımcının önündeki tüm engelleri kaldırdık. Deprem bölgesinde binlerce iş yerini yeniden inşa ederek üretimi ayağa kaldırıyoruz. Türkiye'de artık hiçbir şehir çevre il değildir, her ilimiz geleceğin üretim merkezidir.

Değerli milletvekilleri, gençlerin yeteneklerini ortaya çıkarmak ve insanlık için değer üretmelerine katkı sağlamak amacıyla düzenlenen TEKNOFEST her yıl büyüyerek rekor kırıyor; 2018'den bu yana yaklaşık 11 milyon ziyaretçi ağırladı. Bu yıl Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve İstanbul'da düzenlenen TEKNOFEST'lere 96 ülkeden ve 81 ilimizden toplam 565.776 takım ve 1 milyon 150 bin yarışmacı başvurdu. Tüm bunlar gösteriyor ki Türkiye, artık tüketen ve satın alan bir ülke olmak yerine üreten ve ihraç eden bir ülke olarak küresel rekabette ön sıralarda yerini alacaktır. Seçim bölgesi yerli ve millî üretime ev sahipliği yapan Sakarya'ya da bir TEKNOFEST'in çok yakışacağını düşünmekteyim.

Kıymetli milletvekilleri, tüm bunların yanı sıra Türkiye, bugün yalnızca yeryüzünde değil uzayda da varlık gösteren bir ülke konumundadır. İlk millî haberleşme uydumuz TÜRKİSAT 6A'yla, yeni nesil gözlem uydularımız İMECE'lerle Türkiye, kendi gök kubbesini kendi imkânlarıyla aşan bir ülke hâline gelmiştir.

Sözlerimin sonuna gelirken belirtmek isterim ki bu bütçe tartışmalarının değil vizyonun bütçesidir, kısır polemiklerin değil üretimin, ihracatın, teknoloji ve savunma hamlelerinin bütçesidir; bu bütçe geride kalmanın değil atak yapmanın, durmanın değil koşmanın bütçesidir.

Gazi Meclisimizin huzurunda bu büyük yürüyüşün mimarı olan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a vizyonu, cesareti ve kararlılığı için en kalbî şükranlarımı sunuyorum. Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır'a ve tüm ekibine ortaya koydukları büyük emek ve özveri için teşekkür ediyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesinin ülkemize, aziz milletimize ve devletimize hayırlı olmasını diliyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İstanbul Milletvekili Sayın Derya Ayaydın. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA DERYA AYAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, televizyonları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; bugün burada AK PARTİ Grubu adına Türkiye'nin üretim gücünü, teknolojik atılımını ve sanayi devrimindeki kararlılığını yansıtan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye, son yirmi üç yılda sanayide, teknolojiye, üretimde sessiz ama devrim niteliğinde bir dönüşüm yaşamıştır. 2002'de 36 milyar dolar ihracat yapan bir Türkiye var iken bugün 250 milyar doları aşan bir gücümüz vardır. 2002'de insansız hava aracı dahi hayal iken bugün dünyanın en gelişmiş SİHA'larını üreten, Togg'u yollara çıkaran bir Türkiye vardır ve bütün bunları biz yaparken ne yazık ki karşımızda her zaman engellemekle, küçümsemekle meşgul bir muhalefet vardı. Evet, "Togg maket." dediler, bugün yollar Togg'la dolu, "İHA'lar oyuncak." dediler, bugün o oyuncaklar dünyanın dört bir yanında Türk mühendisinin adını göklere yazmaktadır. "Uzaya çıkamazlar." dediler, biz ilk Türk astronotumuzu uzaya gönderdik. Bu millet artık kuru lafla değil, eserle, icraatla ilgileniyor.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu bütçeyle yerli üretim ve AR-GE yatırımları daha da güçlenecek, KOBİ'lerin dijital dönüşümü hızlanacak, teknopark ve girişimcilik ekosistemi büyüyecek, Türkiye'nin küresel sanayi ligindeki yükselişi kararlılıkla sürecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadın emeği ve zekâsı olmadan kalkınma olmaz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın "Bir toplumu kalkındırmanın en kısa yolu kadını üretime katmaktır." öngörüsünü parti olarak şiar edindik. Bugün kadın mühendislerimiz, yazılımcılarımız ve girişimcilerimiz dünyaya yön vermektedir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın destek programlarında kadın girişimcilerin payı her yıl artmaktadır; bu, sadece ekonomik değil toplumsal dönüşümün de bir göstergesi olmuştur. Diğer taraftan, Bakanlığımızın Çalışan ve Üreten Gençler Programı'yla 155 üretim tesisi ülkemize kazandırılmış, 11 binden fazla istihdam oluşturulmuştur.

Saygıdeğer milletvekilleri, yıllar önce Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin öncülüğünde başlayan Sıfır Atık hareketi tüm dünyada büyük farkındalık yaratmış, Türkiye'yi bu alanda söz sahibi yapmıştır. Bugün 30'dan fazla ülke Türkiye'nin Sıfır Atık modelini incelemekte, benzer uygulamaları kendi ülkelerinde hayata geçirmektedir. 2026 yılı sanayi bütçemiz de bu kapsamda Yeşil Dönüşüm'ü merkezine almıştır. 2053 Net Sıfır Emisyon hedefi doğrultusunda karbonsuz üretim ve enerji verimliliği yatırımları, dögüsel ekonomi modelleri, yenilenebilir enerjiyle çalışan tesisler desteklenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anadolu'nun her köşesi artık bir üretim üssü olmuştur; 371 organize sanayi bölgesi ve 52 endüstri bölgesinde 60 bine yakın fabrika üretimdedir. Yerel Kalkınma Hamlesi Programı'yla her ilde yatırımlar desteklenmekte; kalkınma doğudan batıya yayılmaktadır. Biz bunları yaparken "Türkiye büyüsün." diyoruz, "Hayır." diyorsunuz; "Yerli otomobili yapalım." diyoruz, "Hayır." diyorsunuz; "Savunma sanayimizi güçlendirelim." diyoruz, yine "Hayır." diyorsunuz. Aziz milletimiz artık bu "hayır koalisyonu" siyasetinden bıkmış durumdadır. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Biz "Evet" diyoruz; evet, Türkiye, kendi uydusunu gönderecek. Evet, Türkiye, kendi arabasını, kendi yazılımını, kendi çipini üretecek. Evet, bu ülke üreten, güçlü, bağımsız Türkiye olacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu bütçe, sanayicimizin alın terine, mühendisimizin emeğine, genç girişimcimizin hayaline destektir; bu bütçe, bağımsız ve güçlü Türkiye'nin bütçesidir.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde Türkiye Yüzyılı başlamıştır. Bu yüzyıl, yerli üretimin, millî teknolojinin, güçlü sanayinin yüzyılı olacaktır. Bu yüzyıl, ithal eden değil, ihraç eden Türkiye'nin yüzyılı olacaktır. Biz, her türlü engellemelere rağmen bu ülkeyi büyötmeye devam edeceğiz. Biz konuşan değil çalışan Türkiye'nin tarafındayız ve aziz milletimiz biliyor ki bu ülkenin gemisi AK PARTİ'dir, bu vizyonun kaptanı da Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DERYA AYAYDIN (Devamla) - Bu vesileyle, Sanayi ve Teknoloji Bakanını tebrik ediyor, bu bütçenin ülkemize ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Bravo!

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Kütahya Milletvekili Sayın Mehmet Demir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET DEMİR (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin ekonomik kalkınmasında önemli bir rol üstlenen Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza bağlı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının yani KOSGEB'in bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu, ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi ve her daim desteğini hissettiğimiz kadim şehrimiz Kütahyalı hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, son yirmi üç yılda Türkiye'nin sanayi ve teknoloji alanında ortaya koyduğu güçlü performans yalnızca ulusal düzeyde değil, uluslararası alanda da örnek gösterilen bir başarıya dönüşmüştür. Bu başarıda Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyonu ve liderliğiyle hayata geçirilen politika ve projelerin büyük bir payı bulunmaktadır. Hükümet olarak sanayi ve teknoloji politikalarımızın merkezine daima KOBİ'lerimizi yerleştirdik çünkü küçük ve orta ölçekli işletmelerimiz üretimin, yeniliğin, istihdamın ve yerel kalkınmanın en dinamik yapı taşlarıdır. Bu anlayışla KOSGEB'i KOBİ'lerimizin gelişimini destekleyen en güçlü kurumlardan biri hâline getirdik. KOSGEB 1992-2002 yılları arasında bugünkü değerle yaklaşık olarak 1,8 milyar liralık desteği 4 bin işletmeye ulaştırabilirken 2002'den bu yana 1,4 milyon KOBİ'ye toplamda 280 milyar liranın üzerinde destek sağlanmıştır. Bugün girişimciliğin dijital dönüşüme, inovasyondan ihracat teşviklerine kadar geniş bir yelpazede işletmelerimizin yanında durmaya devam ediyoruz.

Son dönemde, KOSGEB, destek sistemini üç temel vizyonla yeniden yapılandırmıştır; yalınlaşma, erişilebilirlik ve dijitalleşme. Yalınlaşma kapsamında destek programları sadeleştirilmiş, tüm başvuru süreçleri elektronik ortama taşınmış ve KOBİ'lerden istenen yaklaşık olarak 341 belgeyi yalnızca 3'e düşürmüştür. Erişilebilirlik vizyonu doğrultusunda işletmelerimizin ihtiyaçlarını yerinde tespit etmek için son iki yılda 305 bin işletme ziyareti gerçekleştirilmiş ve satış limiti 1 milyar liraya çıkarılmıştır. Dijitalleşme vizyonu çerçevesinde başvurudan ödemeye kadar tüm süreçler elektronik izlenebilir hâle getirilmiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi Kütahya özelinde birkaç önemli hususu ifade etmek isterim. Biz Kütahya olarak Ahilik geleneğinin mirasçılarıyız. Bu geleneğin bize yüklediği sorumlulukla "Ahi babası" anlayışıyla hareket eder, esnafımızın, sanatkârimizin, KOBİ'lerimizin her zaman yanında oluruz. İşletmesini yeni kuran bir girişimcinin heyecanından, sanayide tezgâhını büyütmek isteyen ustalarımızın emeğine kadar her adımda onlarla birlikteyiz. Nitekim, Kütahya AK PARTİ döneminde KOSGEB'den en fazla fayda gören illerden biri olmuştur. 1990-2002 yılları arasında 4 işletme KOSGEB desteği almışken, 2003-2025 döneminde bu sayı 3.403 işletmeye ulaşmıştır. Bu işletmelere toplam sağlanan destek bugün itibarıyla 667 milyon lirayı aşmıştır. Sadece son iki yılda Kütahya'da 1.474 işletmeyi ziyaret ederek KOBİ'lerimizle doğrudan temas kurmuşuzdur. 2025 yılı Kasım ayı itibarıyla 166 işletmemize 49 milyon lirayı aşkın destek sağlanmıştır. Seramikten makine imalatına, çinicilikten metal işletmeye, mobilyadan gıdaya kadar birçok sektörde işletmelerimizin kapasitesini büyüttümüştür. Kütahya'da nasıl Ahiliğin ruhuyla üretimin, emekçinin ve alın terinin yanında durduysak, bugün de bu bütçeyle milletimizin yanında dimdik duruyoruz çünkü biz millete hizmet etmekten başka hiçbir hesap taşımayan kadroyuz. Eserle konuşuyoruz, hizmetle konuşuyoruz, yatırımla konuşuyoruz. Bu bütçe, Türkiye'nin önünü açan, hedeflerini büyüten ve geleceğini sağlamlaştıran

iradenin yeni bir adımıdır. Güçlü Türkiye’yi durdurmak isteyenler değil, Türkiye’nin gücünü büyütmek için çalışanlar kazanacaktır. Biz de bu kararlılıkla yolumuza devam ediyoruz. Bu anlayışla hazırlanan bütçenin hayırlı olmasını temenni ediyorum. Başta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere emeği geçen Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır’a, KOSGEB Başkanımız Ahmet Serdar İbrahimcioğlu’na ve tüm kurum çalışanlarına teşekkür ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Niğde Milletvekili Sayın Cevahir Uzkurt. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEVAHİR UZKURT (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin AR-GE, yenilik ve teknoloji ekosisteminin merkezinde yer alan ve bu konularda kritik kaldıraç görevi üstlenen TÜBİTAK’ın bütçesiyle ilgili konuşmama geçmeden önce bir şeyi ifade etmek isterim. Bilim, teknoloji, AR-GE ve inovasyon konuları ne zaman bu Meclisin gündemine gelse iktidarıyla muhalefetiyle bu alanların daha fazla desteklenmesi konusunda samimi, ortak bir iradenin olduğunu görmek gerçekten gurur vericidir. Bugün, AR-GE ve yenilik, ulusal ve küresel pazarlarda gelişmiş ekonomilerin ve güçlü firmaların itici gücü ve rekabetin en önemli araçlarından biri hâline gelmiştir ancak AR-GE ve inovasyon, kendisini destekleyen bir kültürün, yenilikçi bir kültürün varlığı, yine üniversite, kamu, sanayinin birlikte koordineli çalıştığı bir ekosistemin varlığıyla mümkün olacaktır. İşte, tam bu noktada ülkemizde AR-GE ve inovasyon ekosisteminin kurulması ve güçlenmesi için önemli adımlar atılmıştır. En başta teknoloji adına bir bakanlık kurulmuş, bugün sayıları 113’e varan teknoparklar, 1.360 AR-GE merkezi ve 343 adet tasarım merkezi hayata geçirilmiştir. TÜBİTAK da sadece geçtiğimiz yıl bu alanlarda yürütülen AR-GE ve inovasyon faaliyetlerine 15,6 milyar TL destek sağlamıştır. TÜBİTAK, sadece bu alanlara destek sağlamakla kalmamıştır, aynı zamanda mentörlük, danışmanlık ve koçluk mekanizmalarıyla sistemin aktörlerine de önemli rehberlikler yapmıştır. Elbette ki nitelikli bilim insanlarımızın yetiştirilmesi ve bunların AR-GE ve inovasyona yönlendirilmesi bu sistem için son derece kritik önemi haizdir. Bu noktada da TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Programı’yla sadece bu yıl içerisinde 81.700 araştırmacımıza ve gencimize 4,2 milyar TL destek sağlamıştır.

Değerli milletvekilleri, teknolojik kalkınmanın en kritik sacayaklarından bir tanesi de üniversite sanayi iş birliğidir çünkü üniversitelerde bilgi üretilir, bu bilgi sanayide güce, ekonomik değere ve ihracata dönüştürülür. Bu noktada, TÜBİTAK Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı’yla, Sanayi Yenilik Ağ Mekanizması’yla geçtiğimiz beş yıl içerisinde 503 projeye yaklaşık 1 milyar TL destek sağlamıştır. Elbette ki gençlerimizin kendi yenilikçi iş fikirleriyle kendi işlerini kurması, geleceğin teknoloji firmalarının doğması için girişimcilik destek programları son derece önemlidir. Bu bağlamda, TÜBİTAK tarafından yürütülen Bireysel Genç Girişimci Destek Programı sayesinde 2.578 gencimize 3,4 milyar TL kaynak aktarılmıştır. Sadece bununla da kalmamış, bu girişimcilerin gelişmesi için girişim sermayesi fonları kurularak her bir girişime 7 milyon TL yatırım imkânı sağlamanın da yolu açılmıştır.

Değerli milletvekilleri, peki, bu kadar destek sağlanmış, program yürütülmüş, sonunda ne çıkmış? Bugün özellikle savunma sanayisinde oyun kurucu teknolojilerden bahsedebiliyorsak, bugün 15 yaşındaki bir gencimizin TÜBİTAK Bilim Olimpiyatları’yla başlayan serüveni dünya çapında bir yapay zekâ şirketine dönüşebiliyorsa, dün ithal ettiğimiz birçok teknolojiyi bugün ihraç eder hâle gelebiliyorsak, TÜBİTAK destekli “start-up”larımız başarılarıyla Silikon Vadisinde, Avrupa’da Türk Bayrağı’nı dalgalandırabiliyorsa, millî çip tasarımıyla güçlü lazer teknolojilerine kadar çok kritik konularda sadece Türkiye’ye değil bütün dünyaya çözüm üretebiliyorsak işte bütün bunlar bilim,

teknoloji, AR-GE, inovasyon konusunda güçlü ve vizyoner bir siyasi iradenin, teknoloji hamlemizin, TEKNOFEST kültürünün, özveriyle araştırmacılarımızın, gençlerimizin ve tabii ki bu konularda siyasetüstü bir tavır sergileyen yüce Meclisin başarısı, ortak başarısı olarak karşımıza çıkıyor diyor ve artık Türkiye'nin eski Türkiye olmadığını, bilim ve teknolojiye özellikle kendisine güvenen, kendi yolunu çizen bir ülke olduğunu, Türkiye Yüzyılı'nın aynı zamanda bilim ve teknoloji yüzyılı olduğunu söylüyor, özellikle bu konularda özverili çalışmalarıyla Sayın Bakanımıza teşekkür ediyor, bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Karabük Milletvekili Sayın Durmuş Ali Keskinkılıç.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA DURMUŞ ALİ KESKINKILIÇ (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ekonomi bilimi sonsuz olan insan ihtiyaçlarının üretim yöntemleri kullanılarak sınırlı kaynaklar tarafından karşılanmasıdır. 1990'lı yılların sonunda Üçüncü Sanayi Devrimi'nin evrimselleşmesi sonucunda 2010'lu yıllardan itibaren Dördüncü Sanayi Devrimi'ne geçiş yaptık. Dördüncü Sanayi Devrimi'yle birlikte yeni bir endüstri ekosistemi oluştu. Yeni ekosistemde bilgi ve teknoloji sermayesinin payları katlanarak artmaktadır.

Değerli milletvekilleri, sanayi ve kalkınma politikalarında ülkelerin göreceli olan üretim miktarlarından ziyade oluşturduğu patent sayıları ve bunların ticari değeri ve belirlediği standartlara bakılması daha teknik bir yaklaşımdır. Sizlere ben de bugün bu yaklaşımla Türk sanayisinin geldiği noktayı sunmak istiyorum. Patentler neyi ürettiğinizi, standartlar nasıl üretileceğini ve satılacağını belirler. Ürün değer zincirinde katma değeri belirleyen asıl etken patentler ve standartlarınızdır. Dünya ticaretinin yüzde 80'ini standartlar belirliyor. Teknoloji, bilgiyi pratiğe dönüştürmektir. Teknolojinin bilgi katma değeri olarak da patent mülkiyeti ortaya çıkar. Bilgi evrenselidir ama patent mülkiyetidir. Aynı zamanda, ürettiğiniz teknolojinin standartlarını da belirlersiniz; oluşturduğunuz patentler size katma değerle birlikte yeni pazar alanları açar. Standartlaşma, pazar hâkimiyetinizin en güçlü rekabet avantajıdır.

Bu pencereden Türk sanayisinin ortaya koyduğu performansa baktığımızda, Türkiye kaynaklı bilimsel yayınların 2002'den bugüne kadar yıllık 9 binden 52 bine çıktığını görüyoruz. Dünyada en fazla bilimsel yayın üreten ülkeler arasında 14'üncü sıradayız. 2002'deki AR-GE çalışmalarına ayırdığımız miktar 1,2 milyarken bugün 19,9 milyara yükseldi. Dünya Fikrî Mülkiyet Örgütü'nün 2024 göstergelerine baktığımızda, Türkiye'nin ilerlemesi net olarak görülmektedir. Son yirmi üç yıl içinde yerli patent başvurumuz 414'ten 10.186'ya, yerli patent tescil sayımız 73'ten 3.390'a çıktı; yerli patent başvuru sayısında dünyada 10'uncu sıraya yükseldik, uluslararası 1.982 patentle 15'inci sıradayız. 1.681 marka başvurumuzla 6'ncı, 597 tasarım başvurusuyla da dünyada 3'üncü sıradayız. 1.781 coğrafi işaretli ürünümüz var. Yeşil Karabük'ümüzde Safranbolu safranı, Yenice'mizin ıhlamur balı, Eflâni'mizin bandırması, Eskişehir'imizin traverten taşları bu coğrafi ürünler arasında. Bu alanda Avrupa'da 1'inci, dünyada 2'nciyiz.

Bu sonuçların ekonomik göstergelere yansımaya baktığımızda, 2020-2024 döneminde dünya ekonomisi 15,1 büyürken Türkiye ekonomisinin yüzde 30,3'lük bir büyüme gerçekleştirdiğini görüyoruz. Bu süreçte dünyanın ortalama büyüme hızı 2,9'ken Türkiye'nin büyüme hızı bunun 2 katı, 5,4 oldu arkadaşlar. Avrupa sanayi bölgesi pandemi öncesi dönemine baktığımızda, Almanya'nın üretiminde yüzde 14'lük, İtalya'nın üretiminde 6,9'luk, Fransa'nın üretiminde 3,3'lük düşüş varken Türkiye üretiminde yüzde 30,6'luk bir yükseliş olmuştur. Değerli milletvekilleri, bu sonuçlar, Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu vizyonla yirmi üç yılda Türk sanayisinin bilgi sermayesiyle ortaya koyduğu performanstır.

Son olarak, burada bir yanlış düzeltmek istiyorum. Bütçe görüşmelerinin ilk gününde Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Özgür Özel vilayetim olan Karabük'ün ismini geçirerek “Karabük'te hematoloji bölümü yok, bu nedenle hastalar Ankara'ya gidiyor.” dedi.

Arkadaşlar, değerli milletvekilleri; Karabük'te hematoloji bölümü var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - 1 kişi var, Sayın Vekilim, 1 kişi var, 1 hematolog var; yine buraya geliyorlar.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Devamla) - Burada son bir yılda 6.200 hastayı muayene ettik, 177 hastamızı da yataklı serviste tedavi ettik.

Arkadaşlar, Genel Başkanınıza yanlış bilgi vermeyin.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Binalar hastaya bakmıyor, doktorlar bakıyor; doktor sayısı kaç?

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Devamla) - Bakın, Meclis tutanaklarına kendisini sıkıntıya sokacak çok yanlış bir bilgiyi geçirmiş oldunuz; çok hatalı konuşmalar; birini de ben düzeltiyim dedim.

Hayırlı günler dilerim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İstanbul Milletvekili Sayın Yahya Çelik.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bizleri ekranları başında izleyen asil milletimiz; sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Türkiye Bilimler Akademisi ve Türkiye Uzay Ajansı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

2025 yılı mazlumların adalet için haykırdığı, buna karşı küresel güçlerin kör ve sağır kaldığı, insanlığın vicdanını yaralayan bir yıl olmuştur. Zalimlerin zulmü altında ezilen masum insanların dramı tüm dünyanın gözü önünde yaşanırken uluslararası sistem utanç verici bir sessizliğe gömülmüştür. Ancak, Türkiye, her dönem olduğu gibi adaletin, merhametin ve insanlığın sesi olmaya devam etmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye Gazze meselesinde dünyada en net duruşu sergilemiş, bir yandan insani yardımları ulaştırırken diğer yandan kalıcı ateşkes için kararlı bir diplomasi yürütmüş ve nihayetinde barış için ciddi bir yol katedilmiştir.

Bugün Türkiye Uzay Ajansının bütçesini görüşürken aslında ülkemizin geleceğini, teknolojik bağımsızlığını ve stratejik vizyonunu ele almış oluyoruz çünkü bilimin ve teknolojinin sağladığı güç hem ekonomik kalkınmamızı hem de küresel adalet arayışımızı besleyen temel zemini oluşturuyor.

Türkiye, uzay çalışmalarında artık iddialı bir ülkedir. Ay Araştırma Programı kapsamında geliştirilen yerli ve millî Hibrit İtki Sistemi gök vatanda yürüyüşümüzün en kritik kilometre taşlarından biridir. Bu sistem genç mühendislerimizin ufku ve Türkiye'nin kendi gök kapılarını kendi iradesiyle açma kararlılığıyla ortaya çıkmıştır.

Daha birkaç gün önce tamamen yerli ve millî imkânlarla Fergani Uzay Teknolojileri tarafından geliştirilen Türkiye'nin ilk yörünge transfer aracı uzaydaki en kritik manevrasını tamamlamış, millî YTA hibrit motorunu ateşleyerek yörünge değişikliğini gerçekleştirmiş ve dünyada bir ilke imza altmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz geleceğimizden eminiz çünkü bugüne kadar milletimize verdiğimiz her sözü yerine getirdik. Yerli ve millî üretimde ulaştığımız seviyeyi muhalefetin dahi anlayabileceğini umduğum bir örnekle özetlemek istiyorum. Hep birlikte hatırlayalım, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan “Kendi tankımızı, uçağımızı, helikopterimizi, otomobilimizi, hızlı trenimizi üreteceğiz.” dediğinde muhalefetin dar ufku bunu anlamaya yetmemişti. Bugün tanklarımız sahada, uçaklarımız gökyüzümüzde, Togg’umuz yollarda, hızlı tren hatlarımız şehirlerimizi birbirine bağlıyor. KIZILELMA ise MURAD radarıyla tespit ettiği hedefi GÖKDOĞAN füzesiyle görüş ötesi mesafeden vurarak dünyada bir ilke imza atıyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu test CHP Genel Başkanının yine her zaman yaptığı üzere gerçekleşmesine engel olamadığını yeme çabasıyla “ROKETSAN balıkları ürkütüyor.” dediği Sinop’ta yapılmıştır. Hepimizin bildiği üzere, mevzubahis balıklar değil başı sıkıştığında dış kapılara koşanların ezberidir. Ülkem adına ben utanıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Kendinden utan, sen kendinden utan!

YAHYA ÇELİK (Devamla) - Bugün birileri İstanbul’umuzun Beşiktaş, Gaziosmanpaşa, Bayrampaşa, Beyoğlu, Beykoz, Şişli, Beylikdüzü, Büyükçekmece, Avcılar, Şile belediyeleri ve İBB’de şahsi servetlerine servet katarken bir İstanbullu olarak ben utanıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu vatanın evlatları Türkiye’nin ilk yerli ve millî muharebe tankı ALTAY’ı, millî muharip uçağımız KAAN’ı HÜRKUŞ’u, ATAK ve GÖKBAY helikopterlerini devletimizin envanterine katıyor; bununla da gurur duyuyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Tank Palet ne oldu Vekilim, Tank Palet ne oldu? Siz onu açıklayın.

YAHYA ÇELİK (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Türkiye bir yandan uzay araştırmaları ve savunma sanayisinde gurur verici çalışmaları yürütürken diğer taraftan bölgede barışı tesis etmek için Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve Sayın Devlet Bahçeli’nin liderliğinde Cumhur İttifakı olarak içeride de aynı kararlılığı göstermiş, yıllardır süren terör belasından ülkemizi arındırmak için kesintisiz bir iradeyle mücadele yürütmüştür. Terörsüz Türkiye hedefi milletimizin ortak arzusudur. Bu mücadeleyle birlikte terörden arındırılan bölgelerde evlatlarımızın ufkunu karartan karanlığı tamamen ortadan kaldırarak huzur iklimi oluşturmak hepimizin boynunun borcudur. Bu düşünceden hareketle, amacımız, daima büyük Türkiye’nin yapı taşlarını oluşturan Türk, Kürt, Çerkez, Laz, Arap ile milletimizi aynı gönül çizgisinde kucaklamaktır. Allah’ın izniyle terörün tamamen bittiği huzurlu Türkiye’yi hep birlikte inşa edeceğiz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Başarır, sisteme girmişsiniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, açıkça...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başarır, akşam konuşursunuz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Doğru, akşam konuşuruz ama İç Tüzük 69 da bu tür saldırılara karşı cevap hakkımızı doğuruyor.

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) - Saldırı yok.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Saldırı yok Başkanım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çünkü akşamı bekleyemeyecek kadar Genel Başkana, partiye, belediye başkanlarına iftira ve hakaret etti.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım, bu bir yol olacak, Genel Kurulun bilgisine sunuldu, herkes notunu alsın, akşam söylesin.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - En son, notunu alsın, söylesin.

BAŞKAN - Sayın Başarır, şimdi, bütçe görüşmelerinde bir teamül var, biliyorsunuz. Zaten, bütün konuşmalar bittikten sonra Sayın Grup Başkan Vekillerine söz hakkı veriyoruz. Ben de sizden rica ediyorum, Grup Başkan Vekillerine söz verdiğim zaman bu meseleye dair görüşlerinizi bildirirsiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - Ama iftira attı Başkanım, iftira attı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, ben tek bir örnek vereceğim.

BAŞKAN - Buyurun.

NİLHAN AYAN (İstanbul) - Her konuşmacıya cevap verilecekse işimiz var!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Geçen bütçede, Özlem Zengin, bizim bir konuşmacımızdan sonra “Akşam her ne kadar konuşsak da dayanılmayacak cümleler söyledi.” dedi ve sataşmadan buradan konuştu; teamül.

RUKEN KILERCİ (Ağrı) - Sizler de söylüyorsunuz.

BAŞKAN - Yerinizden konuşsanız.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Başkanım, sataşma yoktu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yani yerimden de konuşurum, oradan da konuşurum, sorun değil ama buna cevap verme zorunluluğumuz var.

BAŞKAN - “CHP Genel Başkanı.” dediği için...

CAVİT ARI (Antalya) - Hakaret ve iftira attı Sayın Başkanım, daha ne olacak.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu arada, 69’a göre kürsüden niye konuşmayayım?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır, size yerinizden söz vereyim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, ne fark edecek?

BAŞKAN - Tamam, peki, gelin, buyurun.

Yeni bir sataşmaya mahal vermeyin.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Yahya Çelik'in 226 sıra sayılı 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 227 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin üçüncü tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayır, hayır.

Yahya Çelik buraya geldi, milletvekiliniz... Ben sakın sakın anlatayım.

RUKEN KILERCİ (Ağrı) - Ya, şimdi ne alakası var?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bakın, “Bayrampaşa Belediye Başkanı” dedi, “Gaziosmanpaşa Belediye Başkanı” dedi, “Beyoğlu Belediye Başkanı” dedi. Değerli kardeşim, biliyor musun, bunlarla ilgili MASAK araştırmalarında mal varlıklarında tek bir kuruş artış çıkmadı. (CHP sıralarından alkışlar) Beyoğlu Belediye Başkanımız orada çalışan, temizlik işlerinde görevli olan bir babanın oğlu, mal varlığında tek kuruş artış çıkmadı.

Yolsuzlukla mücadele edelim. Ben dün burada Ticaret Bakanlığında yaşanan rezaletleri anlattım. Bakın, İran'dan 1 milyar 900 milyon dolar kaçakçılık yapılmış, Ticaret Bakanlığının müfettişleri bunu tespit etmiş, ona rağmen yanmaz antrepolar Can Holdinge verilmiş. Şimdi, o bakan gelip buraya bunun hesabını vermeden konuşabiliyor, böyle bir yargılama olabilir mi değerli kardeşim?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - KIZILELMA'yla ne alakası var?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Eğer bir mücadele vereceksek hiçbir parti gözetmeksizin eşitçe verelim. Dış politikayla ilgili utanmışsınız bazı söylemlerimizden, öyle mi? Peki, Trump bu ülkenin Cumhurbaşkanı'na meşruiyet verirken utanmadınız mı? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NİLHAN AYAN (İstanbul) - İngiltere'den yardım isterken utanmadınız mı?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - "Rahip Brunson'ı ben istedim, aldım, uzun süre yatacaktı." dediğinde utanmadınız mı? Yahu soruyorum, bu ülke bunları yaşadı. Daha dün Trump dedi ki: "Bir telefon açıyorum, yargılananları ben alıyorum." Ben utandım, ben utandım. Her şeyden örnek verin, her şeyden örnek verin ama dış politikadan örnek vermeyin. Sen burada Uzay Ajansı'na konuşuyorsun, konuşacaksın; iftira atıyorsun, olmaz kardeşim, olmaz! (CHP sıralarından alkışlar)

NİLHAN AYAN (İstanbul) - İftirayı atan sizsiniz. Seçmene "Pijamalılar..."

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Gül, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım, akşam gerekli ifadelerde bulunacağız ancak Trump'ın Sayın Cumhurbaşkanımıza yönelik meşruiyetle ilgili bu anlamda hiçbir değerlendirmesi olmamıştır. Milletin oylarıyla seçilmiş Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan da meşruiyetini ancak ve ancak milletimizden almaktadır ve bu meşruiyeti, millettten gelmeyen hiçbir meşruiyeti tanımadığımızı, buna benzer hiçbir ifadeyi de kabul etmediğimizi buradan ifade etmek isterim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 226) (Devam)

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Savunma Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Savunma Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (Devam)

1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türk Standardları Enstitüsü 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU (Devam)

1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ (Devam)

1) Türkiye Bilimler Akademisi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE UZAY AJANSI (Devam)

1) Türkiye Uzay Ajansı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Devam ediyoruz.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mehmet Ali Cevheri.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kısa adı GAP olan Güneydoğu Anadolu Projesi'nin bütçesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Konuşmama başlarken 2026 yılı merkezî yönetim bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diler, heyetinizi hürmetle selamlarım.

GAP, cumhuriyet tarihinin en kapsamlı ve en önemli bölgesel kalkınma projelerinden biridir. Başlangıçta Fırat ve Dicle havzasındaki su ve toprak kaynaklarının değerlendirilmesi ve geliştirilmesine dayalı bir proje olarak hazırlanmış ve çok önemli bir finansal kaynak aktarılmıştır. GAP bölgesi yatırımlarının ülke içindeki payı 2003-2024 dönemi içerisinde yüzde 18'in üzerine çıkmıştır. 1990-2024 döneminde 2025 yılı fiyatlarıyla 2 trilyon 167 milyar TL fon ayrılırken bu kaynağın 1 trilyon 848 milyar TL'si yatırıma dönüşmüştür. Bölgeye kamu yatırım programlarından bu yıl 165,6 milyar TL ayrılmıştır. Yine, güncel olarak 2024-2028 dönemini kapsayan yeni GAP Eylem Planı hazırlanmıştır. Yeni plan, sulama, hassas tarım, sanayi dönüşümü, turizm odaklı iktisadi büyüme, altyapı ve istihdam gibi önemli alanları öncelik almaktadır. Toplam 198 proje için yaklaşık 496,2 milyar TL bütçe öngörülmüştür. GAP bölgesinde 675.250 hektar alan sulamaya açılmış, ayrıca 94 bin hektar alanın sulamaya açılması için şebeke inşaatları devam etmekte olup bunların tamamlanmasıyla GAP Eylem Planı'na göre yüzde 60,8 olan gerçekleştirme yüzde 70'e ulaşacaktır.

Enerji sektöründe ise hedefin yüzde 92'si gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. Silvan Barajı ve HES Projesi'nin tamamlanmasıyla gerçekleştirme oranı yüzde 94'e yaklaşacaktır. Gerçekleştirilen HES projeleriyle bugüne kadar 548,1 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi üretilmiş olup bunun parasal değeri 32,9 milyar olarak hesaplanmıştır. Bu şekilde sadece enerji projeleriyle GAP kendini amorti etmiş bulunmaktadır.

Sayın Başkan değerli milletvekilleri, bölgede yapılan ihracat 2002 yılında 689,4 milyon dolar iken bu miktar 17 kattan fazla artarak 2024 yılında 12,3 milyar doların üzerine çıkmıştır. Bölge ihracatının Türkiye'nin toplam ihracatı içindeki payı yüzde 1,9'dan yüzde 5,2'ye yükselmiştir. Bölge illeri teşvik sisteminde en yüksek değerin sağlandığı 6'ncı bölgede yer almaktadır. Geçen yıl bölge illerine 1693 yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş, bu belgelerle belirtilen sabit sermaye tutarı 90 milyar 346 milyon TL olup 60 bin kişilik istihdam öngörülmüştür. Ayrıca, GAP İdaresince bölgenin sosyal gelişimi için de 2002-2024 döneminde 16 milyar TL kaynak kullanılmıştır. GAP kapsamında günümüze kadar 78 baraj ve gölet, 16 yer altı depolaması, 132 sulama tesisi, 66 içme suyu tesisi, 1 atık su arıtma tesisi, 430 taşkın kontrol tesisi, 104 toplulaştırma projesi ve 46'sı HES olmak üzere toplamda 847 adet tesis hizmete alınmıştır. Bu tesislerin günümüz fiyatlarıyla maliyeti 1 trilyon TL'dir. Bu tesislerle 75,2 milyar metreküp su depolanmış, 675 bin hektar alan sulamaya açılmış, 1 milyar metreküp içme suyu sağlanmış, günlük 40 bin metreküp atık su arıtma kapasitesine ulaşılmış, 30 bin hektar alan taşkınlerden korunmuş, 2,6 milyon hektar alanda toplulaştırma tescil işlemleri yapılmış ve 7.891 megavat kurulu gücünde HES tesisi yapılmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) GAP kapsamında 2025 yılında ise yatırım programlarında 478 milyar TL maliyetli 864 adet iş bulunmakta olup toplam 133 milyar TL harcama yapılmıştır. Bu işler için 2025 yılında ise 38 milyar TL ödenek ayrılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; GAP'tan bahsederken ilim olan Şanlıurfa'ya değinmemek olmaz. Şanlıurfa'nın her ilçesi GAP'ın başka bir yüzünü taşımaktadır. Harran bereketin sembolü, Suruç girişimciliğin öncüsü, Halfeti turizmin göz bebeği, Birecik tarıma dayalı sanayinin odağı, Viranşehir ve Ceylânpınar tarımın merkezleridir; Siverek ve Bozova geniş ekonomik çeşitliliğin, Karaköprü şehirleşmenin örneğini, Eyyübiye maneviyatın merkezini, Haliliye kültürel turizmin dünyadaki eşsiz örneklerini temsil ederler Göbeklitepe'siyle.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Elektrik işi ne oluyor Şanlıurfa'da?

MEHMET ALİ CEVHERİ (Devamla) - Her ilçesiyle Şanlıurfa GAP'ın taşıyıcı kolunu olup zengin bir yüzüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET ALİ CEVHERİ (Devamla) - Bu duygularla GAP'ı ülkemize kazandıran devlet büyüklerimize, hükûmetimize ve çalışanlarımıza özellikle de... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

CAVİT ARI (Antalya) - Şanlıurfa'nın elektrik sorunu çözüldü mü Hocam?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Seneye, seneye.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Şanlıurfa'nın elektrik sorunu ne oldu acaba?

BAŞKAN - Van Milletvekili Sayın Kayhan Türkmenoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Maşallah, Sayın Başkan, AK PARTİ Grubunun konuşmacılara ilgisi çok yüksek! Allah nazardan saklasın sizi! Maşallah, maşallah!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sen şovunu yaptın.

AK PARTİ GRUBU ADINA KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) - Değerli milletvekilleri, Doğu Anadolu Bölgesi Kalkınma İdaresi bütçesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

DAP Kalkınma İdaresi bütçesi Malatya'dan Van'a, Erzincan'dan Hakkâri'ye uzanan, 15 ili kapsayan, geniş bir coğrafyada yaşayan, 6,5 milyon vatandaşımızın kaderine doğrudan etki eden bir bütçedir. Bu bütçe bölgesel kalkınmanın ötesinde Türkiye'nin ekonomik, sosyal, kültürel bütünlüğüne yapılan ortak bir yatırımdır. Bu coğrafyada atılan her adım Türkiye'nin geleceğini etkilemektedir.

Kıymetli milletvekillerim, bölgemizin sosyoekonomik yapısına yıllarca emek vermiş biri olarak beklentilerimizi ve sahadaki gerçekleri en yakın bilenlerdenim. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'la aynı siyasi istikamette yürürken edindiğim tecrübe ve sorumluluk bilinci de Doğu Anadolu'nun hakkını ve geleceğini kararlılıkla savunmanın en güçlü dayanağıdır. Doğu Anadolu'nun her ilinde üretimin, turizmin, ulaşımın, kültürün ve teknolojinin güçlendiği yeni bir dönem yaşanmaktadır. Tüm bu gelişmeler ışığında Ağrı ilimiz jeotermal potansiyeliyle üretimde güçlü bir merkez hâline gelmiştir. Ardahan Kafkasya'ya açılan kapısıyla bölgesinin ticaret merkezi olmuştur. Bingöl süt üretim merkeziyle yeni bir kalkınma modeline geçmiştir. Bitlis Ahlat'ın tarihsel mirası ve turizm potansiyeliyle büyümektedir. Elâzığ sanayi yatırımlarıyla gelişimini sürdürmektedir. Erzincan doğu-batı ticaretinin stratejik kavşağı olmuştur. Erzurum kış turizmi, sağlık altyapısıyla bölgenin güçlü ekonomik gücüdür. Hakkâri modern ulaşım projeleriyle önemli bir dönüşüm yaşamaktadır. Iğdır tarım ve seracılıkta yeni bir üretim üssüdür. Kars demir yolu ticareti ve kültürel mirasıyla turizmin parlayan yıldızıdır. Malatya sanayi modernizasyonu ile yeniden güçlü bir merkez hâline geliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kayısıyı unutma!

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Devamla) - Muş sulama projeleriyle tarım sektöründe üretici gücünü artırmaktadır.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Türkiye'nin en yoksul kenti, 80'inci il, yoksul kent.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Devamla) - Sivas savunma sanayi yatırımlarıyla stratejik konumunu pekiştirmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tunceli ekoturizm ve çevre odaklı kalkınma modeliyle örnek şehirlerdendir. İşte bu illerimizin ihtiyaçlarını titizlikle takip eden, bölgenin kalkınmasına emek veren, katkı veren tüm milletvekillerimize de gönülden şükranlarımı sunuyorum, başarılar diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, doğduğum şehir Van, gönülden bağlı olduğum, doğunun yükselen şehri. Van tarihi birikimi, uluslararası kapısı, turizm potansiyeliyle Türkiye’de Doğu’nun vizyonunun en güçlü temsilcilerinden biridir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız tarafından DAP Başkanlığına bu yıl 586 milyon Türk lirası tutarında bir bütçe tahsis edilmiştir. Bu bütçe, bölgemize duyulan güvenin yansımasıdır. Bu çerçevede sadece Van ilimizde bugüne kadar 160 projeye destek verilmiş ve bu projeler kapsamında 2025 güncel fiyatıyla 955 milyon lira hibe destek sağlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, yirmi üç yıl boyunca Doğu Anadolu’da yaşanan değişim sadece yolların, barajların, havalimanlarının değil, bir toplumun kaderinin değişmesidir Bugün Doğu Anadolu’da, tarım ve hayvancılık destekleriyle, tüketen toplum üretime geçmiştir. Güven, istikrar, huzurla ticaret canlanmıştır Doğu Anadolu artık yatırım çeken, üretim yapan, ticareti canlı bir bölge olmuştur. Bölgemiz bugün geçmişe göre kara yolu, hava yolu, demir yoluyla daha ulaşılabilir bir konumdadır. Bu coğrafya, uzun yıllar terörün acılarını yaşamış bir bölgedir ancak devletimizin kararlılığı, bölge halkımızın desteğiyle, hepimizin ortak çabasıyla huzur güçlü bir şekilde tesis edilmiştir. Huzur varsa üretim vardır, yatırım vardır, turizm vardır, gençlerin hayali ve umudu vardır. Doğu Anadolu’da, sokaklarda, üniversitelerde, yaylalarda hissedilen güven ortamı bölgenin geleceği için en büyük sermayedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Sayın Kayhan Türkmenoğlu, on senedir 10 kilometre çevre yolunu yapmadınız, on senedir!

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Devamla) - Şüphesiz ki doğudaki bu başarı hikâyesinin kahramanı da lideri de Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’dır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar)

Bakanların sunumunun ve bütçenin hayırlı olması temennisiyle Bakanlarımıza çok çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Sakik...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Şimdi, vekili olduğum kentle ilgili abartılı bir sunum yaptı. Sunum yaptığı bütün kentlerle ilgili TÜİK’in verileri var. Türkiye’nin en yoksul illeri Kürt illeri.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Böyle bir usul yok Başkanım.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - O da bir Kürt ilinden bir vekil.

(Uğultular)

BAŞKAN - Dinleyin lütfen.

(AK PARTİ sıralarından “Neyini dinleyeceğiz?” sesi)

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Gerçekleri gerçekten çarpıtarak söylüyor. Ağrı’nın bir cennet kent olduğunu söylüyor ama Ağrı Türkiye’nin en yoksul kenti, Muş Türkiye’nin en yoksul kenti, Bitlis Türkiye’nin en yoksul kenti, Hakkâri, Kars, Bingöl, Tunceli... İnsan biraz ar eder, ar eder, ar eder!

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederiz.

Konya Milletvekili Sayın Tahir Akyürek.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TAHİR AKYÜREK (Konya) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlarımız; 2026 yılında KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığımızın takdir edilen bütçesiyle ilgili söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle bütçenin hazırlanmasına katkı yapan arkadaşlarımıza ve burada bulunan Bakanlarımıza teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de sözlerimin başında vefatının 752'nci yıl dönümünde şu anda Konya'da devam eden Vuslat Yıl Dönümü Programı vesilesiyle Hazreti Mevlâna'yı, medeniyetimizin mimarlarından Mevlâna Celâlettin Rûmî'yi minnetle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, bölge kalkınma idareleri, biraz önce konuşmalarda da gördüğümüz gibi, bazı tartışmalar olsa da yerel kalkınma ve bölgelerimizin gelişimi açısından son derece önemlidir ve daha da güçlendirilmesi gerektiğini şahsen düşünüyorum. KOP İdaresi de Konya, Aksaray, Karaman, Niğde, Kırıkkale, Yozgat, Kırşehir ve Nevşehir illerinden müteşekkildir. Bu iller, rahmetli Erbakan Hocamızın tabiriyle Anadolu çadırının orta direğinin bulunduğu, dayandığı bir bölgedir. Sanayi bölgesi Marmara'da sıkışmış durumda, hem stratejik hem jeolojik açıdan sanayinin ve diğer yatırımların bölgelerimize kaydırılması noktasında özellikle kadim Selçuklu bölgesi olan KOP bölgesinin, Orta Anadolu Bölgesi'nin çok önemli olduğunu ve bunun dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin en stratejik konularından birini gıda güvenliği oluşturmaktadır. KOP bölgesi, Türkiye gıda üretiminin kalbi konumundadır. Bazı rakamlara bakarsak, tarım alanlarının yüzde 19'u, mercimeğin yüzde 83'ü, havucun yüzde 72'si, fasulyenin yüzde 65'i, çerezlik kabağın yüzde 55'i, şeker pancarının yaklaşık yüzde 50'si, nohudun yüzde 43'ü, patatesin yüzde 38'i, buğday, arpa, yulafta da aynı şekilde çok ciddi bir üretim potansiyeli bölgemizde mevcuttur.

Bakanlıklarımızın bölgemizdeki il ve ilçe müdürlükleri ile yerel paydaşların da desteğiyle vatandaşa dokunan çok sayıda hizmete KOP İdaresi bünyesinde bugüne kadar imza atılmıştır. Su kaynaklarının etkin yönetimi, tarımda verimlilik artışı, tarımsal ve tarıma dayalı sanayinin güçlendirilmesi, kırsalda kalkınma programıyla birlikte öncelikli dönüşüm programları bu kapsamda değerlendirilmektedir, uygulanmaktadır. Kuruluşundan bugüne, 3.195 projeye 31,7 milyar Türk lirası destek verilmiştir; 40 bin hektar yeni alan sulı tarıma kazandırılmış, 95 bin hektar da eski ve açık kanallar modern sulama sistemleriyle buluşturulmuştur. 2024-2028 yılları arasındaki tüm projeler için 350 milyar Türk lirası civarında bir destek verilmesi düşünülmektedir. 2026 bütçesinde 756 milyon 949 bin bütçe tahsisı öngörülmektedir. Tabii ki bunu yeterli bulmuyoruz, daha da artırılmasını diliyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi Konya Milletvekili, değerli arkadaşımız Barış Bey KOP hayali ya da işte eksiklerinden bahsetti. Tabii, 17 kilometrelik Mavi Tünel, Bağbaşı Barajı, hidroelektrik santralleri, Bozkır Barajı, Afşar Barajı, Derebucak Barajı, Gembos Derivasyon Tüneli hangi dönemde yapıldı, kim yaptı? AK PARTİ Hükûmeti döneminde ve Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın himayesiyle.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Çorum Milletvekili Sayın Yusuf Ahlatcı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUSUF AHLATCI (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi kapsamında, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımızı ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

DOKAP; 2012'den itibaren faaliyete başlayan, Amasya'dan Trabzon'a, Çorum'dan Artvin'e kadar geniş bir coğrafyada kalkınmanın koordinasyonunu sağlayan önemli bir yapıdır. Kuruluş amacı; bölgenin kalkınma potansiyelini planlamak, projelendirmek, izlemek, değerlendirmek ve bölgenin

gelişmesini hızlandırmaktır. DOKAP, bugüne kadar, bölgesinde, bitkisel üretimde 226, hayvancılıkta 190, sulamada 183; gençlerimizin, kadınlarımızın, özel gereksinimli bireylerimizin eğitimi, istihdamı ve sosyal hayata katılımını artırmak amacıyla 93; 1.510 kilometresi bitirilen Yeşil Yol Projesi başta olmak üzere turizm altyapısını güçlendirmek amacıyla 83 ve tarımdan hayvancılığa, turizmden sosyal gelişmeye kadar birçok alanda toplam 1.043 projeye güncel fiyatlarla 12,2 milyar TL kaynak aktarmıştır. Önemli bir kalkınma modeli olarak bugüne kadar aldığı 12,7 milyar TL'lik bütçenin 11,8 milyar TL'sini etkin biçimde kullanmış, 2024 yılında harcama gerçekleşme oranı yüzde 98,8 olmuştur. DOKAP, gelecek dönemlerde de bölgenin ekonomik yapısını güçlendirmek, sosyal gelişmesini ve dayanışmasını artırmak, doğal kaynaklarını ve çevre kapasitesini koruyarak uzun dönemli sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak amacıyla proje çalışmalarına devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DOKAP bölgesinde yer alan Çorum ilimize ait özel birkaç hususu da buradan ifade etmek isterim. İdare, 2020-2025 yılları arasında, 16 sulama, 20 bitkisel üretim, 11 hayvancılık, 9 sosyal ve 1 sanayi ekosistem projesi olmak üzere Çorum'da toplam 64 projeye 330,7 milyon TL destek sağlamıştır. 2026 yılında tahsis edilmesi öngörülen 1 milyar 156 milyon TL ödenekle Çorum'da 7 yeni projeye ve bölge genelinde ise 81 projeye destek vermeyi hedeflemektedir.

DOKAP bölgesinde yer alan, Anadolu'muzda âdeta bir yıldız gibi parlayan memleketim Çorum, leblebi ve toprak sanayisiyle başlayan kalkınma hamlesinde, bugüne gelindiğinde, tarımsal üretimde birçok üründe Türkiye sıralamasında ilk 10'da, sanayide ise 2025 yılı Kasım ayı rakamlarına göre 2 milyar 248 milyon dolar ihracat hacmiyle tüm Karadeniz Bölgesi'nin 1'inci ve Türkiye genelinde ise 15'inci büyük il seviyesine ulaşmıştır. Çorum bunu, memleketinin, ülkesinin, bayrağının aşığı Çorumlu hemşehrilerimizin alın teri ve tabii ki onlara bu yolda en büyük desteği sunan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Başkanlığındaki ak hükûmetlerimizin, bakanlıklarımızın vizyoner yönetimi ve destekleriyle başarmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır'ın onayıyla bu yıl sonunda kurulan 2'nci OSB'si, hızla devam eden tren yolu inşaatının tamamlanmasıyla birlikte daha büyük üretim hedeflerine yönelecek Çorum, daha şimdiden savunma sanayisinde de ülkemizin en önde gelen şehirlerinden biri hâline gelmiştir. Ak hükûmetlerimizin desteklerini alıp alın teriyle yoğuran ve değere dönüştüren Çorum ve Çorumlu hemşehrilerimizle gurur duyuyoruz. Bu hâliyle Çorum, ülke ekonomimize katkısıyla Türkiye Yüzyılı'nda Anadolu'nun lokomotif illerinden biri olmaya da devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu vesileyle, bir kez daha, ülkemize her alanda sınıf atlatan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere Sayın Bakanlarımıza ve DOKAP ailesine teşekkürlerimi sunuyor, 2026 yılı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.27

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.51****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, YENİ YOL Partisi Grubu adına konuşmalar yapılacaktır.

İlk konuşmacı Adana Milletvekili Sayın Sadullah Kısacık.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında şunu net olarak ifade etmek isterim ki: Bu ülkede bu kadar zor şartlar altında yılmadan, usanmadan üretim yapan KOBİ'ler ve sanayicilerimiz maalesef sahipsiz.

Sayın Bakanım, siz Sanayi ve Teknoloji Bakanısınız, dolayısıyla KOBİ'lerimizin, sanayicilerimizin hakkını, hukukunu savunacak kurumun başındasınız. Ama bakıyorum, şu anda sanayicilerimiz o kadar sahipsiz ki -bir örnek vereyim- şu anda sanayi ve KOBİ'lerimizin çoğunda şu durum var: KOBİ'nin KDV alacağı var, buna rağmen KDV borcu da var ama KDV borcunu ödeyemediği için hesabına bloke konuluyor, sanayici diyor ki “Ya, benim alacağım da var.” “Kardeşim, o alacağını sen daha sonra mali müşavirden onaylatırsın, yıl sonu alırsın; sen ilk önce şu ödeyeceğini bir öde.” diyor. Şimdi, bunun yüzünden KDV'sini ödeyemediği için, vergisini ödeyemediği için çoğu KOBİ'mizin hesabına bloke konulmuş durumda. Hatta artık Hazine ve Maliye Bakanlığı şunu yapıyor, bloke konulmuş alacağını alamıyor ya, bu sefer KOBİ'nin müşterisinin tamamına yazı yazıyor, diyor ki: “Bu KOBİ'nin bana borcu var, ödemelerinizi KOBİ'ye değil bana yapın.” Bakın, tüm müşterilerine yazı yazıyor. Ya, bu, bir sanayici için, bir işveren için ne kadar acıdır biliyor musunuz? Yani şunu düşünün: Sanayi işi, ticaret işi biraz da güven işidir. Hazine ve Maliye Bakanlığının yazdığı, vergi dairesinin yazdığı bu yazı sanayicinin müşterileri arasındaki o güvenini, itibarını yerle bir eder. Şimdi, dolayısıyla, KOBİ'nin hakkını savunmak da Bakanlığa düşer. Yani ben Sanayi ve Teknoloji Bakanı olacağım; vergi dairesi gidecek benim sanayicimin, KOBİ'min hesabına bloke koyacak, yapılandırmayacak, ticaretini kilitleyecek hatta gidecek müşterilerine yazı yazacak “Aman buna ödeme yapmayın.” diye. Hayırdır ya, ne oluyor ya! Ne oluyor yani hele şu dönemde! Lütfen, buradan istirhamımızdır, Sanayi Bakanlığı sanayicilere sahip çıksın.

Ben baktım, sanayide bir boşluk var -yani Bakanlık biraz teknoloji boyutuna kaymış- acaba bunu nasıl kapatırız dedim. Gerçekten de Cumhurbaşkanlığı politika kurullarına baktım, politika kurullarında “sanayi” adı geçmiyor; Bilim, Teknoloji Kurulu var yani “bilim, sanayi kurulu” yok. İşte, şu anda sanayiciler politika üretilmemesinden dolayı gerçekten zor durumda. Bakın, Hazine ve Maliye Bakanlığı çökmüş sanayicilere, iş adamlarına, iş yaptırmıyor; sanayicinin kimsesi yok.

İkinci husus: Şimdi, bu ülkenin sanayicileri yıllarca emek emek, büyük fedakârlıklarla ihracat yaparak yurt dışında pazar payı kazandılar. Yurt dışında pazar payı kazanmak kolay değildir; ilk önce yurt dışı firmalar gelir, sizi inceler, hesaplarınızı inceler, çalışanlarınızı inceler, eğitimlerinizi inceler, sonra numune ister, bunu değerlendirir, bir daha numune ister, sonra ön sipariş verir vesaire. Şimdi, yıllarca sanayicilerimiz yurt dışında belli bir pazar payı elde etmiş ama bakıyorsunuz, saçma sapan kararlarla, maalesef, bu pazarları kaybediyoruz.

Mesela, bunlardan biri kanatlı sektörü. Şimdi, bakıyorsunuz, kanatlı tavuk sektöründe bir genelge yayınlıyor, işte diyor ki “Şu anda ihracat durdurulmuştur iç pazardan dolayı.” Ya ama bunun da bir maliyeti var, maliyeti var. Şimdi, bakın, şu anda tavuk fiyatları çok ucuz. Kanatlı sektör sanayicimiz şu anda aylardır zararına, aylardır zararına üretim yapıyor ve çoğu iflas etmiş durumda, çoğu da şu anda bıçaksırtında gidiyor. Ya, hâlbuki en önemli sektörlerimizden bir tanesi, bir sektör ancak bu kadar yerle bir edilir. Ya, ihracatı durdurma kararı bu kadar kolay verilir mi Sayın Bakanım? Siz Ticaret Bakanına yeri geldiği zaman diyeceksiniz ki: “Bir dakika, ne oluyor kardeşim?” Bu adamlar yıllarca güven sağlamış, ihracatta pazarlar elde etmiş. Şimdi, kaybettiğimiz pazarlara giremiyoruz. Ben baktım, Adana’daki kanatlı sektörü Irak’ta çok iyiydi, şimdi hiçbir mal satamıyorlar. Sebebini sordum “Brezilya girdi. Biz bir ara verdik, ihracat kısıtlamasından sonra Brezilya girdi.” diyorlar. Hadi şimdi alabilirseniz alın o pazarı; yıllardır etkin olduğumuz, mal sattığımız pazarı hadi şimdi alabilirseniz alın. Yani ihracat kısıtlamaları iyice düşünülerek, enine boyuna tartışılarak, gerekirse ölçekli olarak alınmalı. Biz sanayicilerimizin yıllarca verdiği emeği şu anda heba etmiş durumdayız.

Aynı şey Mısır... Bakın, konuşuyoruz, tekstil sektörümüzün tamamı Mısır’a kayıyor. Neden kayıyor? Yanlış kur politikaları yüzünden. Şimdi, onu kabul etmiyorsunuz, diyorsunuz ki “Ya, belli aşamalar kayıyor, az kayıyor.” Ama şu anda, bakın, tekstilin tarihini yazmış adamlar Mısır’da çalışıyor, Bahreyn’de, Cezayir’de çalışıyor. Bakın, eski büyük firmaların yöneticilerine, müdürlerine bakın; hepsi şu anda yurt dışında, tekstilin duayenleri şu anda yurt dışında, Mısır’da. Şimdi, biz pazarı kaybetmişiz, bizim sektör de oraya gidiyor; KOSGEB’e diyoruz ki: “Sen tekstil sektöründe istihdamı koruyana -ne yap- 2.500 lira para ver.” Ya, zaten makro anlamda biz adamları oraya göndermişiz, makro anlamda kaybetmişiz; siz anca pansuman yapıp bu devletin, milletin vergilerinden toplanan parayı boşu boşuna bu destekle, çare olmayacak bir destekle tekrar KOBİ’lere veriyorsunuz; bu da sanayi politikamızın yanlışlarından bir tanesi.

Şimdi, diğer bir husus: İktidar nasıl vatandaşları sosyal yardıma muhtaç bıraktıysa, bağımlı kıldıysa bakıyorum, sanayici ve iş adamlarımızı aynı şekilde krediye bağımlı hâle getirdi. Eğer kredi faizleri düşerse, kredi muslukları açılırsa sanayi büyüyor, ticaret büyüyor ama faizler yükseldiği zaman... Tamam, belli bir etkisi olur ama bakıyorum, bizim KOBİ’lerimizin hepsi şu anda krediyle döner hâle gelmiş; öz sermayesiyle dönen firma, kendi ayağı üzerinde duran firma sayısı çok az. Bunun sebebi ne? Çünkü biz “KOBİ’lere destek” deyince akla anca kredi... “Ona borç verelim, kredi verelim; büyüsün, mal alsın.” Neden? Çünkü kredi alırsa hatalar örtülüyor, yanlışlar örtülüyor oysaki bizim Türk sanayicimizin en büyük sorunu şu anda verimliliktir arkadaşlar, verimlilik; hiç verimliliği konuşmuyoruz, inovasyonu konuşmuyoruz, teknolojik ilerlemeyi konuşmuyoruz anca “Aman kredileri açalım, kredi verelim, iş yapsınlar.” ama Sanayi Bakanlığı KOBİ’lerin, sanayicilerin ağabeyi olacak, rehberi olacak, önünü açacak. Maalesef, şu anda anca krediyle dönen firmaları görüyoruz; bakın, bu da bizim sanayimizin en büyük dezavantajlarından bir tanesidir. İhracata ve dış ticarete dayalı bir büyümenin koşulu sadece kur yönetimiyle ihraç ürünlerinin fiyatını görelî olarak düşürmek değil, verimlilik ve teknolojik ilerleme sayesinde maliyeti düşürmek, aynı zamanda ihracatta yüksek katma değer yaratan pazarlarda yer edinebilmektedir.

Şimdi, diğer bir konu, Türkiye’de bir heyecan yaratıldı, dediler ki: “Dünyada elektrikli araç üretim hacmi artıyor.” Ee? “Bakın, işte, Çin de Türkiye’yi üs olarak seçti, burada araç üretecek. BYD Manisa’ya gelecek.” Sevindik, işte yatırım yapıyor falan... Bunlar vergi teşviki de aldılar. Nerede BYD? O gün haberlerde izledim, sadece arsayı düzlemişler, iki tane konteyner koymuşlar, ondan sonra üzerine çivi çakılmamış. Ondan sonra bir haber daha: “Aha, Chery geliyor, Türkiye elektrik üretiminde Avrupa’nın üssü olacak.” Nereye gelecek? “Samsun’a gelecek.” Hiç Samsun’a adım bile atmadı. Yahu, gerçi atamaz da Samsun, elektrikli araç üretmek için uygun bir yer değil, adamlara fizibil yer de göstermiyoruz biz. Sayın Bakanım, Karadeniz’de ekonomik elektrikli araç üretecek bir ekosistem var mı? Siz adamı getireceksiniz, oraya fabrika kurduracaksınız, sonra adama bir ekosistem olacak; oranın jantını üreten, lastiğini üreten, fiberglasını üreten, koltuğunu üreten, döşemesini üreten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Devamla) - E, bunlara hazır yerler, sanayi bölgeleri, buna yakın yerler varken biz en zorunu gösteriyoruz. Bir sebepleri de ondan dolayı gelmiyorlar.

Dolayısıyla, bu şeyi de sormak istiyorum: Chery’nin ve BYD’nin durumu ne oldu? Bununla ilgili de bilgi almak istiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Bugün, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en iddialı, en stratejik ancak ne yazık ki en çok hırpalanmış, en çok ötelenmiş ve en çok ihmal edilmiş bir projesi olan Güneydoğu Anadolu Projesi’yle -kısaca GAP- ilgili konuşacağım.

Değerli milletvekilleri, 1957’li yıllardan itibaren, henüz 27 yaşında genç bir mühendis olarak Devlet Su İşleri Bölge Müdürü olan rahmetli Recai Kutan’ın ve genç mühendislerin altyapı çalışmalarıyla Doğu ve Güneydoğu’daki su kaynaklarının araştırıldığı, devreye alındığı, 1989 Master Planı’yla dünyaya ilan edilen, Türkiye ekonomisine ve sanayisine bir medeniyet tasavvuru olarak giren bir projeden bahsediyoruz yani bu projenin AK PARTİ’den önce on üç yılı, AK PARTİ döneminde yirmi dört yılı var. Bu projenin üçte 2’si AK PARTİ’nin iktidarları döneminde, üçte 1’i ise AK PARTİ’den önceki dönemlerde yani bugün, AK PARTİ yirmi dört yıllık iktidarında GAP’la ilgili değerlendirmeleri yapmak durumunda. Tam yirmi üç yıldır yani çeyrek asırdır kesintisiz olarak iktidarda olan AK PARTİ’nin GAP Master Planı’yla ilgili karnesini elimize alıp mutlaka değerlendirmemiz gereken bir durumdayız.

Yirmi üç yıl önce o gün doğan çocuklar, bugün, maalesef, üniversite mezunu işsizler olarak Doğu’da, Güneydoğu’da hayatına devam ediyor; o gün dikilen fidanlar bugün ağaç oldu, kurudu ama siz elinizdeki muazzam yirmi dört yıllık yetkiye, elinizdeki muazzam bütçe imkânlarına, sizden önceki Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerin kullandığı toplam bütçenin tam 3 katı kadar yani sizden önce 700 milyar dolar civarında bir bütçe kullanılmışken AK PARTİ iktidarları 202 trilyon dolardan fazla bütçe -ve borçlanma rakamları- kullanmasına rağmen bitiremediğiniz bir projeden bahsediyoruz. Bugün GAP’ın yarım kalmış bir durumundan bahsetmek durumundayız.

En son yayınlanan GAP Eylem Planı’na baktığımızda ise tam bir acizyet ve itiraf görüyoruz. Neden mi? Çünkü sulama programının başını açıp okuduğumuzda Silvan Barajı ve sulaması, Kralkızı-Dicle sulamaları, Mardin-Ceylânpınar sulamaları, Bozova ve Suruç tünellerinin bitmediğini, bitenlerin

eksik olarak devreye alındığını, devreye alınanların da farklı sorunlarla maalesef yüz yüze olduğunu görüyoruz. Elimizi vicdanımıza koyalım değerli AK PARTİ’li arkadaşlar; yirmi üç yıl, siz 2002’de iktidara geldiğinizde bitiş tarihi olarak 2005 yılını gösteren bir master eylem planından bahsediyoruz yani siz iktidara geldiğinizde üç yıl sonra bitirmeniz gereken bir projenin 24’üncü yılında hâlâ “-ecek” “-acak” “-yapacağız” “-edeceğiz” diye konuştuğumuz bir projeden bahsediyoruz. “Bitti, bu sene su veriyoruz.” Ne zaman su veriyordunuz? 2011 seçimlerinde veriyordunuz. Ne zaman veriyordunuz? 2015 seçimlerinde su veriyordunuz. Ne zaman veriyordunuz? 2018’de kürsülerden, her taraftan... Muhtemelen, bu bütçede de “2028’de su vereceğiz.” diye bir sürü plan, programla karşımıza geliyorsunuz. Tam bir yılan hikâyesine dönüştürdüğünüz bir eylem planından bahsediyoruz. Millet yirmi dört yıllık AK PARTİ iktidarından artık eylem planı beklemiyor, kesin hesap ve bitiş raporu bekliyor GAP Eylem Programı’yla ilgili.

Değerli arkadaşlar, GAP’taki bu gecikme bir beceriksizlik, bir iş bilmezlik değil bilinçli bir tercihtir çünkü rakamlar bize bunu söylüyor. GAP’ın 2 ana ayağı var; biri enerji, diğeri sulama. Eylem planına göre enerji yatırımlarının gerçekleşme oranı yüzde 92, demek ki istenince yapılabilirmiş. Peki, barajlar bitti, türbinler dönüyor; Atatürk Barajı, Karakaya, Bilecik, Ilısu Barajları şakır şakır elektrik üretiyor. Devlet bu santrallerden de bugüne kadar 10 milyarlarca dolarlık gelir elde etti. Devletin elde ettiği bu gelir millet olarak hepimizin, memnunuz, buna bir itirazımız yok ancak elektrik için yaptığınız bu yatırımlar kadar sulama projeleriyle ilgili niçin aynı cömertliği göstermiyorsunuz? 1 milyon 800 bin hektar alan sulanacaktı. Peki, yirmi üç yıllık iktidarınızın sonunda, 2025 itibarıyla sulamaya açılan net alan ne kadar? Yaklaşık 675 bin hektar. Yani bu projenin elli yıllık sürecinde sulamayla ilgili geldiğiniz oran, yüzde 37 veya yüzde 38’lik bir oran. Elektriği alırken cömertsiniz ama millete sulamayla ilgili imkânları getirirken maalesef geri durmaya devam ediyorsunuz. Bu yetmezmiş gibi GAP Eylem Planı’nda bir küçülmeye gittiniz, hedeflerinizi revize ettiniz ve 1 milyon 800 bin olan hektarı 1 milyon hektara indirdiniz; kendi koyduğunuz hedefleri bile aşağı çektiniz.

Tablo çok açık ve çok nettir değerli AK PARTİ’li arkadaşlar: Bu iktidar bölgeden elektriği alıp Türkiye’nin bütün illerine satarken tüccar gibi davranıyor ama suyu Mardin’in, Urfa’nın, Diyarbakır’ın, Mezopotamya’nın ovalarına verirken bir kaplumbağadan daha yavaş hareket ettiğini hep beraber görmek durumundayız. Onun için söylüyorum, bu bir beceriksizlik değil bilinçli bir tercih, elektriği yaptığınız yatırımları sulamaya yapmamak bir siyasi tercihtir. Bunu net bir şekilde rakamlar ortaya koyuyor.

Bu ihmalin sahada oluşturduğu trajediye gelmek istiyorum. “Ana kanallar bitti.” deniliyor, doğrudur ama devasa beton kanallar ovaları boydan boya geçiyor. Bu suyu tarlaya götürecek kılcal damarlar, şebekeler yok. Milyarlarca lira harcanan kanalın 500 metre ötesinde çiftçi ne yapıyor? Susuzluktan ürünü yanmasın diye yerin 400-500 metre altından kendi imkânlarıyla elektrik pompalayıp çıkarıyor. Sonuç ne? Dünyanın en büyük enerji üssünün göbeğinde yaşayan çiftçi Türkiye’nin en pahalı elektriğiyle tarımsal sulama yapıyor. Bunu kim yapar? Yaparsa AK PARTİ yapar(!) (YENİ YOL sıralarından alkışlar) Tebrik ediyorum AK PARTİ’yi, dünyanın en büyük enerji üssünde kendi vatandaşına en pahalı tarımsal sulama imkânını veren...

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Sulama kanalı inşaatları bitiriliyor, içinde su akıtılmıyor Vekilim.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Akıtılanlar için de söylüyorum. Bir de dünyanın en pahalı enerji üssünde akıtılmayan kanalların da olduğunu Sayın Ekmen ifade etmiş oldu.

Bölge çiftçisi tarlasına buğday ekıyor, pamuk ekıyor, mısır ekıyor; hasat zamanı gelince parayı ne gübreye ne mazota veriyor, direkt elektrik kurumlarına hem de direkt ana kaynaktan keserek... Henüz

destekleme primleri bile ödenmeden o paralar direkt, maalesef, DEDAŞ'ın hanesine yazılıyor. Adalet ve Kalkınma Partisinin bugün Doğu ve Güneydoğu'daki çiftçilerle ilişkisinde, DEDAŞ'ın tahsilat memuru olmaktan öteye geçemeyen bir ilişkiyle karşı karşıyayız.

Onun için bu kadar muazzam bir tarım cennetinde, bu kadar 1 milyon 800 bin hektarlık sulama alanı imkânı olan bu kadar devasa tarım cennetinde ne yaptınız? O bölgede yaşayan insanlar bugün mevsimlik işçi olarak -Karadeniz'e fındık toplamaya, başka yere elma toplamaya, öbür tarafta narenciye toplamaya- Türkiye'nin değişik illerinde mevsimlik tarım işçileri olarak eğitim imkânları, sağlıklı yaşama imkânları ve sağlıklı bir iş güvencesi olmaksızın Türkiye'nin dört bir yanında, kamyonet kasalarında, traktör kasalarında yolculuk yapmak durumunda kalıyorlar. İşte, yirmi üç yıllık AK PARTİ iktidarının GAP Eylem Planı maalesef budur. Bu kadar tarımsal imkânların içerisinde hâlâ Urfa'dan, Diyarbakır'dan, Mardin'den insanlar Karadeniz'e, Marmara'ya, Akdeniz'e, Ege'ye mevsimlik tarım işçisi olarak gidiyorsa bu ayıp AK PARTİ'ye yeter de artar diye ifade ediyorum.

Dolayısıyla bugün yapmanız gereken... Eylem planında ifade edildiği gibi, bu GAP Eylem Planı tam 3 milyon 800 bin kişiye istihdam sağlayacak; bunu bitirdiğiniz zaman 3 milyon 800 bin insan istihdama kavuşacakken siz ne yapıyorsunuz? Dedğim gibi, traktör kasalarında yolculuk yapmak zorunda kalan, eğitim imkânlarından yoksun kalan 10, 11, 12 yaşındaki çocukların mevsimlik işçi olarak çalıştığı, banyo yapma, yemek yeme, barınma imkânlarının olmadığı bir Türkiye fotoğrafını, tarım cenneti olan bir bölgeye bu kadar nasıl yapabildiniz, onu da anlamakta zorluk çekiyorum.

Siz, Şanlıurfa'nın Türkiye'nin bir pamuk ambarı, Mardin'in buğdayın bir ana vatanı olduğunu biliyorsunuz ama ne yapıyorsunuz? İplik fabrikalarını batıdaki illere, makarna fabrikalarını, diğer fabrikaların birçoğunu yine batıdaki illere yapıyorsunuz. Niye? Çünkü Doğu'yu, Güneydoğu'yu ucuz bir ham madde ve ucuz bir işçilik olarak görüyorsunuz: aksi takdirde, bu fabrikaları buraya yaparsınız. Bu fabrikalar buraya yetmez, özel sektör de gelip buralara yatırım yapabilir ama siz, OSB'lerle ya da lojistik imkânlarla...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Gençleri de göçe zorluyorsunuz.

BÜLENT KAYA (Devamla) - "Hızlı tren getireceğiz." dediniz, hızlı trenleri buraya getirmezsенiz burada iş adamı niye fabrika kursun? Ya da bu otobanları niye ta Urfa'ya kadar getirip durduruyorsunuz? Dün, Sayın Ulaştırma Bakanına sorduk. "Efendim, projelerini bitirdik." Ya, neyin projesini bitirdiniz Allah aşkına? 1989 Master Planı; 2005'te bitecek olan projelerden, hâlâ projelendirme aşamasından bahsediyorsunuz. Yetmezmiş gibi bir de yap-işlet-devret yani hazine garantili ihalelerle Diyarbakır'ın, Ergani'nin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) - ...Mardin'in, Urfa'nın imkânlarını bu bölge insanlarına maalesef bir yoksulluk olarak tekrar geriye getireceksiniz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Başkanım, biz bölgelerde bizim imkânlarımızı vermeyiz ama sen yeni imkânlar al Bakanlardan.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Bir dakika müsaade ederseniz Başkanım çünkü şöyle anlaşılmıştı: Meclis Başkan Vekillerinin takdirinde ama takdir sizindir, ben yine...

BAŞKAN - Grup Başkanı olarak, evet, bir dakika veriyorum, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, diğer arkadaşlarım bir dakikadan fedakârlık ederler. Ben sadece konuyu toparlama açısından söylüyorum.

Dolayısıyla, sonuç ortada; bugün bölgenin nüfusunun yaş ortalaması 20. Avrupa'nın en genç işsizleri Doğu ve Güneydoğu'da. Öte taraftan 3 milyon 800 bin istihdam imkânı sağlayacak projelerde de ise maalesef bu konuda yeterli adım atmıyoruz.

Yine, Doğu, Güneydoğu'yu işte kebab yemeğe gidilen bir turizm cenneti gibi göstermeye çalışıyorsunuz. Oysa GAP Master Planı'nda bir, enerji; iki, sulama; üçüncüsü de turizm cenneti aynı zamanda bu bölgeler ama bu konuda da yeterli yatırımları yapmadığınızı görüyoruz.

Şimdi, yeni bir süreçten bahsediyorsunuz; vaktim müsait olmadığı için oraya girmek istemiyorum ama Millî Savunma Bakanımız da burada. GAP projesi aynı zamanda Türkiye'nin Irak'la, Suriye'yle entegre olması, o bölgeler üzerindeki siyasi ve sosyolojik nüfusunu artırabilmesi için de stratejik olarak, millî güvenlik olarak sahip çıkmamız gereken bir proje.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamlı) - Dolayısıyla, bu duygularla konuşmamı sona erdiliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlıkların bütçesi üzerine YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Millî Savunma Bakanımıza küçük bir sitemim var, onunla başlayayım: Bir gün GÖÇDER beni ziyarete gelmek istedi, daha doğrusu Grubumuzu, Grup Başkan Vekillerimizi, Sayın Mehmet Emin Ekmen'i ve Sayın Bülent Kaya'yı ziyaret etmek istedi. Nedir GÖÇDER'in alanı, ilgilendiği alan? GÖÇDER, Güneydoğu Anadolu'da bu terör nedeniyle, çeşitli nedenlerle mezralarını, köylerini terk eden insanlarla ilgileniyor. Bununla ilgili olarak bizden randevu isteyince ben İçişleri Bakanını ve Millî Savunma Bakanını aradım, Sayın Bakan bana dönmedi. Sayın Bakan, ben bir milletvekiliyim, her şeyden önce bir vatandaşım, sonra burada bir Grup Başkan Vekiliyim, bana dönmeyip de kime döneceksiniz? Ben sizden bir ihale istemeyeceğim, ben sizden kalkıp bir şeyler istemeyeceğim. Diyeceğim ki: "Bu GÖÇDER bizden bir talepte bulunuyor. Bu taleple ilgili olarak bana bilgi ver." Yani bu mezralar niye terk edildi, terör nedeniyle mi yoksa güvenlik nedeniyle mi? Bunların sosyoekonomik meseleleri nedir, bu nedenlerle mi veyahut da sosyopolitik meseleler nedir, görüntüleri nedir, fotoğraflar nedir? Bununla ilgili bilgi almak istedik. Buna dönmezseniz nasıl bir Türkiye'yi yöneteceğiz ki? "Biz muhalefetiz." diyerek... İktidar partisinden bir Grup Başkan Vekili sizi arasaydı dönmez miydiniz? Hemen dönerdiniz, "Buyurun." derdiniz. O zaman biz de milletvekiliyiz, biz de Türkiye için çalışıyoruz. Biz, başka ülkenin milletvekilleri veyahut da Grup Başkan Vekilleri değiliz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli milletvekilleri, rahmetli Dündar Taşer'in -Dündar Taşer benim ağabeyimdi- çok güzel bir tespiti var efendim: "Biz çadırımızı sırtlanların yolu üzerine kurduk." Evet, Anadolu toprakları sırtlanların yolu üzerine kurulmuş olan bir vatan toprağı ve devlet ve her zaman burada söylüyorum ben, bu topraklardan büyük imparatorluklar geldi ve geçti. Bu imparatorluklar iki şeyle ayakta kaldılar: Bir, büyük ordularla; iki, büyük ekonomilerle ayakta kaldılar. Ne zamanki büyük ordularını ve büyük ekonomilerini kaybettiler -daha doğrusu büyük ordularını kaybettiler, ekonomi dolaylı olarak değil direkt olarak kaybedildi- ve bu topraklarda yıkıldılar. Roma gibi, Bizans gibi, Lidya gibi, daha sonra Osmanlı gibi topraklardan, buralardan geldiler ve çekildiler.

Şimdi, ulus devletler kuruldu. Bu ulus devletler üç şeyle ayakta kalır: Büyük ordularla kalır ama o ordu her on yılda sâri bir hastalık gibi darbe yapmayacak ama o ordunun üzerinde de siyaset kurumu vesayetçiliğe soyunmayacak ve o ordu özgür ve özgün bir şekilde faaliyetlerine devam edecek. İki, büyük ordu ve büyük ekonomiyle. O ekonomi de şunu yapacak: Gelir dağılımında adaleti sağlayacak ve ardından da büyük demokrasiyle, büyük büyük büyük demokrasiyle ayakta kalmış olacağız.

Değerli milletvekilleri, en önemli savunma toplumu bütünleştirmektir. Devlet ile millet arasındaki bağ ne kadar güçlü olursa o ülkenin savunması da o kadar güçlü olur. Bu bağı insan ile devlet arasında güçlendirmenin yegâne yolu insan gibi yaşayacak şartları temin etmektir. Kısaca, halkı güçlü olan devletlerin millî savunmaları da güçlü olur. Teknolojik üstünlüğe sahip olmayan ordular sadece cesaretle savaş kazanamazlar. Yavuz, Çaldıran’da teknolojik üstünlüğe sahip olduğu için savaşı kazanmıştı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz burada, konuşmasında şöyle bir açıklama yaptı: “Geçmişte başkalarından paramızla alamadığımız, bize örtülü veya açık yaptırımlar uygulanan silah sistemlerini, güvenlik sistemlerini bugün biz dünyanın dört bir yanına parası mukabilinde ihraç ediyoruz.” Bundan sevinmeyecek olan hiçbir Türk vatandaşı yoktur, Türkiye Cumhuriyeti devleti vatandaşı yoktur ama ben hemen devam ederim: Türkiye F-35 programı çerçevesinde Amerika’ya yaklaşık 1,4 milyar dolar ödeme yaptı. Bu uçaklar verilmedi, verilmediği gibi Türkiye’nin programdan çıkarılmasıyla birlikte bu ödemelerin büyük kısmı geri alınamadı ve proje iptalinin ekonomik maliyeti tartışılmaya devam ediliyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi bir hamaset yeri olmamalıdır, hak ve hakikatin konuşulduğu yer olarak tecelli etmelidir.

Şimdi, göz bebeğimiz ordumuz hakkında bazı yapısal sorunlara değinmek istiyorum: Mevcut yapılanmada kuvvet komutanlıklarının doğrudan Millî Savunma Bakanlığına, Genelkurmay Başkanlığının ise ayrı bir hiyerarşik yapı içinde konumlanması emir komuta bütünlüğü açısından tartışılabilir. Modern komuta kontrol ilkeleri özellikle kriz yönetiminde komuta birliğinin önemini vurgulamaktadır. Bu nedenle, kuvvet komutanlıklarının Genelkurmay Başkanlığına, Genelkurmay Başkanlığının ise Millî Savunma Bakanlığına bağlı olması uluslararası standartlara uyumlu, daha rasyonel bir yapı olmasını sağlayacaktır.

İki: Subaylar, astsubaylar, uzman erbaşlar, uzman çavuşlar kanuni haklarına rağmen, bunlar belli bir süre çalıştıktan sonra, ordudan ayrıldıktan sonra maalesef iş bulamıyorlar ve kanun olmasına rağmen bunlar iş bulmak için çeşitli kapılara veya tavassutlara başvurmak zorunda kalıyorlar. Lojman yetersizliği had safhada. Binlerce askerî personel özellikle büyükşehirlerdeki fahiş kira artışları altında eziliyor. Yine, emekli maaşlarındaki statü adaletsizliği giderilmelidir. Kahraman personelimizin ek göstergelerinin hak ettikleri seviyeye yükseltilmesi gerekmektedir. Ayrıca, kalkınmada öncelikli bölgelerde kademe hakkı da önemli bir husustur.

S-400’ler meselesi, zaten biliniyor. Dış politikadaki savrulmaların bir sonucunda S-400’ler aldık, S-400’lerle beraber F-35’leri kaybettik, F-35’lerle beraber paramızı kaybettik; hâlâ ne yapacağımızı bilmiyoruz. Bununla ilgili olarak da ne yapmamız gerektiğini de bir türlü Hükûmet bizlere açıklayamıyor.

Savunma yönetimindeki zafiyetler ne yazık ki can kayıplarına, şehitlerimize mal oluyor, yüreğimiz yanarak takip ediyoruz. Gürcistan’da meydana gelen ve 20 askerimizin şehit olduğu C-130 kazası; yine, 12 askerimizin bir mağarada -Gara’da- metan gazından zehirlenerek şehit olmaları; Hatay İskenderun’da yaşanan olay, 2 gencecik erimizin zorunlu askerlik görevini yaparken sıcak çarpması nedeniyle hayatını kaybetmeleri... Bu insanlar milletimizin devletimize emanetidir, bu emanetlere daha fazla dikkat edilmelidir.

Türk ordusunun şifahanesi, can damarı olan Gülhane Askerî Tıp Akademisini ve askerî hastaneleri kapattınız. O günkü şartlarda anlayışla karşılayabiliriz. O gün bir darbe olmuştu, o darbeye karşı bir

yandan millet, bir diğer yandan askeriye, bir diğer yandan Emniyet, bir diğer yandan yargı, bir diğer yandan siyaset kurumu beraberce direnmişlerdi ama bugün dünyanın en büyük ordularına sahip olan bir Türkiye’de, dünyanın en riskli coğrafyasında, mutlaka her gün operasyon yaptığımız bir coğrafyada askerî doktorunuzun olması gerekiyor, Gülhane Askerî Tıp Akademisi gibi diğer tıp akademilerinin de bir an önce açılmaları gerekmektedir.

6 Şubat 2023 tarihinde büyük bir deprem yaşadık, onlarca ilde binlerce bina yıkıldı, Savunma Bakanı ancak depremin 2’nci gününde deprem bölgesinde asker görevlendirdiklerinin açıklamasını yapıyor. Hâlbuki, bütün dünya orduları için geçerli genel bir kural bulunuyor; asker, savaşta düşmanla, barışta ise afetle savaşır arkadaşlar, bütün dünya ordularında böyledir ancak Türkiye’de Türk Silahlı Kuvvetleri için bu kural uygulanmamıştır.

Gelelim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına. Bir ülkenin sanayisi o ülkenin sadece ekonomik gücü değil, aynı zamanda bağımsızlığının teminatıdır. Sanayileşme bir toplumun medeniyet iddiasının maddeye dökülmüş hâlidir. Peki, hani o meydanlarda “Faiz lobileriyle savaşıyoruz.” diyenler, “Nas var.” diyenler bütçeye ne koymuşlar? Bu ülkenin bütçesinden bir yılda ödenmesi öngörülen toplam faiz gideri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesinin tam 15 kat fazlası değerli arkadaşlar.

Değerli milletvekilleri, Anadolu’yu karış karış geziyoruz, organize sanayi bölgelerine gidiyoruz, sanayicimiz kan ağlıyor. Neden? Çünkü öngörülebilirlik yok. Bir sanayici için en büyük zehir yarın ne olacağını bilememektedir. Sadece 2025’in ilk dokuz ayında elektriğe 3 kez, doğal gaz ise 5 kez zam geldi. Bir tekstil fabrikası düşünün, bir dökümhane düşünün, enerji en büyük girdi kalemi, siz bu maliyetleri her ay değiştirirseniz bu adam nasıl maliyet hesabı yapsın? Nasıl fiyatlandırın? Nasıl yurt dışına “Ben bu malı şu fiyattan satarım.” diyerek sözleşmelerini imzalasın? İmzalayamıyor ve sipariş alamıyor.

Gelelim yabancı sermaye meselesine. Türkiye, jeopolitik konumuyla, genç nüfusuyla dünyanın yatırım üssü olması gereken bir ülke ama kimse gelmiyor. Neden gelmiyor? Çünkü hukuk yok bu ülkede. Hukukun üstünlüğünün zedelendiği yerde, mülkiyet hakkının garantide olmadığı yerde, yargının talimatla iş yaptığı yerde fabrika bacası tütmez arkadaşlar.

Şimdi, organize sanayiler dedik, bizim de Manisa’ımızda bir organize sanayi var. Ben buradan Sayın Bakana seslenmek istiyorum: Sayın Bakan, bakın, 2012 yılında bu Meclis bir kanun çıkarttı, “Organize sanayiler özel endüstri meslek liseleri kurabilirler.” denildi, kuruyorlar şimdi, Manisa kurdu bunlardan ve o zaman Bakan demişti ki: “Birini biz onlara yaptıralım, birini de bize yapsınlar yani devlete yapsınlar, Hükûmete yapsınlar.” Ve ben yapıldıktan sonra gittim, Sayın Bakanla konuştum, dedim ki: Bak, öğretmenlere para vereceksiniz, doğal gaz para vereceksiniz, elektriğe vereceksiniz, suya vereceksiniz, bunların bakımlarını yapacaksınız. O nedenle bırakalım, bunlar yapsınlar. Şimdi, organize sanayimizde bizim endüstri meslek lisemiz var, MOSTEM, herkesi davet ediyorum. Sayın Bakan gördünüz mü bilmiyorum, gittiniz mi bilmiyorum. Orası tüm Türkiye’ye örnek bir endüstri meslek lisesi, 3 bin kişi orada okuyor. İlk 40’a girenler yurt dışına gidiyor yabancı dil öğreniyor, İngiltere’ye gönderiliyorlar; bunu yaygınlaştırmamız lazım. Manisa’da başka organize sanayiler de var; Turgutlu’da var, Akhisar’da var, aynı zamanda Salihli’de var, Soma’da var. Bunun aynısı Türkiye’nin çoğu yerinde var, hemen hemen 55-60’a yakın organize sanayi var, bunu artırmamız gerekiyor. Eğer bunu artırabilirsek biz ara eleman meselesini ortadan kaldırmış oluruz. Niye? Hatırlarsanız, 28 Şubat döneminde ne yaptılar? “İmam-hatiplerden intikam alacağız.” denildi ve ara eleman yetiştiren endüstri meslek liseleri de bundan paylarını aldılar katsayı adaletsizliği nedeniyle. Şimdi, bu adaletsizliğe karşı da biz şunu yapmalıyız: Eğer bir yerde ihtiyaç yoksa, bir okul açmışsanız bu israftır değerli arkadaşlarım; ister endüstri meslek lisesi olsun ister fen lisesi olsun ister imam-hatip olsun bu israftır ama bir yerde ihtiyaç var da o ihtiyacı gidermiyorsanız da o da aynı zamanda Türkiye’ye yapılmış olan bir kötülüktür değerli arkadaşlar.

Bu bütçeye “ret” oyu vereceğimizi bir kez daha söylüyor, teşekkür ediyorum ve saygılar sunuyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İzmir Milletvekili Sayın Mustafa Bilici.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 yılı Millî Savunma Bakanlığı Bütçe Kanunu Teklifi üzerinde YENİ YOL Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu ve ekranları başında bütçe görüşmelerini takip eden kıymetli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yakın coğrafyamızın dört bir yanında istikrarsızlık ve savaş rüzgârları esmektedir. Orta Doğu’da terör devleti İsrail’in hukuk tanımaz saldırıları ve giriştiği katliam sürerken Suriye sahasındaki belirsizlikler de devam etmektedir. Kuzeyimizde yaşanan Rusya-Ukrayna savaşı hızla sürmekte, bu durum, Karadeniz’in emniyetini, tahıl koridorlarını ve deniz lojistiğini tehdit etmektedir. Türkiye, bu eş zamanlı kriz halkalarının merkezinde yer almaktadır. Güncel şartlar millî savunmanın planlı, şeffaf ve caydırıcı bir mimariyle yönetilmesini zorunlu kılmaktadır. İktidar, 2025 yılı için 623,9 milyar lira olan Millî Savunma Bakanlığı bütçesini, 2026 yılında yüzde 32 artışla 822,9 milyar TL’ye çıkarmak istemektedir. Benzer şekilde, savunma ve iç güvenlik için ayrılan toplam bütçe 2025’te 1,6 trilyon TL’ye 2026’da 2 trilyon 150 milyar TL’ye yükseltilmiştir.

ABD Başkanı Trump’ın NATO müttefiklerine “Kendi başınızın çaresine bakın, savunma harcamalarınızı artırın; benden size para yok.” dediği bugünlerde mevcut artışı çok görmemek gerekmektedir. Ülkemizin millî güvenliği ve yeni teknolojik yatırımlar için Millî Savunma Bakanlığı bütçesi son derece kritik bir bütçedir. Bu sebepten, ülkemizin de askerî teknolojiye ciddi yatırımlar yapması gerekmektedir, pek tabii olarak bütçe ihtiyacı hasıl olmaktadır. Her dönemin kendine has bir teknolojik kapasitesi, kendine ait teknolojik kuralları mevcuttur. Ecdadımız 16’ncı yüzyılda Mohaç’ta henüz top ve tüfeğin ne olduğunu bilmeyen Macar ordusunu bu teknolojik üstünlükle birkaç saat içerisinde yenilgiye uğrattırırken İkinci Dünya Savaşı’nda Alman ordusu üstün kabiliyetteki tank ve toplarıyla kısa süre içerisinde Kıta Avrupası’nı dize getirmiştir. Bugün ise savaşların havada kazanılıp havada kaybedildiği günlerden geçiyoruz. Henüz birkaç ay önce binlerce kilometre öteden havalanan İsrail F-35’lerinin Tahran’ı nasıl bombaladığına şahitlik ettik. Yine, aynı savaşta İran’ın balistik füzelerini ve bu füzelerin uzun menzilini gördük. Demir kubbe hava savunma sisteminin İran’ın onlarca füzesini eş zamanlı olarak vurduğunu canlı olarak izledik.

Bu savaşta oldukça önemli bir şeyi daha idrak ettik, terör devleti İsrail’in F-35’lerine İran muharebe uçaklarının karşılık veremediğini tüm çıplaklığıyla gördük. Beşinci nesil savaş uçaklarına sahip olmamamızın nasıl bir millî güvenlik sorunu yarattığını açıkça ve tartışmaya mahal bırakmaksızın anladık. Değerli arkadaşlar, İsrail bu uçaklara sahip, batımızda Yunanistan envanterinde bu uçakları barındırıyor, geçtiğimiz günlerde Suudi Arabistan veliaht Prensi Selman’ın ABD’de Trump’la yaptığı görüşmede bu uçakların Suudi Arabistan’a verileceği açıklandı, Rusya’nın, Çin’in, Hindistan’ın kendilerine ait beşinci nesil savaş uçakları mevcut, Batı’nın büyük bir bölümü hem Eurofighter’a sahip hem de F-35 programının içinde. Peki, ya biz?

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; ya biz? Katar’dan ikinci el Eurofighter almak için müzakereler yürütüyoruz, Amerika seyahatinden F-35 yerine cebren satın aldığımız yolcu uçaklarıyla dönüyoruz. Peki nedene F-35’leri alamıyoruz? Hangi bahaneyle bu programdan çıkarıldık? Rusya’dan S-400 hava savunma sistemleri aldığımız gerekçesiyle. Peki, neden Rusya’dan S-400’leri almıştık? Çünkü Batı o dönemde kullandığımız hava savunma füzesi olan Patriot’ları “Daha fazla kullanamazsınız.” demişti.

Değerli arkadaşlar, meselenin özü şudur: Ülkemiz hâlen uçak motoru, radar, elektronik sistemler ve yazılımlar gibi kritik bileşenlerde yüksek dış bağımlılık içerisinde. Millî muharebe uçağımız KAAAN hazır durumda değildir. Bu uçağın motoru için ABD'nin iznine ihtiyacımız olduğunu ve ABD'nin bundan imtina ettiğini yeni öğrendik. F-16 platformlarında yerli radar ve mühimmatların entegrasyonuna izin verilmediğini biliyoruz. Yine, Eurofighter'ların meteor füzeleri için de Avrupa konsorsiyumuna bağlanmak zorunda olduğunu biliyoruz. Tüm bunlar göz önündeysen tam bağımsızlık iddiasının teknik gerekçelerle örtüşmediği de apaçık ortadadır. Yanı başımızda yaşanan gelişmeleri görmemize rağmen bundan ders çıkarmaz ve kahramanlık masalları anlatmaya devam edersek Allah korusun ve uzak etsin Mohaç meydanındaki Macar ordusunun durumuna düşmemiz kaçınılmaz olacaktır.

Değerli arkadaşlar, bir başka husus: 2025 yılı Yüksek Askerî Şûra Kararları ve bu kararların ardından gerçekleştirilen atamalar TSK'nin personel rejiminde derin bir eksen değişikliğine işaret etmektedir. Uzun yıllar boyunca esas alınan kıdem, liyakat, tecrübe dengesi yerini giderek belirginleşen siyasal uyum ve sadakat ölçülerine bırakmaktadır. Genelkurmay Başkanlığı makamında yaşanan görev değişikliklerinden general sınıfının eğitim arka planına kadar uzanan bu tablo ordunun profesyonel karakterini ve kurumsal hafızasını aşındıran bir mahiyet taşımaktadır. Bu mahiyetteki tasarruflar alt rütbelerde görev yapan subaylara “Mesleki performans ve başarı değil, iktidara yakınlık ve siyasal ilişkiler terfi için belirleyicidir.” yönünde son derece olumsuz bir mesaj vermektedir. Öte yandan, TSK'nin kurmay subay geleneği yıllarca ordunun stratejik planlama kapasitesinin ve komuta kademesindeki liderlik vasfının teminatı olarak görülmekteydi. Ancak 2025 itibarıyla ortaya çıkan tablo general rütbesindeki kurmay subay oranının kayda değer ölçüde düştüğünü, buna karşılık gerekli üst düzey komuta ve kurmay eğitimini tamamlamamış isimlerin generalliğe yükseltildiğini göstermektedir.

Değerli arkadaşlar, ülkemizin çıkarlarıyla bağdaşmayan bir başka zafiyetten bahsetmek istiyorum: Birleşmiş Milletler Uzmanlar Paneli ve Uluslararası Af Örgütü gibi kuruluşların hazırladığı raporlarda, ülkemizin Birleşik Arap Emirlikleri'ne satılan zırhlı araçlarının, lazer güdümlü mühimmatlarının ve piyade tüfeklerinin Libya ve Sudan'daki çatışmalarda yeniden ortaya çıktığı, hatta zayıflatmayı hedeflediğimiz Hızlı Destek Kuvvetlerinin envanterinde görüldüğü ifade edilmektedir. Ülkemizin uluslararası itibarını muhafaza edebilmesi ve ambargo ihlali iddialarıyla karşı karşıya kalmaması için yalnızca son kullanıcı belgesi alınmasıyla yetinmemeli ve daha etkin bir izleme ve kontrol sistemi kurmalıyız.

Değerli arkadaşlar, GATA'nın ve askerî hastanelerin kapatılması Türk Silahlı Kuvvetlerinin sağlık damarının kesilmesi anlamına gelmektedir. Harp cerrahisi, patlayıcı yaralanmalarının, şarapnel ve yüksek kinetik enerji travmalarının tedavisi, cephe ve sınır hattı şartlarına uygun tıp hizmetleri ancak askerî tecrübe ve birikimle yürütülebilecek son derece özel alanlardır. Bu sebepten bu hastanelerin amacına uygun olarak modernize edilerek yeniden orduya kazandırılması doğru olacaktır.

Değerli arkadaşlar, unutulmamalıdır ki bütçeler devletlerin yalnızca temenni metni değil, hayata geçirilmek üzere önümüze konulan icra programlarıdır. Güçlü bir ordunun inşası ise ancak güçlü bir bütçe, çağın gerektirdiği güçlü teknoloji ehliyetini esas alan güçlü bir liyakat düzeni ve köklü kurumsallaşmış yapılarla mümkün olabilmektedir. Dileğimiz, bu bütçenin harp teknolojisinde dünyayla yarışan, yerli ve millî savunma sanayi ürünlerine sahip olduğumuz TSK'de terfi ve görevlendirmelerde liyakatin tek ölçüt hâline geldiği, GATA ve askerî hastanelerimiz gibi stratejik kurumların yeniden ordu bünyesine kazandırıldığı bir dönemde en verimli şekilde kullanılmasıdır.

Bu duyularla, 2026 yılı Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı sonuçlar doğurmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Ankara Milletvekili Sayın Sadullah Ergin.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SADULLAHERGİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milli Savunma Bakanlığının 2026 yılı bütçesi üzerine YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Hem dünyada hem de yakın coğrafyamızda yaşanan gelişmeler Türkiye'nin savunma kapasitesini güçlendirmesinin ne kadar gerekli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. YENİ YOL Grubu olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinin caydırıcı bir güç olmasını elzem görüyor, bunun için TSK'nin ihtiyaç duyduğu donanım ve kapasiteye kavuşmasını sağlayacak çalışmalara ve bütçe artışına destek verilmesi gerektiğini savunuyoruz.

Türkiye'nin savunma kapasitesinin güçlendirilmesi yalnızca askerî imkân ve kabiliyetlerinin artırılmasıyla değil, aynı zamanda doğru planlama, şeffaflık ve sağlıklı bir mali yönetimle mümkün olacaktır. Ancak, savunma bütçesinin büyüklüğü tek başına yeterli olmayıp önemli olan bu kaynağın etkin, zamanında ve stratejik önceliklere uygun biçimde kullanılmasıyla mümkün olur. 2024 kesin hesabı da gösteriyor ki bu noktada bütçe etkin ve verimli bir şekilde kullanılamamış, tedarik ve yatırım sürecindeki yapısal sorunlar bir miktar devam etmekte. Mal ve hizmet alımları için ayrılan 325,9 milyar TL'nin yalnızca 180 milyar TL'si harcanmış, yaklaşık 145 milyar ödenek kullanılamamıştır. Yine, sermaye giderlerine ayrılan 3,5 milyar TL ödenegin 1,46 milyar TL'si yıl içinde kullanılamamıştır. Bu tablo, savunma politikasının sıkça dile getirilen hazırlık düzeyi, millî kapasite artışı, operasyonel güçlenme hedefleriyle örtüşmediğini, bütçedeki artışın sahada yeterince bir karşılık bulmadığını maalesef gösteriyor. Kaldı ki hedeflere kâğıt üzerinde yaklaşmak mümkün olsa bile, fiilî kapasite artışı için zaruri yatırımların zamanında yapılamaması Türkiye'nin savunma hazırlığı açısından önemli bir risk oluşturmakta. Güncel veriler ve dış politika gelişmeleri değerlendirildiğinde, savunma tedarikinde uzun zamandır devam eden bir sorun yine karşımıza çıkıyor. En son, S-400 alımı nedeniyle F-35 programından çıkarılmamız, F-16 Blok 70 paketinin ABD Kongresinde birtakım şartlara bağlanması, yerli mühimmat takılmaması kısıtlarının gündeme gelmesi, bu belirsizliklerin ardından Eurofighter arayışına yönelinmesi, hatta ikinci el uçak ihtimalinin gündeme gelmesi; tüm bunlar orta ve uzun vadeli planlamanın yeterince etkin ve gerçekçi yapılmadığının işaretleri. Türkiye'nin savunma sistemi bu tür dalgalanmalarla gündeme gelmemeli. Savunma sanayimiz son yıllarda önemli bir ivme yakalamıştır, bu hakkı teslim edelim ve bu gelişmeleri desteklediğimizi ifade edelim ancak proje yönetimi, tedarik planlaması, bürokratik gecikmeler, fizibilite sorunları ve iptal edilen ihaleler yatırım harcamalarını zayıflatmakta, bütçe artışı kapasite artışına aynı düzeyde yansımamaktadır. 2026 bütçesinin başarıya ulaşmasının yolu kaynak tahsisinin yanında, kaynak yönetiminin daha iyi icra edilmesi, gecikmelerin önlenmesi, ödeneklerin zamanında kullanılması ve bunun koordinasyonu ile ilgili yapılacak iyileştirmelerden geçiyor.

Değerli milletvekilleri, önemle üzerinde durmamız gereken bir başka konu da şudur: Savunma gücümüz lojistik ve silah kapasitesi kadar insan kaynağına da dayanmaktadır. Nitekim personel sayısı açısından NATO'nun 2'nci büyük ordusuna sahip olmamız Türkiye'nin stratejik değerini artıran önemli bir unsurdur. 6 Mart 2025 tarihli Mobbing Genelgesi kamu sektöründe önemli bir adım olmasına rağmen, maalesef TSK uygulamalarında bu adımın dışında kalmış görünüyor. Son on yılda kışla içinde intihar eden asker sayısı terörle mücadelede şehit olan asker sayısını aşmış durumda. Bu, sorunun bir disiplin meselesi değil, bir can güvenliği problemi hâline geldiğini gösteriyor. Şikâyet mekanizmalarının askerî hiyerarşi içinde etkisiz kalması, başvuran personelin baskıyla karşılaşması önlenmesi gereken bir durumdur. Türkiye'nin savunması moral gücü yüksek, psikolojik olarak desteklenen, insan onuruna saygılı bir çalışma düzenine sahip bir ordu gerektiriyor.

Sayın milletvekilleri, “millî savunma” yalnızca askerî altyapı ve kaynaklardan ibaret bir kavram olmayıp çok daha geniş bir anlam taşımaktadır. Sadece tanklar, uçaklar veya gemiler değil, ülkemizin ekonomik gücü, diplomatik etkinliği, toplumsal dayanışması ve hukuk devleti ilkeleri de millî savunmamızın temel taşlarındandır. Güçlü bir ekonomi savunma harcamalarının sürdürülebilirliğini ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin operasyonel etkinliğini güvence altına alır. Yine, tutarlı bir dış politika dostlarımızla ilişkilerimizi sağlamlaştırırken potansiyel tehditleri caydırıcı bir denge unsuru oluşturur. Yüksek bir toplumsal dayanışma ve iç barış ülkemizin ortak savunma iradesini pekiştirir ve ülke genelinde bir güven ortamı yaratır. İşleyen bir demokratik hukuk düzeni ise hem vatandaşlarımızın haklarını korur hem de Türkiye’yi uluslararası alanda güvenilir ve güçlü bir aktör hâline getirir. Ekonominin zayıf olduğu, diplomatik yalnızlığın arttığı, toplumsal uzlaşa ve dayanışmanın zayıfladığı, hukukun tartışılabilir hâle geldiği bir ülkede askerî kapasitenin ve savunma gücünün sürdürülebilirliği de doğrudan tehlikeye girer. Bu nedenle, Türkiye’nin gerçek anlamda güçlü ve güvenli bir savunma sistemine kavuşabilmesi için bu dört unsurun eşzamanlı olarak güçlendirilmesi zorunludur ve unutulmamalıdır ki tüm bu unsurların etkin bir şekilde hayata geçirilmesi ve savunma gücümüzün gerçek anlamda güvence altına alınması ancak demokratik hukuk devleti ilkelerinin tam olarak uygulanmasıyla mümkün olacaktır.

Değerli milletvekilleri, 2026 yılı Savunma bütçesinin tedarik süreçlerinde gecikmeleri ortadan kaldıran, kaynak kullanımını şeffaflaştıran, yatırım kapasitesini artıran, insan kaynağının haklarını koruyan, uzun vadeli ve istikrarlı bir stratejiye dayanan bir yaklaşımla uygulanması hâlinde başarılı olacağına inanıyoruz. Eleştirilerin dikkate alınmasını, Sayıştayın tespit ettiği bulguların ciddiyetle değerlendirilmesini ve savunma politikalarının ülkemizin uzun vadeli çıkarları doğrultusunda güçlendirilmesini temenni ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın kalan kısmında depremzedelerimizi yakından ilgilendiren önemli bir sorunu tekrar gündeme taşıyacağım: Geçen yıl bu bütçe görüşmeleri kapsamında bu kürsüden, Doğal Afet Sigortaları Kurumunun, kısaca DASK’ın 6 Şubat 2023 depremi sonrasında sigorta kapsamında ödemesi gereken tazminatların sadece yarısını ödediğini ifade etmiş ve bu haksız uygulamadan dönülerek depremzedelerin hakkının teslim edilmesi gerektiğini söylemiştim. Hatırlayalım, DASK, 6 Şubat 2023 depreminden yetmiş üç gün önce, 25 Kasım 2022 tarihinde betonarme binaların metrekare tazminat fiyatını 1.508 TL’den 3.016 TL’ye çıkarmıştı. Bu yeni tarife 25 Kasım 2002’de yürürlüğe girdi. Yeni tarife yürürlüğe girdikten yetmiş üç gün sonra deprem afeti yaşandı ama yürürlüğe giren yeni tarifeden değil eski tarife üzerinden depremzedelere ödemeler yapıldı. Afetin vurduğu insanları sigorta kurumunun ayrıca mağdur etmeye hakkı yoktur. Bu konuda da ilgili kurumlar, bir senedir dile getirilmesine rağmen, maalesef, kulakları üzerine yatmışlar, sessiz kalmakla yetinmişlerdir. Lütfen, bu haksızlıkların üzerine gidin ve gerekli adımları atın.

Sözlerime son verirken Millî Savunma Bakanlığının 2026 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Gaziantep Milletvekili Sayın Ertuğrul Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Önce iki hakkı teslim edelim: Birincisi, yerli markamız Togg'un piyasaya çıktığından bu yana toplam satış adedinin 75 bini aşması "Avrupa pazarında biz de varız." demesi önemli bir başarıdır. Bu başarıda imzası bulunan mühendislerimize ve tüm emekçi kardeşlerime teşekkür ediyorum. Bir diğeri ise Bakanlığın 2025 yılının ilk on bir ayında yatırım teşviklerine ayırmış olduğu paydır. Planlama ve tercihlerdeki hatalara birazdan değineceğim. Bu teşvikler büyüme potansiyeline yapılan önemli katkılardır. Bölgeler arası kalkınmayı destekleyen yeni teşvik sistemleriyle katma değerli ve teknoloji odaklı üretimin önünün açılması son derece kıymetlidir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bu bağlamda attığı adımlardan dolayı Bakanlık bürokrasisine buradan teşekkür etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, sanayimiz binanın yani ülke ekonomisinin kalkınmasının, ilerlemesinin temeli, esnaflarımız yani orta direk de binanın kolonlarıdır fakat ne yazık ki ekonomik depremler, ekonomik krizler binanın temelini yerinden oynatmış, kolonlar ise ağır hasar almıştır. Bina dışını boyayarak da bu işin düzelmeyeceği artık net bir şekilde anlaşılmalıdır. Yeniden ayağa kalkmak, atılım yapmak, ülkemizin ufuklarını yarınlara taşımak için yeni bir vizyona, yeni bir bakış açısına, yeni bir paradigmaya ihtiyaç olduğu da aşikâr bir şekilde ortadadır. Dünyanın hızla değiştiği günümüzde buna uygun bir vizyon, bir pencere açılması elzemdir. Bir taraftan sanayimiz ve sanayicimiz ağır maliyetlerle ayakta durmaya çalışırken dünyayla rekabeti maalesef kaçırıyoruz. Sanayicimiz ayakta durmakta güçlük çekiyor. Yılın ilk on ayındaki konkordato sayısı maalesef 5 bini buldu. 2018'de yani Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtiğimiz yıl bu rakam 1.551'di, 4 kat artış var. Sanayicimiz ya başka ülkelere gidiyor, gidemeyenler de iflas etmemek için direniyor ama nafile. Ardı ardına batan şirketler, işsizlaşan, sessizleşen sanayi bölgeleri...

Değerli arkadaşlar, bakın, ülkemizin neredeyse yüzyıldır en önemli sanayi kolu olan tekstil sanayisi taşı tarağı toplayıp başka ülkelere gidiyor. Tekstil sanayimiz Mısır'a yerleşirken maalesef Bakanlığımız bunu izlemekle yetiniyor. Hatta bununla da yetinmiyor, bunu bir dış yatırım gibi gösteriyor. Maalesef üzüntü verici bir tabloyla karşı karşıyayız. Tekstil emek yoğun ve en çok istihdam sağlayan sektörlerden biridir değerli arkadaşlar. Buradaki rekabet gücünü maalesef kaybettik, markalaşma fırsatını da ıskalamış olduk fakat işsiz kalan tekstil sektörü çalışanlarını ortada bırakmamak, onlara yeni istihdam alanları yaratmak öncelikli bir tercih, bir planlama olmalıdır. Aksi takdirde, tekstildeki bu kan kaybı devam ettiği sürece, ekonomisi ve sanayisinde tekstilin büyük yer tuttuğu Gaziantep, Bursa, Denizli, Uşak, İstanbul, Tekirdağ gibi illerimiz ciddi bir işsizlik dalgasının yanı sıra ekonomik ve sosyal çöküş yaşayacaktır. Buradan uyarıyoruz, bunun tedbirlerinin acilen şimdiden alınması gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığın 177 milyar TL'lik 2026 bütçesinde teşviklere ayrılan pay içinde faiz desteğinden yararlanan teşvik belgesi sayısı hedefi yüzde 32,4 azalmış durumda. Yani yatırımcı sayısı üçte 1 oranında düşürülüyor ama o programın bütçesi artırılıyor. Bu, küçük yatırımcının, dürüst esnafın payının azaltılması büyük patronların daha fazla kâr etmesi anlamına geliyor. Halkın vergileriyle oluşan kaynak harcanırken Anadolu'nun küçük ve orta ölçekli sanayicisi bir kenara itiliveriyor. "Yüksek teknoloji hamlesi" diyoruz ama yüksek teknoloji yatırımlarının toplam teşvik içindeki payı maalesef her geçen gün azalıyor. Neden? Çünkü hedef şaşıyor değerli arkadaşlar. 15 bin teşvik belgesi vadedip 7 binde kalmak bu ciddiyetsizliğin, bu planlama hatasının en büyük kanıtıdır. Değerli AK PARTİ'li arkadaşlar, bu plansızlıkla büyük Türkiye vizyonuna ulaşmanız mümkün değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, Bakanlığın 2026 bütçesi 177 milyar TL. Bu rakam ilk bakışta çok büyük gözüküyor ama gelin, bu rakamı bir teraziye koyalım. Bu bütçede faiz ödemelerine ayrılan miktar 2 trilyon 741 milyar Türk lirası. Bakın, bir kez daha ifade etmek istiyorum: Sanayi ve teknolojiye ayrılan her 1 liraya karşılık 15 liranın üzerinde bir kaynak faiz lobisine aktarılıyor. Siz sanayiye bu faiz yükünün altında nasıl kalkındıracaksınız, nasıl teknoloji üreteceksiniz? Bu bütçe "Bizim önceliğimiz sanayi ve üretimdir." iddiasının tam tersini söylüyor. Bu bütçeyle kalkınmanız

mümkün değildir. Bu bütçeyle sanayi ve teknolojiadaki yoğun rekabet ortamında ayakta bile kalmanız mümkün değildir. Bu faiz ödemeleriyle büyük Türkiye vizyonuna ulaşmanız hiç mümkün değildir. Yüksek teknoloji ihracatımızın neden hâlâ yüzde 3,1 gibi çok düşük bir seviyede kaldığını bu bütçeyle açıklayamazsınız. Bilim kurullarımızda liyakat yerine siyasi tercihler, bilimsel özerklik yerine ideolojik baskılar hüküm sürdüğü sürece başta Togg olmak üzere diğer başarıların da sürekliliği maalesef sağlanamayacaktır.

Bu bütçe maalesef ki büyük fotoğrafı görmekten çok uzaktır. Ne yazık ki her alanda olduğu gibi stratejik kaynaklar da şeffaflıktan uzak bir şekilde yönetiliyor ve bilimsel kurumlar da liyakat yerine ideolojik tercihlere kurban ediliyor.

Değerli arkadaşlar, buradan, başta Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olmak üzere tüm Hükûmete seslenmek istiyorum: Açıkladığınız destek paketleri hiçbir sadra şifa olmuyor. Teşvik sisteminin baştan aşağı değişmesi gerekiyor. Sektör bazlı verimlilik esasına dayalı destek sistemine acilen geçilmelidir. Sanayi ve ticaret odalarıyla yani meselenin doğrudan, sorunları bilen, yaşayan taraflarıyla bir araya gelerek orta ve uzun vadeli stratejik yatırım planlamasının yapılması bir millî güvenlik meselesidir.

Ülkemizi uçuruma sürükleyen bu devasa faiz yükünün azaltılmasının, borç-faiz sarmalından çıkılmasının yolu, değerli AK PARTİ’li arkadaşlar, artık kabul edin, hukuktan ve adaletten geçiyor. Ancak bu şekilde ekonomide güveni ve istikrarı sağlayabilirsiniz. Topyekûn bir kalkınma ancak bu şekilde sağlanabilir.

Şu anda ülke sanayisi büyük oranda Marmara’ya hapsolmuş durumda. Bu durum, ülkemizde bölgeler arası gelir dağılımındaki adaletsizliği körükleyen bir anlayışı temsil ediyor. Bu yanıştan dönülmesi gerekiyor. Adana-Mersin hattı gibi liman ve enerji avantajı olan bölgelerimize özel kaynak ayırarak, sanayiye tüm Anadolu’ya yayarak gelir dağılımındaki eşitsizliğin en önemli sebeplerinden birini ortadan kaldırmamız gerekiyor. Üretimimizi uluslararası standartlara taşımak zorunda olduğumuzun bir kez daha farkına varmanız gerekiyor; aksi takdirde, dünya pazarında yerimizin çok kısıtlı olacağını da bilmeniz gerekiyor. Bunun için güvenli ürün denetimlerini artırmanız gerekiyor. Bu bir lüks değil Sayın Bakan, bu bir zorunluluktur.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; biz bu ülkenin kalkınmasını canıgönülden istiyoruz ama kalkınmanın adaletle, liyakatle ve doğru bütçe tercihleriyle olacağını da bir kez daha ifade ediyoruz. Onun için bu bütçede her bir kalemin, her bir satırın, her bir kuruşun büyük Türkiye vizyonunun ayrılmaz bir parçası olması gerekiyor. Bakanlığınızın ve diğer bakanlıkların bütçesinin bu vizyonun uyumlu halkaları, aynı hedefin birbirini tamamlayan zincirleri, her birinin ayrı ayrı milletimizin her bir ferdinin derdine derman olması gerekiyor.

Unutmayın, bu bütçe sadece bir harcama planı değil bir ulusun geleceğini şekillendiren; refahını, zenginliğini hedefleyen; bu kapsamda da tarihe düşülen bir belgedir. Üzülerek ifade ediyorum: Özellikle son yedi yıldır yapılan her bütçe bir öncekinden daha fazla milletimizi fakirleştiren; gençlerimize, evlatlarımıza ağır bedeller ödeten; zenginliğin değil âdeta çığ gibi büyüyen borçların, faizlerin belgesi hâline dönüşmüştür.

Bu nedenle, bu bütçeye “hayır” oyu vereceğimizi buradan ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına konuşmacılar tamamlandı.

Şimdi, İYİ Parti Grubu adına ilk konuşmacı Adana Milletvekili Sayın Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKİŞ TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, kıymetli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, ekranları başında bizleri dinleyen aziz Türk milleti; konuşmama Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımıza, Değerli Bütçe Başkanlığımıza, Komisyon üyesi ve bu Komisyona katkı sunan tüm milletvekili arkadaşlarıma teşekkür ederek ve bir konuya dikkatinizi çekerek başlamak istiyorum.

Hepimiz Türkiye Büyük Millet Meclisinde vekâletini aldığımız millete söz verdiğimiz gibi, onların bu kutlu çatıdaki sesi olmak için varız. Milletvekili olarak seçildiğimiz ilk gün, vatanın bölünmez bütünlüğünü koruyacağımıza şerefimiz ve namusumuz üzerine ant içtik. Ancak görüyoruz ki her geçen gün bu kutlu çatı altında, milletin Meclisinde, milletin vekilleri milletin tahammül sınırlarını aşan, kırmızı çizgilerini hedef alan, edilen bu yemini hiçe sayan konuşmalar yapmaktadır. Hâlihazırda hem İç Tüzük'e hem de kanuna aykırı olan, bölücü ve yıkıcı bir ajandayla dile getirilen bu konuşmaları düşünce özgürlüğü ya da masum talepler olarak görmek, açık konuşmak gerekirse, kendimizi kandırmak olur. Bu tarz konuşmalar ve eylemler karşısında Meclis Başkanlığı kesin bir tavır almalı ve bunların devamlılığının önü kesilmelidir.

Kıymetli hazırun, Atatürk'ün "Milletin parçasıdır." dediği ordumuz, milattan önce 209'da kurulmuş kadim bir ordudur. Öyle ki milletimizin bu coğrafyada en az son bin yıldır varlığını sürdürebilmesinin en temel sebebi, millî birlik ve beraberliğimizin timsali ve teminatıdır, Türk milletinin yaklaşık iki bin iki yüz yıllık devlet hafızasının taşıyıcısıdır. Türk ordusu şanlı yazılmış tarihi boyunca caydırıcılığıyla dostla güven, düşmana korku vermiştir. Gerektiğinde kendisiyle harp etmenin ne demek olduğunu defalarca tüm dünyaya göstermiştir. Bugün de askerlerimiz ataları gibi, milletimize yönelen tehditlere karşı çelik gibi durmaktadır. Hamdolsun ki bugün Türk Silahlı Kuvvetlerini harp sahasında yenmek artık teknik olarak mümkün değildir. Bu coğrafyada güçlü Türk devletini istemeyenlerin hep Türk ordusuyla derdi olmuştur. Sevr Barış Antlaşması da Türk ordusunu tasfiye etmeyi ve Harp Akademisini kapatmayı maddelerine eklemişti. Yakın tarihimizde de Türk ordusunu zayıflatma ve yıpratma operasyonlarına şahit olduk. Şunun bir kez daha altını çizmek isterim: Siyasete ve tarikata bulaşmış bir ordunun millete vadedeceği tek zafer yenilgi ve felaket olur. Hepimizin milletimizin bağrından çıkan Türk askerlerine karşı asgari bir saygı borcu vardır. Biz parti olarak bu hassasiyeti her ortamda gösterdik ve göstermeye de devam edeceğiz. Biz ordumuza karşı bu hassasiyetimizi dile getirirken bize tepki gösterenler de bilmelidir ki ferasetinden şüphe duyulmaz Türk milleti her şeyi izlemektedir. İmam Şafii'ye sormuşlar: "Fitne zamanı hakkı tutanları nasıl anlarız?" demiş ki: "Düşman okunu takip ediniz, o sizi hak ehline götürür." Tarih ve millî vicdan her şeyi not etmektedir.

Sayın milletvekilleri, bugün Millî Savunma Bakanlığı bütçesini görüşürken Türkiye Cumhuriyeti devletin mavi vatandaki egemenliğini, sınır güvenliğini, enerji güvenliğini, savunma sanayisinin geleceğini, Karadeniz'den Doğu Akdeniz'e, Libya'dan Irak'a, Kıbrıs'tan Adalar Denizi'ne uzanan çok boyutlu bir beka meselesini konuşuyoruz. Bu mesele günlük siyasetin dar kalıplarına da iç politik hesaplara da sığdırılmaz. Bu, doğrudan doğruya Türk devletinin jeopolitik varlığı, bölgesel denge kurucu rolü ve gelecek yüzyıldaki konumuyla ilgilidir. Millî Savunma Bakanlığının bütçesinin güçlü olması ya da bir devletin savunmasına güçlü bütçe ayrılması o devletin kendi milletinin önceliklerinden feragat edip de savaş tamtamları çaldığı anlamına gelmemektedir. Güçlü ordu, güçlü savunma bütçesi, aksine, kendi milletini her açıdan en üst seviyede yaşatma gayesinde olan devletlerin olmazsa olmazıdır.

Sayın Bakanım, 2026 bütçenizde savunma ve güvenlik harcamaları artmıştır ancak bu bütçe, maalesef, ne Türkiye'nin içinde bulunduğu jeopolitik riskler açısından ne çizilen vizyon açısından ne de birden fazla cephede operasyon yürüten geniş coğrafyaya etki eden Türkiye için yeterlidir. Hâlâ bütçemiz NATO ülkeleri ortalamalarının gerisindedir. Ancak mesele sadece bütçenin büyüklüğü de

değildir; verimlilik, yerlilik oranı, istihdam ve ihracatla kurulan bağ esas meseledir. Savunma harcaması bir yük değil katma değer üreten stratejik bir yatırımdır. Savunma sanayisinde elde edilen her kazanım sivil sektöre de yansımakta, yüksek teknoloji üretimini ve nitelikli istihdamı da artırmaktadır. Bu nedenle millî rekabet güçlendirilmeli, savunma sanayisi ekosistemi şirketler, üniversiteler ve araştırma merkezleriyle derinleştirilmelidir. Savunma sanayisi ihracatı için önümüzde çok tarihî fırsat vardır. Örneğin, Avrupa Birliği 100 milyar avroluk ek savunma harcamaları fonu ayırmıştır, Amerika Birleşik Devletleri trilyonlarca dolarlık savunma harcaması planlamaktadır. NATO müttefiki olan Türkiye bu standartlarda üretim yapan savunma sanayisi şirketleriyle bu fırsatlardan mutlaka yararlanmalıdır.

Sayın Bakanım, madem “Türk Yüzyılı” diyoruz, o hâlde bu kavramın gerektirdiği stratejik vizyonu da ortaya koymak zorundayız. Önümüzdeki yüzyılı, stratejik odağımızı tamamen güneye, eski Osmanlı coğrafyasına çevirerek planlarsak kritik bir hata yapmış oluruz. Küresel iklim değişikliği nedeniyle Orta Doğu ve güney kuşaklarının yaşanamaz hâle gelebileceği öngörülmektedir. Basra Körfezi’nde son yıllarda hissedilen sıcaklığın 81 dereceye kadar ulaştığı raporları bunun sağlamasını da yapar niteliktedir. Milletimize ve onun gelecek nesillerine alternatif bir yaşam ve güvenli bir alan bırakmak için stratejik odağımız biraz da kuzeye, Karadeniz’e ve ötesine doğru da genişlemek zorundadır. Kuzeyimizdeki Rusya-Ukrayna savaşı malum. Karadeniz’de deniz güvenliği, enerji taşımacılığı ve deniz yollarının emniyeti yeniden ciddi bir tehdit altına girmiştir. Enerji hatları, tahıl sevkiyatı, petrol ve sıvılaştırılmış doğal gaz taşımacılığı bugün doğrudan askeri risk altındadır. Mayınlar, tanker saldırıları ve insansız deniz araçları Karadeniz’i adım adım bir çatışma sahasına çevirmektedir. Bu gelişmeler başlı başına bir uyanıklık gerektirmektedir.

Son dönemde Karadeniz üzerinden Türkiye’yi savaşa çekmeye yönelik son derece tehlikeli bir algı operasyonu yürütülmektedir. Bu son derece tehlikeli algı operasyonuna karşı tuzağa düşülmemelidir. Karadeniz’de denge politikasını, Montrö rejimini ve kendi ulusal çıkarlarını büyük bir dikkatle korumalıdır Türkiye. “Türk denizi yetki alanlarına saldırı” gibi kavramlar bilinçli şekilde çarpıtılmaktadır. Uluslararası hukuk son derece açıktır. Karadeniz’de Türkiye’yi bağlayan tek sorumluluk alanı arama kurtarma yükümlülüğüdür, münhasır ekonomik bölge kara sularımız değildir. Bir münhasır ekonomik bölge alanında meydana gelen çatışma hukuken doğrudan Türkiye’ye yapılmış bir saldırı da sayılmaz. Artık Türkiye’nin Karadeniz’deki askeri gücünü artırması, deniz gözetleme kabiliyetlerini geliştirmesi ve hava deniz entegrasyonunu güçlendirmesi de hayati bir zorunluluktur. 27 Ekim 2025 günü Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin Lübnan’la imzaladığı sözde münhasır ekonomik bölge anlaşması Doğu Akdeniz’de yeni bir oldubittiyi de hayata geçirme girişimidir. Bu anlaşma, sadece 2 ülke arasında yapılmış bir teknik anlaşma değildir; bu anlaşma, Türkiye’yi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ni denizden kuşatma niyetinin bir ürünüdür. Bu nedenle bu gelişmeye karşı Türkiye’nin pasif kalması, tepkiyi sadece diplomatik kınamalarla sınırlı tutması da kabul edilemez. Türkiye derhâl Suriye’yle mevcut koşulları ve süreci dikkate alarak yan sınır anlaşması şeklinde değil ancak karşılıklı kıyılar esas alınarak bir münhasır ekonomik bölge anlaşmasını masaya oturtmalıdır. Bu yönde atılacak bir adım yalnızca bugünü değil önümüzdeki yüzyılı da şekillendirilecektir. Aynı şekilde, Mısır’la da yürütülen temaslar mavi vatan temelinde askeri tatbikatlar yoluyla kesinlikle güçlendirilmelidir. Mısır’la zaman zaman siyasi iniş çıkışlar yaşamış olsak da ancak Doğu Akdeniz’in 2 büyük kıyı devleti olarak Türkiye ve Mısır’ın askeri deniz iş birliği ve hem enerji güvenliği hem deniz ticareti hem de bölgesel istikrar için stratejik bir zorunluluktur. Bugün Doğu Akdeniz’de yalnızca donanması güçlü olan ayakta kalmaktadır. Bu nedenle mavi vatan merkezli olarak ortak tatbikatlar, liman ziyaretleri, arama kurtarma koordinasyonları ve deniz güvenliği iş birlikleri artırılmalı, bu süreç geçici değil kalıcı bir savunma ortaklığına dönüştürülmelidir.

Son olarak Irak ve Suriye’de yaşayan Türkmen topluluklarına dikkat çekmek istiyorum. Bugün Irak ve Suriye’de yaşayan Türkmen nüfusu toplamda 9 ila 10 milyon civarındadır, çok geniş bir coğrafyayı kapsamaktadır, aynı zamanda siyasi ve stratejik bir denge unsurudur. Bugün terör örgütleri bu toplulukları hedef almakta, zorla yerinden etmekte, etnik temizlik girişimleri, kültürel asimilasyon politikaları uygulamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Bu sadece Türkiye için değil, Avrupa için de istikrar meselesidir. Acilen Türkiye burada devreye güvenlik boyutuyla girmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Hatay Milletvekili Sayın Adnan Şefik Çirkin.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Millî Savunma bütçemizin de vatana, millete, devlete hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum.

Öncelikle bu bütçeye İYİ Partinin millî savunmadaki millî anlayışı münasebetiyle “evet” oyu vereceğimizi de peşinen ifade ediyorum ancak bu bütçeyi yetersiz bulduğumuzu, millî savunmada savunma sanayisi, füze sanayisi noktasında önemli aşamalar kaydettiğimizi, Deniz Kuvvetlerinde çok önemli aşamalar kaydettiğimizi belirtmekle beraber -ki bu noktada hava savunma sanayisini de içine katıyoruz- insansız hava araçları noktasında yine önemli mesafeler kaydettiğimizi belirtiyor ve bu konuda emeği olanlara da teşekkür ediyoruz ancak tank ve uçak meselesi önümüzde devasa bir sorun olarak duruyor yani tanksız ve uçaksız bir ordu... Uçak konusunda da görüyorsunuz işte, müttefikimiz, sözde müttefikimiz Amerika bize F-35’leri vermiyor; ondan vazgeçtik, motorunu bile vermiyor. Diğer yerlerden uçaklarımızı temin etmeye kalktığımızda da bize 2 misli fiyata bu uçakları veriyorlar ve sınırlı sayıda veriyorlar. Bu da uluslararası diplomasi açısından maalesef itibarımızın düşük olduğunu göstermektedir, kimse bunu saklamasın; itibarı yüksek ülkeler öyle dünyada yalvar yakar uçak aramaz sayın milletvekilleri.

Bunun yanı sıra, Hatay’la ilgili yerel bir sorunu arada Sayın Millî Savunma Bakanımıza arz etmek istiyorum. Şimdi, efendim, bizim orada, tabii, sınır arazileri var; sınır arazilerinin giriş çıkışları sonuç itibarıyla Hatay’da 6. Kolorduya bağlı. Şimdi buğday ekim zamanına geldiğimiz bir dönemdeyiz, vatandaşımız oradaki arazilerine girip buğdaylarını ekmek isterken belli zaman dilimiyle kısıtlılar yani yağmurdan evvel ekmek zorundalar. Tabii ki ordumuzun da sınırımızı korumak için belli kanunlara ve belli kurallara riayet edilmesini istemesi en tabii haklarıdır ancak Cenab-ı Allah 6. Kolorduyu beklemiyor Sayın Bakanım, rahmetini veriyor, yağmurunu yağdırıyor ve ondan sonra da biz en az yirmi gün kaybediyoruz çiftçi olarak. Tabii, yerel komutanlar bu noktada yardımcı oluyor, Kolordudan yazı gelmeden meseleyi ara çözümlerle telafi etmeye çalışıyorlar. Bunun köklü bir çözüme kavuşturulması sınırda oturan bir insan olarak, aynı zamanda, bir milletvekili olarak vatandaşlar adına talebimizdir. Evet, sınırda oturuyorum, yalnız, benim sınırda arazim yok, bu yanlış anlaşılmasın yani ben oradaki halk için, oradaki vatandaşlar için bu talepte bulunuyorum. İlgilenirseniz de çok memnun olacağımızı Hataylı çiftçiler adına ifade etmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, şimdi, millî savunmamızı ilgilendiren diğer bazı konularda da birkaç cümle etmek istiyorum. Şimdi, Suriye bir enfeksiyon alanı hâline geldi. Beşşar Esad rejimi son bulduktan sonra, yeni rejim döneminde çok büyük zaafılar yaşayacağımızı, çok büyük sıkıntılar yaşayacağımızı

ben bu kürsüden sizlere rejimin devrilmesini müteakip işte, “Halep 82, Şam 85” denildiği dönemde ifade etmiştim. İşte, bugün onlarla karşı karşıyayız. “Ordu altyapısı olmayan yani savunma altyapısı olmayan bir Ahmed Şara, daha doğrusu ‘ordusu olmayan’ demek lazım buna, uluslararası meşruiyette Batı’ya muhtaç bir Ahmed Şara ve ekonomik açıdan, yine, Batı’ya muhtaç bir Ahmed Şara her ne kadar gayret ederse etsin Türkiye’nin meselelerine istediği gibi yardımcı olamaz.” demiştik ve bugün olanlar da bunlar. PKK-PYD, rejimin devrilmesini müteakip önemli oranda mesafe almıştır. Lazkiye Suriye’de çok önemli bir sorundur. Bunu da rejimin devrilmesinden, devrilmesinin hemen arkasından bu kürsüden izah etmiştik. Burayla Fransa’nın, burayla İsrail’in, burayla Amerika’nın ilgileneceğini ve ileri doğru da yüz yıl evvelki hedefleri olan bir Alevi devleti kurmak suretiyle Türkiye’nin Hatay vilayetinden toprak dahi isteyebileceklerini ifade etmiştik. Bu, belki de o gün kıymetli milletvekillerimize biraz uç noktada bir değerlendirme gibi gelmiş olabilir ama bugün yine aynı ülkelerin desteğiyle “sahil devleti” adı altında bir Alevi devleti kurmak ve bunun akabinde de Hatay’dan da toprak istemek noktasında çalışmalar başlamıştır. Yani bölgeyi biliyoruz, bölgenin tarihini biliyoruz, bunların yarattığı, yaratacağı sıkıntıları biliyoruz. “Sahil bölgesi” denilen mesele Lazkiye Alevilerini temel alan ve onları da bir devlet kurmaları adına tahrik eden bir çalışmadır. Lazkiye Alevileri Türkiye’ye çok sıcak bakan insanlardır ve Hatay Alevileri, Mersin Alevileri, Adana Alevileri onların doğal akrabasıdır. Böylelikle de 1 milyonu aşkın bir nüfusu da bunların akrabası olarak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak görmekteyiz.

Bu iş bizim içimizi karıştırır sayın milletvekilleri ve altından kalkamayız. Bu bakımdan, Türkiye Lazkiye’yle ilgilenmiştir, bu gerçeği de teslim etmek lazım. Oradaki insanların güvenliğiyle, oradaki insanların huzuruyla ilgilenmiştir ancak bunun biraz daha ötesine geçmek gerekmektedir. Hükûmetten ve Millî Savunma Bakanlığından acil talebimiz budur ve vatanına, devletine, milletine bağlı Hataylı Alevi kökenli yurttaşlarımızın da Türkiye Cumhuriyeti devletinden ve Hükûmetinden beklentisi budur.

Şimdi, tabii, Suriye’de başka meseleler de var, burada bütün hedef Suriye’yi 5-6 parçaya bölüp ondan sonra da Türkiye’yi bölmenin adımı atmaktır. Yani daha dün “10 Mart mutabakatı” adıyla anılan, Şara Hükûmetiyle mutabakat imzalayan PKK-PYD bugün itibarıyla bu anlaşmaya uymamak için ayak sürümektedir ve Türkiye de beraberinde bir sözde “terörsüz Türkiye” süreciyle farklı bir zafiyete girmiş ve farklı tartışmaların içinde boğulmaktadır. Adeta Suriye’deki mesele ile Türkiye’deki mesele birbirile ilintilendirilmekte ve işte “Türkiye çözülürse Suriye çözülür, Suriye çözülürse Türkiye çözülür.” gibi anlamsız yaklaşımlarla sanki çözüm sürecinin anahtarı Türkiye’de ya da Suriye’deymiş gibi bir algı operasyonu yapılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, çözüm süreciyle de ilgili yine millî savunmamızı ilgilendirdiğinden birkaç cümle ifade etmek isterim. Şimdi, dünyada tüm devletlerin ordularının ana kaynağı ve pınarı millettir. Milleti tarafından kutsanmayan, milleti tarafından dualandırılmayan, milleti tarafından desteklenmeyen hiçbir ordu yoktur ki dünyada başarılı olsun. Şimdi, buna bir örnek olarak 1900’lü yılların başındaki İtalyan ordusunu verebiliriz. O gün itibarıyla dünyanın en modern ordusu, en modern silahlara sahip ama 20-30 Osmanlı subayının teşkilatlandığı çöl bedevileriyle baş edemedi ve Osmanlı subayları burayı terk ettikten sonra daha uzun müddet Ömer Muhtar emrindeki çöl bedevileriyle uğraşmak zorunda kaldılar. Çünkü ruhları yoktu; silahları vardı, uçakları vardı, tankları vardı, topları vardı ama ruhları yoktu. Bizim milletimiz ordusunu sever. Bizim ordumuzun en büyük kaynağı ve gücü önce Cenab-ı Allah’tır, sonra Türk millettir. Kırk bir yıldan beri Türk milleti şehitler verdiği hâlde, evlatları gazi olduğu hâlde çocuklarını askere hâlâ davul, zurnayla göndermektedir. Şimdi bu içinde yaşadığımız süreç içerisinde bu çocuklarımızı katleden ve devletimize kasteden bu teröristlere kahraman muamelesinin yapıldığı bir ortamda bir milleti küstürürsünüz. Buna çok dikkat edilmesi gerekir. Bu teröristlerin barış elçisi ve aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti devletine, onun kıymetli kurumlarına pervasızca, şirretçe saldırılarına müsamaha edildiği bir dönemde bu milletin onuruyla oynar ve desteğini kaybedersiniz.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin mensuplarının yüzüne karşı komisyonlarda ağır sözler söylenmesine müdahale etmez ve gereğini yapmazsanız bu milletin desteğini kaybedersiniz. Evet, burada Sayın Milli Savunma Bakanımız Genelkurmay Başkanlığına kadar yükselmiş, ondan sonra Bakan olmuş değerli bir şahsiyettir. Biz kendisinin vatanseverliğini ve otoritesini burada yargılamıyoruz, eminiz ki kendi de üzgündür ama devir o devir değildir, devir başka bir devirdir. Türkiye Cumhuriyeti devleti, Türk milleti, cumhuriyet ve Lozan tarihin hiçbir döneminde böyle şirretçe ve ahlaksızca saldırılara maruz kalmamıştır. Adına “çözüm süreci” veya “terörsüz Türkiye” deyip Türk milletini parçalama noktasında faaliyet yapanların bu kadar serbest olduğu başka bir dönem olmamıştır. Bunun bir an evvel son bulmasını elbette ki diliyoruz.

İYİ Parti olarak da bu gerçekleri görüyor, devletimizin, ordumuzun ve milletimizin her zaman yanında yer alacağımızı ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyoruz efendim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İzmir Milletvekili Sayın Hüsmen Kırkpınar.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu bütçenin her satırı güven vermesi gereken bir savunma bütçesi olmaktan çok bu ülkenin gençlerinin geleceğine, askerlerimizin can güvenliğine, devletin kurumsal birikimine ve ulusal bütünlüğümüze dair siyasi iradenin tercihlerini gösteren bir metindir. Yüksek Askerî Şûranın yapısını değiştirip askerî nüvelerini zayıflatmanızı, terfi süreçlerini keyfiliğe açık hâle getirmeniz ve komuta zincirini siyasal baskılarla dizayn etmeniz bir devlet projesi değil, bir parti projesidir ve üzülerken ifade ediyorum ki savunma bütçesi gibi son derece kritik bir başlığın tartışıldığı bu kürsüde Hükümetin, şeffaflıktan uzak, hesap vermekten imtina eden ve her itirazı millî güvenlik perdesi arkasına saklayan bir yaklaşımı tercih ettiğini görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, bir diğer büyük kırılma, askerî sağlık sisteminin tamamen tasfiye edilmesidir. Bir ülke düşünün, en kritik görevlerde bulunan askerleri var ama bu askerleri koruyacak sağlık zinciri yok edilmiş ve harp cerrahisinin dağılmasına yol açan politikalarınız bugün sahada hayat kayıplarına sebep olmaktadır. Askerî liselerin kapatılması ise TSK’nın yüzyıllık kurumsal hafızasına vurulmuş en ağır darbelerden biridir.

Bütçe aynı zamanda sosyal adaletin de aynasıdır ancak bu bütçede astsubayların, uzman çavuşların, sözleşmeli erlerin sorunlarına samimi bir çözüm yoktur. İdare bütçe teklifi gerekçesinde “İlgili Bakanlıklar” başlığının altındaki “Şehit Yakınları ve Gaziler Programı” ciddi bir özensizlik ve yetersizlik içindedir. Bizlere bütçe görüşmelerinde “Şehit yakınları ve gaziler için sorumluluk bizde değil, bu iş Aile Bakanlığının bütçesinde.” denildi. Bu kesim çatı bir bakanlık olarak Millî Savunma Bakanlığının da asli sorumluluğunda olmak zorundadır. Eğer tek bir faaliyet planlamıyorsanız o zaman bu programı bütçe kitapçığından ya kaldırın ya da millet adına üstlenilmesi gereken sorumluluğu hakkıyla yerine getirin. Ayrılan pay on binde 3. İçi boş ve üzüntü verici bu tutumunuz şehitlik ve gazilik makamının onuruna yakışmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, savunma sanayisi alanındaki harcamalar ise âdeta karanlık bir oda gibi, içeriye yalnızca iktidarın istediği kadar ışık sızıyor. Milyarlarca dolarlık anlaşmaların ne içerdiğini bilmeden önümüze konuluyor. Sorulduğunda ise “ticari sır” demekten öteye geçilmiyor. Bugün Eurofighter anlaşmasından tank modernizasyonuna, motor bağımlılıklarından füze tedariklerine

kadar hiçbir başlıkta şeffaflık yoktur. Savunma sanayisini teknoloji hamlesi olmaktan çıkarıp siyasete yakın şirketlerin zenginleşme alanına dönüştürdünüz; bu ülkenin stratejik kapasitesini de riske atmış olursunuz.

Değerli milletvekilleri, gelelim en ağır gerekçeye ve gerçeğe: Bu yıl 48 evladımızı toprağa verdik. Pençe-Kilit'teki kamikaze “drone” saldırıları, Metina'da şehit edilen 12 askerimiz, 6 Temmuzda metan gazı faciası, İskenderun'da 2 askerimizin hipertermi nedeniyle hayatını kaybetmesi ve Gürcistan'da C130 kazasında kaybettiğimiz 20 Mehmetçik; hepsi TSK'nin keşif ve güvenlik standartlarında derin bir zafiyet olduğunu gösteriyor. Görev yapan askerlerimizin ölüm haberleri her defasında “İdari soruşturma açıldı.” cümlesiyle geçiştiriliyor. Bu tavrınız şehadetin ağırlığıyla bağdaşmaz, devlet ciddiyetiyle hiç bağdaşmaz.

Değerli milletvekilleri, bu bütçe ülkemizin güvenlik ihtiyaçlarını kısmen karşılamakla birlikte yetersizliği açıkça görülmektedir. Bu bütçe hesap vermekten kaçan, eleştiriyi tehdit olarak gören, devlet geleneklerini siyasi sadakat kaygısına kurban eden bir anlayıştır. Bu nedenle millî güvenlik hassasiyetinin gerektirdiği sorumluluk duygusuyla 2026 bütçesi hayırlı olsun diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşçı.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Değerli milletvekilleri, İYİ Parti Grubu adına Millî Savunma Bakanlığı bütçesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Komisyon görüşmeleri sırasında size bir soru sormuştum, diğer bütün sorulara cevap verdiniz ama bunu es geçmişsiniz, gelen cevapta yoktu. Şimdi Türk milletinin huzurunda bir kere daha soruyorum: Ömrünüzün yarım asra yakınıni fiilen askerlik mesleği içinde geçirmiş, bu süre zarfında muhtemelen nice şehidimizi kendi elleriyle toprağa vermiş, kiminin son nefeslerine belki, belki bedenlerinin lime lime edilişine şahitlik etmiş, Bakanlığı geçin, bir Türk komutanı olarak silah arkadaşlarınızın katillerinin kahramanlaştırılmasını nasıl içinize sindirebiliyorsunuz? Silah arkadaşlarınızın katledilmeleri, o kahpe pusular, o namert tuzaklar terör değil, cinayet değil hatta suç bile değil de “hak” diye meşrulaştırılırken gece başınızı yastığa nasıl huzurla koyabiliyorsunuz ya da koyabiliyor musunuz? Silah arkadaşlarınızın katillerinin aflarının söz konusu hâle gelmesini nasıl hazmedebiliyorsunuz?

Millî Savunma Bakanlığı bütçesi harcama kalemleri... Misal, Polonya millî gelirinin 4,8'ini, Litvanya yüzde 4'ünü harcarken bizim savunma bütçemizin millî gelire oranının yüzde 1,07'de kalması, 1960'tan 2002'ye kadar gayrisafi yurt içi hasıladaki payı hiçbir yıl yüzde 3'ün altına düşmemiş olan Türkiye'nin NATO standardı olan yüzde 2'yi bile yakalayamaz hâle gelmesi an itibarıyla; bunlar elbette analize muhtaç verilerdir ancak Komisyonunda sizin de altını çizdiğiniz gibi, bütçe, rakamları ifade etmenin ötesinde ülkemizin, milletimizin savunma ve güvenliğinin, devletin bekasını koruma iradesinin yansımasıdır. Dolayısıyla, bütçe kadar onu emanet ettiğimiz zihniyet de önemlidir. Zira, savunma harcamalarının millî gelirden aldığı pay azalırken, eş zamanlı olarak milyarlarca liralık kamu kaynağının rant projelerine aktarılması bütçeyle değil, onu yöneten zihniyetle ilgili bir meseledir. ASELSAN'ın, Baykar'ın, TUSAŞ'ın en iyi 100 silah üreticisi arasına girmesi gurur vericiyken, envanterimizdeki silahları kime karşı kullanıp kullanamayacağımızın kararını başkalarının verebilmesi dönem dönem, bütçeyle ilgili değil, zihniyetle ilgilidir. Teğmenlerin ihracı, ordunun nitelikli insan kaynağı olan askerî liseleri kapatmak, askerî tıp hafızasını yok etmek pahasına askerî

hastaneleri kapatmak, Yüksek Askerî Şûranın yapısını parti ordusu laboratuvarına dönüştürmek, kuvvet komutanlıklarını Bakanlığa bağlayarak siyasetin emri altına almak yani aslında 15 Temmuz ihanetini, FETÖ'nün yerine kendi metösünü, çetösünü ikame etmek için kullanmak, bütün bunlar zihniyetle ilgilidir. Millî Güvenlik Kurulunun 2004 yılında yaptığı FETÖ uyarısını dinlemek yerine ne istedilerse vererek paralel ordunun yolunu açmak bütçeyle değil, o bütçeyi kullanan zihniyetle ilgilidir. Balyoz'dan askerî casusluğa, kumpasa uğramamış olsalar bugün kuvvet komutanı ve Genelkurmay Başkanı olacak isimlerin tasfiyesine seyirci kalmış olmak yine zihniyetle ilgilidir. Savunma ihracatımızdaki artış sevindiricidir, mühendislerimizi kapsamadığı müddetçe. ASELSAN, TUSAŞ, ROKETSAN ve HAVELSAN'dan yurt dışına mühendis göçü başlatan tehditkâr iklim yine zihniyetle ilgilidir. TSK, dünyanın dört yanındaki afetlerde hızlıca hazır bulunabilirken Cumhuriyet tarihinin en büyük afetinde ilk müdahalenin EMASYA paranoyasına kurban edilmesi zihniyetle ilgilidir. Heybeliada Ruhban Okulunu açmaya kalkışıp da Heybeliada Deniz Lisesinin adını bile anmıyor olmak zihniyetle ilgilidir. Bu sebeple başlarken sordum. "Silah arkadaşlarınızın katillerinin kahramanlaştırılmasını nasıl içinize sindirebiliyorsunuz?" sorusuna vereceğiniz, vermenizi ümit ettiğimiz yanıt asla bir siyasi polemik başlatmak için değil, bu bütçeyi emanet ettiğimiz zihniyeti anlamak imkân vereceği için kıymetlidir. Siz, ülkenin Savunma Bakanı olarak bölücü terör örgütünü siyasallaştırma sürecini sahiden de kardeşliğimizi pekiştirme iradesi sayıyorsanız Sayın Bakan, vah ki vah bizim hâlimize. Bu, devletin bekası açısından bütçenizdeki daralmadan çok daha endişe vericidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Satuk Buğra Kavuncu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli Bakanlar, bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. İYİ PARTİ Grubu adına Sanayi ve Teknoloji Bakanlığın bütçesi üzerine konuşmak amacıyla kürsüye geldim.

İmalat sanayimiz çok çok önemli. Neden bunu söylüyorum? Çünkü biz üretmek zorunda olan bir ülkeyiz, biz enerjide dışa bağımlı bir ülkeyiz, biz cari açık veren bir ülkeyiz, biz ticaret dengesine baktığımız zaman ihracatı ithalatın altında olan, bir başka ifadeyle ithalatı karşılama oranımız yüzde 75-80'ler civarında olan bir ülkeyiz. İhracatımızın içerisinde imalat sanayimizin payı da çok yüksek. Dolayısıyla ekonomimizi güçlü hâle getirmek istiyorsak, ülkede istikrar sağlamak istiyorsak ihracatımızın ana damarı olan imalat sanayimizi de güçlendirmek zorundayız ki o açıdan da şanslıyız. Zira, Güney Kore'den Macaristan'a kadar olan coğrafyayı şöyle bir önünüze koyduğunuzda ihracatı içerisinde imalat sanayisinden bu kadar fazla geliri olan başka bir ülke yok yani özel sektörümüzle aslında gurur duyacak bir hâldeyiz. Zira, bölgede birçok evde Türkiye'nin, Türk markalarının ürettiği temizlik ürünleri tüketiliyor, kullanılıyor. Böyle bir sağlıklı ortamdayız ve bugünkü görüşmelerde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçe görüşmeleri çok önemli. Zira, önemini bir başka açıdan nereden anlıyoruz? Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sağlık Bakanlığındaki büyümeden sonra bir önceki yıla kıyasla en fazla bütçe artışı olan Bakanlık Sanayi Bakanlığın; rakamsal olarak değil, büyüklük olarak değil ama artış anlamında en fazla büyüklük Sanayi Bakanlığında. Dolayısıyla, bu çerçeveden baktığımızda da çok rahat mıyız? Değiliz. Zira bazı veriler bizi endişeye sevk ediyor. Nedir? Mesela bunların başında kapasite kullanım oranları geliyor ki önemli bir veridir. En son ekim ayı itibarıyla kapasite kullanım oranının biz tekrar, yine, çok uzun bir süredir düşmekte olduğunu gördük ki yüzde 74'ler civarındaydı ekim ayı içerisinde. Gayrisafi millî hasıladaki paya baktığımızda, yüzde 22,3'tü 1998'de imalat sanayimizin gayrisafi millî hasıla içerisindeki payı ama bugün bu rakam yüzde 16,8'lere

düşmüş. Bir büyümeden bahsediyorsak bile bu büyüme de maalesef stok artışlarından geliyor çünkü sanayicimiz endişeli, üretmek yerine kendini garantiye almak için bol bol, harıl harıl stok yapıyor. Büyümelerdeki ana sebep de bu stoklardan kaynaklanıyor.

Şimdi, bununla ilgili soru önergesi verdik ama cevap alamadık. Ben bugüne kadar size üç soru önergesi verdim, sadece birine cevap alabildim ki bütün bakanlıklar içerisinde soru önergelerine en fazla cevap veren bir bakan değil maalesef. Soru önergelerine en fazla cevap aldığımız yer Cevdet Yılmaz, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, yüzde 90'lara varıyor soru önergelerine verdiği cevap. Ona en yakın bakanlığın oranı yüzde 40'larda, yüzde 50'lerde; Allah aşkına, şu milletvekilleri size yük olmak, size kötülük yapmak için soru sormuyor. Gerçekten bir meseleyle ilgili kamuoyuna yanlış beyan, yanlış bilgi vermemek, doğru yeri eleştirmek için bu soruları soruyoruz. Sorularımıza da cevap vererseniz bundan memnuniyet duyarız.

Bakın, endişeliyiz diyoruz. Tekstil sektörü bitti ve biz bu sektör biterken ne duyduk? Eski bir bakan, şu anda bir milletvekili, sizin milletvekiliniz, Maraş'a gitti, dedi ki: "Depremden önce Bakandım, bu şehre geldim ve iş adamlarına söyledim, dedim ki: 'Bırakın tekstili, tekstilin istikbali yok, iyi para kazanıyor ama kamyonun toslayacağı noktayı sen göreceksin.'" Ya "Tekstil bitiyor." dedik, dedik, dedik, soru önergesi verdik, her platformda gündeme getirdik, sonra AK PARTİ'den ne duyduk? Şunu duyduk: Âdeta iş adamını fırçalayan, "Bu kamyonun duvara toslayacağını göreceksin." diyen bir yaklaşım -bu laf- neye benzer biliyor musunuz? Hani bazen doktor ameliyat yaparken makası içeride unutur, o doktorun hastasına gidip "Ya, arkadaş, bünyende, içinde, vücudunda makas, metal var, öleceksin, görmüyor musun bunu?" diye pişkin pişkin konuşmasına benzer. Sizden biz bunu duymak istemiyoruz, sizden biz İtalya'nın yaptığı gibi, İspanya'nın yaptığı gibi tekstil sektörünün nasıl dönüşeceğine dair bir kelam duymak istiyorduk ancak maalesef bunu duyamadık. Ben çok merak ediyorum, Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanı da bu milletvekili gibi mi düşünüyor bu konuda?

Şimdi büyük bir riskle karşı karşıya sanayimiz. Geçtiğimiz günlerde Avrupa Birliğinde askıya çıkan bir karar yayınlandı. O da şu: İşte, "local content" veya "made in EU" yani "Avrupa'da üretilmiş ham madde ve ürünlerle ancak ürün üretilecek ve bunun oranı da yüzde 70 olacak." dendi. "Local content" diye tabir edilen bir tanımlama bu. Bu ne anlama geliyor? En fazla ihracatını Avrupa'ya yapan Türkiye'nin bu konuda ciddi riskle karşı karşıya kaldığı anlamına geliyor. Zira, bizim ihracat kalekimiz içerisinde de en büyük kalem otomotiv ve otomotiv yan sanayi ve bu sektörün de en fazla ihracat yaptığı yer -tahmin edin, neresi- Avrupa Birliği. Avrupa Birliği şimdi çıktı dedi ki: "Ben artık üreteceğim araçlarda 'Made in EU' yani 'local content' yani yerel ürün kullanacağım." Acaba Sanayi Bakanlığımız bu konuyla ilgili ne tür bir adım atıyor? Bakın, bütün bu adımların sebebi ne, biliyor musunuz? Çin. Çok merak ediyorum; Çin bizim için bir fırsat mıdır, Çin bizim için bir problem midir, acaba politikamız nedir? Bu da ayrı önemli bir soru.

Biz Çin'e hep Doğu Türkistan perspektifinden baktık, haklı olarak bu perspektiften baktık, soydaşlarımızın dertleriyle dertlendik ama Çin'in bir de bir realitesi, bir ekonomik boyutu var. Şimdi, Avrupa Birliği kendini korumak için böyle bir karar almış. Yani dünya öyle enteresan bir yere gidiyor ki arkadaşlar, komünist Çin artık dünyada malın ve sermayenin serbest dolaşması için harıl harıl çaba gösterirken, kapitalist Avrupa Birliği ve Amerika da koruma duvarlarını yükseltecek her türlü tedbiri alıyor. Çin âdeta Adam Smith'çi, Amerika da âdeta Karl Marx'çı olmuş yani her ikisinin de kemikleri sızlıyordur gördükleri karşısında. Ama bizim buradan çıkarmamız gereken bir ders var. Neymiş arkadaşlar? Bu ideolojiler tapınılacak ideolojiler değilmiş. Ben buradan Rusya ve Çin hayranlarına, ömrünü oraları savunmakla geçirenlere söylüyorum: Komünizm falan değil dertleri, dertleri kendi ulus devletlerinin menfaatini muhafaza etmek, zira bir anda komünizmi terk ettiler, bir anda Çin malın

ve sermayenin serbest dolaşması için çaba göstermeye başladı. E, ne oldu Amerika da hani liberal kapitalistti? Ha bire gümrük duvarlarını, ha bire malın, sermayenin rahat dolaşmasını engelleyecek bir tavır içerisinde bulunuyor. Ha, bunu da Amerikan hayranlığı yapanlara söylüyorum. Dolayısıyla her ülke kendi menfaatini, kendi ülkesini düşünecek ekonomik sistemi veya sistemleri ayakta tutmaya çaba gösterir ama bizdeki aklievveler o sistemi alırken de bir Rus ve Çin hayranlığına düşerler ya da Amerikan uşaklığı gibi bir hatanın içerisinde düşerler. Her ülkenin kendi gerçekleri, kendi realiteleri vardır. Biz de Çin gerçeğini görmek zorundayız. Bakın, öyle bir durumdur ki Çin’le ilişki, susayınca tuzlu su içmek gibidir çünkü ucuz ham madde bulabilmek için, ucuz mal almak için Çin’le ilişkiye girersin ama sonra Çin büyüdükçe de senin ihracat yapacağın pazarları kapatır. Yani büyüttükçe aynı tuzlu su içmek gibi daha da susarsın, daha da susarsın; o ilişki, bağımlı bir ilişki hâline gelir. Dolayısıyla, devlet olarak burada nasıl bir adım atacağız, Ülkemizin Çin’le ilgili politikası nedir, özellikle sanayiyile ilgili bakış açımız nedir, bunun çok net olarak ifade edilmesi gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, son olarak değinmek istediğim başlık da dijitalleşme konusu. Bakın, Türkiye Sanayi Devrimi’ni geç yakaladı. Dijitalleşmeyle beraber yeni bir döneme, yeni bir çağa girdik. Bunu geç yakaladığımız zaman böyle yirmi beş-otuz yılda kapatabilme ihtimali yok. Makas en az yüz yıl açılacak. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız “HİT-30” adı altında bir program gerçekleştirdi. Ben o programı detaylarıyla okudum. İşte “1 gigavat yapay zekâ barındırabilecek, bunu çalıştırabilecek bir işletim merkezi kurma...” Yani çok iyi niyetli ifadeler var burada ama hepimizin bildiği de bir başka gerçek var. Bugün büyük veri merkezi kurmak istiyorsanız en çok ihtiyacınız olan şey enerji. Yani bunun enerji açığını nasıl karşılayacaksınız? Bu data “center”ları ki dünya oraya gidiyor, yani yapay zekâyı kullanamayan, bu merkezleri oluşturamayan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - ...hiçbir ülkenin ayakta kalma ve rekabet edebilme hakkı yok.

Ben akşam Sayın Bakanın vereceği cevapları merakla dinleyeceğim diyorum, teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan Uz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA RIDVAN UZ (Çanakkale) - İki önemli Bakanlığımız burada; Sanayi Bakanımız burada, Millî Savunma Bakanımız burada. Türkiye’nin iki lokomotif Bakanlığı diyebiliriz yani biri sanayi açısından, biri de millî savunma adına. Fakat şuradan gelirken biraz geç geldim, şurayı sayayım dedim, 4 milletvekili var iktidar partisinden, 4 vekil! (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Sayın Grup Başkan Vekilim de zaten telefonla konuşuyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Olacak iş değil ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakanları ciddiye almıyorlar Sayın Vekilim.

RIDVAN UZ (Devamla) - Özür dilerim, aranızda bir vekil daha var, onu sıkı tutun da o da gitmesin! 5 vekille iktidar...

CAVİT ARI (Antalya) - Çok ayıp bir şey! Gerçekten çok ayıp ya!

RIDVAN UZ (Devamla) - İçler acısı bir durum; yani bunu da... Hâlâ telefonla konuşuyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Millî Savunma Bakanlığı bir de ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Biz daha fazlayız.

RIDVAN UZ (Devamla) - Yani bu; Türkiye Cumhuriyeti devleti, etrafımız ateş çemberi derken, Milli Savunma Bakanlığıyla ilgili bu kadar önemli gündem varken sadece 5 milletvekilinin iktidar tarafında olması abesle iştigal bir durum. Bunu millete, Bakanlara -orada da var bir arada- dolayısıyla bu 2 Bakanımıza da saygısızlık olarak nitelendiriyorum, bu da kayda geçsin.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Bakanları ciddiye almıyorlar.

RIDVAN UZ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisimizi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz bütçe sadece bir bakanlığın bütçesi değil, aynı zamanda bir ülkenin niyetini, istikametini ve vicdanını temsil eden bir bütçe.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 bütçesi 79 milyar, 2025 bütçesi 124 milyar, 2026 bütçesi 177 milyar yani bir yılda artış oranı yüzde 42. Kâğıt üzerinden baktığımızda bütçemizi büyütüyoruz, sanayiye önem veriyoruz diyebiliriz ama asıl sorun şu: Bu para gerçekten Türk sanayisinin cebine, Türk mühendisinin aklına, Türk işçisinin alın terine mi gidiyor?

Bu bütçeyi ekonomik sınıflandırmaya göre incelediğimizde tablo çok net: Personel giderleri 2026'da 4,8 milyar, SGK devlet primi 586 milyon, mal ve hizmet alımı 723 milyon yani bu 3 kalemin toplamı Bakanlığın devasa bütçesinde sadece devede kulak. Asıl bomba nerede patlıyor? Cari transferlerde. 2025'te 66 milyar cari transfer, 2026'da 96 milyar; artış oranı yüzde 46. Bu kalemin Bakanlık bütçesi içindeki payı yüzde 55. Bakanlığın bütçesinin yarısından fazlası cari transfer yani sermaye birikimi yaratmayan, karşılıksız, nereye gittiği çoğu zaman şeffaf olmayan ödemeler. Bu cari transferlerden Çanakkale'deki, Eskişehir'deki, Kayseri'deki KOBİ ne kadar yararlanıyor? Makine parkı eskimiş, tezgâhını yenileyemeyen sanayicinin hangi derdine derman oluyor?

Bir Bakanlık düşünün, adı "Sanayi ve Teknoloji" ama bütçesinin çoğu ne sanayi yatırımı ne AR-GE ne de teknoloji; cari transfer adı altında buharlaşıyor.

Bakın, anlatayım; imalat sanayisi kullanım oranı Ekim 2025 tarihi itibarıyla yüzde 76. Bunun sebebi, ekonomideki belirsizlik kadar sanayicinin öngörü kaybı. KOBİ'lerin kalbi olan KOSGEB bütçesi 2025'te 12 milyar 704 milyon, 2026'da 11 milyar 165 milyon yani yüzde 12'lik bir düşüş var Sayın Bakanım, sizin dönemle bu dönem arasında kıyas yaptığımızda.

Yine, TÜBİTAK bütçesi 2025'te 51 milyar 864 milyondan 2026'da 46 milyar 163 milyona düşüyor yani yüzde 11 yine azalma var. O zaman sormak lazım: Sayın Bakanım, bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?

Kıymetli milletvekilleri, yatırımların desteklenmesi programının hemen altına baktığımızda program dışı giderler kalemini görüyoruz; bütçe payı yüzde 44. Neredeyse bütçenin yarısı program dışı, adı üstünde program dışı. Bu program dışı giderler kimlere, hangi projelere, hangi kriterlere göre dağıtılıyor, bu da belli değil; yoksa bu kalem yine seçimden seçime hatırlanan proje açılışları, temel atma törenleri, fotoğraf verip unuttuğumuz sanayi yatırımlarını kapsıyor olmasın!

2025'te 3,1 milyar civarındaki sermaye gideri 2026'da 7 milyarın üstüne çıkmış. Detaya baktığımızda, Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü altında dış proje kredileriyle finanse edilecek yaklaşık 5,8 milyarlık yatırım planı öngörülüyor yani sanayicinin geleceğini bile borçla, dış proje kredisiyle inşa etmeye çalışıyorsunuz. Türk sanayicisi kendi kaynağıyla, kendi gücüyle ayağa kalsın diye değil, dışarıdan alınan kredinin faizini, masrafını, kur riskini bu millet üstlensin diye kurgulanmış bir bütçe yapılmış.

Şimdi, gelelim Sayın Bakanın Komisyonunda yaptığı sunumda tutanaklara geçen konuşmalarına: Yirmi çeyrek kesintisiz büyüyor olacaktınız. Bu yıl sonunda millî gelir 1,5 trilyon dolar, kişi başı gelir 17 bin dolar olacaktı. Sanayi Üretimi Endeksi'miz Almanya, İtalya, Fransa'ya göre pozitif

ayrışmada olacaktır. İnsanın bu cümleleri dinleyince “Herhâlde Almanya’nın, Japonya’nın bütçesini görüşüyoruz da bizim haberimiz yok.” diyesi geliyor. Bakanlığın anlattığı Türkiye başka bir gezegen, Türk sanayicisinin, Türk işçisinin yaşadığı Türkiye bambaşka bir gerçek.

Bakanlığın kendi verilerine göre, Türkiye’nin en yüksek teknoloji ürün ihracatı imalat sanayisinin toplam ihracattaki payı 2024’te sadece 3,6. OECD ortalaması ne kadar peki? Yüzde 18 yani biz yüksek teknoloji ihracatında OECD ortalamasının bile beşte 1’i düzeyindeyiz. “Yirmi çeyrek büyüyüyoruz.” diyorsunuz ya Sayın Bakan, katma değeri düşük, ithal girdiye bağımlı, düşük teknoloji üretimden başka büyüyen bir şey yok; ha, bir de bu öngörüsüzlük. Millî gelir kâğıt üzerinde 1,5 trilyon dolar olacaksa bunun ne kadarı gerçek sanayi üretiminden, ne kadarı kur oynaklığından, ne kadarı şişirilmiş fiyatlardan kaynaklanıyor sormak lazım.

O zaman soralım Sayın Bakan: AR-GE harcamalarının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 1,46’ya çıktıysa niçin hâlâ genç mühendislerimiz, bilim insanlarımız TÜBİTAK yerine yurt dışındaki laboratuvarlarda gelecek arıyor?

O zaman soralım: Son üç yılda 17 binden fazla mühendis ve yazılımcı yurt dışına niçin gitti? Bir mühendis Almanya’ya gidiyor ama aslında Türkiye’nin yirmi yıllık emeğini de bilgisini de eğitimini de kaybettiriyor. Bu gidiş insani değil, sermaye kaybı.

Bugün Türkiye’de bir organize sanayi bölgesine gidin; Bursa’da, Kocaeli’nde, Antep’te, Konya’da patron da şikâyetçi işçi de. Sayın Bakanım, sanayici size diyor ki: “Elektrik maliyeti belimi büküyor. Krediye ulaşamıyorum. Faiz altında eziliyorum. Kur istikrarsız, maliyet hesabı yapamıyorum. Makineyi yenilemek istiyorum; yatırım teşviki kâğıt üzerinde var ama fiiliyatta yok, kullanamıyorum.” İşçi diyor ki: “Asgari ücretle ay sonunu getiremiyorum. Mesaiye kalmazsam evin kirasını ödeyemiyorum. Çocuğumu iyi bir okulda okutmak artık bizim için hayal.” İşte, bu bütçede bu somut gerçeklerin sorularının cevabı maalesef yok. Ne var? Çok kusura bakmayın, AK PARTİ masalları var. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Kıymetli milletvekilleri, sanayi politikası şeffaf olmalı. Üretim ekonomisinin güçlendirilmesi... Dünya karbon nötr hedefler, yeşil mutabakatlar, yapay zekâ, kuantum, çip üretimi konuşuyor, biz ne konuşuyoruz? Bu bütçeyle Türkiye, yüksek teknoloji ligine çıkamaz. Bu bütçe ancak günü kurtaran rakamlarla makyaj yapılmış bir tabloyu önümüze koyuyor.

Size tavsiyem:

- 1) Cari transfer ve program dışı giderlerden gerçek bir tasarruf yapın.
- 2) KOBİ’lerin finansmana erişimini kolaylaştıracak bir yapıya, şeffaf kredi garanti mekanizmalarına yönelin.
- 3) Teknoparkları rant kapısı olmaktan çıkarın, gerçekten girişimcileri önceleyin.
- 4) AR-GE fonlarının dağıtımında siyasi bağımlılık değil, bilimsel kriterler, objektif değerlendirme mekanizmalarını işletin.

Türk sanayicisi akıllıdır, çalışkandır; Türk mühendisi, Türk işçisi dünyada rekabet edecek yetenektir. Onların önüne set çeken her şey hesapsız kitapsız, partizanca hazırlanmamalıdır. Bu milletin vergisi yandaş şirketlerin bilançoları için, bazı çevrelerin lüksü, şeffaf olmayan fonların kasasını büyütmek için kullanılmamalı; Türk sanayisini, Türk teknolojisini, Türk gencinin hayallerini büyütmek için kullanılmalıdır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesi bu hâliyle ne millî üretimi güçlendirir ne yüksek teknolojide dünya sanayisinde Türkiye’yi öne taşır. Biz, İYİ Parti olarak bu nedenle itiraz ediyoruz. Bu nedenle diyoruz ki Türk sanayisi Türk milletin alın teridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RIDVAN UZ (Devamla) - Bu sebeple bu bütçeye “hayır” oyu vereceğimizi beyan ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Son otuz saniyesinde 11 kişi oldu!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Varank gelmeseydi...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 11 oldular!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Senin için geldim, senin için! Komisyonunda...

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Sayın Ersin Beyaz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERSİN BEYAZ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’de sanayileşme noktasında tüm illerimizde yapılan yatırımlar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından takip ve idare ediliyor. Yatırım yapacak insanlarımız, sanayicilerimiz, iş insanlarımız bu enflasyonist dönemde elini taşın altına koyup ülkeye katma değer sağlamak için uğraşüyor. Para ve zaman harcayarak giriştikleri bu mücadelede yatırımcılarımızı Sanayi Bakanlığı ne kadar destekliyor?

Sayın Bakana soruyorum: Yatırımını tamamlayıp kapatma başvurusu yaptığı hâlde, yıllardır kapatma işlemi yapılmayan kaç yatırım beklemektedir? Bu durumda olan çok sayıda yatırımın olduğu bilinmektedir. Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü’nün iş gücü kapasitesinin artırılması hâlinde bu sorunun çözüleceğini siz de biliyorsunuz. Öyleyse, ivedilikle bu konuya el atın ve iş gücü kapasitenizi artırın. Kapasiteniz artırılmadığı için Sanayi Bakanlığı personeli hafta sonları şehir dışı görevlere gönderiliyor; önemli bir donanım ve ehliyeteye sahip Bakanlık personelinin bu duruma düşürülmesi zulümdür.

Sayın Bakanın açıkça cevaplaması gereken bir başka konu da şudur: Yatırımcıların işlerinin yürüyebilmesi için illaki Bakanlığımızın üst kademelerinin veya AK PARTİ iktidarından siyasilere araya girmesi mi gerekiyor? Bazı yatırım kapatma işlemlerine kapatmanın hemen ertesi günü gidilirken yıllardır kapatma bekleyen yatırımlara neden gidilmiyor? Bu sanayicimizin kaybolan zamanını, sermayesini, mücadelesini yatırımcımızın vebalini kim ödeyecek? Anadolu’da bir tabir vardır, parasıyla rezil olmak deriz. Sanayi alanına yatırım yapmış, istihdam alanı açacak, katma değer, mali ve hizmet üretecek bu insanlara neden adil ve eşit yaklaşmıyorsunuz? Yandaş yatırımcıların işlemleri bir günde çözülürken yıllarca bekleyen yatırımcıların suçu nedir? Dünya Bankası projelerinde kullanılmak amacıyla verilen kaynağı dağıtmak için kendinize yakın gördüğünüz Bakanlık personelinin emekli edip bu kişilerin projelerin başına geçmesi mi gerekiyor? Bakanlık personelinin görev alanında bulunan proje değerlendirme, arşiv ayıklama gibi işleri neden ihale ederek kamu kaynağını savuruyorsunuz? Bakanlığın uzmanları dururken, bu işlemleri kendi bünyenizde yapabilecekken neden bu hizmeti ihaleyle yapıyorsunuz yoksa burada da bir yandaş kayırmacılığı mı var?

Bir başka konu ise usule ve esasa bağlı kalmadan yaptığınız işler. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde model fabrikalarla ilgili yıllardır mevzuatsız iş yapıldığı biliniyor, bu konuda neden mevzuat çıkarılmıyor?

Mevzuatsız yapılan bu işleri hangi kural ve kaidelere, hangi saiklere göre yapıyorsunuz? İktidarın başına buyruk, kafasına göre, hukuka rağmen yaptığı işlerin Sanayi Bakanlığında da olması ülkemiz adına büyük bir kayıptır. Peki, bu projeleri yürütmek için Birleşmiş Milletler Kalkınma Programına hizmet bedeli mi ödemek zorundasınız? AK PARTİ iktidarının “kamuda tasarruf” demesine rağmen hep tezat işleri yaptığı bir gerçektir. Bu konuda kamu kaynaklarımızı boşa harcamış olmuyor musunuz? Bakanlığın mevcut kapasitesini, yetişmiş personel gücünü neden kullanmıyorsunuz?

Değerli milletvekilleri, kamuda kiralık araç ve geçici şoför istihdamı da AK PARTİ iktidarının incelenmesi gereken bir başka konusudur. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı şoförlü araç kir alıyor; şoförü başka bir şehre, aracı başka bir şehre gönderiyor. Araç kirasına ve şoföre ödenen ücretlere bakıldığında yeni bir personel istihdam biçimi gibi değerlendirmek gerekiyor. Usule uygun yapılmayan bu araç-şoför ayırımı meselesi de hangi mevzuata göre yapılıyor, açıklanması gerekiyor. Kiralanan aracın ve sözleşmeye tabi şoförün, sözleşmede belirtilen görev ve işler dışında çalıştırılması Sayıştay kararına göre mümkün değildir. AK PARTİ bu konuda da yine bir usulsüzlük, bir kural tanımazlık yapmaktadır. Bakanlık bu konulara el atmalı, sorularımıza net cevap verip sorunları ivedilikle çözmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.55

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.09****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına konuşmaları gerçekleştireceğiz.

İlk konuşmacı Konya Milletvekili Sayın Konur Alp Koçak.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KONUR ALP KOÇAK (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 yılı bütçe görüşmeleri kapsamında Millî Savunma Bakanlığı ile Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçeleri hakkındaki görüşlerimizi paylaşmak üzere Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi ve temsilcisi olmakla iftihar ettiğimiz aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere tüm Millî Mücadele kahramanlarımızı rahmet ve saygıyla anıyor; devletimiz, milletimiz, mukaddesatımız için ölümü göze alarak mücadele eden savunma ve güvenlik teşkilatı mensuplarımıza minnettarlığımızı, şükranlarımızı ifade etmek istiyorum. Vatan uğrunda şehadete yürüyen tüm kahramanlarımıza Allah'tan rahmet, şehit yakınları ve gazilerimize sağlıklı, esenlik dolu bir ömür diliyorum.

Değerli milletvekilleri, uluslararası sistem, İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşturulan dengelerin sarsıldığı, güç merkezlerinin ağırlık değiştiği, rekabetin yeni alanlara yayıldığı, öngörülmesi zor ve kaotik bir dönemden geçmektedir. Enerji güvenliğinden kritik madenlere, göç yönetiminden siber savunmaya, yapay zekâ rekabetinden gıda arz güvenliğine kadar pek çok alanda yaşanan dalgalanmalar devletlerin savunma kapasitesini doğrudan etkilemektedir. Dolayısıyla modern savunma politikası, yalnızca askerî kuvvetin idamesi değil, aynı zamanda ekonomik dayanıklılık, teknoloji üretimi, lojistik derinlik ve siyasi istikrarın sürdürülebilirliğinin aynı anda temin edilmesini gerektirmektedir. ABD-Çin rekabetinin küresel sistem üzerindeki baskısı, Rusya'nın yakın çevresinde yürüttüğü agresif hamleler, Orta Doğu ve Afrika'da körüklenen vekâlet savaşları ve Birleşmiş Milletlerin içine düştüğü acziyet uluslararası norm ve kurallara dayalı düzenin sarsılmasına yol açmaktadır.

Avrupa güvenlik mimarisi Ukrayna savaşıyla birlikte âdeta yeni baştan kurgulanmaktadır. NATO'nun rolü yeniden tanımlanmakta, pek çok Avrupa ülkesi onlarca yıldır ertelediği savunma harcama ve yatırımlarını hızlandırmaktadır.

İsrail'in uluslararası hukuku hiçe sayan yayılmacı saldırganlığı, Gazze'de sergilenen insanlık dışı saldırılar ve sivilleri hedef alan devlet terörü yalnızca Filistin halkının dramını derinleştirmemiş, aynı zamanda bölgesel bir çatışmanın tohumlarını ekmıştır. Soykırıma varan bu kontrolsüz militarizm şüphe yok ki bölge ülkelerini savunma ve güvenlik planlamalarını yeniden gözden geçirmeye zorlamaktadır.

Bu gelişmeler şüphesiz ki Türkiye için güvenlik tehditlerinin çeşitlendiği, çok katmanlı ve riskli bir ortam üretmektedir. Tehdit ve risklerin artmasıyla birlikte ülkelerin savunma doktrinlerini ve bütçe tercihlerini de köklü biçimde değiştirdiği görülmektedir. Stockholm Uluslararası Barış Araştırma Enstitüsünün 2025 verilerine göre küresel askerî harcamalar 2 trilyon 718 milyar dolara çıkarak rekor kırmıştır; son on yılda artış yüzde 37 olmuştur. NATO ülkelerinin küresel harcamalardaki payı yüzde 55'e yükselmiştir. Savunma harcamalarının Almanya ve Polonya'nın yanı sıra Baltık ülkeleri ve İskandinavya'da kayda değer şekilde artış göstermesi de küresel güvenlik ortamının sertleştiğine işaret etmektedir. NATO'nun 2025 Lahey Zirvesi'nde alınan müttefiklerin savunma harcamalarını millî gelirin yüzde 5'ine çıkarması yönündeki karar, güvenlik ortamındaki tehdit algısının arttığının son göstergesi olmuştur. Bu tablo savunma bütçesini belirlerken uluslararası sistemdeki kırılgan yapıyı, artan riskleri ve ciddi harcama gerektiren teknolojik ilerlemeleri dikkate almamız gerektiğine işaret etmektedir. Hâl böyleyken Türkiye gibi hem NATO müttefiki olan hem de çatışma ve kriz bölgeleriyle çevrelenmiş bir ülkenin savunma bütçesini azaltmasını beklemek gerçekçi olmayacaktır. Zira, Türkiye, 3 kıtanın kavşağında, enerji hatlarının, ticaret koridorlarının ve çatışma alanlarının merkezinde bulunmaktadır. Bu coğrafi konum bir yandan ülkemizin stratejik önemini artırırken diğer yandan bizi bölgesel ve küresel hesaplaşmaların odağına yerleştirmektedir. Ne var ki Türkiye'nin askerî harcamalarının millî gelire oranı yüzde 2 seviyesindedir. Bu oran birçok gelişmiş ülkeyle kıyaslandığında son derece mütevazı kalmaktadır.

Unutmamak gerekir ki Ege ve Doğu Akdeniz'de Rum-Yunan ikilisinin maksimalist politikaları, hava sahamıza ve deniz yetki alanlarımıza yönelik mütecaviz girişimler, Suriye ve Irak'taki terör yapılanmalarıyla sınırlarımız boyunca bir terör koridoru oluşturma gayretleri, Kafkasya'daki hassas dengeler, Karadeniz'deki rekabet, İsrail'in bölgede yarattığı yıkım ve Kızıldeniz ve Afrika boynuzundaki krizler ülkemizin güvenlik denkleminde doğrudan etki etmektedir.

Diğer yandan, millî dava olarak gördüğümüz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin varlığını ve egemenliğini tehdit eden, hasmane girişimlere sahne olan Doğu Akdeniz, potansiyel bir kriz alanı olmayı sürdürmektedir. Bu durum, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yalnızca güçlü olmasını değil, aynı zamanda teyakkuz hâlinde bulunmasını ve proaktif davranmasını zorunlu kılmaktadır. Bu şartlar altında Türk Silahlı Kuvvetleri hem caydırıcılığımızın omurgası hem de dış politikamızın en önemli kuvvet çarpanlarından biridir. TSK'nin sahadaki başarıları diplomasiye güç vermekte, Türkiye'nin uluslararası platformlardaki müzakere kapasitesini artırmakta, masada sözümüzün ağırlığını pekiştirmekte ve çetrefilleşen uluslararası sistemde tam bağımsız bir aktör olarak varlığımızı tahkim etmektedir. Millî Savunma Bakanlığımızın ve şanlı ordumuzun bu karmaşık güvenlik sorunları karşısında her açıdan hazırlıklı olduğundan şüphe etmiyoruz. Dünyanın en gelişmiş kudretli ve itibarlı ordularından biri olan Türk Silahlı Kuvvetlerinin kaynağı ve niteliği ne olursa olsun her türlü tehdit ve tehlikeyi bertaraf etme iradesine ve kapasitesine sahip olduğuna inanıyoruz.

Sayın milletvekilleri, uluslararası sistemdeki belirsizliklerin derinleştiği ve yakın çevremizde jeopolitik gerginliklerin arttığı bir dönemde, mevcut tehditlerin ciddiyeti ve gelecekte karşımıza çıkması muhtemel risklerin niteliği dikkate alındığında, millî birlik ve beraberliğimizi güçlendirmekten başka bir seçeneğimizin olmadığı anlaşılabacaktır. Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında öncelikli hedefimiz, terörsüz Türkiye'nin inşa edilmesi suretiyle ülkemizi daha huzurlu, mutlu, güvenli ve müreffeh hâle getirmektir. Nitekim, terörsüz Türkiye için ok yaydan çıkmıştır ve mutlaka hedefine ulaşacaktır; artık terörün dönüşü olmayacak şekilde ülke gündeminden çıkarılması gerekmektedir. Siyaset alanı şiddetten tamamen arındırılmalı, demokratik siyaset tahkim edilmelidir. Bugün gelinen aşama, terörün tasfiyesi noktasında tarihî bir dönüm aşamasına gelindiğini göstermektedir.

Kırk yıla yaklaşan terörle mücadele tecrübemiz bize bir gerçeği açıkça göstermektedir; terör, sadece güvenlik kuvvetlerimizin mücadelesiyle değil, millî birlik ve kardeşlik hukukunu pekiştiren siyasi kararlılık, güçlü istihbarat, etkin diplomasi ve gelişmiş bir savunma sanayisinin birlikteliğiyle bertaraf edilebilecektir. Bu kapsamda, Millî Savunma Bakanlığına ve Türk Silahlı Kuvvetlerine verilecek her türlü destek doğrudan milletimizin bekasına ve devletimizin ali menfaatlerine verilen destek anlamına gelecektir. Bu çerçevede, 2026 yılında Millî Savunma Bakanlığı için ayrılan 823 milyar liralık ödenek ve Savunma Sanayii Destekleme Fonu dâhil 2 trilyon 155 milyar liraya ulaşan savunma ve güvenlik harcamaları ülkemizin karşı karşıya bulunduğu tehditlerin niteliği ve kapsamı dikkate alındığında bize göre isabetli olmuştur. Bu bütçe Türk Silahlı Kuvvetlerinin caydırıcılığını artıracak, terörle mücadelede imkân ve yeteneklerimizi güçlendirecek, savunma sanayimizin yerelleşme ve millîleşme sürecini hızlandırıp teknolojik üstünlüğümüzü pekiştirecektir. Bunların doğal bir sonucu olarak da Türkiye, bölgesel ve küresel güvenlik denkleminde etkin ve sözü dinlenen bir aktör olarak varlığını idame ettirecektir. Çok boyutlu tehditlerle çevrili bir jeopolitik kuşakta yer alan Türkiye'nin güçlü bir devlet aklı, caydırıcı bir ordu, millî bir savunma sanayisi ve sarsılmaz bir iradeyle yoluna devam edeceğinden şüphe etmiyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler, cumhuriyetimizin yeni yüzyılında terörün hayatımızdan kalıcı olarak sökülüp atılmasıyla birlikte Türkiye'nin her alanda yükselişine tanıklık edeceğimize samimiyetle inanıyoruz.

Sayın milletvekilleri, Libya'dan Kosova'ya, Afganistan'dan Somali'ye kadar birçok ülkede uluslararası barışa katkı sunan ve mazlum milletlerce yolu gözlenen Türk ordusunun dünyanın en kudretli, en saygın ordularının başında geliyor olması şüphesiz ki tesadüf değildir. Bu başarının arkasında her geçen gün daha da gelişen savunma sanayimizin büyük payı olduğu tartışmasız bir gerçektir. Savunma sanayimizde gerçekleşen dönüşüm tarihî niteliktedir ve artık tüm dünyanın kabul ettiği bir başarı hikâyesine dönüşmüştür. Yerlilik oranının yüzde 80'in üzerine çıkması, savunma sanayisi ithalatının son yıllarda ciddi oranda azalması, sektör cirosunun 20 milyar doları aşması Türkiye'nin stratejik bağımsızlığının ne ölçüde güçlendiğinin açık göstergesidir. Bir zamanlar dışarıdan temin ettiğimiz, ambargolara, lisans sınırlamalarına ve siyasi baskılara maruz kaldığımız pek çok silah, mühimmat, sistem ve platform artık kendi mühendislerimiz, kendi şirketlerimizde üretilip geliştirilmektedir. Bugün KAAAN ve GÖKBAY gibi hava platformları, AKSUNGUR ve KIZILELMA gibi SİHA sistemleri, ATAK taarruz helikopteri, ALTAY tankı, TCG ANADOLU ve MİLGEM projeleri, TAYFUN balistik füzesi ve Çelik Kubbe Hava Savunma Sistemi gibi başarılı projeler ülkemizi dünya liginde üst seviyeye taşımaktadır. ROKETSAN, Baykar, ASELSAN ve ASFAT gibi şirketlerimiz artık sadece Türkiye'nin değil dünyanın saygın markaları arasında yer almaktadır. Nitekim, geçtiğimiz günlerde Millî Savunma Bakanlığımıza bağlı şirketlerden biri olan ASFAT ilk kez bir NATO ve Avrupa Birliği üyesi ülkeye savaş gemisi ihraç etmiştir. Bu sevindirici gelişme için Millî Savunma Bakanlığımızı, ASFAT yönetimini ve çalışanlarını ne kadar tebrik etsek azdır. Dünyanın en büyük 100 savunma ve havacılık şirketi arasında Bakanlığımıza bağlı Makine ve Kimya Endüstrisi ve ASFAT dâhil toplam 5 Türk şirketinin yer alması elbette ki gurur vericidir.

Listede kaç şirketimizin yer aldığı kadar önemli olan bir diğer husus ise bu şirketlerimizin küresel pazar payının ne seviyede olduğudur. İlk 100 şirket arasında yer alan yerli şirket sayısını artırmanın yanı sıra, sektördeki ihracatımızın ve Türk şirketlerinin küresel pazar payının büyütülmesi için daha fazla çalışmamız gerektiği açıktır. Savunma ve havacılık sektörümüzün bu yılın kasım ayı itibarıyla bir önceki yıla kıyasla yüzde 30 artışla 7,5 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiş olması sektörün küresel çapta rüşdünü ispatladığını, savunma sanayimizin yüksek teknoloji ürün ihracatının lokomotif hâline geldiğini göstermektedir. Bununla birlikte, bu başarıların sürdürülebilirliği için kritik bileşenlerin, ara mamullerin ve enerji malzemelerin tamamen yerli ve millî imkânlarla üretilmesini teminen

AR-GE yatırımlarının artırılması, üniversite-sanayi iş birliklerinin güçlendirilmesi, KOBİ'lerimizin ana yüklenicilerle daha fazla iş paylaşımı yapabilmesi ve savunma sektöründe faaliyet yürüten KOBİ'lerimizin daha fazla desteklenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, Millî Savunma Bakanlığımızdan bir talebimiz, sektörde faaliyet yürütebilmek için gerekli olan izin, ruhsat gibi belgelerin temininde yaşanan sorunların giderilmesi ve bu süreçlerin hızlandırılması suretiyle, muhtemel üretim ve ihracat kayıplarının önüne geçilmesidir.

Diğer yandan, sektörün sürdürülebilirliği açısından önemsedığımız bir diğer husus, savunma sanayisi ekosisteminin yalnızca İstanbul, Ankara ekseninde sıkışmaktan kurtarılması, üretim ve ihracat bakımından coğrafi çeşitlendirmenin sağlanabilmesidir. Bu çerçevede, bilhassa Beyşehir ilçesi Üzümlü, Huğlu bölgesinde gelişmiş bir savunma sanayisi ekosistemine sahip olan ve bu sektörde en çok ihracat gerçekleştiren 4'üncü şehir olan Konya başta olmak üzere teknik altyapısı güçlü Anadolu şehirlerinde savunma sanayisi ihtisas OSB'lerinin kurulması ve bu şehirlerimizde yeni yatırımların teşvik edilmesi hem tedarik güvenliğine katkı sağlayacak hem de bölgesel kalkınmayı artıracaktır.

Bölgesel kalkınma demişken bu çerçevede önem arz eden Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı hakkında kısa bir değerlendirme de yapmak istiyorum. Türkiye'deki bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesi amacıyla uygulanan KOP ve GAP gibi projelerin tamamlanması, bölgede yaşayan vatandaşlarımızın hayat kalitesinin artırılması, bu bölgelerde üretim, istihdam ve refah artışının temin edilmesi ve yurt çapında topyekûn kalkınmanın sağlanması açısından büyük önem arz etmektedir. Hatırlatmak isterim ki Konya merkezli 8 şehrimizi kapsayan KOP bölgesindeki nüfusun büyük bölümü için en başta gelen ekonomik faaliyet tarım olagelmıştır. Bize göre tarım sadece bir ekonomik faaliyet değil, millî güvenliğin, toplumsal istikrarın, çevresel sürdürülebilirliğin ve insan sağlığının temel unsurlarından biridir. Covid salgını ve Ukrayna savaşının ardından baş gösteren gıda güvenliği riskleri tarımın stratejik bir sektör olduğunu bizlere sarsıcı bir şekilde göstermiştir. Tarım sektöründeki sorunların giderilmesi, tarım üretiminde kendine yeterlilik ve tarımsal ürünlere sürdürülebilir erişimin temin edilmesi gibi hususların gıda güvenliği açısından büyük önem taşıdığı bu krizler neticesinde daha iyi anlaşılmıştır. Ne var ki çiftçilerimiz zorlanmakta, tarım sektörümüz bazı yapısal sorunlarla yüzleşmek durumundadır. Tarım için hayati önem taşıyan su kaynaklarımız giderek azalmaktadır. Suyun büyük bölümünü tarımda tüketen bir ülke olarak havza bazlı planlama artık bizim için bir tercih değil, zorunluluktur. Bu çerçevede, tarımsal üretim planlaması ve yeni destekleme modelinin suyu merkeze alan bir anlayışla hazırlanmasının ve Konya Ovası gibi su kısıtı bulunan havzalarda planlı üretime uygun üretim yapacak çiftçilerimize ilave destek verilmesinin isabetli bir politika olduğunu değerlendiriyoruz. Ayrıca, tarımsal sulama ihtiyacı her geçen gün artan Konya Ovası'na dış havzalardan su transferinin yapılması gerektiği kanaatindeyiz. Bununla birlikte, mevcut su havzalarının korunması, su kaynaklarının yeni teknolojilerle kontrol altında tutulması, sulama kanallarındaki kayıp ve kaçakların önlenmesi, yağmur suyu hasadına başlanması ve artırılmış atık suların tarımda kullanımının yaygınlaştırılması gibi tedbirlerin hayata geçirilmesi gerektiğine ve bu çerçevede KOP Başkanlığına önemli görevler düştüğüne inanıyoruz.

Bu düşüncelerle 2026 yılı bütçesinin devletimiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyor. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Zuhâl Karakoç. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ZUHAL KARAKOÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 yılı bütçe görüşmeleri münasebetiyle Millî Savunma Bakanlığımızın bütçesi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle aziz Türk milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sizlerin huzurunda Türk devlet varlığının ebedî mührü, cumhuriyetimizin banisi ve ebedî Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının aziz hatıralarına saygılarımı sunuyor, taşıdığı şan ve şerefın ışığında üç bin yıllık dünya tarihini aydınlatan, ayak bastığı ve fetihle şereflendirdiği her karış toprağa barışı, huzuru ve insanca yaşama onurunu taşımış kutlu ordumuzun kahramanlarını, nur yüzlü alplerimizi, kahramanlık abidesi şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyor, gazilik payesini bedeninde ve ruhunda taşıyan yiğitlerimize şükranlarımızı arz ediyorum. Ve bilhassa 6 Şubatta merkez üssü Kahramanmaraş olan, milletimizin bağrını dağlayan asrın felaketinde yitirdiğimiz vatandaşlarımızı, içimizi kavuran ama memleketimizi yeniden inşa etmeye, Kahramanmaraş’ımızda hayatı sil baştan filizlendirmeye yönelik kararlılıkla bezenmiş irademize bilenmiş kılan bir rahmet ve hürmetle yâd ediyorum.

Türkiye bugün, tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar çok boyutlu kuşatmalar, siyasi ve ekonomik operasyonlar, terörün hibrit biçimleri, dijital sabotajlar ve bölgesel fay hatlarının sertleşmesiyle yüzleşmektedir ancak Türkiye “Başkent Ankara” vizyonuylu dünyayı Türkçe okuyan politik aklını kuvveden fiile geçirmiştir. Orta Doğu’da barışı ve huzuru temin ve tescil eden, Kafkasya’da dengeyi kuran, Orta Asya’da Türk devletleriyle, Türk Devletleri Teşkilatının aktif çalışmalarıyla müşterek politikalar yürütüp Kızılirma’ya emin adımlarla yürüyen, Afrika’da askerî ve politik derinliği genişleten, tarihî bilinç ve sorumlulukları doğrultusunda Balkanlarda istikrarı gözeten, Adalar Denizi ve Doğu Akdeniz’de mavi vatan bilinciyle bölgedeki egemenlik haklarını etkin, caydırıcı ve saygın ordusundan aldığı kuvvetle diplomatik düzlemde koruyan dev bir güçtür.

Karabağ’da yaklaşık yarım asırlık hasreti bitiren, Türk’e yönelik zulme son veren, tarihin kırık sayfalarını ay yıldızla, can Azerbaycan’la omuz omuza mücadele ederek onaran oyun kurucu Türkiye’dir. Gazze’deki vahşete, hukuksuzluğa, katliama ses olan, iki devletli çözüm için gayret gösteren, ateşkesin tesis edilmesinde samimiyetle diplomatik yük taşıyan, Somali’de, Rusya’da, Ukrayna’da ara buluculuk yürütebilen kudret Türkiye’dir. Libya’dan Kosova’ya, Afganistan’dan Bosna Hersek’e, Katar’dan Somali’ye, Sudan’dan Karadeniz’e kadar geniş bir coğrafyada atılan her adıma Türk mührünü vuran Türk devlet aklı ve güçlü Türk ordusudur. Bunun adı jeopolitik mukavemettir, bunun adı millî bilinç ve iradenin içeride ve dışarıda kayıtsız şartsız tecelli etmesidir. Bunun adı edilgenlikten sıyrılan, küresel denklemin kurucu aktörü olmaya namzet olan Türkiye’nin ayak sesleridir.

Türkiye bulunduğu konum ve tarihî misyonu itibarıyla jeopolitik tehditlerin, ekonomik operasyonların, sosyal ve siyasal gerginliklerin menfi sonuçlarına maruz kalmaktadır. Bu sebeple yurt içi ve sınır ötesi alanları terörden temizlemek için yıllardır olağanüstü bir gayret sarf edilmekte, varlığımızı ve geleceğimizi hedef alan tehdit, tehlike ve tuzaklarla dolu bir dönemden geçilmektedir. Terör uzun yıllardır Türkiye’nin karşı karşıya bulunduğu en kritik güvenlik sorunu olmuş, ülkemize yönelik hasmane girişimlerde kullanılan maalesef en etkili araçlarından biri hâline gelmiştir. Terörün tüm biçimlerinin reddedilmesi, bertaraf edilmesi ve ülkemizden tamamen çıkarılmasına yönelik kararlılık millî güvenliğimizin ve toplumsal huzurun temini açısından vazgeçilmezdir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli’nin banisi olduğu ve Cumhur İttifakı desteğiyle hayat bulan, gelecek nesillerimizin güvenliğini, ekonomik ve sosyal refahını teminat altına alan “terörsüz Türkiye” süreci itibarıyla Türkiye terörle mücadelede kritik bir dönemeçten geçmektedir. Bu süreçte bölgesel istikrara katkı sağlayan somut sonuçlar ortaya çıkmış, terörden arındırılmış bir Türkiye iradesi milletimizin kararlı duruşu ile Türk ve Türkiye Yüzyılı’nın stratejik hedeflerinin temel unsuru hâline gelmiştir. Bölgesel ve uluslararası düzeyde artan güvenlik riskleri, çevremizdeki istikrarsızlık alanları, millî savunmanın güçlü, tüm tehditlere karşı teyakkuzda ve caydırıcı bir yapıda tutulmasını zorunlu kılmaktadır. Artık millî güvenliğimiz sınırlarımızın ötesinden başlayan kapsamlı bir güvenlik anlayışıyla korunmak zorundadır. Bu şartlar altında Türkiye’nin caydırıcı gücünün uluslararası ortaklıklardan ziyade kendi

imkân ve kabiliyetlerine dayanan millî bir savunma teşkilatlanmasıyla güçlendirilmesi zorunludur. Nitekim bu yönde atılan tarihi nitelikli adımlarla Türk ordusu dünyanın en güçlü, en itibarlı ve en caydırıcı ordularından biri hâline gelmiştir. Bu kapsamda Millî Teknoloji Hamlesi'nin çıktılarının alınmaya başlanması, başta savunma sanayisi olmak üzere birçok alanda yerli ve millî üretimin artmış olmasıdır. Millî İHA'lar, SİHA'lar, TİHA'lar, gemiler, zırhlı araçlar ve silahlar, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin isim babası olduğu millî savaş uçağımız KAAN ve KIZILELMA üretilmiş; ALTAY tankı TSK envanterine girmiştir. Savunma ve havacılık ihracatımız 2024 yılında yüzde 30 artarak 7,2 milyar dolara yükselmiş, 2025'in ilk dokuz ayında 6 milyar doları aşmıştır. Yerli ve millî savunma sanayisi üretimi oranımız yüzde 82 seviyesine tırmanmış, İHA, SİHA, elektronik harp, füze sistemleri, zırhlı platformlar ve radar teknolojileri gibi yüksek etki alanlarında dünya ligine çıkmıştır. Bu rakamlar Türkiye'nin bağımsızlık kapasitesinin, savunma sanayisinde yaşanan büyümenin istatistiklerle de tescilidir. Yerli ve millî savunma sanayisindeki bu büyüme ekosistem hâline gelmiş bir üretim kapasitesine dönüşmüş, ihracat kabiliyetini genişletmiş ve Türk ordusunun caydırıcılığını nitel olarak güçlendirmiştir. Tehditlere aldırmandan egemenlik haklarını ve millî çıkarlarını korumak için savunma ve güvenlik alanında etkin bir politika yürüten Türkiye'nin geniş bir coğrafyadaki askerî varlığının sürdürülebilmesinde sahip olunan teknolojik kapasite, savunma alanındaki ilerleme ve yerli, millî üretim belirleyicidir. Bu nedenle, TSK'nin muharip yapısının insan gücü, teknoloji ve organizasyon bakımından daha da güçlendirilmesi stratejik bir gerekliliktir. Millî savunmada asimetrik, politik ve ekonomik güvenlik anlayışları ve tehdit unsurlarını da dikkate alan millî hak ve menfaatlerimizi sınırlarımızın ötesinden başlayarak koruyan stratejik güvenlik anlayışı kararlılıkla sürdürülmelidir.

Küresel düzeyde baş döndürücü bir hızla ilerleyen dijitalleşme ve yapay zekâ teknolojileri, ekonomi yönetiminden millî güvenliğe kadar pek çok alanda mevcut çerçevenin yeniden tanımlanmasını zorunlu kılmıştır. Bu süreçte Türkiye'nin dijital egemenliğini tahkim etmek, veriyi stratejik bir millî kıymet olarak muhafaza etmek ve siber tehditlere karşı mukavemet kapasitesini artırmak amacıyla yürütülen çalışmalar hayati bir önem taşımaktadır. Dijital riskleri azaltmak için güçlü bir siber güvenlik politikası oluşturulması, veri güvenliği altyapısının korunması ve millî siber kapasitenin güçlendirilmesi elzemdir.

Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehditlere karşı ulusal müdahale kapasitesinin artırılması, savunma araç ve yöntemlerinin riskli bölgeler başta olmak üzere ülke genelinde geliştirilip yaygınlaştırılması gerekmektedir. Savunma sanayisinde kaydedilen ilerleme dışa bağımlılığın azaltılmasına, yerli, millî üretim altyapısının güçlenmesine, ihracat kapasitesinin artmasına ve müttefik ülkelerle savunma iş birliğinin güçlenmesine ivme ve imkân kazandırmaktadır.

Savunma sanayisinin yükselişine paralel olarak hava, kara ve deniz sistemlerinde yerlilik oranlarının artırılması, insansız sistemler, hava platformları ve çeşitli savunma teknolojilerinde ihracat kapasitesinin genişlemesi dikkat çekmektedir. Bu gelişmeler hem millî güvenliğimizin tahkim edilmesine hem de dost ve müttefik ülkelerle savunma iş birliğinin güçlenmesine hizmet etmektedir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarının azami ölçüde yerli imkânlarla karşılanması, savunma sanayisindeki yetkinliklerin artırılması ve bu alanda edinilen teknolojik birikimin diğer sektörlere de yayılması önem arz etmektedir. Bu çerçevede, savunma sanayisinde sağlanan teknolojik birikimin yalnızca TSK envanterini değil, ekonomi, siyasi, enerji, ulaştırma ve kritik altyapı alanlarını da destekleyen bir çarpan etkisi oluşturduğunu değerlendiriyoruz. Böylece hem millî güvenliğimiz tahkim edilmekte hem de Türkiye yüksek teknoloji üretiminde bölgesel bir merkez hâline gelmektedir.

Kanunukadime emin adımlarla yürüten bir Türkiye'nin inşasında kuşkusuz başlıca güçlerden biri, bugün çağın gerektirdiği ve millî nitelikteki teknolojik teçhizat ve donanımla güçlendirilmiş, iki bin yıllık tarihinden gelen birikim ve teşkilatlanmasıyla dünya ordularına biçim vermiş, askerî

gücü, disiplin ve teşkilatlanma anlayışında görülen sürekliliğiyle dünyanın en güçlü ordularından biri olarak yer edinen Türk ordusudur. Bu güç tarihi bir mirasın tezahürüdür. Bu mirasın taşıyıcısı milletimizin mukadderatının, Türk ordusunun namusunun muhafızı Millî Savunma Bakanlığımızdır. Bakanlığımızın koluna kuvvet olan, terörle mücadelede alın teri döken, sınır ötesinde gözünü kırpmadan canını ortaya koyarak görev yapan, semalarda, deryalarda ve karada vatani için varını yoğunu ortaya koyan Mehmetçiklerimizin, astsubaylarımızın, subaylarımızın, uzmanlarımızın, sivil memurlarımızın, şehitlerimizin ve gazilerimizin fedakârlıkları karşısında çalışma şartları ile mali ve sosyal haklarının güçlendirilmesi devletimizin asli görevidir. Şehit yetimlerimizin tamamı ile gazilerimize ilave istihdam hakkı verilmesi, terörle mücadelede yaralanmalarına rağmen gazi sayılmayanların mağduriyetlerinin giderilmesi de önceliğimizdir.

Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin de bizim de defaatle dile getirdiğimiz üzere askerî hastaneler yeniden açılmalıdır. NATO ülkeleri içerisinde en yüksek askerî güce sahip olup askerî hastanesi olmayan tek ülke Türkiye'dir. Askerî tıp geleneğinin ve harp cerrahisinin titizlikle tatbik edildiği askerî hastanelerin yeniden ordumuzun hizmetine sunulması millî bir güvenlik meselesidir.

Türk ordusu; bozkırda devletler kurup devletler yıkan, Mete Han'la modern harp nizamına temel oluşturan, Sultan Alparslan'la Anadolu'yu yurt kılan, Fatih'le hilali haçın karşısında muzaffer eyleyen, Atatürk'le küllerinden yeniden doğan, gücünü tarihten alan çelikleşmiş bir askerî dehanın iki bin yıllık birikimidir. Bu ordu, yalnızca hudutları müdafaa eden değil sınır ötesinde istikamet çizen, yalnızca silah kuşanan değil mazlum milletlere kol kanat geren, kader tayin eden bir kudretin tezahürüdür. Balkanlardan Afrika'ya, Sibiry'a dan Hint Okyanusu'na uzanan tarihî yürüyüşümüzün her safhasında ordumuz devlet kuran, devlet yaşatan ve devleti ebediyete taşıyan bir irade olmuştur. Türk ordusu; aziz milletimizin göz bebeği, namusumuzun hamisi, devletimizin belkemiğidir. Savaşta yaralanan Mehmetçik'i kaderine terk etmeyen, barışta da yalnız bırakmayan bir anlayış ordu-millet geleneğinin bir gereğidir. Askerî hastanelerin yeniden açılması bu hayati gerekliliğin idrak edildiğinin ve ivedilikle yerine getirileceğinin açık bir müjdesi olacaktır.

Devletimizin gücüne güç katan, tarihî emaneti ilelebet muhafaza eden gücü, yalnızca teçhizat ve ordusuyla değil personeline gösterdiği saygıyla, emeklisine sunduğu güvenle, statü adaletini tesis edişyle, kurum içi huzuru sağlayışıyla da ölçülür. Bu kapsamda, Plan ve Bütçe Komisyonu 2026 yılı bütçesinde, Millî Savunma Bakanlığımız bünyesinde görev yapan memurlarımızın, emekli astsubay ve binbaşılarımızın, astsubaylarımızın, uzman çavuşlarımızın talep ve beklentilerini dile getirmiştik. Personelimizin ve askerimizin sonuna kadar yanında ve taleplerinin takipçisi olduğumuzu ve Bakanlığımızın bu konuda gerekli önlemleri alıp iyileştirmeleri hayata geçireceğinden şüphe duymadığımızı belirtmek isterim.

Bu duygu ve düşüncelerle, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, 2026 yılı Millî Savunma Bakanlığı bütçemizin vatanımıza ve milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Antalya Milletvekili Sayın Abdurrahman Başkan. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarımız, Kıymetli Bakanlarımız, değerli bürokratlarımız; Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sanayi ve teknoloji alanında ortaya konulan her politika, yalnızca bugünün değil gelecek nesillerin de kaderini belirleyen bir yön tayinidir. Üretim gücü yüksek, teknolojiye söz sahibi, sanayisi güçlü

ülkeler, yalnızca ekonomik değil aynı zamanda siyasi ve stratejik anlamda da bağımsızlıklarını sağlam temeller üzerine inşa etmiş olurlar. Bu nedenle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın çalışmaları, bütçe büyüklüğünün çok ötesinde, Türkiye'nin istiklal ve istikbaliyle doğrudan bağlantılıdır.

Son yıllarda dünya genelinde yaşanan küresel krizler, savaşlar, jeopolitik gerilimler, tedarik zincirlerindeki kırılmalar, ülkemizin yaşadığı büyük deprem felaketiyle birlikte uygulanan dezenflasyon politikaları ve yüksek faiz ortamı sanayi sektörünün üzerinde ciddi bir baskı oluşturmuştur. Buna rağmen Türk sanayisi üretimden kopmamış, ihracatı ve istihdamı mümkün olan en güçlü seviyede korumayı başarmıştır. Avrupa Birliğinde yaşanan ekonomik daralma, en büyük ihracat pazarımız olan bu coğrafyada dış talebin zayıflamasına yol açmıştır. Avrupa Birliği sanayi üretimi 2023 yılında yüzde 1,3; 2024 yılında ise yüzde 2 oranında küçülmüştür. Buna rağmen 2025 yılı itibarıyla imalat sanayisi ihracatımız 212,1 milyar dolara ulaşmış, toplam ihracat içindeki payı yüzde 94,5 seviyesine çıkmıştır. Bu yönüyle imalat sanayimiz dış ticaret dengesinin ana omurgası olmayı sürdürmektedir. İmalat sanayisi üretimi 2025 yılının ilk yarısında yüzde 2,8 oranında artış göstermiştir ancak alt sektörler bakımıldığında tekstil, hazır giyim, deri ve makine gibi alanlarda daralma yaşandığı görülmektedir. Aynı şekilde, sanayi istihdamında da özellikle emek yoğun sektörlerde düşüşler gözlemlenmiştir. Bu tablo, emek yoğun sektörlerin özel olarak desteklenmesi gerektiğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Bu noktada KOSGEB tarafından yürütülen istihdam ve üretim koruma destekleri son derece kıymetlidir. Sanayide yapısal dönüşüm, yalnızca üretim hacminin artırılmasıyla değil teknolojik dışa bağımlılığın azaltılmasıyla, dijital dönüşümün hızlandırılmasıyla ve nitelikli iş gücü istihdamının artırılmasıyla mümkündür. Bu dönüşüm "lider ülke Türkiye" hedefimizin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Türkiye'nin ithalat yapısına bakıldığında ara malların hâlen çok yüksek bir paya sahip olduğu görülmektedir. 2024 yılında yüzde 69,3'ü ara mallarından, yüzde 14,7'si yatırım mallarından ve yüzde 15,8'i tüketim mallarından oluşmuştur. Bu tablo, yüksek katma değerli üretime geçişin artık ertelenemez bir zorunluluk olduğunu net biçimde göstermektedir.

Bilimsel altyapının belkemiğini oluşturan TÜBİTAK, üniversite ve sanayi iş birliklerini güçlendiren destekleriyle Türkiye'nin teknoloji üretme kabiliyetini doğrudan artırmaktadır. Savunma sanayisi, yapay zekâ, uzay, biyoteknoloji ve ileri malzeme teknolojileri alanlarında verilen destekler Türkiye'nin teknolojik egemenliğini tahkim etmektedir.

AR-GE harcamalarımız 2024 yılında yüzde 23,6 artarak 19,9 milyar dolara yükselmiştir; bu harcamaların yüzde 64,8'i özel sektör, yüzde 39'u yükseköğretim, yüzde 4,3'ü kamu tarafından gerçekleştirilmektedir. AR-GE'nin millî gelir üzerindeki payının 2026 yılında yüzde 1,77'ye ulaşması hedeflenmektedir. Bu doğru bir hedeftir ancak yeterli değildir. Türkiye'nin küresel rekabette kalıcı üstünlük sağlayabilmesi için bu oranın orta vadede yüzde 3 seviyelerine çıkarılması gerekmektedir.

Yüksek teknolojlili ürünlerin toplam imalat sanayisi ihracatı içindeki payı 2025 yılı itibarıyla yüzde 3,7; orta ileri teknolojlili ürünlerin payı ise yüzde 38,9 seviyesindedir. Bu çerçevede hayata geçirilen HIT-30 Yüksek Teknoloji Programı; Türkiye'nin yarı iletkenler, batarya teknolojileri, yapay zekâ, ileri malzemeler ve mikroelektronik alanlarında küresel üretim merkezi olmasını hedefleyen son derece stratejik bir hamledir. Bu programla birlikte ayrıca Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi Programı devreye alınmış, milyar lira üzerindeki büyük yatırımlar için güçlü bir finansman zemini oluşturulmuştur. Bu adımlar, Türkiye'nin yalnızca üretim yapan değil teknoloji ihraç eden bir ülke olma hedefinin somut yansımalarıdır.

Teknoloji odaklı sanayi hamlesinin en somut çıktılarını savunma sanayisinde görmekteyiz. Türkiye, bugün, savunma sanayisi ihracatında 8,4 milyar dolar seviyesine ulaşmış, yaklaşık 3.500 firma ve 100 bine yakın çalışanıyla bu alanda dünyanın sayılı üretici ülkeleri arasına girmiştir. Aynı şekilde,

Millî Uzay Programı kapsamında uzay aracımızın Ay'a ulaşmasına yönelik çalışmalar kararlılıkla sürdürülmektedir. Yenilenebilir enerji alanında da Türkiye Avrupa'da 5'inci, dünyada 11'inci sıraya yükselmiştir. Bunların tamamı planlı, kararlı ve millî hedeflere dayalı sanayi politikasının ürünüdür.

Organize sanayi bölgelerinin sayısının 371'e, endüstri bölgelerinin 52'ye ulaşması, tescillenen yerli patent sayısındaki artış ve kalkınma ajansları eliyle desteklenen cazibe merkezleri projeleri sanayi ekosistemimizin tüm ülke sahında güçlendirildiğini göstermektedir.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ise kalkınma politikalarımızın en önemli halkalarından biridir. Tarım ve sulama yatırımlarından kırsal kalkınma projelerine, enerji ve altyapı çalışmalarına kadar bölgede yürüttüğü faaliyetler hem üretim kapasitesini artırmakta hem de insanımızın kendi memleketinde daha güçlü bir geleceğe güvenle bakmasını sağlamaktadır. GAP'ın ortaya koyduğu bu kalkınma ivmesi, bölgeler arası farkların azalmasına ve üretimin tabana yayılmasına önemli katkılar sunmaktadır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler üretimi, teknolojiyi, yerli sanayiye ve millî kalkınmayı bütün olarak görmekteyiz. Sanayide dışa bağımlılığı azaltan, yüksek teknolojiyi güçlendiren, istihdamı artıran ve coğrafyamızın her köşesine üretim yayan her adımın kararlılıkla arkasındayız çünkü biliyoruz ki üreten bir Türkiye güçlü bir Türkiye'dir. Teknolojide bağımsız olan bir Türkiye siyasi bağımsızlığını da kalıcı hâle getirir. Sanayisi güçlü olan bir Türkiye küresel rekabette söz sahibi olur.

Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin ifade ettiği "Bundan sonra hiçbir vatan evladı kara toprağa düşmemeli; anaların gözü yaşlı, çocuklar da yetim kalmamalıdır. Türkiye, gelecek kırk elli yıl daha terörle uğraşmamalı; çağın şartlarına ve teknolojik gelişmelere uyumlanmaya çalışmalıdır." sözleri de millî duruşumuzun, teknolojik ilerlemenin, üretim temelli kalkınma anlayışımızın ne kadar hayati olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Değerli milletvekilleri, sanayi ve teknoloji politikalarının sahadaki karşılığı ve gerçek etkisi, şehirlerimizin üretim kapasitesiyle, yatırım ortamıyla ve istihdam gücüyle ölçülmektedir. Bu çerçevede Antalya'mız, sahip olduğu çok boyutlu potansiyeliyle Türkiye'nin sanayi, tarım, turizm ve teknolojik ekseninde en stratejik şehirlerden biri hâline gelmiştir. Antalya yalnızca bir turizm şehri değildir; artık, yüksek katma değerli üretime yönelen, teknoloji ile tarımı buluşturan, ihracata dönük sanayi altyapısını istikrarlı bir şekilde güçlendiren bir üretim merkezidir. Bu dönüşümün belkemiğini de Antalya Organize Sanayi Bölgesi oluşturmaktadır. OSB'mizde yürütülen genişleme projeleri, yeni parsellere açılan yatırım alanları ve altyapı güçlendirmeleri, sanayicimizin yatırım iştahını doğrudan artırmaktadır ancak burada özellikle ifade etmek isterim ki Antalya OSB'nin enerji arz güvenliği, su altyapısı, lojistik bağlantıları ve ulaşım aksları daha da güçlendirilmelidir.

Sanayimizin en temel kalemlerinden biri ucuz enerjiye erişimdir. Antalya'nın sahip olduğu yüksek güneşlenme süresi ve yenilenebilir enerji potansiyeli dikkate alındığında, çatı GES projelerinin daha yoğun bir şekilde teşvik edilmesi artık bir tercih değil stratejik bir zorunluluktur. Bu alanda verilecek her destek, hem sanayicimizin rekabet gücünü artıracak hem de çevre dostu üretimi yaygınlaştıracaktır.

Antalya'nın sanayi yapısının bir diğer temel dayanağı tarıma dayalı sanayidir. Seracılık, yaş sebze ve meyve üretimi, paketlenme, işleme ve ihracat altyapısı bakımından Antalya Türkiye'nin lokomotif şehirlerinden biridir. Ancak, bu alanda artık klasik yöntemlerle değil dijitalleşme, otomasyon, sensör teknolojileri ve yapay zekâ destekli üretim modelleriyle ilerlemek zorundayız. Tarım-sanayi entegrasyonunun teknolojiyle buluşturulması, Antalya'yı yeşil üretim ve akıllı tarım alanında bölgesel bir merkez hâline getirebilir. KOBİ'lerimiz Antalya sanayisinin omurgasını oluşturmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin özellikle uygun şartlarda finansmana erişimi, dijital dönüşümleri, ihracata yönelmeleri ve ölçek büyütmelemleri doğrudan desteklenmelidir.

Sayın Bakanım, özellikle Antalya'dan gelen taleplere karşı gösterdiğiniz hassasiyete teşekkür ederiz.

KOBİ'lerimizin özellikle finansman ihtiyacı bizim en çok üzerinde durduğumuz konudur. Özellikle tarım teknolojileri, yazılım, lojistik, soğuk zincir, gıda işleme ve yenilenebilir enerji alanlarında faaliyet gösteren girişimci KOBİ'lerimizin stratejik önemdedir.

Turizm ile sanayinin birlikte gelişmesi de Antalya açısından ayrı bir fırsat alanıdır. Turizm sektöründe kullanılan ekipmanların, yazılımların, otomasyon sistemlerinin ve enerji altyapılarının yerli üretimle karşılanması hem cari açığı azaltacak hem de sanayimize yeni bir pazar alanı açacaktır. Akıllı otel sistemleri, enerji verimliliği çözümleri, çevre teknolojileri ve dijital turizm uygulamaları bu alanda öne çıkmaktadır.

Antalya, ayrıca, lojistik açıdan Doğu Akdeniz'in en kritik kapılarından biridir. Liman altyapısının sanayi ihracatını daha güçlü destekleyecek şekilde geliştirilmesi ve kara, deniz, hava taşımacılığının tam entegrasyonunun sağlanması yatırımcı açısından belirleyici bir faktör hâline gelmiştir. Üretimin rekabet gücü, yalnızca fabrikanın içindeki verimle değil ürünün pazara hızla ulaşabilmesiyle de doğrudan ilişkilidir.

Kadın girişimciliği, genç istihdamı ve kooperatifçilik Antalya'da ayrı bir dinamizm alanıdır. Özellikle tarım ve gıda alanında faaliyet gösteren kadın kooperatiflerinin teknolojiyle buluşturulması, markalaşma süreçlerinin desteklenmesi ve ihracata yönlendirilmesi sosyal açıdan da kalkınma açısından da çok kıymetlidir; üretimin tabana yayılması, kalkınmanın kalıcı olmasının en önemli şartıdır.

Son olarak, Antalya'nın 2026 yılında dünyanın en prestijli bilimsel organizasyonlarından biri olan 77'nci Uluslararası Uzay Kongresi'ne ev sahipliği yapacak olması, şehrimizin teknoloji ve bilim diplomasisindeki konumunu bambaşka bir noktaya taşıyacaktır. Bu organizasyon, yalnızca birkaç günlük bir etkinlik değil Antalya'nın bilim, AR-GE, uzay teknolojileri ve yüksek teknoloji sektörlerinde küresel ölçekte görünürlük kazanmasının önünü açacak tarihi bir fırsattır.

Bütün bu başlıklar göstermektedir ki Antalya artık sadece turizmin değil üretimin, teknolojinin, tarıma dayalı sanayinin ve yenilenebilir enerjinin de merkez şehirlerinden biri olma yolunda hızla ilerlemektedir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın politikalarının Antalya özelinde daha da güçlendirilmesi, bu büyük potansiyelin çok daha kısa sürede ekonomik değere dönüşmesini sağlayacaktır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, üretimden kopmadan büyüyen, teknolojiye dışa bağımlılığı azaltma yolunda kararlı adımlar atan, sanayisini, millî hedefleri güçlendiren bir ülkedir. Bu çizgi, sadece iktisadi bir tercih değil aynı zamanda millî bir duruştur. Sanayide atılan her güçlü adım istihdam, ihracat ve teknolojik özgürlük olarak milletimize geri dönmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler, yerli üretimi önceleyen, yüksek teknolojiyi stratejik gören, sanayicisini ayakta tutan ve emeği merkeze alanın her çalışmanın kararlılıkla yanında durmaya devam edeceğiz. Çünkü biliyoruz ki biz, üreten Türkiye güçlü Türkiye'dir, güçlü Türkiye bağımsızdır, bağımsız Türkiye büyük Türkiye'dir.

Bu düşüncelerle, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın yürüttüğü çalışmaların başarıyla sürmesini temenni ediyorum.

Ayrıca, seneidevriyesinde büyük Türkçü Hüseyin Nihal Atsız'ı da saygı, sevgi ve rahmetle anıyor, yüce heyetinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın İbrahim Özyavuz.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İBRAHİM ÖZYAVUZ (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kısa adı “DAP” olan Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve bizleri izleyen aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

DAP; 15 il, 143 ilçe ve 5.177 köyü kapsayan yaklaşık 177 bin kilometrekare yüz ölçümüyle coğrafyamızın yüzde 22’sini kapsamaktadır. DAP; 6,5 milyon vatandaşımıza doğrudan hitap eden, son derece kapsamlı bir bölgesel kalkınma projesidir.

Doğu Anadolu Bölgemizin sahip olduğu güçlü mera ve hayvancılık potansiyeli sulama altyapısıyla daha da güçlenecektir. Tarım, hayvancılık ve su yönetiminde yapısal bir dönüşüm hedeflenmektedir. Bu vizyon çerçevesinde hazırlanan DAP Eylem Planı kapsamında hayvancılık altyapısında dönüşüm, bitkisel üretimde katma değer artırılması, etkin su ve havza yönetimi temel öncelik olarak belirlenmiştir. Bereketli toprakları, kadim kültürü ve eşsiz coğrafyasıyla Doğu Anadolu Bölgemiz, bu hedefler hayata geçirildikçe kalkınmadan hak ettiği payı mutlaka alacaktır.

Kıymetli milletvekilleri, Türk ve Türkiye Yüzyılı’nda ülkemizin her bir bölgesi hak ettiği refah seviyesine mutlaka ulaşacaktır. Özellikle “terörsüz Türkiye” hedefimizle birlik ve beraberliğini sağlamış güçlü bir Türkiye geleceğe kararlı adımlarla ilerleyecektir. Yeni yüzyıl dirilişin, yükselişin ve millî uyanışın yüzyılıdır. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli’nin öncülüğünde “terörsüz Türkiye” şiarıyla başlatılan millî birlik, kardeşlik ve dayanışma hamlesi Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın güçlü desteğiyle bugün bir devlet politikası hâline dönüşmüştür. Bölgemiz insanı da bu süreçte büyük bir umut beslemekte ve gönülden destek vermektedir. Bin yıldır bu topraklarda farklı dil ve kültürlerle mensup insanlar tek bayrak altında, aynı vatanda kader birliği içerisinde yaşamaktadır. “Terörsüz Türkiye” hedefi işte bu köklü tarihî birikimin huzur ve güven içerisinde geleceğe taşınması ülküsüdür. “Terörsüz Türkiye” hedefi aynı zamanda terörden arındırılmış bir bölgenin de kapılarını aralayacaktır. Tesis edilecek barış, huzur ve istikrar sayesinde ülkemiz bölgesel bir ekonomik güç olacaktır. Siyasi istikrarla birlikte ekonomik istikrarı yakalamış, sosyal gelişimini güçlendirmiş ve millî birliğini pekiştirmiş bir Türkiye, dünyanın en güçlü ve en etkin aktörlerinden biri hâline gelecektir. Türk milleti tarih boyunca güçlendikçe yalnızca kendisine değil Müslüman kardeşlerine, Türk dünyasındaki soydaşlarına ve dünyanın dört bir yanındaki mazlum milletlere de umut olmuştur. Bu insani ve vicdani duruş bundan sonra da kararlılıkla devam edecektir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli’nin ifade ettiği gibi; samimiyiz, hasbiyiz, hakikatliyiz ve sonuç odaklıyız; Türkiye’nin kalıcı bir şekilde birliğini ve dirliğini tesis etmenin mücadelesini veriyoruz. İnanıyoruz ki hep birlikte diktığımız barış fidelerinin meyvelerini de hep birlikte toplayacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken GAP ve DAP projelerine verdikleri katkı ve destekten dolayı başta Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına, yine Kalkınma İdaresi Başkanlıklarına ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. 2026 yılı merkezî yönetim bütçesinin aziz milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyor, sizleri ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Giresun Milletvekili Sayın Ertuğrul Gazi Konal.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ERTUĞRUL GAZİ KONAL (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi görüşmeleri kapsamında Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

DOKAP Başkanlığı bölgemizdeki kalkınma projelerinin uygulamalarını koordine etmek; yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, projelendirme ve koordinasyon hizmetlerini yerine getirmek; bölgenin kalkınmasını hızlandırmak amacıyla kurulmuştur. Başkanlık, bu hedef doğrultusunda 2014-2018 yıllarında 1'inci etap, 2021-2023 yıllarında 2'nci etap olmak üzere bölgemizde uygulanan kalkınma ivmesini başarıyla yakalamıştır. Önümüzdeki dönemleri yani 2024-2028 yıllarını kapsayan yeni eylem planı hazırlanmış ve yürürlüğe konmuştur. Bölgenin potansiyelini üst düzeye çıkarmayı amaçlayan bu stratejik yol haritası çerçevesinde bölgenin geleceğini şekillendirecek dört öncelikli dönüşüm programı belirlenmiştir. Bunlar; tarımsal sulamada etkin yönetim, tarımda gelir artışı, mavi ekonomide gelir artışı ve turizm odaklı ekonomik büyümedir. Bu dört öncelikli dönüşüm programıyla bölge halkının tüm paydaşlarıyla iş birliği içinde Karadeniz'i hak ettiği ekonomik ve sosyal düzeye ulaştırmak hedeflenmiştir. Bu amaçla, bugüne kadar 1.043 projeye 2025 yılı fiyatlarıyla 12,2 milyar TL kaynak aktarılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölgemizde sürdürülebilir turizm yaklaşımının belirlenmesi ve turizmin öncü sektör olması amacıyla birçok değerli çalışma hayata geçirilmiştir. Tarım alanında üretimin daha etkin ve verimli kılınması, bölgenin rekabet edilebilirliğinin artırılması doğrultusunda da önemli çalışmalar gerçekleşmiş; küçük ölçekli tarımsal sulama projeleri kapsamında büyük ölçekte dekar alanın sulamaya açılması sağlanmıştır. Özellikle turizm sektöründe verilen ödeneklerin büyük bir çoğunluğunun turizm altyapısını geliştirme kapasitesi adı altında Yeşil Yol Projesi'nin çevre düzenlemesi ve iyileştirme çabalarında kullanılması bölgemizin ihtiyacıdır.

DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bölgemizde çok önemli ve değerli çalışmalar yürüttüğünü büyük bir memnuniyetle gözlemlemekteyiz. İdarenin kuruluşuyla gerçekleştirilen çalışmalar bölge insanımızın geleceğe umutla bakmasına vesile olmuştur.

Bu vesileyle, naçizane, Sayın Millî Savunma Bakanımız ve Sayın Sanayi Bakanımız buradayken ben de şehrim adına bir öneride bulunmak istiyorum. Tarihi boyunca bıçak, kılıç ve silaha yakınlığıyla bilinen Çepni boyunun en yoğun yaşadığı şehrim Giresun'da eski Başbakanlarımızdan merhum Sayın Turgut Özal'ın bir projesiyle Giresun köylerinden bulunup getirilen torna ustalarımızla kurulan ve bugüne kadar Amerika Birleşik Devletleri'nde ödül alan, ilk Türk silahını üreten ve bugün 60'a yakın ülkeye ihraç eden Giresun Silah Fabrikasını da örnek göstererek Millî Savunma Bakanlığı ve Sanayi Bakanlığımızın ortak bir projesiyle şehrimize, bölgemize kurulacak millî savunma sanayisinin bir kolunun hem insanımızın bu konudaki becerisini değerlendirmek açısından hem de Bakanlığımız açısından fizibil ve başarılı bir proje olacağını düşünüyorum.

Yine, yüzde 50'si DOKAP kapsamında dosyasını hazırladığımız, Bakanlığımıza sunduğumuz Giresun Kamp Eğitim ve Yüksek İrtifa Merkezi Projesi'nin şehrimiz ve bölgemizin geleceği adına büyük bir önem arz ettiğini ve bunu bu dönemde gerçekleştireceğimize inancımı ifade etmek istiyorum.

Bu duygu ve düşüncelerimle, DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bölgemize kazandırılmasında emeği geçen Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere, çalışmalarından dolayı bugüne kadarki bütün Bakanlarımıza, bugünkü Bakanımız Mehmet Fatih Kacır'a ve Bakanlık çalışanlarına, ayrıca yoğun mesai harcadığına şahitlik ettiğimiz DOKAP Başkanımız Sayın Hakan Gültekin ve ekibine teşekkürü bir borç biliyorum.

2026 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ni Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteklediğimizi belirtiyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına konuşmalar da tamamlanmıştır.

Şimdi, şahısları adına lehte olmak üzere, Mersin Milletvekili Sayın Faruk Dinç.

FARUK DİNÇ (Mersin) - Bismillahirrahmanirrahim.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri ve aziz milletimiz; sizleri selamların en güzeliyle selamlıyorum.

Türkiye’de gençlerin sorunlarını konuşacağız. Ancak iki yıldan uzun bir süredir Gazze’de gençleri, çocukları, kadınları ve insanlığı katleden barbar bir rejimi durduramadığımız için hem ülkemiz hem dünya gençliği adına üzüntülerimi ifade etmek istiyorum.

Şimdi, Bakanlık bütçesiyle ilgili tabii konuşacağız; bununla birlikte, özellikle yurt hizmetleri, burs ve kredi ödemeleri, gençlik kampları, gençlik merkezleri, amatör spor kulüplerinin desteklenmesi gibi geniş bir yelpazeyi kapsayan Gençlik ve Spor Bakanlığıyla ilgili birkaç şeye değinmek istiyorum.

Bununla birlikte, gençliğin artan ve çeşitlenen ihtiyaçları göz önüne alındığında mevcut bütçenin bazı alanlarda yetersiz kaldığı görülmektedir. Yükseköğrenim sürecinde burs ve kredi imkânlarının yetersizliği gençlerimizin temel sorunlarından biridir. Yurt kapasitelerindeki artışa rağmen özellikle büyükşehirlerde barınma sorunu devam ediyor. Öte yandan, üniversite mezunlarından oluşan diplomalı işsizler ordusu için yakın vadede kapsayıcı bir çözüm görünmemektedir. Planlı ve nitelikli bir eğitim politikası eksikliği nedeniyle Türkiye’de genç olmak, okurken burs ve barınma sorunlarıyla mücadele etmek demektir; mezun olduktan sonra ise yıllarca atama ya da iş beklemek anlamına gelmektedir. Sağlıklı, ahlaklı, üretken ve teknolojiyi insanlığın faydasına kullanabilen bir nesli yetiştirmek hepimizin ortak görevidir.

Kıymetli milletvekilleri, sağlam bir nesil ancak güçlü aileler ve huzurlu yuvalarla mümkündür. Bu vesileyle, defalarca dile getirdiğimiz evli öğrencilere yönelik yurt projesinin 2026 yılında uygulamaya konulacak olmasını memnuniyetle karşılıyor, Bakanlık yetkililerini tebrik ediyoruz. Aynı şekilde, evlenmek isteyip de maddi imkânsızlıktan dolayı evlenemeyen gençlere destekler artırılmalıdır. Evlenip de tüp bebek tedavisi dışında çocuk sahibi olmayan çiftlere de 3 çocuğa kadar bu tedavi tamamen ücretsiz olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, yüz binlerce öğrencimiz kapsamlı bir af bekliyor. Siyaset kurumu olarak bu beklentiye çözüm üretmek zorundayız. Yüz kızartıcı suçlar hariç olmak üzere okulla ilişkisi kesilmiş tüm öğrencilere yönelik bir af düzenlemesi şarttır. Gelin, hep birlikte bu gençlerimiz ile üniversiteleri arasındaki engeli kaldıralım, bir müjdeyle kapsamlı af çıkaralım, büyük bir umutla bu affi bekleyen gençlerimizin yüzünü güldürelim.

Kıymetli milletvekilleri, gençlerimizin en büyük sorunlarından biri de işsizliktir. On iki yıllık zorunlu eğitim modeli gençlerin uygun yaşta meslek edinmesini ve iş hayatına atılmasını zorlaştırmış, “her ile 1 üniversite” anlayışı ise niteliği artırmadığı gibi üniversite mezunu işsiz sayısını artırmıştır. TEDMEM’in 33 ülkeyi kapsayan 2024 Eğitim Değerlendirme Raporu’na göre Türkiye, üniversite mezunu işsizlik oranının genel işsizlik oranını geçtiği tek ülkedir. Almanya’yla nüfusumuz benzer

olmasına rağmen, üniversite öğrencisi sayısında Almanya'nın 2 katından fazla bir sayıya ulaşmış durumdayız. Zorunlu eğitim isteğe bağlı ve yönlendirilmiş eğitime dönüşmedikçe bu kısır döngü devam edecektir. İşsizlik gerçeği gençlerin evlilik yaşını 30'a kadar yükseltmiş, bu da nüfus artışı hızında ciddi bir düşüşe neden olmuştur.

Kıymetli milletvekilleri, bugün genç nesil ciddi bir manevi buhranla karşı karşıyadır. 5-6 yaşında ilim irfan sahibi olsun diye okullara emanet ettiğimiz çocuklarımız on iki yılın ardından suç örgütlerinin hedefi hâline gelebiliyorlarsa, 14-15 yaşındaki çocuklar uyuşturucu girdabının içine çekiliyorsa, şehirlerimiz çeteleşme sebebiyle emin beldeler olmaktan çıkıyorsa, gençlerimiz sanal ve reel kumarla köşeyi dönmeye yönlendiriliyorsa, internet bağımlılığı için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Uzatmıyorlar Faruk Hocam.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Başkanım, verebilirsiniz hem lehte hem aleyhte konuşuyor zaten, on dakika verin.

FARUK DİNÇ (Devamla) - ...Yeşilay Danışmanlık Merkezine başvuran her 5 kişiden 4'ü 18 yaşın altındaysa burada ciddi bir sorun vardır demektir.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

FARUK DİNÇ (Devamla) - Mevcut sistem çocuklarımızı ve gençlerimizi korumak yerine onları risklere açık bir hâle getirmektedir, temiz gençlerimizi suç örgütlerinin kolay hedefi hâline getirmektedir. Bu yapının tüm yönleriyle sorgulanması ve yeniden ele alınması gerekir diyorum, kıymetli gençlerimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.15

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.50****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, yürütme adına 2 Sayın Bakana söz vereceğim.

Bir saatlik süreyi yarımşar saat süreyle 2 Bakan kendi arasında paylaşacaklar.

İlk söz Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar Güler'e aittir.

Buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizleri, şahsım ve Bakanlığımız adına saygıyla selamlıyorum. Genel Kurulumuza Bakanlığımızın 2026 yılı bütçe teklifi ile savunma ve güvenliğimize yönelik faaliyetlerimiz hakkında bilgi sunmak üzere huzurlarınızdayım. Şimdiden ilginiz ve desteğiniz için teşekkürlerimi sunuyorum.

Sayın Başkan, Kurulumuzun kıymetli üyeleri; Gazi Meclisimizde görüşmekte olduğumuz bütçemiz, Türkiye'nin savunma ve güvenlik mimarisinin, bugüne ve geleceğine yön veren stratejik politikamızın, devletimizin bekasına yönelik her türlü tehdide karşı durma kararlılığımızın ve milletimize karşı üstlendiğimiz sorumluluğun güçlü bir göstergesidir. Sunmuş olduğumuz bütçemiz, bugünkü tehdit ortamında, ordumuzun gücünün daha da pekiştirilmesini hedefleyen bir anlayışla hazırlanmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; küresel güvenlik mimarisinin temellerini derinden sarsan gelişmelerin yaşandığı bir dönemde Türkiye olarak benimsediğimiz çok yönlü politikalar ve üstlendiğimiz çözüm odaklı inisiyatifler sayesinde müzakere masalarının ve uluslararası güvenlik mimarisinin vazgeçilmez bir üyesi hâline geldik. Elbette ki Türkiye'nin etkinlik ve saygınlığının her geçen gün artmasında, en başta kahramanlık, fedakârlık, disiplin ve azmin temsilcisi olan Türk Silahlı Kuvvetlerimizin nitelikli personelinin payı büyüktür. Asırlarca dünyanın farklı coğrafyalarında barışın, huzurun ve adaletin temsilcisi olan ecdadımızdan ilham alan personelimiz, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün de "Dünyanın hiçbir ordusunda yüreği seninkinden daha temiz, daha sağlam bir askere rastlanmamıştır." vecizinde ifade ettiği gibi, bugün de aynı inanç ve adanmışlıkla hak ve menfaatlerimizi kararlılıkla korurken çeşitli platformlarda üstlendiği sorumlulukları hakkıyla yerine getirerek gurur kaynağımız olmaya devam etmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hudutlarımız, kahraman Mehmetçik'imizin cansiparane mücadelesi ve kurduğumuz yüksek teknoloji yoğunluklu güvenlik sistemleri sayesinde dünya standartlarında bir güvenlik şemsiyesine kavuşmuştur. Saha ihtiyaçları, tehdit durumu ve coğrafi koşullar dikkate alınarak sınırlarımızda modüler beton duvar, yüksek güvenli tel çit hatları, devriye yolları, hendekler, elektrooptik gözetleme kuleleri ve radar unsurlarıyla desteklenen kapsamlı bir fiziki emniyet kuşağı tesis edilmiştir. Artık tehditler sınırimıza ulaşmadan tespit edilebilmekte, kaçak geçiş teşebbüsleri, yasa dışı faaliyetler ve terörist sızmaları büyük bir başarıyla engellenebilmektedir.

Memnuniyetle belirtmeliyim ki çok katmanlı güvenlik mimarisine sahip hudut hattımız, bugün pek çok NATO ve bölge ülkesi tarafından örnek alınan hatta akademik çalışmalara konu edilen bir model durumundadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yakın coğrafyamızda büyük güçlerin ve devlet dışı aktörlerin vekil unsurlarıyla sahayı şekillendirmeye çalıştığı kritik bir dönemden geçiyoruz. Bu hassas ortamda ülkemizin en büyük dayanağı, sağlam bir iç cepheye güçlü bir toplumsal birliğe ve teröre karşı yekpare duran sarsılmaz bir millet iradesine sahip olmasıdır. Kırk yılı aşkın süredir ülkemizin enerjisini tüketen, kalkınmamızı yavaşlatan ve milletimizin huzuruna kasteden terörle mücadelemizde artık tarihî bir eşikteyiz. Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyoner liderliği, başta Sayın Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanının ve “terörsüz Türkiye” vizyonumuza katkı sunan tüm siyasi partilerin destekleriyle bu konudaki hedeflerimize güçlü ve kararlı adımlarla ilerlemekteyiz. Bu yürüyüş evlatlarımızın geleceğini karartan senaryoları boşa çıkarmayı, milletimizin önüne kurulan tüm tuzakları yok etmeyi ve ülkemizin yüksek potansiyelini ortaya koyacak bir huzur iklimini tesis etmeyi amaçlayan köklü devlet aklının stratejik bir hamlesidir.

Bilindiği üzere sürecin ilk aşaması, şubat ayında yayımlanan bildiriyle terör örgütünün silahlarını bırakma ve kendisini lağvetme talimatı almasıdır. Bu doğrultuda, mayıs ayında fesih kararı alınmış, devamında sembolik bir silah bırakma gerçekleştirilmiş ve en nihayetinde, 26 Ekimde ülkemizden tamamen çekilme kararı açıklanmıştır. Sürecin sağlıklı bir şekilde işlemesi ve devam etmesi için terör örgütü PKK ve iltisaklı tüm gruplar fesih kararına uyarak başta Suriye olmak üzere, bulundukları tüm bölgelerde derhâl terör faaliyetlerine son vermeli ve koşulsuz olarak silahlarını teslim etmelidirler. Ne var ki son dönemde yapılan bazı açıklamalar ve uluslararası medyada yer alan analizler, YPG/SDG terör örgütünün bölgesel aktörler tarafından bir aparat olarak kullanılmaya çalışılarak yeni jeopolitik mühendisliklere zemin hazırlanmak istendiğini de göstermektedir. Bu durum yalnızca Suriye için değil Türkiye’nin millî güvenliğine yönelik de doğrudan bir tehdittir. “Terörsüz Türkiye” hedefimizin kalıcı biçimde tesis edilmesi için Suriye’deki silahlı unsurların merkezî yönetime hızlı bir şekilde entegre olması zorunludur. Örgütün de kendi içinden gelen silah bırakma ve entegrasyon çağrılarını dikkate alarak dış müdahaleleri engelleyecek şekilde bu dönüşümü geciktirmeden tamamlamasını bekliyoruz. Komşumuz Suriye ve Irak’la da bu konudaki yakın iş birliği ve koordinasyonumuzu sürdürüyoruz. Ülkemiz, hangi isim altında olursa olsun güvenliğimizi ve bölgedeki huzuru tehlikeye atacak hiçbir terör yapılanmasının devamına izin vermeyecektir. Hâlihazırda sahadaki gelişmeleri dikkatle izliyor, tüm tedbirlerimizi her zamanki hassasiyetimizle almaya devam ediyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; “terörsüz Türkiye”den bahsederken şu hususlara da dikkat çekmek isterim: Kahraman ordumuzun ve güvenlik güçlerimizin yurt içinde ve sınır ötesinde yürüttüğü kararlı operasyonlar sayesinde terör örgütlerinin hareket alanı büyük ölçüde daraltılmış, terör örgütü bitme noktasına getirilmiş ve terörsüz Türkiye’ye giden yol açılmıştır. Ülkemiz, bugün terörün tasfiyesine ve kalıcı huzur ikliminin tesisine hiç olmadığı kadar yakınlaşmışsa bu, her şeyden önce kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerimizin fedakârca mücadelesinin eseridir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Bu yolda canını feda eden aziz şehitlerimiz ve gazi olan kahramanlarımız milletimizin gönlünde sonsuza kadar yaşayacak birer onur abidesidirler. Dolayısıyla, bu süreçte atılan her adımın şehitlerimizin aziz hatrasına, gazilerimizin fedakârlığına zarar vermeyecek şekilde olması ve değerli ailelerin incitmemesi en büyük önceliğimizdir.

Şehitlik ve gazilik konusuyla ilgili şu hususları da vurgulamak isterim: Görevi başında hayatını kaybeden veya yaralanan her bir personelimiz bizim için çok kıymetlidir ve baş tacıdır; “şehitlik” ve “gazilik” statüleri ise hem toplumumuzun ortak vicdanında hem de hukuki düzenlemelerimizde

titizlikle korunan çok özel kavramlardır. Şundan herkes emin olsun ki devletimiz, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın koordinatörlüğünde ve ilgili tüm kurumlarımızla eş güdüm içinde taleplerle ilgili çalışmalar yürütmekte, ayrıca, şehit ve gazilerimizin aileleriyle kahraman gazilerimizin özlük haklarını daha da iyileştirmek için yoğun bir gayret sarf edilmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; mavi ve gök vatanımızdaki hak ve menfaatlerimizin korunması için de gerekli tüm adımları kararlılıkla atıyor, bu bağlamda, Ege'deki ve Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerimizi millî çıkarlarımız doğrultusunda sürdürüyoruz. Komşumuz Yunanistan'la aramızdaki meselelerin iyi komşuluk temelinde uluslararası hukuk ve hakkaniyet çerçevesinde çözülmesini ve mevcut olumlu diyalog ortamının geliştirilmesini samimiyetle arzu ediyoruz. Ancak altını çizmek isterim ki diploması ve iyi niyet kapısını açık tutarken bölgede tek taraflı oldubittiler oluşturma gayretlerine ve ülkemizin hak ve menfaatlerini yok sayan girişimlere hiçbir şekilde müsamaha göstermiyoruz, göstermeyeceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Kıbrıs'ta da eşit, egemen ve iki devletli kalıcı bir çözümü savunuyor, Kıbrıslı soydaşlarımızın haklarını görmezden gelen hiçbir anlaşma ve girişimi kabul etmiyoruz. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin siyasi etkinliğini artırma ve dış desteklerle askerî kapasitesini geliştirme adımlarını da yakından takip ediyor, millî güvenliğimiz açısından değerlendirerek gerekli tedbirleri alıyoruz. Şu bir gerçek ki Türkiye hem uluslararası hukuktan doğan garantörlük hakları hem de tarihî sorumlulukları gereği Kıbrıs Türkünün güvenliğini, egemenliğini ve meşru çıkarlarını koruma azim ve kararlılığındadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türk Silahlı Kuvvetlerimiz ikili ilişkiler, NATO, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı görevleri kapsamındaki yoğun faaliyetlerini de sürdürmekte, pek çok coğrafyada uluslararası güvenlik, barış ve istikrara önemli katkılar sunmaktadır. Bu kapsamda, can Azerbaycan'da “tek millet, iki devlet, tek ordu” anlayışıyla kardeş ülkemizin savunma kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetlerimizi sürdürüyor, savunma sanayi iş birliğimizi derinleştiriyoruz.

Komşumuz Suriye'yle terörle mücadele, sınır güvenliği ve Suriyelilerin gönüllü, güvenli ve onurlu geri dönüşleri gibi kritik alanlarda yakın bir koordinasyon içerisindeyiz.

Tarihî bağlarımızın bulunduğu Libya'da ülkenin toprak bütünlüğünü ve ulusal birliğini esas alan ilkeli politikamız doğrultusunda askerî eğitim ve danışmanlık çalışmalarımızla istikrara katkı sağlıyor, deniz yetki alanları çerçevesindeki iş birliğimizi geliştiriyoruz.

Dost ülke Somali'nin terörle mücadelesine ve ulusal ordusunu yeniden yapılandırma çalışmalarına da önemli destekler veriyoruz.

Stratejik ortağımız Katar'la Körfez bölgesi ve Orta Doğu'daki problemlerin çözümünde güçlü bir dayanışma sergiliyor, bu kapsamda Katar ordusunun savunma kabiliyetlerinin geliştirilmesini de destekliyoruz.

Dost ve kardeş ülke Bosna Hersek'te ise EUFOR Althea çerçevesindeki görevlerimizle uzun süredir Balkanların istikrarına değerli katkılar sağlıyor.

Aynı şekilde, Kosova'da yeniden üstlendiğimiz KFOR Komutanlığıyla NATO'nun bölgesel barış çabalarında merkezî bir rol üstleniyor, sahada etkin bir liderlik sergiliyor.

Türk Silahlı Kuvvetlerimizin farklı coğrafyalarda icra ettiği tüm bu görevler ve kurduğu iş birlikleri aslında birbirinden bağımsız faaliyetler değil, Türkiye'nin uluslararası güvenlik mimarisine yön veren bütüncül, simetrik ve stratejik bir inisiyatif anlayışının sahadaki somut tezahürleridir. Uluslararası güvenlik sisteminin merkezinde yer alan ülkemiz NATO'da da etkin bir konumdadır. Türkiye ittifakın 2'nci büyük ordusu olarak geniş bir alanda sorumluluklarını örnek bir şekilde yerine getirmektedir.

Savunma harcamalarında NATO'nun asgari yüzde 2 hedefini aşarak önümüzdeki yıllarda ulaşmayı amaçladığımız -2035 yılına kadar- yüzde 5 hedefine doğru ilerlememiz ise ittifaka katkımızın bir diğer büyük göstergesidir. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yürütülen etkin diplomasi neticesinde 2026 NATO Zirvesi'nin Ankara'da düzenlenecek olması da ülkemizin ittifak içindeki güvenilirliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yakın coğrafyamızda meydana gelen çok boyutlu ve aktörlü gelişmeler ülkemizin stratejik yaklaşımlarını doğrudan etkilemektedir. Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle yüksek düzeyde risklerin devam ettiği Karadeniz'de Montrö'nün titizlikle uygulanması, deniz seyir güvenliği ve mayın tehditlerinin bertaraf edilmesi için hem millî olarak hem de çok uluslu girişimlerle çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Müttefiklerimiz Romanya ve Bulgaristan'la oluşturduğumuz Mayın Karşı Tedbirleri Görev Grubu bu konuda Karadeniz'deki güvenilirliğe odaklanan faaliyetlerine başarıyla devam etmektedir. Ayrıca, son dönemde kendi münhasır ekonomik bölgemiz seyir, can ve çevre emniyetini tehdit eden saldırıların sonlandırılması için tüm taraflara gerekli ikaz ve uyarılarda bulunduk, bulunuyoruz. Bu bağlamda, deniz yetki alanlarımız ile kritik su altı ve üstü yapılarımızın güvenliği için gerekli tedbirleri alıyor, deniz ve hava unsurlarımızla seyir, keşif, gözetleme faaliyetlerine aralıksız devam ediyoruz. Şu bir gerçek ki Türkiye Karadeniz'de denge, istikrar ve barışın tesisinde kilit aktörlerden biridir. Bu çerçevede, Ukrayna ve Rusya arasındaki savaşın sona ermesi ve ateşkesin tesis edilmesine yönelik Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yoğun gayret sarf ederken uluslararası çabaları da destekliyoruz.

Ülkemizin güvenlik ve dış politika gündemindeki başlıklarından biri de kuşkusuz Gazze'dir. Yürütülen yoğun diplomatik gayretler neticesinde ulaşılan kalıcı ateşkes sürecinin mimarları arasında yer almamız, ülkemizin bölgede barışın tesisine yönelik samimi çabasının en somut göstergesidir. Türkiye, Gazze Deklarasyonu'nun imzalanmasında yapıcı rol oynayan aktörlerden biri olarak hem insani yardımların bölgeye kesintisiz ulaştırılması hem de ateşkesin sahada denetlenmesiyle barış ve istikrarı temin edecek her adımda sorumluluk almaya hazırdır.

Azerbaycan ve Ermenistan arasında son dönemde kaydedilen olumlu ilerlemeleri de memnuniyetle takip ediyoruz. Türkiye olarak sürecin sürdürülebilir ve tüm bölge ülkelerinin huzur ve refahına hizmet edecek şekilde sonuçlandırılmasına yönelik gayretleri destekliyor, bu hususta her türlü katkıya hazır olduğumuzu da belirtiyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ulusal ve uluslararası alandaki tüm başarılarının merkezinde büyük bir fedakârlık ve örnek nitelikleriyle görev yapan, üstün disiplin anlayışına sahip kahraman personelimiz bulunmaktadır. Bu nedenle, personel politikalarımızı titizlikle belirliyor; eğitimden temine, mesleki gelişimden özlük haklarına kadar her alanda güçlü ve sürdürülebilir bir personel sistemini devamlı kılmaya çalışıyoruz. Öte yandan, görevdeki subay, astsubay, sivil memur, uzman erbaş ve sözleşmeli erlerimiz ile emekli personelimizin yaşamlarını daha iyi şartlarda sürdürebilmeleri için özlük haklarına dair çalışmalar ülkemizin imkân, kabiliyet ve şartları ile çağdaş uygulamalar dikkate alınarak yapılmakta, gerekli teklifler ilgili makamlara sürekli iletilmektedir.

Değerli milletvekillerimiz, sizler tarafından da sıklıkla dile getirilen talepleri dikkate alarak uzman erbaşlarımızın özlük haklarında önemli iyileştirmeler gerçekleştirilmiştir. Bunların en önemlileri eğitim durumlarına göre astsubaylığa geçiş kontenjanlarının artırılması, kademe ve derece ilerlemelerinin güçlendirilmesi ile 55 yaşına kadar çalışma ve sonrasında emekli olma haklarının getirilmesidir. Böylece kendilerine, mesleğin zorlu şartlarına uygun bir güvence sağlanmıştır. Nitekim, uzman erbaşların astsubaylığa geçişi kapsamında müracaat eden ve yapılan sınavlarda başarılı olan

tüm uzman çavuşlarımız bu yıl astsubaylığa geçirilmiştir. Özellikle vurgulamak isterim ki 2023-2024 yılında 1.271 uzman çavuşun astsubaylığa geçişi sağlanmış olup 2025 yılı statü geçiş faaliyetleri de hâlen devam etmektedir. Sözleşmeli erbaş ve erlerimiz için de operasyonel görevlerin ağırlığı ve süresi gözetilerek özel harekât ve operasyon tazminatının kapsamı genişletilmiş, yüzer birliklerde ve amfibi tugaylarda görev yapan personele artırımlı maaş ile aile yardımı ödeneği imkânı sağlanmıştır. Aynı şekilde, sözleşmeli erlerin uzman erbaşlığa geçişi de kolaylaştırılmış, kontenjanlar da artırılmıştır. Bu kapsamda, 2023 yılında 2.364; 2024 yılında ise 4.788 nitelikleri uygun olan sözleşmeli erbaş ve erimiz uzman çavuş olmaya hak kazanmışlardır. 2025 yılı faaliyetleri devam etmekte olup yapılan sınavlarda başarılı olanlar da uzman çavuş yapılacaktır. Ayrıca 2024 ve 2025 yıllarında 202 sözleşmeli erimiz de memur olarak Bakanlığımızda göreve başlamıştır.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Çok az Sayın Bakan, çok az.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER (Devamla) - İnşallah, artıracamız, artıracamız.

Hâlihazırda uzman erbaş ve sözleşmeli er ve erbaşların kamuya geçişleri 12 Mayıs 2023'te yürürlüğe giren yönetmelik doğrultusunda şeffaf ve objektif kriterlerle sürdürülmektedir. Ayrıca kamuda memur olarak istihdam edilmelerinin artırılması için yasal düzenleme çalışmalarımız da ilgili kurumlarımızla koordineli olarak devam etmektedir. En az yedi yıl hizmeti bulunan ve nitelik belgesi olumlu olan personel elbette ki kamu kurumlarının ihtiyaçları göz önünde bulundurularak ilgili kadrolara atanabilmektedir.

Personel konusunda vurgulamak istediğim bir diğer önemli husus da disiplin ve ceza konularıdır. Çok nadir yaşanan bazı adli olaylardan yola çıkarak Türk Silahlı Kuvvetlerimize iftira atılması asla kabul edilemez. Nitekim, istenmeyen olaylarla karşılaşıldığında hemen adli ve idari soruşturma açılmakta, olay en ince ayrıntısına kadar araştırılmakta ve sorumluluğu tespit edilenler hakkında gerekli işlemler yapılmaktadır. Aynı şekilde, Bakanlığımızda ve Türk Silahlı Kuvvetlerimizde suç işleyen, maiyetine kötü davranan veya disiplinsizlik yapan hiç kimseye müsamaha gösterilmemekte, gerekli cezai işlemler ivedilikle uygulanmaktadır.

FETÖ'yle mücadelemiz de hukuk çerçevesinde ve ilgili kurumlarımızla yakın bir koordinasyon hâlinde, elde edilen bilgi ve belgelere göre tavizsiz bir şekilde kararlılıkla sürdürülmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hızla değişen güvenlik mimarisinde savunma sanayi ekosistemimiz kendi sistemlerini üretip tasarlayabilen, teknolojisini geliştirebilen ve bazı yeteneklerde küresel ölçekte rekabet eden bir seviyeye ulaşmış durumdadır. Yerli, millî ve modern savunma sanayimiz asil milletimizin gurur kaynağı olduğu gibi kahraman ordumuzun caydırıcılık ve operasyonel etkinliğini daha da tahkim eden büyük ve stratejik bir millî güç çarpanıdır. Bakanlığımız bünyesindeki askeri fabrikalar ve tersanelerimizde başta bakım, onarım ve inşaa faaliyetleri olmak üzere Türk Silahlı Kuvvetlerimizin tüm harekât kabiliyetlerini destekleyen ve geliştiren çalışmalarıyla millî üretimimize ve yerli savunma sanayimize müstesna katkılar sunmaktadır. Bu kapsamda, modernizasyon projelerimiz aralıksız sürerken millî uçak gemisi için Bakanlığımız, Deniz Kuvvetlerimiz ve Savunma Sanayii Başkanlığımızın koordinasyonunda çalışmalara başlanmıştır. Ayrıca, İstanbul Tersanesi Komutanlığımızda TF-2000 hava savunma harbi muhribinin ilk blok inşasına, Gölcük Tersanesi Komutanlığımızda ise millî denizaltımızın ilk test bloku inşasına başlanmıştır. Özellikle belirtmeliyim ki TF-2000 hava savunma harbi muhribimiz gelişmiş radar ve sensörleriyle, çelik kubbemizin denizdeki bileşeni olacak ve mavi vatanımızın hava savunmasında başat rol üstlenecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; savunma sanayisinde önemli gündem maddelerimizden biri de yerli ve millî savaş uçaklarımız olan KAAN'ımızdır, HÜRJET'imizdir, KIZILELMA'mızdır ve ANKA-3'ümüzdür. Takip ettiğimiz üzere, geçtiğimiz günlerde, KIZILELMA'mız, yerli ve millî

radarımız MURAD'ın tespiti ve gelişmiş GÖKDOĞAN füzemizin tam isabetli vuruşuyla jet motorlu hava hedefini imha edebilen ilk insansız savaş uçağı olmuştur. Bu şekilde tarihî başarılar elde ederek bizlere büyük bir gurur yaşatan farklı kabiliyetlere sahip silah ve sistemlerimiz, hava üstünlüğümüzü en yukarılara taşıma vizyonumuzun da bir yansımasıdır. Eurofighter tedariki kapsamında ise Birleşik Krallık'la ekim ayında 20 adet yeni uçak ile ekipman ve muhtelif mühimmatın tedarik edilmesine dair sözleşme imzalanmıştır. Eurofighter tedariki, hızlı temin avantajı sayesinde hava üstünlüğü kabiliyetimizi ve müşterek harekât yetkinliğimizi kısa sürede daha da artırmamıza imkân sağlayacaktır. Bu uçakların birim maliyetlerinin diğer Eurofighter üretim konsorsiyumuna dâhil ülkelerle aynı seviyelerde olduğunu, sözleşme bedelinin önemli bir bölümünü de mühimmat ve görev ekipmanlarının oluşturduğunu da özellikle vurgulamak isterim. F-16 Blok 70 uçaklarının tedarikine ilişkin süreç ABD'li muhataplarımızla koordineli biçimde devam etmektedir. F-35 dâhil ülkemizin çıkarları ve savunma ihtiyaçları doğrultusunda ilgili süreç yeniden değerlendirilmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ayrıca çevrenin ve kültürel yapının korunması ile enerji verimliliğine de özel ihtimam gösteriyoruz. Tesislerimizin enerji ihtiyacının güneş enerjisiyle karşılanmasına yönelik başlatılan pilot projemiz ile Türkiye Yüzyılı Mehmetçik Hatıra Ormanı kapsamında sadece 51.498'i bu yıl olmak üzere son üç yılda toplam 200 bin fidan dikilmesi çevresel duyarlılığımızın da açık bir göstergesidir. Mayın temizliği ve patlayıcı tehdidinin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalarımız da hem yurt içinde hem de dost ülkelerde aralıksız sürdürülmektedir. Bugüne kadar ülkemizdeki yoğun mayın kirliliğine rağmen 50 milyon metrekaarelik alanın mayından arındırılması bu konudaki hassasiyetimizin de bir göstergesidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; günümüz harp ortamı büyük verinin, otonom sistemlerin ve siber tehditlerin belirleyici olduğu yeni bir güvenlik paradigmasına evrilmektedir. Bu nedenle yapay zekâ dâhil bilgi ve iletişim teknolojilerimizi modernize ediyor; siber vatanımızı korumak, tehditleri caydırmak ve alanda üstünlük kurmak için siber gücümüzü sürekli artırmaya çalışıyoruz. Yurt içinde ve sınır ötesinde gerçekleştirdiğimiz harekâtların sağlık hizmet desteği askerî sağlık personelimiz marifetiyle ve Sağlık Bakanlığı personelinin de destek alınarak başarılı bir şekilde yürütülmektedir. Bu kapsamda, harekâtın aktif safhasındaki sağlık hizmet desteği Bakanlığımız bünyesinde bulunan 248 muvazzaf pratisyen hekim, 99 muvazzaf uzman hekim, 1.805 sağlık astsubayı ve 2.332 muharip sıhhiye ve muharebe cankurtaran uzman çavuşla icra edilmektedir. Sağlık Bakanlığına bağlı sivil tabipler ise harekât tamamlanıp üs bölgeleri kurulduktan sonra görevlendirilmektedirler. Hâlihazırda askerî hastanelerin açılması için çalışmalar da devam etmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yakın coğrafyamız başta olmak üzere dünya genelinde meydana gelen çatışmalar ve gerginlikler Türk Silahlı Kuvvetlerimizin stratejik bir vizyonla kendini sürekli yenilemesini ve değişen harp ortamına en hızlı şekilde ayak uydurmasını zorunlu kılıyor. Bu kritik ortamda sahip olunan askerî yeteneklerin ne kadar önemli bir stratejik çarpan hâline geldiğini hepimiz yakından görüyoruz. Zira bugün başta Avrupa olmak üzere pek çok ülke profesyonel ve nitelikli asker temininde yetersizlik, tecrübeli personel bulundurulmasında güçlük; mühimmat stoku, ağır vasıta yenileme eksikliği ile lojistik zincirde aksamalar gibi temel unsurlardaki açıklar ve yedek kuvvetlerin operasyonel yeterliliğinde gerileme gibi birçok kritik zorlukla karşı karşıyadır. Avrupa'daki bu tabloya karşı Türk Silahlı Kuvvetlerimiz hazır gücünü koruyan, modern ve millî savunma sanayisi ürünleriyle operasyonel kabiliyetini artıran, tecrübeli personelini güçlü bir eğitim modeliyle destekleyen, böylelikle etkinliğini ve caydırıcılığını en üst seviyede tutan bir ordu olarak öne çıkmaktadır. Çok iyi biliyoruz ki güçlü ve hazırlıklı bir ordu barışın sigortası olduğu gibi milletin de güvencesidir ancak bunun

sürdürülebilir olması ve daha yukarılara çıkarılması da bir o kadar önemlidir. Bunun bilinciyle yerli, millî savunma sanayimizi sürekli geliştiriyor, ordumuzun imkân ve kabiliyetlerini artırarak savunma kapasitemizi daha da güçlendiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakan, beş dakika daha ek süre veriyorum.

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; savunma bütçemize vereceğiniz destek yarınlar da güvenle bakan bir Türkiye'nin savunma iradesinin tezahürü olacaktır. Bu çerçevede, her türlü tasarruf tedbirleri ve verimli kullanım esasları gözetilerek hazırladığımız Bakanlığımızın 822 milyar 930 milyon 177 bin TL tutarındaki 2026 yılı bütçe teklifi ile 2024 yılı kesin hesabı takdirlerinize sunulmuştur.

Sonuç olarak, Millî Savunma Bakanlığımız ve Türk Silahlı Kuvvetlerimiz ülkemizin her alanda elde ettiği başarıların korunması ve daha yüksek seviyelere çıkarılması için, Türkiye Yüzyılı vizyonumuz doğrultusunda, artan bir azim ve gayretle faaliyetlerimizi icra etmeye devam edecektir.

Bu vesileyle, Mete Han'dan Sultan Alparslan'a, Fatih Sultan Mehmet'ten, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e, bugüne kadarki tüm devlet büyüklerimizi ve komutanlarımızı saygıyla anıyorum. En son elim uçak kazasında kaybettiğimiz 20 şehidimizle birlikte tüm aziz şehitlerimizi ve ebediyete irtihal eden kahraman gazilerimizi rahmet ve minnetle yâd ederken, tedavisi devam eden gazilerimize acil şifalar diliyor, gazilerimize, şehit ve gazilerimizin kıymetli ailelerine saygı ve şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ilginiz, dikkatiniz, sabrınız ve de Bakanlığımıza vereceğiniz destek için teşekkür ediyor, sizleri bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ, MHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih Kacır.

Buyurun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımız 2026 yılı bütçe görüşmeleri vesilesiyle söz almış bulunuyor, sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Görüşmelere katkı sunan sayın milletvekillerine teşekkür ediyorum.

Sözlerimin başında, dünyadaki gelişmelere dair değerlendirme yapmak isterim. Küresel üretim ve ticaret yeni bir döneme girdi. Uzunca zamandır devam eden serbest ticaret yaklaşımı artık terk ediliyor. Korumacılık tedbirleri, gümrük duvarları, ticaret engelleri, yerinde üretim, dostlardan tedarik yaklaşımları yükseliyor. Evveliden çok daha sınırlı sayıda ürün ve sektöre yönelik olan engellemeler artık pek çok alanda olağan görünüyor. Kritik ham madde ya da teknoloji ihracatının kısıtlanması yaygınlaşıyor. Küresel ekonominin ağırlık merkezi Batı'dan Doğu'ya kayıyor. Böylesi bir tabloda sanayi ve teknoloji kabiliyetleri stratejik değer taşıyor. Pek çok ülke bu gerçeği henüz fark etti, biz ise ülkemizi bugünlere kuvvetli şekilde hazırladık. Geçmiş sanayi devrimlerini iskalamanın bedelini çok ağır ödemiştik fakat şimdi, yeni teknolojilerin sunduğu fırsatları değerlendirmeyi başaran bir ülkemiz. AK PARTİ iktidarları döneminde montaj sanayisi değil katma değer üreten bir sanayi altyapısı inşa ettik.

Gelin, son yirmi üç yılda sanayimiz nereden nereye gelmiş hatırlayalım. Sanayi üretiminde katma değerimiz 41 milyar dolardan 241 milyar dolara yükseldi. Dünyada 21'inci sıradan 14'üncü sıraya çıktık; bizim gerimizde olan hiçbir ülke önümüze geçebilmiş değil. Türkiye Çin'den sonra, Avrupa'ya kadar uzanan kuşağın ürün ve ihracat pazarı çeşitliliği açısından en yüksek rekabet gücüne sahip ülkesi

hâline geldi. Askerî insansız hava araçlarında dünyada 1'inciyiz; ticari araç, otobüs, beyaz eşya, güneş paneli, çelik, tekstil, ağaç ürünleri üretiminde Avrupa'da lideriz. Yenilikçi kabiliyetlerimiz sanayimizin tüm alanlarında büyük kazanımları beraberinde getirdi. Bakınız, hükümetlerimiz döneminde çelik üretimimizi 16,5 milyon tondan 37 milyon tona yükselttik; demir çelik ihracatımız 3,5 milyar dolardan 28,5 milyar dolara çıktı. 2002'de Avrupa'da 4'üncü sırada idik, şimdi lider üreticiyiz. Önümüzdeki dönem de Yeşil Dönüşüm hedefiyle hidrojen kullanımı, alternatif enerjiler, karbon yakalama ve tesis modernizasyonu yatırımlarını hızlandıracğız. Otomotiv sektörümüz bu yıl 41,5 milyar dolarla ihracat rekoru kırdı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Vatandaşa ne faydası var? Maaşları daha hâlâ sabit.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - İhracat rekoru var ama Türkiye vatandaşı alamıyor ki Sayın Bakan!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Yirmi üç yılda yıllık otomobil üretimini 357 binden 1 milyon 400 bine çıkardık. Elektrikli, sürücüsüz ve bağlantılı araç teknolojileriyle büyük dönüşümlerin yaşandığı sektörde yeniliklerin öncüsü olmak adına yatırımlarımızı yüksek teknoloji odaklı yönlendiriyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Otomobilin fiyatından fazla vergi alıyorsunuz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Yerli elektrikli otomobil markamız Togg 80 binden fazla araç üretti, elektrikli araç pazarında liderliği elde etti. 36.700 şarj bağlantısını 81 şehrimize yaygınlaştırdık. 8 küresel markanın fabrikalarının bulunduğu sektörümüzün rekabet gücünü artıracak yenilikçi modellerin ülkemizde üretilmesi için gayretlerimizi sürdürüyoruz.

Kimya sektöründe ihracatımızı yirmi üç yılda 2,7 milyar dolardan 31 milyar dolara yükselttik. Değer zincirinin erken basamaklarındaki ürünlere yönelik ara malı ve ham madde yatırımlarına hız kazandırdık. Son on yılda kimya sektöründe büyük ölçekli projelere sunduğumuz teşviklerle 19 milyar dolarlık yatırımın önünü açtık. Adana Ceyhan'daki endüstri bölgelerinin önümüzdeki dönemde entegre kimya sanayisi yatırımlarının adresi olmasını sağlayacağız. Ülkemizde kullanılan ilaçlarda değer bazında yüzde 57, kutu bazında yüzde 92 yerel üretime sahibiz. 13 biyoteknolojik üretim tesisi kurulmasını sağladık. Biyoteknolojik ilaçlar ve ileri tedavi yöntemlerinde AR-GE çalışmalarını hızlandırıyoruz. Kamu alımlarını daha etkili bir araca dönüştürerek yüksek teknoloji tıbbi cihazlarda etkinliğimizi artıracğız.

Savunma sanayisinde 100 bin çalışanın olduğu, 3.500 şirketin, araştırma kurumlarımızın ve üniversitelerimizin oluşturduğu dev bir ekosistem inşa ettik. Yerli ürünlerimizin payını yüzde 20'lerden yüzde 80'lerin üzerine çıkardık. Savunma sanayisi ihracatımız yirmi üç yılda 248 milyon dolardan 8,4 milyar dolara yükseldi; bu yıl yüzde 30 artış yakaladık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İnsansız savaş uçağımız Bayraktar KIZILELMA, ASELSAN'ın geliştirdiği AESA Radar ve TÜBİTAK SAGE'nin geliştirdiği millî görüş ötesi füzemiz GÖKDOĞAN'la hedef uçağı başarıyla vurdu, dünyada bunu gerçekleştiren ilk ülke Türkiye oldu. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Bu başarıların ardından platformdan alt sistemlere, çekirdek teknolojilere kadar yerli ve millî ürünleri geliştirme kabiliyetimiz var. Bu görevde uçağı biz ürettik, radarı biz ürettik, füzeyi biz ürettik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sizden önce de uçak vardı ya. Kayseri'de fabrikası vardı, haberin var mı acaba?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Füzenin lazer sensörlü hedef algılayıcısı burada; yurt dışından vermediler, onu da biz ürettik. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Kimse merak etmesin, bizden neyi esirgiyorlarsa biz Allah'ın izniyle onun daha

iyisini yerli ve millî olarak geliştireceğiz, üreteceğiz. Her millî kabiliyet bir yenisine kapı arıyor. GÖKDOĞAN ve BOZDOĞAN'dan sonra ramjet motorlu, uzun menzilli füzemiz GÖKHAN gökyüzünde hâkimiyetimizi perçinleyecek.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 2023'te aya gidiliyordu ne oldu, yaya mı kaldınız? Sabah gazetesinde manşetti!

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Dinle, dinle de öğren, dinle!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Hava ve seyir füzelerimizi millî muharip uçağımız KAAN'a entegre ediyoruz. Savaş gemisi tasarlayan ve inşa edebilen 10 ülkeden biriyiz. Bayraktar TB3, TCG ANADOLU gemimize iniş kalkış yapıyor. Millî jet eğitim uçağımız HÜRJET'i Avrupa ülkelerine ihraç etmeye hazırlanıyoruz. KORKUT, HİSAR, SİPER hava savunma sistemlerimiz Çelik Kubbe'de semalarımızı koruyor. Balistik füzemiz TAYFUN'un test atışlarına devam ediyoruz. 2 bin kilometre menzilli füze geliştirme programını kararlılıkla sürdürüyoruz. Havacılık platformlarıyla füze sistemlerinin testleri için yüksek hızlı rüzgâr tünelini TÜBİTAK SAGE'de inşa ediyoruz. Mavi vatanın bekçileri MİLGEM ve TCG ANADOLU denizlerdeki caydırıcı gücümüz, uydularımız GÖKTÜRK-2, İMECE uzaydaki gözlerimiz. Bu yıl Türk Silahlı Kuvvetlerimizin envanterine giren ALTAY yürüten kalemimiz.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın sağlam iradesiyle bugünlere gelen Türk savunma sanayisi istiklalimizin ve istikbalimizin güvencesidir. Bilim insanlarımızın, mühendislerimizin, teknisyenlerimizin alın terinin, akıl terinin eseri savunma sistemlerimizle diplomaside sözü güçlü, sahadaki gücü etkili bir Türkiye var artık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İşçilerimizi de katalım, işçileri; işçilerimizin de emeği var.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Sadece dev bir savunma sanayisi değil, aynı zamanda bir öz güven devrimi inşa ettik. Savunma sanayisine yaptığımız yatırımlar yıllarca eleştirildi.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Mobilya çöplüğü... Bunların hepsi yurt dışına gidiyor Sayın Bakan.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Kimi zaman "Başaramazsınız." denildi, kimi zaman savunma sanayisiyle kalkınma olmayacağı söylendi. Şimdi, bütün dünya bu alanda yarışta. Avrupa ülkeleri yüzlerce milyar euro kaynak ayıracıklarını duyurdular.

Yaptığımız işlerin ne kadar doğru olduğu, ne kadar isabetli olduğu görüldü, herkes Türkiye'yi konuşuyor. Vatan toprağında, mavi vatanda, gök vatanda, uzay vatanda, siber vatanda egemenliğimizi tahkim eden geniş bir savunma mimarisini adım adım inşa etmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dostlarımız Türk milletinin kuvvetinden esenlik bulacak, hasımlarımız Türk milletinin gölgesinden dahi korkacak. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ya, adamlar adaları silahlandırıyor, onlara bakan yok!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Makine sektöründeki üreticilerimizin dijital kabiliyetlerini genişletiyoruz. Endüstriyel robotlar, beş eksenli CNC tezgâhları, üç boyutlu yazıcılar, eklemeli imalat makineleri, akıllı tarım makineleri ile enerji verimliliği yüksek makinelerin ülkemizde üretilmesine hız kazandırıyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Elektrikli traktör ne oldu, elektrikli traktör?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Yıldan yıla daha nitelikli, daha akıllı makineler üreterek ihracatımızı 28,5 milyar dolara yükselttik. Beyaz eşyada Avrupa'nın en büyük, dünyanın 2'nci büyük üreticisiyiz. Üretimimiz 6 milyon 700 bin adetten 31 milyon 800 bin adede çıktı.

Gıdada ihracatımızı 3,3 milyar dolardan 31,2 milyar dolara çıkardık. Yenilikçi gıda ürünlerine yönelik AR-GE ve üretim kapasitemizi güçlendirmeye, tarım teknolojilerinde dijitalleşme ve iklim dostu üretim çözümlerine odaklanıyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 1 tane entegre tesis bile yaptıkları yok!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Türk mobilyası dünyada tanınırlık kazandı, ihracatımız 291 milyon dolardan 4,5 milyar dolara yükseldi. Mobilyanın yanında hazır giyim, tekstil ve deri ürünleri yoğun istihdam sağlayan diğer sektörlerimiz. Bu sektörlerde ihracatımızı 12,5 milyar dolardan 33 milyar dolara yükselttik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Tekstil fabrikaları yurt dışına gidiyor, Mısır'a gidiyor Sayın Bakan. Bunları görmüyor musunuz Sayın Bakan? Tekstil fabrikaları yurt dışına gidiyor, görmüyor musunuz bunları?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Emekliye 16 bin lira maaş veriyorsunuz, emekliye!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Bu yıl başlattığımız KOSGEB İstihdamı Koruma Programı'yla, emek yoğun 4 sektörümüzde faaliyet gösteren ve istihdamını koruyan KOBİ ölçeğindeki işletmelerimize çalışan başına aylık 2.500 lira destek ödemesi yaptık. Programımızdan faydalanan 15.368 KOBİ'de 420 bin istihdamı koruduk, 22 bine yakın ilave istihdam oluşturduk. 2026'da bu programa büyük ölçekli işletmeleri de dâhil edecek, çalışan başına aylık desteğimizi 3.500 liraya çıkaracağız. Firmaların daha düşük maliyetlerle üretim yapmalarını sağlayacak adımlar atıyoruz.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Asgari ücret de 39 bin lira olacak mı?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Teşvik sistemimizde bu yıl yaptığımız değişiklikle, 1'inci bölgedeki en gelişmiş illerimizden 4'üncü, 5'inci ve 6'ncı bölgelerdeki illerimize taşınan yatırımlara istihdam teşviklerinden yararlanma imkânı getirdik. 6'ncı bölge destekleri sunduğumuz 24 şehrimizde SGK primlerini on dört yıla kadar Bakanlık olarak biz karşılıyoruz. Bu sektörlerdeki 91 AR-GE merkezi ve 74 tasarım merkezinde yürütülen inovasyon odaklı çalışmaları destekliyoruz. İşletmelerimizin AR-GE kapasitesini yükselterek, markalaşmalarını hızlandırarak, maliyetlerini düşürerek daha rekabetçi bir yapıya kavuşmalarını sağlayacağız. Hiçbir sektörümüzü geride bırakmadan yolumuza kararlılıkla devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk sanayisi son dönemde küresel düzeyde yaşanan dönüşümden güçlenerek çıkmayı başarmıştır. Bakınız, Sanayi Üretim Endeksi pandemi öncesi döneme göre Almanya'da yüzde 11,5, İtalya'da yüzde 5,5, Fransa'da yüzde 3 aşağıda seyrederken bizim ise aynı dönemde sanayi üretimimiz yüzde 26,5 yükseldi. Bu yıl toplam ihracatımız 270,6 milyar dolara çıktı, sanayi ürünleri ihracatımız 255,2 milyar dolara erişti. 2002'de 10 milyar dolar iken şimdi 109 milyar doları aşan orta yüksek ve yüksek teknoloji ihracatımızın toplam ihracatımızdaki payı yüzde 43'e çıktı. Bu yılın ilk on bir ayında, önceki yıla göre yüksek teknolojide yüzde 8,1, orta yüksek teknolojide yüzde 9,7 artış yakaladık. Açıklanan son millî gelir verileri sanayimizin yıllık yüzde 6,5 yükselişle büyümeye olumlu katkı sağladığını teyit etti. Bu başarıların ardında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde hayata geçirdiğimiz, yatırımı teşvik eden, üretimi önceleyen, istihdamı güçlendiren, icat ve ihracatı destekleyen kararlı politikalar var.

Bilimsel kapasitemizi artırdık. AR-GE altyapımızı güçlendirdik. İnsan kaynağımızın yanında olduk. Bir yılda yapılan Türkiye kaynaklı bilimsel yayınların sayısını 2002'den bu yana 9 binden 52 bine yükselttik. Dünyada en fazla bilimsel yayın üreten ülkeler arasında 14'üncülüğe yükseldik. 2002'den bu yana AR-GE harcamalarımız 16,5 katına çıktı, 20 milyar dolara erişti. AR-GE insan

kaynağımız 311 bine yükseldi. 2002’den bu yana insan kaynağı havuzumuz 11 katına çıktı. 1.360 AR-GE ve 343 tasarım merkezi, 64 şehrimizdeki 113 teknoparkta yenilik odaklı çalışan 12 binden fazla teknoloji girişimiyle Türkiye bir inovasyon ülkesi hâline geldi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu yıl 2030 Sanayi ve Teknoloji Stratejimizi kamuoyuyla paylaştık. Millî Teknoloji Hamlesi, Dijital ve Yeşil Dönüşüm adımlarıyla üretimde rekabet gücümüzü yükselteceğiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Endüstri 3.5’tesiniz Sayın Bakan, anlattıklarınızla örtüşmüyor bu. Dünya Endüstri 5.0’a geçti, siz Endüstri 3.5’tesiniz.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Dinle de öğren, dinle de öğren!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Yerel kalkınma hamlesiyle kapsayıcı refah artışı sağlayacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TÜBİTAK eliyle bu yıl 190 üniversite ve 3.100 firmanın 10.370 projesine 14 buçuk milyar lira destek sağlıyoruz. 2002’de 414 olan yerli patent başvuru sayımız geçtiğimiz yıl 10 bini aştı. Yerli patent başvurularında artık dünyada ilk 10’dayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kadın buluşu oranında -bu hepimiz için bir iftihar vesilesidir- dünya 1’ncisiyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Arap atı gibisiniz, şahlanıp koşuyorsunuz!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Yerli marka başvurularında dünyada 6’ncı, tasarım başvurularında 3’üncüyüz.

Yüksek teknolojili üretimde kapasitemizi genişletecek programları devreye alıyoruz. Stratejik sektörlerde cari dengemizi destekleyecek projelere Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi Programı’yla finansman sunuyoruz. Programa dâhil ettiğimiz 73 projenin yatırım büyüklüğü 397 milyar lira. Bu yıl güneş hücreleri, radar sistemleri, biyoteknoloji gibi alanlarda 270 milyar liraya yakın yatırım büyüklüğüne sahip ve 15 bin istihdam oluşturacak 13 büyük ölçekli yatırıma proje bazlı devlet desteği sunduk. HIT-30 Programı çerçevesinde veri altyapımızı güçlendirecek, ekonomimizde yapay zekâ destekli dönüşümü hızlandıracak, kuantum teknolojilerini millî inovasyon ekosistemimize entegre edecek ve Türkiye’yi endüstriyel robotların üretim ve ihracatında bir merkez hâline getirecek dört çağrışı daha hayata geçirdik. Teknoloji Hamlesi Programı’nda bu yıl döngüsel ekonomi, biyoteknoloji ve yeni nesil bilgi teknoloji alanlarında 69 projeyi daha destekledik. Program kapsamında devam eden 224 yatırım dış ticaret dengemize yılda 11,5 milyar dolar katkı sağlayacak. Rekabet Öncesi İşbirliği Programı’yla AR-GE ekosistemimizin paydaşlarını yenilikçi teknoloji geliştirmeleri için destekliyoruz. Otomotiv ve beyaz eşya sektörlerinde kullanılan çiplerin tasarımını yerileştiriyoruz. Yakın dünya yörüngesinde faaliyet gösterecek yerli üretim uydu takımlarıyla yeni nesil veri iletişimi ve görüntüleme hizmetlerini yaygınlaştırıyoruz. Türkçe Büyük Dil modellerinin sektörel uygulamalarını geliştiriyor, üretim ve hizmet alanlarında yapay zekâ çözümleriyle katma değer artışı sağlıyoruz. Yerli navigasyon uygulamalarını destekliyoruz. Modüler nükleer reaktörlerin yerli tasarım ve üretimini hedefliyoruz. İşletmelerimizde verimliliği artıracak Dijital Dönüşüm Programı’mıza 13,5 milyar lira yatırım başvurusu gerçekleşti. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasından sağladığımız 300 milyon avro kaynağı KOSGEB eliyle KOBİ’lerimizin dijital dönüşüm projelerine yönlendiriyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapay zekânın ekonomik ve toplumsal süreçlerde hızla artan rolü yeni soruları, sorunları ve sınamaları da beraberinde getiriyor ancak doğru ilke ve kuralları bugünden inşa eder, teknolojiyi insanlık yararına geliştiren bir yaklaşımı benimsersek yapay zekâ kalkınma, küresel adalet ve refah yolculuğumuzda güçlü bir kaldıraç olabilir. Millî Teknoloji Hamlesi anlayışı budur; insan kaynağımızı, dijital altyapımızı, girişimcilik ekosistemimizi, üretim sistemlerimizi yapay

zekâ devriminin sunduğu imkânları ülkemiz ve insanlık adına fırsata dönüştürecek şekilde hazırlamaktır, yapay zekânın kullanımında etik değerleri ve adaleti gözetmektir. Yapay zekâ teknolojileri için ileri düzeyde bir veri işleme altyapısının önem taşıdığının bilincindeyiz. TÜBİTAK bünyesindeki süper bilgisayarımız ARF’in hesaplama kapasitesini 3 katına çıkardık. Katıldığımız programlarla Dijital Avrupa EuroHPC Ortak Girişimi süper bilgisayarlarından teknoloji girişimlerimizin yararlanmasını sağladık. Yapay zekâ ekosistem çağrılılarıyla kamu ve özel sektör projelerini destekliyoruz. TÜBİTAK’ta geliştirdiğimiz Türkçe Yapay Zekâ Büyük Dil Temel Modeli’nin kullanımını yaygınlaştırıyoruz. 10 milyar doları aşan yatırımların hayata geçeceği güvenli enerji altyapısına sahip veri merkezi bölgeleri kuracağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’mizin uzay araştırmalarında geri kalması asla düşünülemez. İlk millî haberleşme uydumuz TÜRK SAT 6A’yı hizmete aldık. Yeni haberleşme uydumuz TÜRK SAT 7A ve yüksek çözünürlüklü gözlem uydularımız İMECE-2 ve İMECE-3’le uzayda varlığımızı güçlendireceğiz. Millî gözlem uydumuz İMECE için geliştirdiğimiz yüksek çözünürlüklü elektrooptik kamerayı ihraç ederek bu sektörde tedarikçi ülke olduk. Ay misyonumuzda uzay aracının hibrit etki sistemi, uçuş bilgisayarı, güneş paneli, haberleşme birimi gibi kritik alt sistemlerini yerli imkânlarla üretmek yetkinliklerimizi ileri seviyeye taşıdı. Erzurum’da bu yıl hizmete aldığımız 4 metre ayna çaplı teleskopa sahip Doğu Anadolu Gözlemevi sadece Türkiye’nin değil, bölgenin en önemli gözlem merkezi oldu. Bugün 20 AR-GE merkezi ve teknoparklarda yer alan 290 girişimde 23 binin üzerinde nitelikli mühendis ve araştırmacımız Türkiye’yi uzayda söz sahibi kılacak projelerde çalışıyor. Uzaya bağımsız erişimimizi temin edecek ve küresel uzay ekonomisindeki payımızı artıracak bir uzay limanı inşa ediyoruz. Ülkemizde yeni uzay girişimlerinin filizlenmesi ve yeşermesini hızlandıracak uzay teknoparkını kuruyoruz. Önümüzdeki yıl 5-9 Ekim tarihlerinde dünyanın en büyük küresel uzay etkinliği Uluslararası Uzay Kongresi’ne Antalya’da ev sahipliği yapacağız. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Teknoloji Hamlesi’ni geleceğe taşıyacak, dijital dönüşüme öncülük edecek beşerî sermayemize yatırım yapmaya devam ediyoruz. TEKNOFEST’lerle milyonlarca gencimizi teknoloji geliştirme yolculuğuna dâhil ettik, binlerce girişimin doğmasına vesile olduk. TEKNOFEST 2026’yı inşallah hep birlikte Şanlıurfa’da gerçekleştireceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2002’de yaklaşık 1.000 kişiyi ancak desteklemiş olan TÜBİTAK eliyle bu yılın ilk on bir ayında 81.700 bilim insanı ve öğrencimizi destekledik. Son bir yılda açtığımız 5 yeni merkezle bilim merkezlerinin sayısını 40’a çıkardık. Bugüne kadar 18 milyonu aşkın ziyaretçiyi bilimle buluşturduk. 2030 yılına kadar ülkemizden 100 bin teknoloji girişiminin doğmasını hedefliyoruz. Fonların fonu ve eş finansman mekanizmaları sayesinde 990 Türk teknoloji girişimi 160 milyar lira yatırım aldı. TÜBİTAK BİGG programıyla desteklediğimiz 2.500’den fazla teknoloji girişimine şimdiye dek 3,5 milyar lira destek olduk. Türkiye TechVisa Programı’yla girişimcilik ekosistemimizde 4.500’e yakın yabancı uzman dâhil ettik. Atatürk Havalimanı terminal binalarını teknopark ilan ettik. Terminal İstanbul markasıyla dünyanın en büyük teknoloji girişimciliği merkezini kuruyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sanayimiz çevre dostu yatırımlarla büyüyor. Yeşil Dönüşüm Programı’nı stratejik teşvik başlıklarına dâhil ettik. Döngüsel ekonomi, atık yönetimi, kaynak verimliliği, karbon salımını azaltmaya dönük yatırım projelerine güçlü teşvikler sağlıyoruz. Nükleer teknolojilerde kapasitemizi yükseltmek için ilk nükleer teknoparkımızı kuracağız. Dünya Bankasıyla 400 milyon dolar bütçeli Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi’ni başlattık. 450 milyon dolar bütçeli Türkiye Yeşil Sanayi Projesi’nde 2.400’e yakın KOBİ’nin 9 milyar lira tutarında yeşil sanayi yatırımını KOSGEB eliyle destekliyoruz. Türkiye Organize Sanayi Bölgeleri Projesi’nde önümüzdeki yıl 8,5 milyar lira kaynakla 33 OSB’de 42 altyapı projesini tamamlayacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yatırım teşviklerimizle katma değerli üretim ve refahın yurt sathına yayılmasını destekliyoruz. 2025 yılının ilk on bir ayında sunduğumuz teşviklerle 1 trilyon 254 milyar lira yatırımın önünü açtık. Bu yıl yeni teşvik sistemimizi ilan ettik.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Vatandaşa var mı teşvik, vatandaşa? Hep yandaşa...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Kaynaklarımızı, ülkemizi Türkiye Yüzyılı hedeflerine taşıyacak katma değerli alanlara yönlendiriyoruz. Kapasite fazlası oluşan sektörlerdeki yatırımları teşvik kapsamından çıkardık.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Teşvik sisteminiz adaletsiz Sayın Bakan.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Yatırım kredilerine sunduğumuz finansman desteğini yükselttik. 6'ncı bölge illerimizde ve Cazibe Merkezleri Programı'ndaki şehirlerimiz ile depremde yoğun etkilenen 65 ilçedeki yatırımlarda istihdam desteklerimizin süresini on dört yıla çıkardık. Yatırım ortamını iyileştirmeye dönük adımlarımız ve teşviklerimiz sayesinde küresel yatırımların ülkemize ilgisi yükseldi. Son bir yılda bir önceki yıla göre yüzde 33 artışla 15 milyar 250 milyon dolarlık doğrudan uluslararası sermaye yatırımı çektik.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Metni yapay zekâ mı yazdı Sayın Bakan?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Bu yıl 50 bine yakın KOBİ'ye KOSGEB eliyle 15 milyar 400 milyon lira kaynak sağladık. Kapasite geliştirme ve küresel rekabet programlarında 1.675 KOBİ'nin 27 milyarlık yatırımına destek sunduk. 137 bin işletmeyi ziyaret ederek ihtiyaçlarını yerinde tespit ettik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üretim gücümüzü planlı sanayi alanlarımızla yükseltiyoruz. Yirmi üç yılda OSB'lerimizin sayısını 191'den 371'e, OSB'lerde üretimde olan fabrika sayısını 11 binden 60 bine, istihdamı 415 binden 2 milyon 700 bine yükselttik. Kurduğumuz endüstri bölgelerinin sayısını 52'ye çıkardık. Son bir yılda 9 OSB, 8 endüstri bölgesi ve 11 sanayi alanı ilan ettik. Genişleme alanlarıyla birlikte 8.200 hektar yeni yatırım alanı oluşturduk. Organize sanayi bölgelerinde 250 bin vatandaşımıza istihdam sağlayacak 6 bin fabrikanın inşa süreci devam ediyor. 25 OSB altyapı ve 7 sanayi sitesi projesini bu yıl tamamlayarak 110 bin kişilik ilave istihdam imkânı oluşturacağız. Her ayın ilk pazartesi günü tüm OSB'lerdeki boş yatırım yerlerini çevrim içi platformda tahsise açıyoruz. Şeffaflık ve erişilebilirlik prensibiyle başlattığımız uygulamanın ilk on dört ayında yatırımcılar 7 bine yakın başvuru gerçekleştirdi. OSB'lerimizde üretimin sürekliliğini sağlayacak ve emekçilerimizin refahını artıracak lojman projeleri uygulamasının ilk temellerini Manisa'da attık. Depremde zarar gören sanayicilerimiz için Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay ve Malatya'da bu yıl 966 iş yerinin inşasını daha tamamlıyoruz. 2026'da deprem şehirlerimizde 1.800'den fazla iş yerini daha inşa edeceğiz. 2023 Şubat ayından bu yana deprem illerimizdeki OSB ve sanayi sitelerine sağladığımız kaynak 24,5 milyar liraya erişti. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ iktidarları döneminde ülkemizin dört bir yanını yatırımlarla buluşturduk. Yatırım teşviklerimizle tamamlanan projelerde Adıyaman'da 44 bin, Antalya'da 150 bin, Batman'da 77 bin, Diyarbakır'da 82 bin, Sivas'ta 14 bin, Konya'da 51 bin, Samsun'da 19 bin, Malatya'da 53 bin, Manisa'da 59 bin, Tekirdağ'da 70 bin; 81 şehrimizde toplam 2 milyon 533 bin istihdam oluşturduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Son on yılda imalat sanayisinde kayıtlı istihdamı Güneydoğu Anadolu'da 159 binden 318 bine -2 misline- Doğu Anadolu'da 54 binden 100 bine yükselttik. Şimdi, terörün gündemimizden tümüyle çıkması ve çevremizde istikrarın sağlanması milletimiz için tarihi bir fırsat sunuyor. Terörsüz Türkiye'yle huzur iklimi güçlenecek, ülkemizin her karış toprağı daha da bereketlenecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Terörsüz Türkiye'yle kalkınmamız

hızlanacak, ekmeğimiz büyüyecek. Terörsüz Türkiye'yle üretimimiz güçlenecek, istihdamımız artacak, ihracatımız yükselecek. Komşularımızla artan istikrar, kurduğumuz dostluk köprüleri ve ticaret yolları ülkemiz için yeni imkânlar sunacak. Kalkınma Yolu Orta Doğu, Körfez ve Asya'ya; Zengezur Koridoru Azerbaycan ve Türk dünyasına erişimimizi güçlendirecek. Sanayimizin gelecek otuz yılının yol haritasını bu perspektifle tasarlıyoruz. Anadolu'nun topyekûn kalkınması anlayışıyla hazırladığımız Sanayi Alanları Master Planı'nda mevcut ve planlanan demir yolu, kara yolu ve liman yatırımlarını, enerji altyapılarını, sektörel kümelenmeleri, tarımsal üretimin korunmasını, arazi yapılarını, deprem ve susuzluk risklerini dikkate aldık. Planlı sanayi alanlarımızın büyüklüğünü 155 bin hektardan 350 bin hektara yükselteceğiz. Sanayi tesislerinin yoğunluğunu Marmara Bölgesi'nden Anadolu'nun diğer şehirlerine taşıyacağız. Samsun-Mersin, Mersin-Şırnak, Sivas-Iğdır ve Trabzon-Şırnak olmak üzere, 4 yeni sanayi koridoru oluşturacağız. Mevcut OSB'lerimizin ortalama 11 katı büyüklüğe sahip mega endüstriyel bölgeler inşa edeceğiz. Altyapısı tamamlanmış, sosyal donatılarla zenginleştirilmiş, akıllı ve yeşil üretim üslerini yatırımcımızın hizmetine sunacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; atıl kaynakları ekonomiye kazandırmak, yerel ihtiyaçları yerinde karşılamak, bölgelerimizin üretim kapasitesini geliştirmek üzere Yerel Kalkınma Hamlesi Programı'nı başlattık. Her ilimizde 4 yatırım konusunu desteklediğimiz programın ilk çağrısında 417 milyar lirayı aşan yatırım tutarına sahip 696 proje başvurusu aldık. Sayın Cumhurbaşkanımızın onayıyla yürürlüğe giren DAP, GAP, DOKAP, ve KOP 2024-2028 Eylem Planları kapsamında bölgesel kalkınma için DAP bölgesine 531 milyar lira, GAP bölgesine 496 milyar lira, DOKAP bölgesine 394 milyar lira, KOP bölgesine 351 milyar lira olmak üzere, toplam 1,7 trilyon lira ödenek tahsis edilmesini planlıyoruz. Kalkınma ajanslarımız eliyle bugüne dek 29 bine yakın projeye 109 milyar lira destek sağladık. Geçtiğimiz yıl kadın istihdamı ve girişimciliğine odaklandık. Desteklediğimiz projelerle 6 binden fazla kadının girişimcilik yolculuğuna öncülük ettik. Bölge kalkınma idarelerimizle 2014'ten bu yana tarım, sulama, kültür, sosyal içerme, kırsal kalkınma, sanayi, enerji ve turizm alanlarında 55 milyar lira tutarındaki projelere destek sağladık. Depremden yoğun etkilenen 65 ilçemizde gerçekleştirilen yatırımları en üst seviyede destekliyoruz. Bu kapsamda, 247 milyar lira yatırım büyüklüğüne sahip 70 bin kişiye istihdam sağlayacak 1.610 yatırım için teşvik belgesi düzenledik. Çalışan ve Üreten Gençler Programı'yla 155 üretim tesisi kurduk, 11 binden fazla istihdam oluşturduk. Programın yeni döneminde 100 yeni fabrikayla 10 bin gencimize daha iş imkânı sunacağız.

Bir sayın milletvekili Şanlıurfa'dan 1 kilogram ihracat yapılmadığını ifade etti, üzülüm.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Üzülmeyin!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Bakınız, son bir yılda, Şanlıurfa, 47 milyon dolardan fazlası tarım ürünü olmak üzere 465 milyon dolar ihracat gerçekleştirdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine bir başka sayın milletvekilimiz "Sizden önce de savunma sanayisi vardı. Bunu yok sayıyor, Nuri Demirağ'a, Şakir Zümre'ye ayıp ediyorsunuz." dedi. Biz bizden önceki hiçbir gayreti yok saymayız ama şu gerçekle iftihar etmek hakkımızdır: Bizim dönemimizde savunma sanayisindeki şirketlerimizin geliri 20 katına, ihracatımız 35 katına çıktı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Hangi şirket, hangi?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Nuri Demirağ'a, Şakir Zümre'ye biz ayıp etmedik, üretimlerini durduranlar ayıp etti. (MHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Motor yok, motor!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Nuri Demirağ 1936'da İstanbul Beşiktaş'ta uçak fabrikası kurdu, sekiz yıl uçaklar üretti, 1944'te dönemin hükûmeti verdiği siparişleri iptal etti, fabrika kapandı, fabrika yeri kamulaştırıldı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 1925'te mühimmat üretmeye başlayan Şakir Zümre'ye devlet tarafından verilen siparişler 1947'de iptal edilince mühimmat üretimi durdu, mühimmat üreten fabrika soba üreten bir yere dönüştü.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Makine Kimyayı da hurdalığa çevirdiniz, hurdalık işi yapıyor, başka ne iş yapıyor?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Akaryakıtı konmayan Devrim otomobili 1961'de yollarda bırakıldı. Bu çabalara, bu gayretlere ayıp eden 1944'te, 1947'de, 1961'de iktidarda olanlar, bu projeleri akamete uğratanlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yapmak zor, yıkmak kolaydır; inşa etmek zor, eleştirmek kolaydır; iddialı olmak zor, karalamak kolaydır. Ülkemizin potansiyelini harekete geçirmek doğudan batıya, kuzeyden güneye topyekûn kalkınma sağlamak için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde imza attığımız büyük atılımlardan artık geriye dönüş yok. Bugün insanlık yeni sınamalarla karşı karşıya, yeryüzü tarihî kırılmaların eşiğinde fakat biz biliyor ve inanıyoruz ki, muhakkak her zorlukla birlikte bir kolaylık vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Verin Başkanım.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Verin, verin, on dakika daha verin.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Siz geldiğinizde 125 milyar dolar dış borç vardı, şimdi 550 milyar dolar.

BAŞKAN - Sayın Bakan, buyurun, size de beş dakika ek süre veriyorum.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Ülkemiz için yeni imkânlar doğmaktadır. Nice zorlukları aşarak bugünlere geldik.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Mezun olduğun okulda her gün eylem yapıyorlar.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Elde ettiğimiz hiçbir başarı bize altın tepside sunulmadı. Türk milleti hamdolsun, birlik ve beraberliğini bozmak isteyenlere mağlup olmadı, kardeşliğinden taviz vermedi. Dört bir yanı ateş çemberine dönmüşen dünyanın en zor coğrafyalarından birinde cumhuriyetimizin 2'nci asrını "Türkiye Yüzyılı" ilan ederek hür ve bağımsız yolculuğumuza tam bir millî birlik duygusu ve inancıyla devam ediyoruz. Pırıl pırıl gençlerimiz, gurur duyduğumuz başarılarla imza atan kadınlarımız var. Alanlarında dünyanın en iyisi bilim insanlarımız, mühendislerimiz var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Maaşları yetersiz, maaşlarını artıralım.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR (Devamla) - Kalkınma harcımızı alın teriyle yoğuran emekçilerimiz var. Parlak fikirlerini değere dönüştüren girişimcilerimiz, fabrikalarını ülkemizin kaleleri addeden sanayicilerimiz var. Bu milletin sırtı yere gelmez Allah'ın izniyle. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Yeter ki bir olalım, yeter ki yeniden kazandığımız öz güveni bir daha kaybetmeyelim. Türkiye Yüzyılı'nı başarılarla taçlandırarak atılımlara tüm değerli milletvekilleriyle beraber yürüyeceğimize inanıyorum. Desteklerini esirgemeyen Cumhurbaşkanımıza ve tüm milletvekillerine teşekkür ediyorum.

Meclisimizin takdir edeceği bütçeyi en etkin ve verimli şekilde kıymetlendireceğimizi ifade ediyor, sizleri bir kez daha saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Şimdi, aleyhte olmak üzere, Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, ben birçok defa bu kürsüye konuşmak için geldiğimde iktidar sıralarına bakıp saymıştım “Çok az sayıda, 5 kişi, 10 kişi, 15 kişi var.” diye. Bir söz var, diyor ya: “Yiğidi öldür, hakkını teslim et.” Bugün iktidar sıraları gerçekten dolu diyebilirim ama bunun sebebini de söylemekte fayda var. (AK PARTİ sıralarından “Seni bekliyoruz.” sesleri)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yarısı boş...

ALİ BOZAN (Devamla) - Beni beklemediğinizi biliyorum.

Şundan kaynaklı, onu da açıklayacağım şimdi: Sayın Bakanlar burada, Sayın Bakanlar burada olduğu için burada olduklarını biliyoruz çünkü kanaatimce Sayın Bakanlar bakıyor, “Kim geldi beni dinledi, kim gelip beni dinlemedi?” diye.

Değerli arkadaşlar, aslında ben konuşmamın büyük bir bölümünü Millî Savunma Bakanlığına ayırmıştım ama Sanayi ve Teknoloji Bakanını dinledikten sonra Sanayi ve Teknoloji Bakanının konuşmasının üzerine birkaç söz söylemek gerekiyor.

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen, hatip konuşuyor kürsüde.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - On dakika teneffüs verin bari, çıksınlar.

ALİ BOZAN (Devamla) - Sayın Başkan, iki dakikam gitti.

Değerli arkadaşlar, ben Sanayi ve Teknoloji Bakanını dinlediğimde bir an dedim ki ben Türkiye’de yaşamıyorum; Norveç’te mi yaşıyorum, acaba İngiltere’de mi yaşıyorum? Bana bu duyguyu yaşattı. Bana bu duyguyu yaşattığı için kendisine teşekkür ediyorum. Bana bu ülkede asgari ücretin 22 bin lira olduğunu, emekli maaşının 16 bin lira olduğunu bir an da olsa unutturduğu için gerçekten kendisine teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Sanıyorum iktidar vekilleri de Sanayi ve Teknoloji Bakanını dinlerken bir an kendilerini Avrupa’da zannettiler, o yüzden kendisini bolca alkışladılar. Alkışla ilgili bir şey daha dikkatimi çekti: Sayın Millî Savunma Bakanı çok az alkış aldı ama Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanı çok fazla alkış aldı. Sebeplerinden bir tanesi kanaatimce şu.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Yapay zekâ farkı.

ALİ BOZAN (Devamla) - Yapay zekâ değil.

Kanaatimce, iktidar vekillerinin işi Sanayi ve Teknoloji Bakanına çok daha fazla düşüyor, o nedenle kendisini bolca alkışladılar. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; şurada ne yazıyor hep birlikte bakalım “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” yazıyor. Evet, burada “Bu Mecliste sayısal çoğunluğu elinde bulunduran iktidar vekillerininindir.” demiyor, burada “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir, halkındır.” diyor. Biz burada halkın bütçesini, milletin bütçesini hazırlıyoruz, konuşuyoruz, tartışıyoruz; peki, 2026 bütçesinde millet neden yok, halk neden yok? Çok büyük, yaman bir çelişki. Bu bütçede asgari ücretli nerede arkadaşlar? Emekli bu bütçede nerede? Üniversite öğrencileri nerede? Üniversite öğrencilerinin

ben nerede olduğunu size söyleyeyim: Şu saat itibarıyla üniversite öğrencileri derslerinden çıkmışlar, okullarından çıkmışlar ya evlerinde ya da yurtlarında dinlenmeleri, ders çalışmaları gerekiyordu ama şu anda üniversite öğrencileri ya bir kafede çalışıyor ya part-time bir işte çalışıyor sizin yanlış hazırladığınız bütçeler nedeniyle, üniversite öğrencilerine ayda 2-3 bin lira bursu reva görmeniz nedeniyle.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Tutuklandılar, tutuklandılar.

ALİ BOZAN (Devamla) - Değerli iktidar vekilleri, sizler bugüne kadar 23 bütçe hazırladınız, bugün bu bütçenin 24'üncüsünü konuşuyoruz. Bugüne kadar o kadar fazla yanlış bütçe hazırladınız ki bu toplumda sosyal çürüme arttı. Ha bire geliyorsunuz, burada “savunma” diyorsunuz, “güvenlik” diyorsunuz ama artık uyuşturucu her sokak başında, bu ülkenin gençleri uyuşturucu bataklığına batmış durumda. Dolandırıcılık bu ülkede yeni trend meslek hâline gelmiş, çeteleşme almış başını gidiyor. Eğer siz bugüne kadar yaptığınız şekilde yanlış bütçe hazırlamaya devam ederseniz yarın öbür gün güvenliğini sağlayacağınız, savunmasını yapacağınız ne halk kalacak ne de genç kalacak.

Değerli iktidar vekilleri, ben size samimiyetle sormak istiyorum: 2026 bütçesi hazırlanmadan önce hiçbiriniz gidip bir emekliye, bir asgari ücretliye, bir küçük esnafa, bir çiftçiye sordunuz mu “Bütçeyi nasıl hazırlayalım?” diye. Cevap yok, sormamışsınız. Eğer sormuş olsaydınız bugün bu bütçenin yüzde 12'sini millî savunma ve güvenliğe ayırmazdınız, millî savunma ve güvenliğe harcamazdınız.

Değerli arkadaşlar, benim size naçizane bir önerim var: Bundan sonra bütçe hazırlarken gidin emekliye, asgari ücretliye sorun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Sayın Başkan, arada müdahale olduğu için...

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Deyin ki: “Biz bütçenin 30 milyar dolarını emekliye, asgari ücretliye mi ayıralım yoksa biz 30 milyar doları savunma ve güvenliğe mi harcayalım?”

Peki, değerli arkadaşlar, siz bu bütçeyi hazırlarken küçük esnafa sordunuz mu, küçük esnafın hiç fikrini aldınız mı? Ben çok somut bir örnek vereyim: Şu anda Cumhuriyet İttifakı'nın Mersin milletvekilleri burada mı? Eğer buradalarsa soracağım. Bakın, Mersin'de Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı ne diyor? “Son üç yılda Mersin'de 15 bin esnaf kepenk kapattı.” diyor. Kepenk kapatan esnaf arasında size oy veren birçok yurttaş var; o kepenk kapatan esnaf size oy verirken kepenk kapatmaları için, bunun için bütçe yapmanız için oy vermediler. Ben diyorum ki: Gidin sorun; bana güvenmiyorsanız, inanmıyorsanız, gidin kendilerine sorun. Eğer gidemiyorsanız, gidemeyeceksiniz gelin birlikte gidelim, gelin, birlikte Mersin'de yaşayan küçük esnafın bütçeye dair öneri ve görüşlerini alalım diyorum.

Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.01

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.13****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29'uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, Grup Başkan Vekillerimize sırasıyla söz vereceğim.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada 2 bakanlığın bütçesini görüştük; biri Millî Savunma Bakanlığı, bir diğeri ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.

Önemli olan, bütçede buradaki rakamların yazılması değildir. Elbette ki rakamların kısmen önemi vardır ama gördüğümüz şudur ki: Bu bütçe nasıl harcanacaktır ve ne şekilde harcanacaktır? Şeffaf olacak mı bu bütçe? Mesela, Sayıştay denetimine tabi olacak mı veya Sayıştay bunlarla ilgili denetlemeler yaptıktan sonra bunlarla ilgili işlemler yapılacak mı? Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğunu gösterebilecek miyiz? Ama bunu maalesef gösteremiyoruz. 2024 yılında da burada bütçeyi gördük, 2023 yılında da burada bütçeyi gördük, şimdi 2025 yılındayız, yine aynı şekilde bütçeyi görüşüyoruz. Hep “-ecek”lerle “-acak”larla geçen, “-miş”lerle “-mış”larla geçen bütçeler, bütçe takvimi, bütçe süreleri.

Şimdi, açık ve net söyleyeceğim, burada orduyla ilgili de söyleyeceğim, Silahlı Kuvvetlerle ilgili yani Millî Savunma Bakanlığıyla ilgili olarak da söyleyeceğim. “Türkiye’de üç yere siyaseti sokmayınız. Bir, kışlaya; iki, üniversiteye; üç, camiye siyaseti sokmayınız.” diyorlar. Ama gördüğümüz şu ki: Birileri orduyu veya Millî Savunma Bakanlığını birilerinin arka bahçesi yapmak istedi hep. Cumhuriyet döneminde bunları hep yaşadık biz; bazen bir mezhebin, bazen bir etnisitenin, bazen bir ideolojinin, bazen bir partinin arka bahçesi oldurulmaya çalışıldı buralar ve bunun ağır bir bedelini ödedik 15 Temmuz akşamı. Birileri orduyu arka bahçesi yapmak istediği için -Emniyeti ve istihbaratı, hatta buna MİT de dâhil olmak üzere- gördük ki ağır bedeller ödedik. Eğer, ordu bir cemaatin, bir meşrebin veya bir partinin veyahut da herhangi bir ideolojinin olursa o ordu milletin ordusu olmaz, o ordu Türkiye Cumhuriyeti devletini korumaz, o ordu kabile devletinin ordusu olur, aşiret devletinin ordusu olur; millet devletinin ordusu herkesin olduğu yerdir, o da liyakatle, ehliyetle, ahlakla, zekâyla ölçülür. Bunu yapabiliyor muyuz? Eksik yapıyoruz. Elbette ki bizim değerli bir orduya sahip olmamız gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, diğer taraftan diyorlar ki: “Türkiye’de savunma sanayisinde tarihî bir sıçrama yaşandı.” Kim söylüyor bunu? Bütçede AK PARTİ’li milletvekilleri yani iktidar partisinin milletvekilleri İHA’lardan, savaş gemilerine, KAAN’dan SİPER’e kadar uzanan projelerle tam bağımsız savunma dönemine girildiğini iddia ediyorlar ve bununla övünüyorlar ancak veriler, son yıllarda gündeme dökülen bilgiler bize başka bir gerçeği söylüyor. Türkiye hâlâ motor, radar,

elektronik sistemler ve kritik yazılımlar gibi alanlarda dışa yüksek bağımlılık içinde. KAAN için motor lisansına ihtiyaç duyulması ve hatırlarsanız, Dışişleri Bakanının konuşması da Türkiye’de oldukça yankı uyandırmıştı. Bununla ilgili olarak tekrar, yeniden Hükûmetin düşünmesi gerekmektedir, F-16 platformlarında yerli mühimmat ve radar entegrasyonuna izin verilmemesi ya da Eurofighter’lar konusunda Avrupa konsorsiyumuna bağlı kalınması tam bağımsızlık iddiasının teknik gerçeğe örtüşmediğini açıkça gösteriyor.

ALTAY tankının yüzde 49’u Katara ait, yüzde 49’u Katara ait ve burayla ilgili bir gün Mecliste bir konuşma yapmak istiyorum, uzun bir BMC konuşması. 64’te kurulan, 66’da devam eden, daha sonra burası tam bağımsız olarak, bir yerli sanayi olarak kurulduktan sonra yaptıklarını tek tek anlatmak istiyorum. ALTAY tankının motorunu Kore’den alıyoruz değil mi? Daha önceden düşünememiştik ve bununla ilgili Kore’den... Kore bu motorları kendi tanklarında kullanmıyor ve Avrupa’dan alıyorlar.

Bir diğer hususa gelince değerli arkadaşlar, ATAK helikopterimiz. ATAK helikopteriyle ilgili aynı şekilde, yine, motorlarıyla ilgili problem var. Bununla ilgili olarak da ciddi şekilde bu motorlarla ilgili yaklaşık 1,5 milyar dolarlık... Bunları başka ülkeden aldık, kullandık. Nereden? Amerika Birleşik Devletleri’nden. 1,5 milyar dolarlık ihracat yapacaktık. Nereye? Pakistan’a. Yapabildik mi? Yapamadık. Neden? Amerika Birleşik Devletleri “Hayır, yapamazsınız.” dedi.

O nedenle, biz bu noktada kendi sanayimizi kurarken, kendi teknolojimizi kurarken, bir, şeffaf Türkiye’yi inşa edeceksiniz; iki, denetlenebilir bir Türkiye’yi inşa edeceksiniz, hesap verilebilir bir Türkiye’yi inşa edeceksiniz ve aynı zamanda da beyin göçünü durduracaksınız. Bu ülke dehaların çok olduğu bir ülke, beyin göçünü durduramamışsınız. Nereye gidiyorlar? Amerika Birleşik Devletleri’ne, Kanada’ya, Avustralya’ya, hatta Çin’e ve Avrupa Birliği ülkelerine, Benelüks ülkelerine gidiyorlar. Niye durduramıyorsunuz? Çünkü enflasyon var, enflasyon. Aynı zamanda niye durduramıyorsunuz? Siz bu çocukların değerini bilmiyorsunuz. Partizanlık Türkiye’de almış başını gidiyor ve hemen hemen her kurum kimi alıyor? Liyakatsiz, ehliyetsiz insanları. Ha, ehliyetli olanlar da var içlerinde, yok değil ama eğer AK PARTİ’liyseniz, eğer Adalet ve Kalkınma Partisine intisap etmişseniz her şey olabilirsiniz ama değilseniz, muhalefetteyseniz olamazsınız.

Diğer bir konuya gelince. Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin güçlendiğini, ordunun donanım ve hareket kabiliyetinin arttığını, bütçenin tamamının ülkenin güvenliği için seferber edildiğini iddia ediyorlar ancak kesin hesap tabloları bize şunu söylüyor arkadaşlar: Bütçenin neredeyse tamamı ulusal savunma ve güvenlik programına planlanmış olmasına rağmen en büyük kullanılmayan ödenek de yine bu programda ortaya çıkıyor yani savunma için tahsis edilen kaynağın önemli bir kısmı fiilen kullanılmamış. “Her kuruş planlı ve şeffaf kullanılıyor.” söylemi ile kesin hesap tablosunun anlattığı hikâye maalesef birbirini tutmuyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’nin Irak, Suriye, Katar, Somali, Libya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki askerî varlığını gönül coğrafyasına sahip çıkma, enerji güvenliğini sağlama ve küresel istikrar üretme vizyonu olarak anlatıyor ve bununla övünüyor arkadaşlar ancak bütçe belgeleri ve kesin hesap verileri bize şunu söylüyor: Bu yurt dışı operasyonların ve üslerin gerçek maliyeti dış politika programında ek ödenekler ve sonradan yapılan kayıtlarla görülüyor. 1 milyar TL’nin altında ödenek konulan bir programın yıl sonunda 9,5 milyar TL’ye yaklaşması bu operasyonların olağan bütçe denetimi dışında finanse edildiğini ortaya koyuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Dolayısıyla “vizyoner dış politika” diye sunulan tablo Meclis açısından bakıldığında hesap verilebilirliği düşük, maliyeti tam açıklanamayan bir sahada görünme faaliyetine dönüşmüş durumda.

Yine, aynı şekilde, arkadaşlar, Türk Silahlı Kuvvetlerinin disiplinli, kurumsal açıdan güçlenmiş, personeliyle birlikte bir güven abidesi hâline geldiği iddia ediliyor. Evet, doğrudur ama bu disiplinde de çifte standartlık vardır. Bununla ilgili hiç konuşmamıza gerek yok, biliyorsunuz zaten nelerde çifte standart olduğunu. Eğer bazı ideolojiler korunuyor, bazı ideolojiler de tu kaka ediliyorsa o ordudan hayır gelmez arkadaşlar. Vatandaşlarına eşit muamele eden ve ideolojileri ordusuna sokmayan bir ordu güçlü ordu demektir.

Komutanların astlarına yönelik hakaret ve aşağılayıcı tavırlarının askerî disiplin kılıfı altında meşrulaştırıldığı, psikolojik mücadele için kurulan kurulların ise hiyerarşi nedeniyle işlevsiz kaldığı örnekler bizzat raporlara girmiş durumda. Uzman erbaşların sözleşmelerinin kanaat ve istihbari bilgi gibi soyut gerekçelerle feshi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarının sanki kesinleşmiş mahkûmiyetmiş gibi kullanılması Anayasa Mahkemesi tarafından hak ihlali sayıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim efendim.

Buna rağmen idarenin mahkeme kararlarını bu kez kadrosuzluk ve sürgün görevlendirmeler üzerinden dolanması, hukukun şeklen uygulanıp fiilen etkisizleştirildiğini gösteriyor. Yani burada şunu da söylemeden geçemeyeceğim: Kanun hükmünde kararnameler çıkarıldı biliyorsunuz 15 Temmuz sonrası; çok doğruydı bu, sekiz ay kadar Türkiye olağanüstü bir şekilde yönetildi ve ordumuza sızmak isteyen bir kript o örgüt vardı ama ardından da bu yapıyla mücadele ederken bu mücadelenin dışında, hakikaten buraya cemaat saikiyle girmiş yani burada “Allah” demiş, şeytan çıkmış, “Peygamber” demiş, deccal çıkmış, bilememiş, görünen kısmına inanmış. Görünen kısmına herkes inandı bu Türkiye’de. İnanmayan mı vardı, Allah aşkına?

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Biz inanmadık.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - İnanmayanlar, onlar belliydi zaten Türkiye’de; 52 tane kitap yazdılar, onlar da dışlanmış olan insanlardı. Çoğu sol görüşlüydü, bir kısmı milliyetçi görüşlü, bir kısmı ise İslami gelenekten geliyordu, “Kendi aralarında mücadele ediyorlar.” diyorlardı.

Şimdi, bu kararlarla ilgili beraat edenler var, burada aynı zamanda takipsizlik kararları alanlar var. Bu insanlar eğer orduda değerlendirilmeyecekse, ellerine silah verilmeyecekse niye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Son kez...

BAŞKAN - Son kez...

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim.

Eğer bu insanların ordu içerisinde olmaları uygun değilse -ki bence de uygun değil- aynı şekilde, Emniyette de veya istihbaratta da bulundurulmaları uygun değil çünkü mücadele ettiğimiz yapı bir kript o yapı, burada, bu, gardirop usulü çalışan kript o bir yapı. Bununla ilgili olarak başka yerlerde bu hakların iade edilmesi lazım. Anayasa Mahkemesi bireysel hak müracaatlarını kabul ediyor, AİHM kararları var, Türkiye ağır bedeller ödeyecek. Bunu hem Türk Silahlı Kuvvetlerinde hem Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında da değerlendirmemiz lazım. Hemen hemen her yerde... Türkiye, hukuka

inanacak, beraat etmiş adam. Nerede beraat etmiş? Kendi, bizim, Türkiye'nin yargısında beraat etmiş. O zaman, bunları bırakın, dönsünler; dönmezlerse bu yarın bir başkası için de olur. Türkiye'de hâlâ "cemaatler" dediğimiz dernekler ve vakıflar faaliyet gösteriyor. Bir başkası gelir, bir başkasını kapatır, bu sefer onlarla ilgili de idari mahkemeler başlar, soruşturmalar, ceza mahkemeleri başlar. E, "Beraat etti." derler, "Ben de seni döndürmüyorum, önümde benim emsal kararlarım var." der. "Ne var?" dersin. "İktidarın uygulamaları var." der.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Özdağ.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim.

O nedenle, ben son kez söylüyorum: Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Millî Savunma Bakanlığının ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçelerini gördük, zaten kabul edilecek; kabul edildikten sonra siz bunların hesabını vermek zorundasınız, vermiyorsunuz. Hepinizi elinizi vicdanınıza koymaya davet ediyorum ve sözde bir Anayasa Mahkemesi, sözde bir Sayıştay, sözde teftiş kurulları, sözde bir yargı, sözde bir Parlamento eğer işinize geliyorsa, hoşunuza gidiyorsa yapın, yapın, yapın; devam edin, devam edin, devam edin ve Türkiye her geçen gün dünyadan kopsun.

Biraz önce TUSİAD'ın toplantısına katıldım ve kan ağlıyorlardı, açıkça söyleyeyim ve her bir iş adamı ister sağcı olsun, ister solcu, ister Alevi olsun, ister Sünni neyse, hangi görüşe mensup olursa olsun her birinin şikâyetleri vardı, çok ciddi şekilde Türkiye'nin büyük bir devrime, büyük bir reforma ihtiyacı olduğunu söylüyorlardı. Lütfen Hükümet, kulak verin ve Türkiye'de hem sanayiye hem teknolojiye Avrupa Birliğiyle mücadele edecek bir iklime getirin diyor, teşekkür ediyorum.

İnşallah, hayırlı olur, pek hayırlı olacağını zannetmiyorum ama hayırlı olsun bakalım.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Bravo; bu kadar seri, muhteşemdin ağabeyim be! Ama devrimi biz yapacağız yalnız.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Eyvallah, kim yaparsa yapsın.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, her zaman, her gün olduğu gibi gene klasik bir bütçe görüşmesi yaşıyoruz.

Sanayi Bakanlığından başlayayım.

Sayın Bakan büyük bir coşkuyla, büyük bir gururla yaptıklarını anlattı; hakkıdır, eline emeğine sağlık, bizler de ülkemiz, milletimiz için olan her işten elbette ki gurur duyarız ama bakın, temel soru şu: Bunun bana faydası ne, yani bunun millete faydası ne? Hadi, TUSİAD'ı sevmiyorsunuz; aldınız, tutukladınız, yurt dışına çıkış yasağı koydunuz "Yarın MÜSİAD'da olacağım." dediniz, oraya sorun, İstanbul Sanayi Odasına sorun, İstanbul Ticaret Odasına sorun, önünüze gelen bütün sanayicilere sorun, şu anda hâlimden memnun olan 3 sanayiciden 1'i desin ki: "Ben memnunum." diyeceğim ki tamam, özür dilerim, yaptığınız her faaliyetin bizim iş adamımıza, sanayicimize faydası var. E, durum bu.

Şimdi, verilerden bahsettik, kendi perspektifinden Sayın Bakan verileri açıkladı, biz de kendi perspektifimizden birtakım verilerden bahsettik, dedik ki: Gayri safi millî hasıla içinde imalat sanayisinin payı, oranı yıllar geçtikçe düşmüş, düşmüş, düşmüş, düşmeye de devam ediyor. Bununla ilgili net bir

şey duyamadık. Dedim ya “Her günkü bütçe görüşmeleri gibi bir bütçe görüşmesi oluyor.” yani biz söylüyoruz, soruyoruz ama bir cevap alamıyoruz. Diyoruz ki: “Avrupa Birliğinde otomotivcilerle ilgili ciddi risk taşıyan bir karar alınabilir, onunla alakalı durum nedir?” E, bu yok. Tekstildileri kaybettik.

Bakın, kayıtlara geçsin, inşallah ben yanılırim, inşallah, önümüzdeki sene Bursa’daki yedek parça üreticileriyle ilgili biz burada tekstildilerle ilgili duyduğumuz hik yeler gibi anlatmak mecburiyetinde kalmayız.

Türkiye’nin en büyük nakliye  irketi en çok hangi malı ta ım   bu sene biliyor musunuz Sayın Bakan? En çok taşıdığı kalem makine yani Türkiye’den, makinelerini s ken sanayicilerin makinelerini ta ım  . “Yüzde 70 makine ta ıdım ben; Mısır’a ta ıdım, Vietnam’a ta ıdım.” diyor. Yani lojistik şirketleri artık ürün ta ım  , sökülen makineleri taşıyor. Biz burada, her şey muhteşem, her şey güzel... Gerçeklerle y zle e eēiz. İyi olanları elbette söylemek hakkınız ama bize milletin canının yand ğı konularla ilgili bir iki kelam edin ya!

Yani savunma sanayisindeki gelişmeler... ASELSAN’ın kurulu  1975, TUSA ’ın 1973, ROKETSAN’ın 1988; bunlar kurulmuş, devam etmiş, çok da güzel çalışmalar yapmış, Allah emeēi geçen herkesten razı olsun ama temeli atılm   kurumlar üzerine yapılmış.

Bakın, ham maddeden bahsediyoruz. 2014 yılında bir karar aldınız, dediniz ki: “Türkiye’de cari a ıēın en büyük sebebi enerjiden sonra ara mal, ham madde, bizim ham madde üretmemiz lazım.” Sene 2025, on iki yıl geçmiş hâlen bir petrokimya tesisi doēru dürüst kuramam   bu ülke ya! Bundan mahrum mu? Sanayicinin en önemli girdisi bu. Niye bizim ihracat yapt k a ithalatımız artıyor? Peki, bu kadar ba arılısınız, niye hâlen bizim cari a ıēımız kapanmadı? Niye hâlâ bizim ihracatımız ithalatımızın altında ve niye her geçen gün bu makas artıyor? Çünkü bunu kapatacak somut adım atamadınız. Yumurtalık’ta bir proje var 15 milyar dolar deēerinde, daha dört yıl önce bunun kararı alındı; e, yok. 2014’te konuşuldu, ben de o kurulan derneēin  yesi idim; “Chemport” diye bir dernek kuruldu. Bakın, 2014-2015; sene 2025. Daha söyleyecek çok şey var ama biraz da Savunma Bakanlıēına vakit ayırmak istiyorum.

Biz İY  Parti olarak kurulduğumuz günden beri Savunma Bakanlıēıyla ilgili her bütçeye “evet” dedik çünkü d   politikayla, savunmayla ilgili konuları hep farklı yerde deēerlendirdik, önümüze gelen tezkerelerle ilgili de muhalefetten farklı olarak hep “evet” oyu verdik. Bu sene de “evet” oyu vereceēiz Savunma Bakanlıēı bütçesine ama maalesef  unu söylemek zorundayım: İlk defa bu sene gönül rahatlıēıyla bu “evet” oyunu vermiyoruz çünkü ya adıēımız, ya adıklarımız, gördüklerimiz bu sene gönül rahatlıēıyla ve i  huzurla bu “evet” oyunu vermekten bizi alıkoymuyor, gene vereceēiz ama i imiz rahat deēil. Niye i imiz rahat deēil? Bakın, gururla anlatıyoruz -diyorum ya, “Bana faydası ne?”- savunma sanayimiz gelişti; tamam, güzel. E, be kardeşim, maēaraya giren askerlerimiz -2 bin lira ya, 2.500 lira maske- bu maskeyi takamadan oraya gidecek zafiyet niye olur? Niye bu dönemde biz bu kadar kazaydı, efendime s leyeyim, i te, görevle ilgili sorumsuzluktan kaynaklanan birtakım zafiyetlerdi -bütün bunların hepsini son bir bir buçuk yıl içerisinde yaşıyoruz- yaşıyoruz? Onun için diyorum: İlk defa bu sene, gönül rahatlıēıyla bu “evet” oyunu vermiyoruz ve daha birçok s yleyeceēimiz konu var. Bir süreç yönetiliyor, PKK’nın baēlı bulunduēu KCK’nın tüm organlarıyla feshedildiēine dair bir durum da biz ortada görmüyoruz.

Çok detaya girmeyeceēim, amacım burada bir polemik yaratmak deēil ama bakın, d   politikada Adalar Denizi’ndeki adalar gayriasker  statüde olmasına raēmen Yunanistan tarafından sistematik şekilde askerle tiriliyor. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde MEB ilanı bulunmamakta. 2011 yılında imzalanan Kıta Sahanlıēı Anlaşması yolu tercih edilmiş çünkü bu hak ilan gerektirmez; “Ab initio”, “ pso facto” yani kendiliēinden doēan bir hak. Bu alanda kolayla ka ılmakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bir bütçe oluşturuluyor, Rusya'dan S-400 füzeleri alınıyor; ne oldu, nereye gitti? F-35 programından çıktık. Ondan sonra da dönüyoruz ya, uçak alıyoruz İngiltere'den, savaş uçağı. İngiltere Başbakanı yapılan bu anlaşmayı bile kendi iç siyasetine malzeme olarak kullanıyor, diyor ki: "Ben burayla anlaşma yaptım, 20 tane uçak sattım, şu kadar bin istihdam sağlayacağım. İngiliz vatandaşını doyuracağım, yedireceğim, içireceğim." Niye? Yanlış politikaların sonucunda uğranılan zafiyetler bunlar. Alınan S-400 füzelerinin ne olduğu bile belli değil. Onun için bunu söylemekten de üzüntü duyuyorum, onu da çok net olarak ifade edeyim. Bizim bütün sorduğumuz soru önergeleri de maalesef cevapsız kaldı, sebebini tahmin edebiliyoruz. Ben Savunma Bakanının bazı konularda istemeden de olsa sessiz kaldığını düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bizim bu seneki bu bütçeye gönül rahatlığıyla "evet" oyu vermememizin sebebi de budur diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Erkan Akçay.

Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Muhterem milletvekilleri, Milli Savunma Bakanlığı ülkemizin güvenliğini, istiklal ve istikbalini koruma irademizin somut bir kurumudur. Türk Silahlı Kuvvetlerimiz sahip olduğu yüksek askerî kapasitesiyle ülkemizin güvenliğinin yanı sıra ikili ilişkiler, Birleşmiş Milletler, NATO ve AGİT kapsamında üç kıtada barış ve istikrara katkı vermektedir.

Burada bazı beklentileri de dile getirmek istiyorum:

Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarımızın özlük hakları iyileştirilmelidir, Uzman Erbaş Kanunu düzenlenmelidir. Askerî hastaneler yeniden hizmete alınmalıdır. Şehitlerimizin ve vefat eden gazilerimizin ana-babalarına bağlanan aylıklar iyileştirilmelidir. Ordu vazife malullerinin özlük hakları da iyileştirilmelidir ve ayrıca, malul sayılmayan gazilerin mağduriyetleri giderilmelidir diyoruz.

Sayın milletvekilleri, içinde bulunduğumuz coğrafyanın şartları Türk Silahlı Kuvvetlerimizin stratejik bir vizyonla kendini sürekli yenilemesini ve değişen harp ortamına hızlı bir şekilde ayak uydurarak her zaman göreve hazır olmasını zorunlu kılmaktadır.

Son yıllarda savunma sanayisinde dünyanın dikkatini çeken büyük atılımlar gerçekleşmiştir. Kendi savaş gemisini üreten 10 ülkeden biriyiz. Aynı anda, kendi gemilerimizi kendi tersanelerimizde üretebiliyoruz. Dün bize parça vermeyenler bugün SIHA'ları satın almak için sıraya giriyor. Bugün gökyüzüne ve dünyaya baktığımızda Türk mühendislerinin, işçisinin emeğiyle yoğrulmuş millî muharip uçağımız KAAN'ı, HÜRJET'i, HÜRKUŞ'u, GÖKBAY'ı ve ATAK helikopterlerini; insansız hava araçları KIZILELMA, Bayraktar ve ANKA'yı görüyoruz. Mavi vatanı süzülen TCG ANADOLU'yu, MİLGEM Projesi kapsamında üretilen ada ve istif fırkateynlerimizi, korvetlerimizi, hisar sınıfı açık karakol gemilerimizi, reis sınıfı denizaltılarımızı görüyoruz ve ayrıca da ALTAY tankını da görüyoruz; dahası, TEKNOFEST gençliğini görüyoruz. Tabii, bunlardan kimlerin neden rahatsız olduğunu da biliyoruz, yabancı ülkeleri anlıyoruz ama bizim vatandaşlarımızın ve bazı siyasilerin rahatsızlığını da doğrusu anlamakta güçlük çekiyoruz.

Bu vesileyle, ayrıca balistik füze ve hava savunma sistemlerimiz öncelikli olarak tekemmül ettirilmelidir diyoruz ve bu elde edilen başarılar topyekûn milletimizin, ülkemizin başarısıdır. Savunma Sanayii Başkanlığının, ASELSAN, HAVELSAN, ROKETSAN, TUSAŞ, Baykar ve nice kuruluşlarımızın çalışanları âdeta Ergenekon'da demir dağları eriten atalarımızın bugünkü temsilcileridir. Bu vesileyle her birine takdir ve tebriklerimizi iletiyoruz.

Sürdürülebilir büyüme için sanayi sektörüne daha fazla yatırım yapılmalı, AR-GE ve yenilik ekosistemi geliştirilmeli, yeşil ve dijital ekonomiye geçiş sürecinde teknolojik dönüşüm hızlandırılmalı ve beşerî sermaye güçlendirilmelidir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak yerel kaynakları harekete geçiren, nitelikli iş gücü istihdam eden, ileri teknoloji kullanan, dijital çağa uyum sağlayan, dışa bağımlılığı gideren uluslararası rekabet gücüne sahip bir sanayi oluşturulmasını öngörüyor ve hedefliyoruz. Savunma sanayisi, uzay ve havacılık, elektronik, yapay zekâ, çip, ilaç, tıbbi cihazlar gibi ithalat bağımlılığını azaltacak, yerli imkânları harekete geçirecek yatırımların daha fazla desteklenmesini istiyoruz.

Organize sanayi bölgeleri sanayi sektörünün ve ekonominin can damarıdır. OSB'lerin önemli sorunu yetmiş ara elemandır. Bu sorunu gidermek için mesleki ve teknik okullarla OSB'ler arasında iş birliği daha da güçlendirilmelidir. Organize sanayi bölgelerindeki ilk özel meslek lisesi olan Özel Manisa Organize Sanayi Bölgesi Mesleki Teknik Anadolu Lisesi yani MOSTEM OSB-devlet-okul-iş yeri ve aile iş birliğinin dünya ölçeğinde çok güzel bir örneğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın, var zaten süreniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - MOSTEM, okul-sanayi iş birliği projeleri kapsamında yeni nesil teknolojik ürünler üretmekte, sanayisinin kalifiye eleman ihtiyacını karşılamaktadır. Bu okul mezunları iş arayan değil, iş için aranan gençlerdir. MOSTEM modeli meslek okullarının yaygınlaştırılmasıyla Türk sanayisi büyük bir ivme kazanacak, üreten ülke Türkiye ve güçlü ekonomi, güçlü sanayi hedeflerine ulaşılacaktır.

Bir diğer husus da Türkiye, sağlık hizmetleri ve sağlık sistemiyle tüm dünyaya örnek olurken maalesef ilaç, medikal malzeme ve cihazlarda büyük ölçüde dışa bağımlıdır. 2024 yılında ilaç ihracatımız 2,3 milyar dolar, ithalatımız 6,2 milyar dolardır. Biyoteknolojik ilaç ve aşılar da benzer durum vardır. 2023 yılında tıbbi cihaz ihracatımız 1,5 milyar dolar, ithalatımız 2,64 milyar dolardır.

Sağlık endüstrisinde dışa bağımlılık büyük bir meseledir. Bunun için yeni bir kurumsal yapılanmaya ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Türkiye'nin millî sağlık endüstrisini güçlendirmek, ilaç ve tıbbi cihaz üretiminde faaliyet yürüten özel kurum ve kuruluşlar ile kamu kurumlarının bir çatı altında toplanarak ilgili bakanlık ve kuruluşlarla entegre bir şekilde, tümleşik hâlde çalışmasını sağlamak amacıyla Cumhurbaşkanlığına bağlı sağlık endüstrisi başkanlığı da kurulmalıdır. Bu başkanlık kapsamında üretilen yerli ve millî araç, ilaç ve tıbbi cihaz ürünlerine kamu alımlarında öncelik verilmelidir.

Millî Savunma ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlıkları bütçelerinin ülkemize, milletimize, bakanlıklarımıza ve Meclisimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyor, başarılar diliyor, saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Akçay.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sezai Temelli.

Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sayın bakanlar, sayın bürokratlar; hepinizi selamlıyorum.

Evet, böyle gün sonu esnafın Z raporu alır gibi bir hâlimiz var bizim, Grup Başkan Vekillerinin oysa gün içinde de siyaset devam ediyor. Dolayısıyla, bununla ilgili de belki söz kurmamız gerekiyor ama bir telaş, bir acelecilik nedense bu bütçe döneminde karşımıza çıkıyor oysa bugün önemli şeyler oldu. Merkez Bankası 150 baz puan faizleri indirdi; aslında bu indirim bile bu dezenflasyon programının ne kadar başarısız olduğunu gösteriyor çünkü dünyada hâlâ en yüksek enflasyon, en yüksek faiz oranı bizde. Dolayısıyla, Merkez Bankasının faizleri enflasyona yakın bir orana indirememesi bile durumun ne kadar kötü olduğunu gösteriyor.

Ayrıca, yine, bugün Türkiye’de asgari ücret konuşuluyor ama burada Türkiye’nin bu kadar önemli gündemlerine değinme olanağı olmuyor.

Sayın Kacı, sizinle başlamak istiyorum; Sanayi ve Teknoloji Bakanısınız ve yanınızda Millî Savunma Bakanı oturuyor. Bu iki Bakanlık neden yan yana oturuyor? Neden mesela yanınızda Sağlık Bakanı yok? Oysa Türkiye’de özellikle sağlık sorununun çözümünde Teknoloji Bakanlığının ne kadar önemli bir rolü olabilirdi ama siz Savunma Bakanıyla yan yanasınız. Bu yan yanalık bir tesadüf değil, aslında bir zihniyeti bize gösteriyor ya da neden Eğitim Bakanı yanınızda değil? Değil mi, yeni nesillerin yetişmesinde teknoloji, bunlar önemli başlıklar ya da Tarım Bakanı olabilirdi yanınızda. Bakın, Bakanlığınıza bağlı birçok tarımsal alanla ilgili birim var ama siz Savunma Bakanıyla yan yanasınız çünkü sizin teknolojiye yaklaşımınız militarist bir yaklaşım, konuşmanızda da bunu bütün ayrıntılarıyla gördük, o kadar iştahlı konuşuyordunuz ki savunma sanayisiyle ilgili teknolojik gelişmelere. Oysa Türkiye’nin önceliği silah olmamalı, bu militarizm olmamalı. Dolayısıyla esas performansı ekonomide, toplumda arayacağımız şey tarım, eğitim, sağlık olması gerekirken, teknolojinin bu meseleleri önemsemesi gerekirken füzeyi havadan havaya nasıl atarız hikâyesi bizim için bir başarı öyküsü. Oysa bu kadar militarist bir akılla yaklaşan bir teknoloji ister istemez ekonomide de karşımıza bu denli büyük sorunların çıkmasına neden oluyor.

Sayın Bakan, bakın, “Yeşil Dönüşüm” diyorsunuz, bu anlayışla Yeşil Dönüşüm nasıl olacak? Örneğin, biz sanayinin yapısına dönüp baktığımızda hiç de öyle bir yeşil rengi yok, simsiyah. Dolayısıyla iklim karşıtı, ekoloji anlayışından yoksun bir sanayi anlayışı hâlâ hâkim. Örneğin, Türkiye’nin Endüstri 3.0 kodlarıyla sanayi üretimi ağırlığını koruyor. Oysa Endüstri 5.0 konuşuluyor dünyada fakat bunu sadece silah sanayisine sıkıştırırsanız buralarda tabii ki yol almamız mümkün değil.

Bölgesel eşitsizlikler o kadar örnek verildi size, siz Urfa’nın ihracatına kafayı takmışsınız. O aslında bir şekliyle egzajere ederek bir konuyu dile getirmektir, dolayısıyla bir metafor ama sizin övündüğünüz rakam aslında bize başka bir gerçeği gösteriyor.

Sayın Bakan, büyüme rakamlarına baktınız mı? Türkiye’nin son büyüme rakamlarında tarım yüzde 13 gerilemiş. Büyümeyi forse eden sektör inşaat sektörü, sanayi ve teknoloji değil; dolayısıyla da aslında sıkıntının yattığı yerler buralar. Buralara yoğunlaşmak gerekirken siz özellikle bu gelişmeleri silah sanayisine, teknolojik gelişmeleri giderek daha fazla militarist bir aklın içine taşıyorsunuz ki bu kabul edilebilir değil.

Sayın Güler, size geçmeden önce bir rakama daha değinmek istiyorum. Bir de 6 bin kadın girişimciye olanak sağladığınızı söylediniz. Bu ülkede kadın yoksulluğu rakamına, kadın işsizliği rakamına ve kadınların şu andaki sosyal yaşamdan dışlanma rakamlarına baksanız bu 6 bin rakamı övünülecek bir rakam değil. Elinizdeki kaynağın büyük bir çoğunluğunu o cari harcamalar ile silaha aktarıyorsunuz. Oysa bu alanlara daha çok kaynak ayırırsanız belki de toplumsal barış adına çok daha önemli bir adım atmış olursunuz.

Sayın Güler, tabii, böyle bir Teknoloji Bakanı yanınızda oturunca işleriniz kolaylaşıyor çünkü daha fazla militarist şeyi oradan dinledik ama sizi de dikkatle dinledim, özellikle güvenlik mimarisinden bahsettiniz. Evet, önemli fakat biliyorsunuz ki “güvenlik mimarisi” denince bizde aklımıza ilk gelecek şey NATO. Dolayısıyla, biz bir NATO üyesiyiz. NATO’nun güvenlik mimarisine şöyle tarihsel olarak bakarsanız en önemli şeylerden biri soğuk savaş dönemi güvenlik mimarisiydi. Biz o dönemde izlediğimiz politikalarla başımıza ne işler açtığımızı biliyoruz. Ondan sonra, NATO, soğuk savaştan sonra güvenlik mimarisi olarak karşımıza neyi getirdi? Jandarma devlet güvenlik mimarisini getirdi ve bütün Orta Doğu başta olmak üzere bütün dünyayı terörize etti. Hani sürekli “terör, terör, terör” diye anlatıyorsunuz ya, tam da güvenlik mimarisinin ürettiği bir şeydir. Neden-sonuç ilişkilerine baktığınızda bu karşınıza çıkar ve 90’lardan itibaren bütün dünyayı kapladı. Bunun da bedeline en çok Orta Doğu katlandı, Irak katlandı, Suriye katlandı, Türkiye katlandı, Filistin katlandı. Şimdi, yeni bir güvenlik mimarisi inşa ediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Biz farkında olarak ya da olmayarak bu güvenlik mimarisinin bir parçasıyız yani biz kendi güvenlik mimarimizi filan inşa etmiyoruz. Bakın, Orta Doğu’da aldığımız pozisyon, Filistin meselesi, diğer bütün her şeyi yan yana koyduğunuzda bu güvenlik mimarisinin bize güvenlik sağlamayacağı ortada.

Trump ne dedi? “Artık adı ‘Savunma Bakanlığı’ olmayacak, ‘Savaş Bakanlığı’ olacak.” dedi. Oysa savunma, bir kamu hizmetidir, bir kamu hizmeti olarak üretilmesi gerekir yani bir ülkenin yurttaşlarının gerçek anlamda bir savunma hizmetine sahip olması arzulanır ve bu kapsamda güvenlikten bahsedilir. Oysa savaş bakanlığı aklıyla yapılandırılan bir güvenlik mimarisinin içinde yer alacaksınız bir süre sonra siz de çıkıp şunu söyleyebilirsiniz: “Bakanlığımızın adını değiştirelim, artık ‘savunma’ değil ‘savaş bakanlığı’ olsun.” diyebilirsiniz. Neden?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Çünkü bütün yaklaşım, Orta Doğu’ya yaklaşım ve bugün dünyada bütün gelişmelere yaklaşım eğer bu anlayışla devam ederse dolayısıyla siz de adınızı değiştirmek istersiniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - YPG’ye verilen silahlara da...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - 130 milyon dolar...

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Şimdi, dönüp baktığımızda, konuşmanızda özellikle Suriye’yle ilgili önemli bir kısım vardı. Şimdi, bizim için “güvenlik” dediğimiz mesele, her şeyden önce Kürt meselesinin demokratik çözümüne bağlı olarak Türklerin ve Kürtlerin birlikte var edeceği politika, dış politika ve gerçek anlamda bir güvenlik mimarisine bağlı. Dolayısıyla biz SDG’ye bakarken artık bu yeni dönemde bir müttefik gözüyle bakabilmeliyiz, bakabilmeliyiz ki gerçekten güvenlik mimarisini inşa edelim. “SDG silah bırakсын.” “Yok, şöyle olsun, böyle olsun.” SDG’nin silah bırakmasını Suriye iktidarı istemiyor ki siz neden istiyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Dolayısıyla onlar bir entegrasyon yürütüyorlar, orada bir müzakere yürüyor. Biz, bu müzakereyi özellikle Türkiye'nin toplumsal barışı, refahı için neden desteklemiyoruz da sürekli olarak bu müzakerenin karşısına çıkıyoruz? Şu anda Suriye'deki merkezî hükümet ile SDG arasındaki görüşmeler, 10 Mart mutabakatı... Kaldı ki Sayın Cumhurbaşkanı da bu konuda olumlu görüş açıkladı. Şimdi, siz bir iktidarsınız, iktidarın başındaki görüşle neden çelişiyorsunuz? Biz burada anlamakta zorlanıyoruz. Dolayısıyla acaba bu kadar özerk misiniz?

Bunların hepsini bir bütün olarak değerlendirdiğimizde, güvenlik mimarisinden tutun da SDG meselesine...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - SDG silah bıraksın, bırakmadığı müddetçe terörist muamelesi görecektir.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - ...Suriye meselesine, Irak'a kadar aslında bu konseptin artık bugünün koşullarında bir barış aklıyla, bir kamusal akılla, bir toplumsal yarar aklıyla üretilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, bugün gerçekten yine üzüntü verici bir kararla karşılaştık, Gazeteci Enver Aysever tutuklandı. Dönem dönem hepimizi çok ağır bir şekilde eleştirir, kendisine kızdığım, tartıştığım olmuştur ama bu karar, utanç verici bir karardır. Şimdi, bakın, halkı kin ve düşmanlığa tahrik suçundan tutuklanıyor, alt sınırı bir yıl. Ya, niye tutukluyoruz biz bu insanları? Yani halkın dilinde, bunun yatarı yok. Ne suçu? Bakın, en çok Cumhuriyet Halk Partisini, bizleri, Genel Başkanımızı eleştirmiştir ama bu durum en çok bizi üzmüştür, Türkiye'de basın özgürlüğü diye bir kavram artık yok. Yaratılan bir suçla Fatih Altaylı cezaevinde, bugün Enver Aysever; konuşan, tartışan, eleştiren ya da yorumları beğenilmeyen herkes tutuklanıyor. Gerçekten çok yazık!

Sayın Bakanım, Millî Savunma Bakanım, konuşmanızın sonunda dediniz ki: "İlginize, sabrınıza teşekkür ediyorum." En çok övündükleri konulardan bir tanesi -ki bizim için de Millî Savunma Bakanlığı önemlidir, onu söyleyeyim- savunma. Konuşmaya başladığınız ilk on beş dakikada 48 kişi vardı salonda yani AKP Grubunun yaklaşık olarak yüzde 18'i; gerçekten üzüntü verici bir durum, bu, üzüntü verici bir durum. Bakın, milyonlarca insan Meclis TV'de burayı seyrediyor, Millî Savunma Bakanı kürsüde, bütçesini, durumunu, askerleri, stratejiyi, birçok şeyi konuşacak, iktidar partisinin sıralarında yüzde 18 katılma oranı. Ben ilgi için teşekkürü geri almanızı istiyorum; alın, çünkü size ayıp ettiler.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Destek ver o zaman, bütçeye destek verin Ali Mahir Bey.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İşte, bakın, buradayız.

Size iki konuda daha sitemlerimizi belirteceğiz. Maalesef 11 Kasım günü çok acı bir haberi Meclisteyken aldık. Türk Hava Kuvvetlerimizin C-130 uçağında 20 kahraman askerimiz şehit oldu. Bir kez daha onları rahmetle anıyoruz. 86 milyonun yüreği, ciğeri yandı, aileleri büyük üzüntü yaşadı, katılabildiğimiz cenazelerin hepsinde beraber olduk ailelerimizle ama millî yas ilan edilmedi; edilmeli Sayın Bakan, edilmeli; 20 vatan evladı şehit oldu. Türk havacılığının en üzüntü verici, acı çektiği günlerden bir tanesiydi. Bu ülkede Suudi Kral öldüğü için yas ilan edildi, millî yas ilan edildi. Bu konuda hassasiyet...

Diğer bir konu: Bakın, 2025'in ilk on bir ayında 8 milyon yurttaşımız Anıtkabir'i ziyaret etti. Hepsi oraya yakışır, edep ve adapla ziyaretlerini gerçekleştirdi. Bakın, 10 Kasım'da gruplardan sadece beşer milletvekili Ata'mızın huzuruna gelebiliyor çünkü böyle bir yasak, kaide var ama oraya bindirilmiş kıtalarla gelen insanlar Cumhurbaşkanını ya da başka bir siyasetçiye tezahürat yapıyor; olmaz. Lütfen, bakın, bu, Komisyon'da da size söylendi; bununla ilgili, çıkın, birkaç şey söyleyin; Anıtkabir'i koruyun, bu insanlardan Anıtkabir'i koruyun. Orası siyaset yapılacak bir yer değil. Sakın ve sakın bize de yapmasınlar, bizi de alkışlamasınlar; zaten yapmıyorlar bakın. Ama maalesef ki Anıtkabir'de, son yıllarda getirilen bir grup insan, 300 kişi, avazının çıktığı kadar "Reis, Reis, Reis!" diye bağırıyor; olmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) - Niye bundan rahatsız oluyorsun ya?

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Hüseyin Yayman niye bağırıyor, "Apo" demedi "Reis" dedi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız konuştuğunda herhâlde milyonlarca insan internetten kredi başvurusunda bulundu. Otuz dört dakika -saydık- gerçekten insanları acayip rahatlattınız, bambaşka bir ülkede yaşadığımızı düşündük. Tabii, şimdi cevapları gelmiştir, internetten kredi başvurularının hepsi de reddedilmiştir. Öyle bir ülke anlattınız ki, bakın, yaşadıklarımız, gördüklerimiz, duyduklarımız, şikâyetler anlattıklarınızla örtüşmüyor.

Çok şey söyleyebilirim ama Bakanlığınızın 2026 bütçesi 177 milyar. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınızdan bahsediyorum arkadaşlar. Peki, 2027 bütçesinde 2 trilyon 741 milyar faize ödenek ayırmışız. Yani Bakanlığınızın bütçesinin 15,5 katını faizcilere veriyoruz Sayın Bakan, neyi anlatıyorsunuz siz?

Çok genç bir Bakansınız, önemsiyorum, 41 yaşındasınız. Adnan Polat, Abdullah Kılıçlı ve buna benzer iş adamları yaşınızdan fazla bu ülkede sanayicilik yapmış, doğru mu? Abdullah Kılıçlı size yakın da bir sanayici, dönem dönem çok da övmüştür AKP Grubunu, Cumhurbaşkanını ama ne diyor? "Durum felaket." diyor Sayın Bakan "Durum felaket, felakete gidiyoruz." diyor.

Anlattığınız tablo bu kadar iyi; Sayın Bakan, neden tekstil fabrikaları Mısır'a taşınıyor? Adnan Polat "Sektör batıyor." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, binlerce işletme batıyor, her gün yüzlerce, binlerce insan işsiz yani Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınızın tabelası değişse onu da burada anlatacaktınız. Biraz gerçekleri konuşalım ya burada. Neden milyonlarca insan icrada? Neden büyük sanayi sitelerinde fabrikalar, işletmeler kapanıyor? Neden Mısır'a gidiyor insanlar?

Arkadaşlar, tekstil sektörü Türkiye'de bitmek üzere. Bakın, Adnan Polat seramik sektöründen bahsediyor. Niye iflas ediyor insanlar? Sizi dinlediğimiz zaman, gözlerimizi kapatıp sizi dinlediğimiz zaman bambaşka rüyalara gidiyoruz ama sokak öyle değil, insanların durumu öyle değil, 86 milyonun durumu öyle değil, gerçekten değil, bakın veriler burada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - En ufak bak "AR-GE" dediniz, yüzde 3 hedeflediniz. Ya, 2030'da 2,2 yapabileceğinizi söylüyorsunuz. Bakın, binlerle, binde 0,9-0,8'le ölçülüyor. Yani bizdeki rakamlar, bütçedeki rakamlar, burada verdiğiniz rakamlar örtüşmüyor Sayın Bakan. Biraz gerçekleri konuşmak zorunluluğumuz var.

Bakın, bütçe 23 Ekimde başladı, 22 Aralıkta bitecek, değil mi? Benzine, mazota, gaz yağına bu iki ayda ortalama yüzde 8 zam gelmiş. Ya, bütçe döneminde gelen zam bu. Sanayici ne yapsın? Sanayici bunu söylüyor. Benzine aylık 5,2, mazota 8,8, gaz yağına 10,8 zam gelmiş Sayın Bakan, bütçe döneminde diyorum bakın. Bu gerçekleri burada konuşmayacaksak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Biz bu gerçekleri burada tartışmayacaksak, konuşmayacaksak, siz en azından bu eleştirilere cevap vermeyecekseniz, halka umut olmayacaksınız olmaz bu, gerçekten olmaz.

Bakın, rakamları konuşalım. Sizinle sanayici, küçük ölçekteki işletmeler aynı şeyi söylemiyor, aynı durumu hissetmiyor Sayın Bakan. Bir ülke Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesinin 15,5 katını faize veriyorsa o ülke bir felakete gidiyor demektir. Bana şunu söylemeyin: “Yirmi iki yıl önce de öyleydi, yirmi iki yılda bunu yaptık.” Hayır ya, son iki yılı konuşalım lütfen, son iki yılı konuşalım, konuşma zorunluluğumuz var. 2018-2025 arasını konuşalım, bu sistemden sonra ülkenin geldiği noktayı konuşalım, konuşmak zorundayız ama bunu hiç konuşmuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem, bir örnek daha vereceğim, bitireceğim.

BAŞKAN - Tamam.

Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, 47'lere gidiyorsunuz, 50'lere gidiyorsunuz, 70'lere gidiyorsunuz, o dönemdeki ülkenin sanayisini küçümsüyorsunuz. Bakın, bir telefon gösteriyorum, Sayın Bakana gösteriyorum, 2000'lerde bu telefonun işlevini yapmak için bir televizyon kanalı 2 milyon dolar harcıyordu. Niye bunu söylüyorum? Bugün dünyanın teknolojisinin geldiği nokta bu, televizyonculuğu bunun üzerinden yapıyorlar, 100 bin liraya. Trilyonlarca dolar Amerika'daki şirketler para kazanıyor. Buradan alıp gelip konuşalım, 47'ye gitmeyin, lütfen gitmeyin ve bu ülkenin geçmişini aşağılamayın; bunu yapıyorsunuz. Teknoloji hangi noktada, biz neyi konuşuyoruz? Yapmayın, gerçekleri konuşalım, doğruları konuşalım, geçmişimizle de gurur duyalım.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Hiç dinlememişsiniz.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarımız; çok Değerli Bakanlarımız hem Hükümetimizin kendi bakanlıklarıyla ilgili faaliyetlerini anlatma imkânı buldular hem de 2026 yılıyla ilgili yapılacak faaliyetlerden burada istifade ettik. Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Fatih Kacır özellikle Sanayi Bakanlığıyla ilgili, sanayicilerimizle ilgili ülkemizde yapılan tüm hamleleri çok güzel bir şekilde özetledi. Ben, Bakanımıza ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında emeği geçen, tüm kurumlarda çalışan arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Türkiye, ülkemizi küresel rekabette zirveye taşıyacak çok önemli atılımları yapmıştır; üretim ve ihracatını, istihdamını artırma yolunda çok önemli neticeler almıştır. Burada özellikle Millî Teknoloji Hamlemiz sayesinde savunma sanayisinde çok önemli yeni atılımlar gerçekleştirildi. Açılan OSB'ler, orada istihdam edilen vatandaşlarımıza iş imkânları ve bu konudaki yakın ve titiz çalışmaları için ben Sayın Bakanımıza ve ekibine çok teşekkür ediyorum.

Savunma sanayisinde son bir yılda 180 ülkeye 8,4 milyar dolar ihracat gerçekleştirdik yani 40'ları, 50'leri ya da yirmi yıl öncesinde değil Sayın Başarır, bir yıl içerisinde yapılanı söylüyoruz. Zaten milletimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin çeyrek asrında AK PARTİ'yi ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı seçiyorsa... Her yıl yapmış olduğu bu atılımlar, bu gayretler, bu icraatlar ve milletle beraber siyaset yaptığı için, sandık önüne konulduğunda "Evet, siz milletin partisisiniz, milletin adamı Recep Tayyip Erdoğan'sınız; yolunuz devam etsin, yolunuz daim olsun." diyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O yüzden milletimiz onay veriyor. Milletimiz bize onay verdiği için bu hizmetleri yapıyoruz.

Bakın, sadece geçtiğimiz yıl dünyada satılan 3 İHA'nın 2'sini Türk firmaları üretti. Bu bizim başarımız, bizim firmalarımız üretti. Şimdi, 1940'lara hemen dönüyorsunuz. Neden? Az önce söylendi...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben dönmedim, Bakan döndü.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - "Bu firmalar, savunma sanayisi sadece sizinle mi başladı?" Evet, Türkiye'de taş üstüne taş koyan kim varsa hepsinden Allah razı olsun ama şunu da hatırlayalım: Soy ismini Atatürk'ün vermiş olduğu... Hani, Anıtkabir'de, orada tezahüratla ya da Anıtkabir'de gösterilen saygıdan öte, Atatürk'ün muasır medeniyetler anlamındaki özlediği bir Türkiye hayalini gerçekleştirmek için Atatürk'e saygı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Gardırop Atatürkçülüğü değil, TikTok Atatürkçülüğü değil; gerçek Atatürkçülük, bu millete hizmet etmektir.

Bakın, soy ismini Atatürk'ün verdiği Demirağların, Killigillerin -Enver Paşa'nın kardeşi- bu ülkede yapmış olduğu tüm bu hamleler ve Atatürk'ün teşvikleriyle savunma sanayisinde yapılan tüm bu adımlar ne oldu? Kapatıldı, o dönemin iktidarı tarafından istimlak edildi ve soba fabrikasına çevrilmek zorunda kaldı. Kimdi iktidarda? Cumhuriyet Halk Partisi. Şimdi vizyon farklı. Bugün 3 İHA'dan 2'sini Türk firmaları üretiyor, bununla gurur duyalım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Elbette önceki yapılanlar da doğru, onları da hatırlayalım. Bu bir zihniyet dönüşümüdür; bu insana, bu toprağa, bu vatana olan inancın bir yansımasıdır. Biz insanımıza güveniyoruz, biz gencimize güveniyoruz. İşte, TEKNOFEST, bu sene Şanlıurfa'da olacak, geçtiğimiz yıl Adana oldu, İstanbul'da oldu, Samsun'da oldu, daha önce Gaziantep'te oldu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde oldu. Milyonlarca gencimiz... Bakın, bugün herkesin çocuğu var, etrafında akrabası var, ilkokuldan üniversiteye kadar herkesin gündemde bir TEKNOFEST var; TÜBİTAK'ın bir projesine, Bayraktar TB3 projesine nasıl bir katkıda bulunurum diye hemen ekipler oluşuyor. Gençlerin, geleceğe dair gerçekten ümidimiz gençlerin gündeminde TEKNOFEST var. Bu önemli bir başarıdır ve bizim bütün çocuklarımız ülkemizin en büyük sermayesidir. Petrolümüz yok, doğal gazımız belki yeterince yok ama en büyük sermayemiz beşerî sermayedir, gençlerimizdir, TEKNOFEST gençliğimizdir ve onlara imkân açan Hükûmetimizdir. Her zaman onların yanında olmaya devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, tüm bu çalışmaları yaparken, bakın, Çelik Kubbe Türkiye'nin çok önemli bir projesidir. Geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanımız bunun lansmanını yaptı, devam eden bir proje. Hepimiz ne diyoruz? Türkiye bizim evimiz. Hepimiz ayrı ayrı hanelerde olsak bile hepimizin ortak evi Türkiye; ister Diyarbakır'da ister Edirne'de ister Kars'ta ister Trabzon'da ister Şanlıurfa'da, herkesin ortak evi Türkiye. Türkiye'ye yönelik bir saldırı geldiğinde biz âdeta hepimiz bir olup o şemsiyenin altında olacağız. Bu şemsiyenin altında Alevi'si var, Türk'ü var, Kürt'ü var, zengini var, fakiri var, doğulusu var, batılsı var. Bugün AK PARTİ Hükûmeti, Cumhurbaşkanımız, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, bu ülkeye yönelik bir saldırı olması hâlinde şemsiye gibi Çelik Kubbe'mizle 86 milyonu korumaya yönelik çok önemli bir projeyi hayata geçiriyoruz, bununla gurur

duyalım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu, ülkemizin, gerçekten, gelmiş olduğu çok önemli bir seviyedir. Bugün KAAAN'ıyla, HÜRJET'iyle, KIZILELMA'sıyla, geçtiğimiz, iki hafta önce, çok önemli bir başarı, havada hedefi etkisiz hâle getirdi. Bakanlarımız söyledi; KIZILELMA'nın, Bayraktar'ın, bugün ASELSAN'ın, TUSAŞ'ın, MKE'nin, bugün HAVELSAN'ın, ROKETSAN'ın, daha birçok diğer özel savunma firması var, hepsiyle gurur duyuyoruz; ALTAY tankımızla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - ...savaş gemimizle, savaş uçaklarımızla. Biz, bunları bir savaş anlayışıyla değil, “İstiyorsan sulhusalah, hazır ol cenge.” anlayışıyla, bu savunma yatırımlarının bir caydırıcılığı olduğu için; yoksa, bir savaş anlayışıyla bu meseleye bakmak değil, biz, 86 milyonu korumak ve ülkemizi, sınırlarımızı korumak adına bu çalışmalarımızı yapıyoruz. Bugün Togg gibi yaptığımız faaliyetler, yollarda gurur duyduğumuz, yine uydularımızla, TÜRKSAT'ın uydularıyla... Yine, AR-GE'de çok önemli gelişmeler oldu ve AR-GE çok önemli bir yatırım.

Şimdi, sabah da söylendi, işte “Doğuya, güneydoğuya yatırımlar neden az yapılıyor?” Değerli arkadaşlar, Sanayi Bakanımız burada, OSB açıyor, fabrikalar, yatırımcılar gidip yatırım yapıyor ama terörden dolayı orada şantiyesini kuramıyor, yatırımını yapamıyor, istihdam oluşturamıyor. İşte “terörsüz Türkiye” bu anlamda da bizim için, ülkemiz için hem üretim hem istihdam hem aşı büyüme anlamında çok önemli bir proje.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarımız; vakti de iktisatlı kullanmak istiyorum. Yine, Millî Savunma Bakanlığımızın bu anlamda ortaya koymuş olduğu çok önemli bir vizyon var. Değerli Bakanımız Yaşar Güler Paşamıza, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin çok değerli mensuplarına, Mehmetçik'imize gayretli çalışmalarını için bir kez daha buradan, Gazi Meclisten tüm gazilerimize şehit ailelerine selamlarımızı, hürmetlerimizi AK PARTİ Grubu olarak iletiyoruz.

Özellikle, Millî Savunma Bakanlığımızın, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin temel paradigması terörü kaynağında kurutmak. Türkiye'ye yönelik kim silah doğrultuyorsa o silahı almayı, o silahı etkisiz hâle getirmeyi ve bunu da kaynağında kurutmayı bir temel paradigma olarak çok etkili bir şekilde terörle mücadele anlamında başarıyla sürdürüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Özellikle, az önce de ifade edildi, küresel sistemin, bir soğuk savaş sonrasında terörizm üzerinden emperyal çıkarlarını o ülkeler nezdinde, daha önce komünizm, kapitalizm anlayışında belki o ülkelere girme çabasını, bir mimariyi bugün terörizm üzerinden yapmaya çalışan küresel emperyalist güçlerin olduğunun farkındayız. İşte, ülkemize yönelik bu emperyal hedeflerin de sona ermesi bakımından “terörsüz Türkiye” çok önemli bir projedir ve bugün Millî Savunma Bakanımızın, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin bu konudaki elbette çok güçlü bir desteği çok önemlidir. Türkiye'nin, kahraman ordumuzun ne kadar güçlü olursa o kadar adaleti, gittiği her yere huzuru getireceğine emin olmak gerekiyor çünkü Türk'ün gittiği her yer huzurun, adaletin, barışın sembolüdür. Türk Silahlı Kuvvetlerinin olduğu her yerde huzur vardır ve o ülkede bir merhamet eli hep olmuştur asırlar boyunca.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Son cümle, toparlayayım.

Şimdi, burada özellikle “terörsüz Türkiye” Sayın Cumhurbaşkanımızın kararlılığı, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Bahçeli’nin bu konudaki ısrarlı tutumları ve yaklaşımlarıyla çok önemli bir millet projesidir, devlet aklıyla, millet aklıyla ortaya konulan bir projedir. Burada, şehitlerimizi asla incitmeden, ülkemizin varlığını, birliğini tehdit eden unsurlar asla ortadan kalkmadan hiçbir adım atılmayacak. Terör örgütü bütün unsurlarıyla, nerede olursa olsun, hangi coğrafyada olursa olsun -Suriye de dâhil- etkisiz hâle gelerek silahlarını bırakıp bu konuda Türkiye’yi tehdit etmeyinceye kadar biz bu anlamda mücadelemizi sürdüreceğiz ve “terörsüz Türkiye” terörsüz bölge demek, bu konuda da yine her türlü çalışmayı hep birlikte sürdürüyoruz. “SDG’nin silah bırakmasıyla ilgili bir talebi yok Suriye’nin.” 10 Mart anlaşmasına bakın, orada görürsünüz. 10 Mart anlaşmasında tam da farklı unsurların merkezi hükûmete unsurlarını devretmesiyle ilgili bir talep söz konusudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Dolayısıyla 10 Mart anlaşmasının da bu anlamda yürürlüğe girmesi Türkiye için çok önemlidir. Türkiye “terörsüz Türkiye” hedefine başarıyla ulaşacaktır, bu konuda siyasi irade milletimizin mutabakatı, siyasal mutabakat çok güçlüdür. Allah’ın izniyle nasıl 1071’de Malazgirt’te bu kapıları Anadolu’da açıtsak “terörsüz Türkiye”yle ve birliğimizle, beraberliğimize, Türkü’yle, Kürt’üyle; Alevi’si, Sünni’siyle; Çerkez’iyle, Laz’ıyla 86 milyon bütün farklılıklarımızla kıyamete kadar bir olmaya, beraber olmaya, kardeş olmaya hep beraber devam edeceğiz; bu irade vardır, bu kararlılık vardır.

Çok teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Başarır, tekrar sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül’ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sadece bir şeyi düzeltceğim: Yani öyle bir algı yaratılıyor ki sanki İHA’lara, SİHA’lara, savunma sanayisine, teknolojiye karşı bir gruptan bahsediliyor. Hayır, kesinlikle öyle bir şey yok! Eğer bu ülke ileriye gidecekse, doğru adımlar atılacaksa biz bunu destekleriz, burada hiçbir sıkıntı yok ama Kurtuluş Savaşı’ndan, cumhuriyetin ilanından hemen sonra bu ülkede bankaları açan, Osmanlı’nın borcunu ödeyen, demir çelik, şeker, kâğıt fabrikalarını açan bir partiye, bir iktidara bu kadar hakaret etmeyi ya da bu kıyasları yapmayı doğru bulmuyorum.

Ben sadece şunu söylüyorum: İHA sattıysak satalım, ihracat yapıyorsak yapalım, çok güzel, güzel de neden milyonlarca insan açlık ve yoksulluk sınırı altında yaşıyor? Ben bunu soruyorum. Neden sanayiciler sizin gibi düşünmüyor? Neden bu sefalet yaşanıyor? Neden insanlar, milyonlar icrada? Ben bunu soruyorum, bunu da konuşalım diyorum. (CHP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:226) (Devam)

2.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2024 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 218 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2024 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2024 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1191) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 227) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Savunma Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Savunma Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (Devam)

1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türk Standardları Enstitüsü 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU (Devam)

1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ (Devam)

1) Türkiye Bilimler Akademisi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE UZAY AJANSI (Devam)

1) Türkiye Uzay Ajansı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, üçüncü turdaki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru ve cevap işlemine geçiyoruz.

Soru ve cevap için otuz dakika süremiz var. Bunun on beş dakikasını soru, on beş dakikasını da cevap olarak gerçekleştireceğiz.

Sisteme giren sayın milletvekillerine sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Mervan Gül...

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sorularım Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza olacaktır.

Birinci soru: Siirt ilimiz yatırım teşvik sisteminde 6'ncı bölgede yer almaktadır. Bölgesel teşvik yerine il bazlı bir modele geçiş, söz konusu sosyoekonomik gelişmişlik endeksinde yerel farklılıkları daha iyi yansıtır mı? Örneğin, Siirt'in tarım potansiyelini artırmak için il bazlı özel teşvik oranları pilot olarak uygulanabilir mi?

İkinci sorum: Yeşil Dönüşüm kapsamında neler yapılmaktadır?

Üçüncü soru ise Türkiye'de yapay zekâ alanında hangi çalışmalar yapılmaktadır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Burcugül Çubuk...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Teşekkürler.

İlk olarak, Ticaret Bakanına, o çok övdüğü OSB'lerden birinin önünde, İzmir'de direnen Digel Tekstil işçisi kadınların, fabrika önünde direnen Temel Conta işçisi kadınların taciz ve mobbinge karşı direndiğini hatırlatmak ve sözlerine kanmadığımızı söylemek istiyorum.

Sorularımsa Yaşar Güler'e: Türkiye toprakları dışında Türkiye'nin kaç adet askerî misyonu vardır? Bunların kaç tanesi BM kararı ya da uluslararası davetle olmuştur? Bakanlığınızın bütçe kullanımında özel sektöre transfer edilen kaynak ne kadardır? MSB'nin en çok iş hacmine sahip olduğu 5 şirket hangileridir? Birçok şehirde güvenlik gerekçesiyle uygulanan yayla ve mera yasaklarının kaldırılması için Bakanlığınızın atması gereken adımlar nelerdir? Gerekli düzenlemeleri yapmak için bir çalışmanız ve takviminiz var mı? Birçok şehirde kontrol noktalarının sıklığı ve askerlerin vatandaşa yaptığı müdahale bölge halkı için eziyete dönüşmüş durumda; kontrol noktalarını azaltmak konusunda bir

çalışma yapacak mısınız? Türkiye'nin sınır bölgelerindeki kara mayınlarının temizlenmesi için bir çalışmanız var mı? Bu alanda çalışma yapan uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapıyor musunuz?

Son söz olarak, yaşasın halkların barışı!

BAŞKAN - Sayın Nevroz Uysal Aslan...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Teşekkürler Başkan.

Şırnak Silopi ve Cizre Organize Sanayi Bölgelerinde yaşanan sürekli elektrik kesintilerini gidermek adına kalıcı bir enerji altyapı planınız var mı?

Bütçe görüşmelerinde Millî Savunma Bakanlığına askeri bölgelerdeki ağaç kesimlerini sormuştuk, verilen yazılı cevapta bu sorularımız hâlen cevapsız kaldı. Anayasa'yı ve Meclis İçtüzüğü'nü hatırlatarak yeniden soruyorum: Gözetiminizdeki bölgelerde on yılda kesilen ağaç sayısı nedir? Kesim işlemlerini hangi şirketler, hangi dayanak ve usullerle yürütmektedir?

Garnizon kent hâline getirdiğiniz seçim bölgem Şırnak'ta il, ilçe, belde, hatta köylere kadar giriş-çıkışlardaki yoğun kontrol noktaları halkın günlük yaşamını zorlaştırmakta; bu noktaları kaldırmak ya da azaltmak gibi bir çalışmanız var mı?

BAŞKAN - Sayın Saffet Bozkurt...

SAFFET BOZKURT (Zonguldak) - Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Fatih Kacır ve Millî Savunma Bakanımız Sayın Yaşar Güler'e ülkemizin kalkınması ve gelişimine yönelik çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum. Vekili olduğumuz Zonguldak'a verdikleri kıymetli destekleri yakından takip ediyor, bölgemize sundukları katkılar için Sayın Bakanlarımıza içtenlikle teşekkür ediyorum.

Sorularım Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza olacak. Türkiye'de markalaşma konusunda hangi adımlar atılmaktadır? Ülkemizin ihracatında orta yüksek ve yüksek teknoloji ürün ihracatının payı nedir? AR-GE alanında gerçekleştirilen harcamaların mevcut durumu nedir?

BAŞKAN - Sayın Celal Fırat...

CELAL FIRAT (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Benim sorum da Sanayi Bakanına olacaktı. Sayın Bakan, bugün OSB'lerden çok bahsettiniz. 17 Ekim tarihli yönetmelik değişikliğiyle OSB'lerde iş yeri açma ruhsatı almayan katılımcılara 31 Mart 2028'e kadar ek süre tanınmasını öngörüyorsunuz. Ancak metrekaresi 10 bin TL'den olan 10 dönümlük bir parsel için bile aylık neredeyse 500 bin TL'ye varan harç yükü ortaya çıkıyor. Yıllık ortalama milyonları geçiyor. Bu düzenleme OSB'deki yatırımcıyı kaçırarak, sanayi üretimini durduran bir uygulamaya dönüşmeyecek midir? Bakanlığınız bu ağır mali yükü ortadan kaldırmak için bir düzenleme yapacak mıdır? OSB'deki firmalar bu konuda çok dertliler, lütfen "Biz dedik, böyle olacak." demeyin, esnafın sesine kulak verin, taleplerini yerine getirmeye hep beraber destek verelim.

BAŞKAN - Sayın Harun Mertoğlu...

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanlarım, CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in pazartesi günü yaptığı bütçe konuşmasını dikkatle ve satır satır taradım, "asker" "TSK" "Genelkurmay" "İHA" "SİHA" "sanayi" "savunma" "millî" "teknoloji" "bilim" gibi kavramların hiçbirine rastlayamadım. Öncelikle, Sayın Özel'in konuşma gündemine dahi giremeyecek kadar istikrarlı, caydırıcı ve kapsayıcı bir politika yürüten Millî Savunma Bakanlığımıza ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza teşekkür ediyorum.

Bu kapsamda sorum şudur: Muhalefet liderinin gündeminde bile yer bulamayacak kadar başarılı bir politikanın yürütülmesinin sebebi nedir? Biz bu başarının kaynağını Recep Tayyip Erdoğan'ın

güçlü liderliği, dirayeti ve vizyonu olduğunu biliyoruz. Başarının arka planındaki vizyonu ve kurumsal kapasiteyi bir kez daha izah eder misiniz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ömer Fethi Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sanayi ve Teknoloji Bakanına soruyorum: 2015 yılında Niğde ili Bor ilçesinde kurulacağı açıklanan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi için Resmî Gazete’de de yapılan ihaleye rağmen yatırım bugüne kadar neden başlamamıştır? 2011 yılında Niğde’ye gelen Çinli iş adamlarının üç yıl içinde 200 fabrika kuracağı; enerji santralleri, elektrik-elektronik, otomotiv, pil, teknoloji, deri, çanta fabrikalarının kurulacağı, Avrupa’ya ihraç edileceği açıklanmış, tüm fabrikaların 2015’te bitirileceği belirtilmişti. Şu ana kadar bu konuda hiçbir yatırım olmadı, ne zaman yapılacak? Son durum nedir? Hürriyet’te, Sabah’ta, Yenişafak’ta, internet sayfalarında hâlâ haberler bekliyor.

Niğde’de 1 milyon tona yakın patates üretimi gerçekleştirilmektedir. Bölgeye kamu eliyle bir entegre tesisin yapılması düşünülmekte midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ferit Şenyaşar...

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler.

Sorum Sanayi ve Teknoloji Bakanına: Bakanlığın toplam bütçeden GAP için ayırdığı yüzde 0,53’lük payla hangi projeler tamamlanacak? Birecik, Halfeti ve Bozova ilçelerinden Fırat Nehri geçiyor, kırk yıllık fıstık ağaçları susuzluktan kuruyor. 2026 yılında Urfa’nın kaç ilçesinde tarımsal sulama projesi tamamlanacak? Urfa Organize Sanayi Bölgesi’nde altyapı yetersizliği ve enerji kesintilerine yönelik büyük mağduriyetler yaşanıyor, bu konuya dair Bakanlığın yürüttüğü bir çalışma var mıdır? 2024 yılında GAP için ayrılan bütçenin yüzde 58’inin fiilen kullanılmadığı bulgusuna ilişkin Bakanlığın açıklaması nedir? Baraj ve hidroelektrik yatırımların ekolojik etkilerine dair herhangi bir etki analizi hazırlanmış mıdır? Urfa bir tarım şehri, Urfa’dan ihraç edilen bir tarım ürünü söyleyebilir misiniz?

BAŞKAN - Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul...

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İlk sorum Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanına. Sayın Bakanım, Karadeniz Ereğli Organize Sanayi Bölgesi’nde katı atık tesisi maalesef yoktur. Bölgemizde ağır sanayi ve ciddi yoğun çevre kirliliği problemleri yaşanmaktadır. Bu tesisle ilgili proje Bakanlığınıza Eylül 2025’te teslim edildi. Bu projeyi ne zaman gerçekleştirmeyi düşünüyorsunuz? Bir an önce yapılması gereklidir.

İkinci sorum Sayın Millî Savunma Bakanımıza. Sayın Bakanım, askerlik yükümlüsü er ve erbaşılar Silahlı Kuvvetler personeli iken şehit olduklarında diğer Silahlı Kuvvetler personelinden farklı olarak onlara dul ve yetim aylığı bağlanmakta dolayısıyla bu kişilerin aylıklarında rütbe göre ilerleme sağlanmamaktadır. Bu ayrıcalıklı uygulamanın sebebi nedir? Bu mağduriyeti gidermek ve emsal aylık uygulamasını sağlamak için ilgili Bakanlıkla bir görüşmeniz, girişiminiz var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ömer Öcalan...

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplumun barış ve demokratik çözüm beklentisi bugün yeniden güç kazanmış bir süreçte. Millî Savunma Bakanlığı gibi kurumların kullandığı dil yalnızca güvenlik politikalarını değil, aynı zamanda halkla kurulan ilişkiyi de doğrudan etkiliyor. Kullanılan sert, dışlayıcı ve tek taraflı açıklamalar barışı değil, mesafeyi büyütüyor. Oysa bugün ihtiyaç duyulan şey tehdit dili değil, diyalog dilidir. Güvenlik anlayışı halkların eşitliği, birlikte

yaşama iradesi ve demokratik çözüm perspektifiyle çelişmemelidir. Unutmayalım, barış sadece silahların susmasıyla değil aynı zamanda kurumların diliyle kurulur. Bu nedenle Millî Savunma Bakanlığının söylemi ayrıştırıcı değil birleştirici, tehdit dili değil barışı güçlendiren bir üslupla olmalıdır. Peki, barış süreci devam ederken kullanılan dil neden hâlâ çatışma merkezlidir?

BAŞKAN - Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sanayi Bakanımıza sormak istiyorum efendim. 2008 yılında Bursa'da 3 milyon metrekare alan üzerinde ve 3.200 esnaf için BESOB ile TOKİ iş birliğiyle Çataltepe Esnaf Sanayi Sitesi temeli atıldı ve fakat üzerinden on sekiz yıl geçmesine rağmen hiçbir ilerleme yok, yalnızca 125 dükkân yapıldı, 3 bin esnaf perişan. Oranın değeri 800 milyon dolar civarında. Bu kadar yüksek değerli bir yer bir cenaze olarak orada duruyor, on sekiz yıldır bekliyor. Çataltepe Sanayi Sitesi'ne el atacak mısınız? Ne zaman atacaksınız?

Diğer taraftan, Çin BYD firmasına 2 milyar dolar teşvik verdik. Yatırım bekliyoruz, yatırım yok, temel atılmadı. "500 bin dolarlık yatırım yapacak." dendi ama hâlen ortada böyle bir yatırım yok. Bu yatırımlar ne zaman yapılacak?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Ömer Faruk Hülakü...

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

2012'den bu yana parasal yatırım teşviklerinden Bingöl ve Diyarbakır başta olmak üzere Kürtlerin yoğun yaşadığı illerin yalnızca yüzde 10 oranında yararlanabildiği görülmektedir. Yeni teşvik sisteminde bölgesel eşitsizliği gidermek için hangi düzenlemeleri yaptınız?

Tekstil ve hazır giyim sektöründeki küçülmenin yol açtığı istihdam kaybını durdurmak ve bölgede kalıcı istihdam sağlamak için hangi adımları atıyorsunuz? Yeni dönemde bölgemizin payını artırmaya yönelik belirlenmiş bir hedef veya kota var mıdır?

Millî Savunma Bakanına: Birçok şehirde kontrol noktalarının sıklığı ve askerlerin vatandaşlara yaptığı müdahaleler bölge halkı için eziyete dönüşmüş durumda. Kontrol noktalarını azaltma konusunda bir çalışma yapacak mısınız? Birçok şehirde güvenlik gerekçesiyle uygulanan yayla ve mera yasaklarının kaldırılması için Bakanlığınızın atması gereken adımlar nelerdir? Gerekli düzenlemeleri yapmak için bir çalışmanız, bir takviminizin var mıdır?

BAŞKAN - Sayın Mahmut Dindar...

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sorularım Savunma Bakanlığına:

1) Son on yılda askerdeyken şüpheli bir şekilde veya intihar ettiği iddiasıyla yaşamını yitiren kişi sayısı kaçtır? Bunların önüne geçmek amacıyla alınan tedbirler nelerdir?

2) Asgari ücretle çalışan veya işsiz olan gençlerin bedelli askerlik yapma imkânı yoktur. Sosyoekonomik durumlarını dikkate alarak belli bir gelir düzeyinin altında olan ve başvuruların bedelli askerlik yapması amacıyla bir düzenleme yapacak mısınız?

3) TSK'nin 2016 yılından bu yana Suriye'de yürüttüğü operasyonlarda kaç asker ve sivil yaşamını yitirmiştir? Suriye'de mevcut durumda kaç asker bulundurulmaktadır? Bu askerlerin Suriye'de ne zamana kadar kalması planlanmaktadır? 2016 yılından bu yana operasyonlara harcanan bütçe ne kadardır?

4) Suriye'de SMO mensuplarının Türkiye bütçesine yıllık maliyeti nedir?

Teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Sibel Suiçmez...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Millî Savunma Bakanı, Silahlı Kuvvetlere girdiğiniz askeri okuldan emekli olduğunuz Genelkurmay Başkanlığınıza kadar hiç “Mustafa Kemal’in askeriyim.” dediniz mi? Eğer dediyse bunu diyen genç teğmenleri niye ihraç ettiniz? Millî yas ilan etmeniz için kaç askerimizin şehit olmasını bekliyorsunuz?

Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanı, 2019 yılında Sayın Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanan Arsin Yatırım Adası Projesi’nin tahkimat ve dolgusunun Bakanlığınız tarafından yapılması gerekiyordu, bugüne kadar bir şey yapmadınız. Uzaya gittiniz ama Arsin’e gelemediniz. Tahkimata ne zaman başlamayı düşünüyorsunuz?

10 kilometre uzağındaki iller 5’inci ve 6’ncı teşvik bölgelerinde yer alırken Trabzon’un 3’üncü bölgede bırakılması yatırımcıların Trabzon’u terk etmesine yol açmaktadır. Bu adaletsiz sistemi değiştirmek için çalışmanız var mıdır? Yatırım taahhütlü avans kredisi kullanan firmalar kimlerdir? Trabzon bu nimetten yararlanmış mıdır?

BAŞKAN - Sayın Serhat Eren...

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Suriye’de Kürtlerin, Alevilerin, Dürzilerin, Süryanilerin, Türkmenlerin ve diğer inanç ve halkların haklarını tanıyan kurucu demokratik bir anayasa yapılmış mı? Suriye’nin bütün renklerini içinde barındıran, seçilmişlerden oluşan bir parlamento var mı? Demokratik bağımsız bir yargı sistemi var mı? Basın ve ifade özgürlüğü var mı? Özgürlükçü laik bir eğitim sistemi var mı? Kadın özgürlüğü güvence altına alınmış mı? Suriye halkının güvenliğini sağlayan milislerden oluşmayan sivilleşmiş bir ordu var mı? Bu sorulara vereceğiniz yanıt “Hayır.” olmasına rağmen sürekli SDG’nin entegrasyonundan bahseden sizin veya diğer Bakanların veya iktidarınızın Colani yönetiminin demokratik bir cumhuriyete entegrasyonu için Colani’ye bir kere olsun bir çağrısı oldu mu? Olmadıysa olacak mı?

BAŞKAN - Sayın Hasan Öztürk...

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanı, sunumunuza baktığımızda, Türkiye’nin bir teknoloji ve inovasyon merkezi olduğunu, dijital ve ekonomik dönüşümü tamamladığını, Mars’a bile el attığını anlıyoruz. Türkiye’nin dünya dijital ekonomisinden aldığı binde 1’lik payla bu işi nasıl başardığını rakamlarla bir anlatır mısınız?

Türkiye’nin ilk 10, 50, 100 firması arasında yazılım ve yüksek teknoloji üreten firma sayımız ne kadar? Ticaret Bakanlığından aldığımız rakamlara göre kilogram fiyatımız 1,5 dolar. Biz bu teknolojik ürünleri çok ucuza mı satıyoruz Sayın Bakan? Bu rakamları da matematiksel olarak bize anlatırsanız sevinirim.

Türkiye’nin ve Bursa’nın en önemli istihdam alanı tekstil, elli yıldan fazla emek verdiğimiz ve yatırım yaptığımız bir sektör. Buradaki dönüşümü ve yaşanan sorunları, çok kötü giden durumu düzeltmek için 2025 yılında ne yaptınız? 2026 için bir planınız var mı?

BAŞKAN - Sayın Zehranur Aydemir...

ZEHRANUR AYDEMİR (Ankara) - Türkiye Uzay Ajansı Başkanımız Yusuf Kırac, Asya Pasifik Uzay İşbirliği Örgütünün 19’uncu Konsey Toplantısı’nda oy birliğiyle 2026-2027 Dönemi Konsey Başkanı seçildi. Ülkemiz adına bu haberi memnuniyetle karşıladık.

Sayın Bakanım, millî uzay çalışmalarında ülkemizin geldiği aşama ne düzeydedir?

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, süre doldu maalesef, diğer soruları artık yazılı olarak Sayın Bakanlara iletirsiniz.

Komisyon Başkanı Sayın Muş, buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gün içerisinde yapılan görüş, eleştiri ve değerlendirmeler için Sayın Bakanlarımız söz haklarını kullanacaklardır. Sorular Bakanlara geldiği için, Sayın Başkanım, ilk olarak herhâlde Savunma Bakanımıza söz vereceksiniz.

BAŞKAN - Evet.

Sayın Gürer, buyurunuz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Sayın milletvekilleri tarafından sorulan soruların büyük çoğunluğu mera yasakları, kontrol noktaları, kara mayınları ve yol noktalarının kaldırılması... Evet, bu konuda tabii ki yetkili olan ben değilim, İçişleri Bakanımız ama Suriye’de ve Irak’ta durumun düzelmesine paralel olarak en azından bu yol kontrol noktalarının belirli sayıda azaltılması mutlaka yapılacaktır.

Hakkâri’de ve Şırnak’ta bu önümüzdeki yıl meraların yasaklarıyla ilgili mutlaka bir gelişme sağlanacak, onları da sizlere duyuracağız.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Mardin Kalesi’ni ne zaman sivilere açacaksınız Sayın Bakanım?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Kara mayınlarının temizlenmesiyle ilgili özellikle Hakkâri’de ve Şırnak’ta, sınır bölgelerinde, Suriye’deki sınır bölgesinde... Bir milletvekilimiz bugün sormuştu “Afrin’de ne yapıyorsunuz?” diye. Afrin’de biz, şu anda, sivil vatandaşların oraya emniyetle geri dönebilmesi için teröristlerin döşemiş olduğu mayınları temizlemekle ve tünelleri kapatmakla uğraşıyoruz. İnşallah, onları da bitirdiğimiz zaman Afrin’deki vatandaşlarımız emniyetle kendi evlerine barklarına dönebilecekler.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sınırlar, sınırlar... Afrin başka bir ülkede.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Bedelliyle ilgili bir sayın milletvekilimizin sorusu vardı. Yani öyle bir şey yok; bu, devletin aldığı bir karar, o karara uyacağız.

Teşekkür ederim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yine ormanlara cevap vermediniz.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Buyurunuz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hem gün boyu ifade edilen hususlara hem de buradaki sorulara ilişkin yanıtlarımı sunacağım; eksik kalanları da yazılı olarak tamamlamaya gayret edeceğiz inşallah.

Şimdi, bu savunma sanayisi sistemlerinin bazı alt sistemlerini yurt dışından tedarik etmemizde ortaya çıkan engellerle ilgili hususlar sıklıkla dile getiriliyor. Ben aslında konuşmamda ifade ettim, bizden ne esirgeniyorsa biz daha iyisini, kendi mühendislerimizin, kendi bilim insanlarımızın, araştırmacılarımızın gayretiyle, Allah’ın izniyle geliştiriyoruz, üretiyoruz. Hususen, özellikle güç sistemleri, motor sistemleri konusu çokça zikredildi, ben birkaç alanda yürütülen çalışmalarla ilgili Gazi Meclisimizi bilgilendirmek gerektiği kanaatindeyim.

Kara araçlarımızda Vuran ve Kirpi araçları ile TUNA motoru askerimizin kullanımına sunuldu. Yeni nesil paletli araçlarda görev yapacak UTKU motoru ve ALTAY tankımız için geliştirilen BATU motorunun geliştirme ve test faaliyetleri tamamlandı; her ikisinin de transmisyon test çalışmaları da başarıyla sürüyor.

İnsansız hava araçlarımızda Bayraktar TB3'e güç veren PD200 motoru hâlihazırda envantere girdi. ANKA ve AKSUNGUR'a entegre edilen PD170 motoruyla test faaliyetleri devam ediyor. Yine, KARGI İHA için PG50 motoruyla bağımsız kabiliyetler elde ettik. Helikopterlerimizde, GÖKBAY helikopterinin kalbinde olan millî TS1400 turboşaft motorunun sertifikasyon testleri devam ediyor, seri üretim çalışmaları başarıyla yürütülüyor. Yine, füze ve mühimmat tarafında ATMACA ve SOM için KTJ-3200, ÇAKIR için KTJ-1750, KARA ATMACA için KTJ-3700 jet motorlarını yerli ve millî olarak geliştirdik, kullanıyoruz ki bu motorlar da daha önce yurt dışından ithal etmekte, tedarik etmekte zorluk çektiğimiz motorlardı; hepsini yerleştirmiş olduk.

Deniz platformlarımızda Marlin SİDA için LEVEND motoru, ULAQ SİDA için Marin X7 entegrasyonları yapıldı. MİLGEM gemilerimiz için MAVİ BATU bağımsız çözümünün hayata geçirilmesi için de test faaliyetleri tamamlandı.

Jet motorları ve ileri aşama çalışmalarımızda ANKA-3 için geliştirilen TF6000 turbofan motoru başarıyla çalıştırıldı. KIZILELMA için TF10000 geliştirme çalışmaları devam ederken KAAN savaş uçağının ana motoru TF35000 ve yardımcı güç ünitesi APU60 için geliştirme faaliyetleri de başarıyla sürüyor. KAAN savaş uçağının ana motorunu da Allah'ın izniyle, Türkiye kendi imkânlarıyla geliştirecek, üretecektir. Türkiye, motor teknolojilerinde oluşturduğu bu geniş yelpazeyle kara, hava, deniz ve füze sistemlerinde ihtiyaç duyulan kritik kabiliyetleri artık yerli ve millî imkânlarla karşılamaya başlamıştır.

Saygıdeğer milletvekilleri, yine, zikredilen birkaç hususla ilgili kısaca yanıtlarımı sunmaya çalışacağım. Beyin göçü meselesi çokça konuşuldu. Bu mesele, sadece Türkiye'nin değil dünyanın pek çok ülkesinin gündemindedir. Zira yüksek teknoloji yarışının en temel bileşeni beşerî sermayedir, insan kıymetidir; bizim de en değerli varlığımız pırl pırl, zeki, çalışkan insan kaynağımızdır. Hem bu insan kaynağı havuzumuzu genişletmek hem de kendi yetiştirdiğimiz insanımızın Türkiye'ye hizmet etmesini sağlamak üzere önemli adımlar atıyoruz. Özellikle yine savunma sanayisinden örnek verilerek mühendislerimizin yurt dışına gittiği söylendi. Elbette farklı dönemlerde, farklı amaçlarla, farklı ülkelere giden insanlar olabilir ama ben size bir istatistik vereceğim: Bu yıl ASELSAN'dan ayrılarak yurt dışına giden 50 mühendisimiz oldu fakat yürüttüğümüz millî projelerin heyecanını paylaşmak üzere yurt dışından ASELSAN'a 125 mühendisimiz geldi. Dolayısıyla artık Türkiye, beyin göçünü değil tersine beyin göçünü konuşuyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Diğer gidenler ne olacak Sayın Bakan? Doktorlar var, mühendisler var; diğer gidenler ne olacak Sayın Bakan? Binlerce gitti, 50 kişi fazla gelmiş yani ne olacak?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Geri gelenlerin bir dökümünü gönderin Sayın Bakan, bakalım nereye dönmüşler.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Bilimsel yayın sayısını konuşmamda ifade etmiştim. Son yirmi üç yılda ülkemizdeki bilimsel yayınların sayısını yıllık 9 binden 52 binin üzerine çıkardık. Bazı milletvekillerimiz "Bilimsel yayın sayısı artıyor ama bilimsel yayınlarımızın niteliği yükseliyor mu? Yükselmiyor." dediler hâlbuki gerçek öyle değil. Son beş yılda Türkiye, OECD'ye üye ve gözlemci ülkeler arasında yayınların aldığı toplam atıf sayısına göre sıralamasını en çok artıran ülke oldu. Türkiye'den araştırmacıların yer aldığı uluslararası iş birlikli yayınların etki değeri 2024 yılında 1,60 değerine ulaştı, dünya ortalamasının ve G20 ortalaması olan 1,29 değerinin çok üzerinde bir performans ortaya koyduk yani hem bilimsel yayınlarımızın sayısı, niceliği arttı hem de bilimsel yayınlarımızın aldığı atıflar yani nitelikleri yükseldi.

Saygıdeğer milletvekilleri, yine, özellikle bölgeler arası gelişmişlik farklarıyla ilgili çokça milletvekilimiz kanaatlerini paylaştılar. Şunu ifade etmek istiyorum: Az önce bazı sayın milletvekillerimiz de ifade etti, özellikle huzur ikliminin oluşması Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde yatırımların hızlanmasına vesile olacak. Biz bunu mümkün kılacak adımları atıyoruz. Bakın, GAP bölgesinde 2004 yılında 1 milyon 299 bin istihdam varken 2024'te istihdamı tam 2 misline, 2 milyon 600 bine çıkarmışız.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - GAP bitecekti, bitmedi, bari onu söyleme ya! 2010'da bitecekti, 2010'da!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - GAP bölgesinin ihracatı 2002'de 689 milyon dolarken 2024'te 12 milyar doları aşmış.

Bir sayın milletvekilimiz Mardin'e atıfla "Mardin buğdayın ana vatanı ama makarna fabrikaları batı illerinde kuruluyor." dedi. Gerçek böyle değil; Mardin'de 3'ü son on yılda kurulmuş 4 makarna fabrikası hâlihazırda üretim gerçekleştiriyor. 2012'den bu yana sadece Mardin'de makarna üretimi için 3,7 milyar liralık yatırımın önünü açtık.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Makarnalık buğday da Ukrayna'dan geliyor!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Şimdi, Yerel Kalkınma Hamlesi Programı'yla, küresel düzeyde 100 milyar dolara erişen "noodle" Asya eriştesi pazarından pay almak üzere Mardin'de "noodle" üretim tesisleri kuruyoruz.

Mesleki eğitimi çok önemsiyoruz. Özellikle, organize sanayi bölgelerinde kurulan 81 meslek lisesi ve 26 meslek yüksekokulunda toplam 84 bin öğrencimiz eğitimlerini sürdürmekte. Burada saha ile eğitim arasındaki etkileşim çok güçlü. Bu modeli daha da iyi noktaya getirmek için önümüzdeki dönemde ücretsiz eğitim sunacak sanayi ve teknoloji kolejlerini Türkiye'nin dört bir yanında yaygınlaştıracamız. İnşallah, birkaç ay içerisinde 10 sanayi ve teknoloji kolejinin de temellerini atacağız.

Yine, teşvik kapama belgeleriyle ilgili bir milletvekilimiz bu kapama işlemlerinin yavaş ilerlediğini ifade ettiler, yatırımcıların belediklerini ifade ettiler. Buradaki rakamları da sizlerle paylaşmak isterim. Özellikle pandemi ve yaşadığımız deprem felaketleri gibi mücbir sebep hâlleri nedeniyle yatırım sürelerinde sarkmalar yaşayan yatırımcılarımız tamamlama vizesi taleplerini son dönemde yoğunlaştırmış oldular. 2022-2024 döneminde ortalama yıllık kapama sayımız, teşvik belgesini tamamlama sayımız 3.250 iken bu yıl -henüz yılı tamamlamadık- şimdiden 8.671 teşvik belgesinin kapama işlemini yaptık. Ben gerçekten bu konuda büyük bir hassasiyetle çalışan çalışma arkadaşlarımızın tümüne de huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum.

GAP'taki sulama projeleriyle ilgili de bir istatistik paylaşayım. Bakın, 2002'de GAP bölgesinde sulamaya açılmış toplam alan 198 bin hektar iken şimdi bu 675 bin hektara ulaştı.

Yine, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 2002'den bu yana 21 yeni organize sanayi bölgesi kurduk. OSB'lerimizin sayısını 31'e ulaştırdık. Üretimdeki parsellerde, OSB'lerimizde 421 bin kişi çalışıyor ve tam kapasiteye eriştiğimizde GAP bölgesindeki OSB'lerimizde inşallah istihdamı 520 bine çıkaracağız. Bugüne kadar GAP bölgesindeki OSB'lere 18 milyar liraya yakın kaynak sağladık.

Yine, tekstil sektörüyle ilgili yaptıklarımızı ve yapacaklarımızı konuşmamda genişçe anlatmıştım. Biz hiçbir sektörü asla gözden çıkarmış değiliz, bilakis emek yoğun sektörlerimiz, hâlihazırda 1 milyondan fazla emekçi kardeşimizin istihdam edildiği hazır giyim, tekstil gibi sektörlerimiz Türkiye için çok kıymetli. Bu sektörlerde ortalama istihdam maliyetleri bizden daha düşük olan ülkelerin emek maliyetlerinde bazı avantajlar oluşmuş olsa da Türk tekstil sanayisi onlarca yıl boyunca elde ettiği birikim, kabiliyet ve inovasyon çalışmaları sayesinde gücünü Allah'ın izniyle gelecekte artırarak yoluna

devam edecek. Biz de tekstilcilerimizin yanında olacağız istihdamı koruma programıyla, yurt içinde taşıma programıyla, taşınma programıyla ve AR-GE, tasarım ve marka çalışmalarını hızlandırarak bu sektörümüzün gücüne güç katmayı sürdüreceğiz.

Yine, yöneltilen bir başka soru 5'inci ve 6'ncı bölgelerde oluşan istihdamla ilgiliydi. Bakınız, 2012'den bu yana teşvik sistemi kapsamında sunduğumuz desteklerle oluşan istihdamın -ki bu yaklaşık 2 milyon 700 bine yakın istihdamdır- üçte 1'ini 5'inci ve 6'ncı bölgelerde oluşturduk, 960 bin istihdamı bu bölgelerde sanayicimizle birlikte hayata geçirdik.

Şırnak Cizre Organize Sanayi Bölgesi'nin elektrik altyapısı meselesi gündeme getirildi. Bu altyapı projelerinin ihalelerini gerçekleştirmiş bulunuyoruz, inşallah hızla bu altyapıları da tamamlayacağız.

Yine, Sayın Başarır "Hep yirmi üç yılı konuşuyoruz, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi dönemini konuşalım, 2018'den bu yana ne oldu onu konuşalım." dedi. Bakınız, 2018'de Türkiye'de toplam istihdam 28,7 milyon kişiydi, şimdi 33,2 milyon kişi. Sanayi istihdamı 5,7 milyondur 2018'de Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine adım attığımızda, şimdi sanayi istihdamı 6,4 milyon. Haziran 2018'de Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtik, sanayi üretimi o günden bugüne yüzde 29 arttı. İmalat sanayisinde kayıtlı istihdama bakalım; 2018'de 3 milyon 800 bindi, şimdi 4 milyon 600 bin. Elbette yapacak çok daha fazla işimiz var, durmak yok ama inanıyoruz ki nitelikli insan kaynağımızla, sanayicilerimizle, girişimcilerimizle birlikte inşallah çok daha büyük başarıları imza atacağız.

Sayın Kavuncu "Made in EU" meselesini yani Avrupa Birliği'nin yerel üretime ilişkin alabileceği konuşulan yeni kararlara ilişkin çalışmalarımızı sordular. Ben bu konuda kendilerini daha geniş de bilgilendireceğim ama burada şunu söyleyeyim: Avrupa Birliği Türkiye'nin en önemli ticaret partneridir ve dengeli bir ticaretimiz var yani ihracatımız ve Avrupa Birliğinden ithalatımız birbirine yakın düzeyde. Dolayısıyla, bizim Avrupa Birliği değer zincirlerinde oynadığımız rolü riske edecek hiçbir adımın atılmaması için tüm çalışmaları Ticaret Bakanlığımızla, Dışişleri Bakanlığımızla, tüm ilgili paydaşlarımızla birlikte sürdürüyoruz. Burada Avrupa Birliği için de en doğru karar, Türk sanayisi ile Avrupa sanayisi arasındaki entegrasyonu güçlendirecek adımlar atmak olacaktır çünkü Türkiye, sadece nitelikli iş gücüyle değil aynı zamanda AR-GE, inovasyon ve yüksek teknoloji kabiliyetleriyle Avrupa'ya büyük değer katacak bir ülkedir.

Yine "Türkiye'nin en büyük şirketleri arasında yüksek teknoloji şirketleri var mı?" diye bir sayın milletvekilimiz sordular. Sadece bir örnek vereyim: ASELSAN'ımız Türkiye'nin en değerli şirkettir, değeri 20 milyar doları geçmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Allah'ın izniyle, hem Türkiye'nin dört bir yanında yerel kalkınma hamlesiyle refahı kuzeyden güneye, doğudan batıya topyekûn yaygınlaştıracak adımları hem de Yeşil Dönüşüm, Dijital Dönüşüm ve Millî Teknoloji Hamlesi'yle ülkemize rekabet gücü kazandıracak adımları, inşallah, milletimizle birlikte atmaya devam edeceğim diyorum.

Her birinizi bir kez daha saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, şimdi sırasıyla üçüncü turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ile kesin hesaplarına geçilmesi hususunu ve bütçeleri ile kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Millî Savunma Bakanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI**1) Millî Savunma Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

822.930.177.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Savunma Bakanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Millî Savunma Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Millî Savunma Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

575.841.688.821,42

Bütçe Gideri

428.981.489.113,70

Kullanılmayan Ödenek

146.860.199.707,72

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Savunma Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

176.966.775.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	91.986.983.465,19
Bütçe Gideri	89.027.296.977,41
Kullanılmayan Ödenek	2.959.686.487,78

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	13.501.279.000
--------------	----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	13.501.279.000
--------	----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	18.981.876.300,00
Bütçe Gideri	17.480.958.648,24
Kullanılmayan Ödenek	1.500.917.651,76
BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	7.733.324.000,00
Bütçe Geliri	15.053.260.289,44
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	457.359,15
Net Bütçe Geliri	15.052.802.930,29
BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	58.465.987.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:	

GELİR CETVELİ

TOPLAM	58.465.987.000
BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) *Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	47.857.627.919,58
Bütçe Gideri	42.789.365.762,03
Kullanılmayan Ödenek	5.068.262.157,55

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	32.083.081.000,00
Bütçe Geliri	44.922.344.610,07
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	2.213.022,35
Net Bütçe Geliri	44.920.131.587,72

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsünün 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

1) *Türk Standardları Enstitüsü 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	7.015.285.000
--------------	---------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	7.015.285.000
--------	---------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsünün 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsünün 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	4.978.692.966,92
---------------	------------------

Bütçe Gideri	4.479.744.686,65
--------------	------------------

Kullanılmayan Ödenek	498.948.280,27
----------------------	----------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	3.178.911.000,00
----------------------	------------------

Bütçe Geliri	5.876.776.855,19
--------------	------------------

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	35.175.888,34
------------------------------------	---------------

Net Bütçe Geliri	5.841.600.966,85
------------------	------------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsünün 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk Patent ve Marka Kurumunun 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU

1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	1.492.220.000
--------------	---------------

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

1.735.325.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Patent ve Marka Kurumunun 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk Patent ve Marka Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

962.031.600,00

Bütçe Gideri

865.218.128,66

Kullanılmayan Ödenek

96.813.471,34

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini

955.711.000,00

Bütçe Geliri

964.290.692,59

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler

813.570,41

Net Bütçe Geliri

963.477.122,18

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Patent ve Marka Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimler Akademisinin 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

1) Türkiye Bilimler Akademisi 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

270.141.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

270.141.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimler Akademisinin 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimler Akademisinin 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

135.536.644,76

Bütçe Gideri

132.596.926,10

Kullanılmayan Ödenek

2.939.718,66

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini

118.638.000,00

Bütçe Geliri

127.413.406,22

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler

2.400,30

Net Bütçe Geliri

127.411.005,92

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimler Akademisinin 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Uzay Ajansının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRKİYE UZAY AJANSI

1) Türkiye Uzay Ajansı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

5.917.250.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

5.917.250.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Uzay Ajansının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Uzay Ajansının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

1.866.955.095,50

Bütçe Gideri

1.755.950.247,95

Kullanılmayan Ödenek

111.004.847,55

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini

1.702.764.000,00

Bütçe Geliri

1.744.599.426,79

Net Bütçe Geliri

1.744.599.426,79

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Uzay Ajansının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

1.405.112.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

1.405.112.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

935.865.156,00

Bütçe Gideri

816.130.571,09

Kullanılmayan Ödenek

119.734.584,91

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini

837.816.000,00

Bütçe Geliri

936.081.542,68

Net Bütçe Geliri

936.081.542,68

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

586.755.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

586.755.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

427.614.767,00

Bütçe Gideri

362.590.159,19

Kullanılmayan Ödenek

65.024.607,81

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini

403.088.000,00

Bütçe Geliri

366.704.786,24

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler

39.514,53

Net Bütçe Geliri

366.665.271,71

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

756.949.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

754.949.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

453.835.650,00

Bütçe Gideri

422.814.394,22

Kullanılmayan Ödenek

31.021.255,78

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini

438.699.000,00

Bütçe Geliri

434.406.094,05

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler

450,00

Net Bütçe Geliri

434.405.644,05

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2026 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

1.156.266.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

1.154.266.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2026 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

677.602.548,00

Bütçe Gideri

669.625.001,52

Kullanılmayan Ödenek

7.977.546,48

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini

741.277.000,00

Bütçe Geliri

693.589.554,90

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler

164.445,36

Net Bütçe Geliri

693.425.109,54

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Böylece üçüncü turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı olmalarını temenni ediyorum.

Sayın milletvekilleri, üçüncü tur görüşmeleri tamamlanmıştır.

Programa göre, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını sırasıyla görüşmek için 12 Aralık 2025 Cuma günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.05

VII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, biyokaçakçılığın önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/36831)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Sayın Ömer BOLAT tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim.
19.11.2025

ALİ YÜKSEL

Konya Milletvekili

Türkiye'nin zengin biyolojik çeşitliliği, son yıllarda artan şekilde yasa dışı yollarla yurt dışına çıkarılmak istenen bitki ve hayvan türleri nedeniyle ciddi tehdit altındadır. Özellikle endemik ve nesli tehlike altında bulunan canlı türlerinin uluslararası pazarlarda yüksek bedellerle satılması, biyokaçakçılık vakalarının artmasına yol açmaktadır.

Bu bağlamda;

1. 2024 ve 2025 yıllarının ilk altı ayında, yurt dışına çıkarılmak istenirken ele geçirilen bitki ve hayvan türlerinin toplam sayısı kaçtır? Yakalanan türlerin isimleri, bilimsel sınıflamaları ve biyolojik statüleri kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
2. Aynı dönemde ele geçirilen türlerden kaç tanesi endemik ya da nesli tehlike altında bulunan türlerdendir?

3. 2024 ve 2025'in ilk altı ayında tespit edilen biyokaçakçılık vakaları hangi illerde, hangi sınır kapılarında, havalimanlarında veya gümrük noktalarında gerçekleşmiştir?
4. Yakalanan türler arasında Türkiye'ye özgü ve koruma altındaki türler yer almakta mıdır? Varsa bu türlerin akıbeti ne olmuştur?
5. 2024 ve 2025 yıllarında biyokaçakçılıkla ilgili olarak başlatılan adli ve idari soruşturma sayısı kaçtır? Bu soruşturmalarda ne kadar kişi hakkında işlem yapılmıştır? Kaçına ceza uygulanmıştır?
6. Bakanlığınız tarafından, yurt dışına kaçırılmak istenen endemik türlerin korunması maksadıyla yürütülen çalışmalar nelerdir?
 - a) Gümrük ve sınır kapılarında görevli personele yönelik eğitim programları yapılmakta mıdır?
 - b) Tür tanıma kapasitesinin artırılması maksadıyla akademik ya da teknik kurumlarla iş birliği yapılmakta mıdır?
 - c) Biyolojik çeşitliliğin izlenmesine ilişkin güncel veri toplama ve izleme sistemleri mevcut mudur?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : E-69602026-610-00116480845 - 116596265
Konu : Soru Önergesi (7/36831)

10.12.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.11.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1748470 sayılı yazımız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Konya Milletvekili Sayın Ali YÜKSEL tarafından verilen 7/36831 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Konya Milletvekili Sayın Ali YÜKSEL'e Ait 7/36831 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-6) 2024 yılı ve 2025 yılının ilk altı ayında Bakanlığımızca yürütülen denetim ve operasyonel faaliyetler neticesinde, 59 farklı olayda 38 milyon TL değerinde bitki ve hayvan yakalaması gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen yakalamaların, 52'si ülkeye girişte, 5'i ülkeden çıkışta, 1'i transit ve 1'i de ülke içinde gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, gümrük kapılarında yakalanan bitki ve hayvan türleri ve bunlardan mamul eşya, ilgili mevzuat uyarınca, Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne ilgili birimlerine teslim edilmektedir. Bu çerçevede, ele geçirilen bitki ve hayvan türlerinin tespiti, bahse konu Genel Müdürlükçe görevlendirilen uzman personel tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, biyokaçakçılık yakalama verilerinin kamuoyu ile paylaşılmasına ilişkin hususlar Tarım ve Orman Bakanlığınca gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan, bahse konu dönemde kaydedilen biyokaçakçılık yakalamaları kara gümrük kapılarında; (Artvin) Sarp Gümrük Kapısı, (Ardahan) Aktaş Gümrük Kapısı, (Edirne) Kapıkule Gümrük Kapısı, (Şırnak) Habur Gümrük Kapısı, (Van) Kapıköy Gümrük Kapısı, (Kilis) Çobanbey Gümrük Kapısı; havalimanlarında ise (İstanbul) İstanbul ve Sabiha Gökçen Havalimanları ile (İzmir) Adnan Menderes Havalimanında gerçekleştirilmiştir.

Biyokaçakçılık olaylarında adli yaptırımlar, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu kapsamında; idari yaptırımlar ise, 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu uyarınca uygulanmaktadır. Bu çerçevede, Bakanlığımızın görev alanı itibarıyla adli yaptırımlara ilişkin kayıtlar tutulmakta olup, bahse konu dönemde 59 farklı olayda 76 kişiye adli işlem uygulanmıştır.

Bakanlığımızın biyokaçakçılıkla mücadele faaliyetleri, ulusal mevzuatla uyumlu ve ilgili kurumlarla iş birliği içerisinde kararlılıkla sürdürülmektedir. Bu kapsamda, gümrük kapılarında gerçekleştirilen biyokaçakçılık yakalamalarına ilişkin veriler, biyolojik çeşitliliğin korunması ve yasadışı ticaretine dair girişimlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi maksadıyla yıllık olarak Tarım ve Orman Bakanlığı ile paylaşılmaktadır.

Bununla birlikte, personelin tür tanıma kapasitesinin ve biyokaçakçılıkla mücadeledeki farkındalığının artırılmasına yönelik planlı eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Tür tanıma kapasitesinin artırılması maksadıyla Bakanlığımız ile Tarım ve Orman Bakanlığı arasında iş birliği çalışmaları yürütülmektedir. Diğer taraftan, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesinde, yasal ve yasadışı tıbbi sülük ticaretine ilişkin bilgi alışverişinin sağlanması amacıyla oluşturulan Tıbbi Sülük Uygulama ve Araştırma Merkezi Danışma Kurulunda faaliyet göstermek üzere Bakanlığımız tarafından uzman personel görevlendirilmiştir.

